

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDEKİ
SAFRANBOLULU(ZAĞFİRANBOLULU) MEMURLAR
(1879-1909)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ERKARTAL

**Enstitü Anabilim Dalı :Tarih
Enstitü Bilim Dalı :Yakınçağ Tarihi**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Atilla ÇETİN

EKİM-2007

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDEKİ
SAFRANBOLULU(ZAĞFİRANBOLULU) MEMURLAR
(1879-1909)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ERKARTAL

Enstitü Anabilim Dalı:Tarih
Enstitü Bilim Dalı :Yakınçağ Tarihi

Bu tez 16/10/2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ahmet ERKARTAL

16.10.2007

ÖNSÖZ

Sicill-i Ahval Defterleri, en büyüğünden en küçüğüne kadar Osmanlı ülkesinde görev yapmış olan memurların resmîyete intikal etmiş bilgilerini ihtiva etmektedir. Aynı zamanda Sicill-i Ahval Defterlerinde memurların bir takım özel bilgileri mevcuttur.

Bu defterlerde kayıtlı resmi bilgiler sayesinde 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin bürokratik yapısıyla merkez ve taşradaki resmi hizmet yapısı hakkında önemli ip uçlarına ulaşabiliriz. Yine memurlara ait özel bilgiler sayesinde de şehir tarihlerine katkıda bulunabilir şecere ilmiyle uğraşanlara da büyük kolaylık sağlamış oluruz.

Bugün, doğduğum ve büyüdüğüm şehir olan Karabük'ün bir ilçesi olan Safranbolu'dan da bu defterlerde kayıtlı yüzlerce memur bulunmaktadır. Bu memurların hayatları incelendiğinde Safranbolu şehir tarihine ait yepyeni bilgilere ulaştığımız gibi şeceresini öğrenmek isteyen araştırmacılara da önemli ipuçları vermiş oluruz.

Çalışmamda, yardım ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kendisine çok şey borçlu olduğum saygıdeğer hocam Prof. Dr. Atilla ÇETİN'e teşekkürü bir borç bilirim. Yazım aşamasındaki yardımlarından dolayı da sevgili eşimin gayretlerini asla unutamam. Emeği geçen herkese teşekkürler.

Ahmet ERKARTAL

16.10.2007

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ii
TABLO LİSTESİ.....	iii
ÖZET.....	iv
SUMMARY.....	v
GİRİŞ:.....	1
BÖLÜM 1: SAFRANBOLU’NUN TARİHÇESİ.....	5
1.1.Türklerden Önce Safranbolu	5
1.2.1071 Malazgirt Savaşı ve Türk Yerleşimi.....	6
1.3.XIX. Yüzyılda Safranbolu’da Sosyal ve İktisadi Hayat	8
1.4.Tarih boyunca Safranbolu’ya Verilen İsimler.....	11
BÖLÜM 2:SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDEKİ SAFRANBOLULU	
MEMURLAR.....	12
2.1. Sicill-i Ahval’in Kuruluşu, Tarihiçesi ve İşlevi	12
2.2. Safranbolulu Memurlar.....	15
2.3.Memurların Tercüme-i Halleri.....	18
SONUÇ.....	157
KAYNAKÇA.....	163
EKLER.....	165
ÖZGEÇMİŞ.....	167

KISALTMALAR

bkz.	:Bakınız
BOA	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi
c.	:cilt
DH. SAİD	:Dahiliye Nezareti Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesi
drl.	:Derleyen
hzl.	:Hazırlayan
ktp.	:Kitap
nr.	:Numara
s.	:sayfa

TABLO LİSTESİ

- Tablo1:** 1286(1869) Yılında Safranbolu Kasaba Merkezindeki Medreseler.....9
- Tablo 2:** 1312 (1894) yılında Kastamonu ve Bolu merkez kazalarıyla İnebolu,
Safranbolu ve Bartın kazalarında bazı kurumla.....10
- Tablo 3:** 1881/1882-1893 Osmanlı Nüfus Sayımlarında Safranbolu'nun Kadın-Erkek
Nüfuslarının Etnik Ve Dinsel Dağılımı.....10
- Tablo 4:** Sicil-i Ahval Defterlerindeki Safranbolulu Memurların Meslek Dağılımı...159

Tezin Başlığı: Sicill-i Ahval Defterlerindeki Safranbolulu(Zağfiranbolulu) Memurlar (1879-1909)	
Tezin Yazarı: Ahmet ERKARTAL	Danışman: Prof. Dr. Atilla ÇETİN
Kabul Tarihi: 16 Ekim 2007	Sayfa Sayısı: V (ön kısım) + 164 (tez) + 2 (ekler)
Anabilimdalı: Tarih	Bilimdalı: Yakınçağ Tarihi
<p>Eskiden tercüme-i hal, bugün biyografi denilen hal tercümeleri şahısların hayat hikayeleri olup tarihimizin önemli kaynakları arasındadır. Hal tercümeleri, Ortaçağda İslam dünyasında da yaygın şekilde yazılmaktaydı. Tarihte önemli şahsiyetlerin çevresini, devrini, yetişme şartlarını bildirmesi bakımından da çok önemliydi. Osmanlı döneminde padişahlar, devlet erkani, ulema, sanatkarlar diğer kişiler hakkında hal tercümeleri yazıldığı bilinmektedir. Günümüzde bilhassa şehirlerde, kasabalarda yetişen ve meşhur olarak nitelenen şahıslar daima ilgi çekmiş, hayatları hakkında bilgiler veren çalışmalar yapılmıştır. Bu hal tercümeleri kitaplarında yer alan şahıslar, mensup olunan şehirler ve kasabalar için de birer övünç kaynağı olmuştur.</p> <p>Bu nevi çalışmalar içinde yer alması için Osmanlı Devleti'nde son dönemde görev alan Safranbolulu devlet memurlarının Sicill-i Ahval Defterleri'ndeki hal tercümelerini araştırmayı uygun gördüm. Buradaki hal tercümesi bilgilerinden bilhassa Safranbolular, ailelerine ait bugüne kadar bilmedikleri bilgileri bulacaklardır. Bu bilgilerin şecere ilmi ile uğraşanlar için de bir kaynak teşkil edeceği malumdur. Çalışmada, hal tercümeleri bilgilerinin yanında, Sicill-i Ahval İdaresinin tarihçesi ve çalışma düzeniyle okuyucuya şehir hakkında bilgi vermek için Safranbolu'nun kısa tarihini de ilave ettim. Bununla da bilhassa 19. yüzyıl Safranbolu'sunun tasvirini ortaya koymaya amaçladım.</p>	
Anahtar kelimeler: Sicill-i Ahval, Safranbolulu Memurlar	

Title of the Thesis: Famuos People Who Lives İn Safranbolu on the Sicill-i Ahval Notebooks (1879-1909)

Author: Ahmet ERKARTAL

Supervisor: Prof. Dr. Atilla ÇETİN

Date: 16 Oktober 2007

Nu. of pages: V (pre text) +164 (main body) +2 (appendices)

Department: History

Subfield: The Modern Times History

The condition translations that are known as biographies nowadays, are among importanat sources of our history. They tell us the lives of importanat people. The condition translations were written in the Middle Age and İslam World in the widespread shape. Also the translations instructed about the age and lives of important people. It is known taht the condition translations were written about sultons, ulema, artists in Otoman Period. Today, the famous people who lived in cities and towns are always interesting. The Works about their lives have been made. The other people boast with these important people who lives in their own cities.

I studied about the state employees of Safranbolu who Works in the last period of Otoman Empire. I analyzed the conditions translations of the employees in Sicill-i Ahval notebooks. The families in Safranbolu will find information taht they have never known until now. It will be source for people who are interested in family trees. Also I added the history and working order of Sicill-i Ahval manegement , the history of Safranbolu. I described the 1gth century Safranbolu

Keywords Sicil-i Ahval , Famous people who lives in Safranbolu

GİRİŞ

Sicill-i Ahval Defterlerindeki Safranbolulu Memurlar adlı çalışmamda 1879 ve 1909 yılları arasındaki sicill-i ahval kayıtlarındaki Safranbolulu memurların tercüme-i hallerini yayınlayarak geçen yüzyıllarda tarihin mimarları arasında olup büyük roller üstlenmiş atalarımızın ve büyüklerimizin hayat hikayelerini en doğru kaynaklardan öğrenmek, bilinmeyen yanlarını ortaya çıkarmak ve böylece bölge tarihi araştırmalarına katkıda bulunmak istedim.

Reformist padişah II. Mahmud ve onu izleyen Tanzimat dönemi, Osmanlı ülkesinde idari, siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik olarak son derece önemli değişmelerin ve gelişmelerin temellerinin atıldığı bir süreçtir. Ülke çapında sivil ve askeri alanlarda merkezîyetçi bir düzenlemeye gidilmesi sivil bürokrasinin idarede söz sahibi olmaya başlaması, kalemiye sınıfının yapısının değişmesi bu dönemde devlet kademelerinde dikkat çeken yeniliklerden bir kaçıdır. Mustafa Reşit Paşa, Ali Paşa ve Fuad Paşa'nın idaresindeki sivil bürokrasi(kalemiye sınıfı) merkezde ve taşrada gücünü arttırmış hatta konsolosluk ve diplomatik hizmetlerin genişlemesiyle hizmetlerini deniz aşırı ülkelere kadar yaymıştır. Tüm bu gelişmeler ve genişlemeye bağlı olarak bürokratik kadrolara ihtiyaç hasıl olmuştur. 18. yüzyıl sonlarında merkez ve taşra teşkilatının toplamı yaklaşık 2000 kişi tahmin edilen bu resmi hizmet biriminin sayısı II. Abdülhamit döneminde 35.000'e ulaşmıştır.(Sarıyıldız,2004:3)

Tanzimatla başlayan süreçte mülkiyenin ortak durumunda da büyük değişikliklere sebep olan yasalar dizini ortaya konulmuştur. Bu gelişmeler eski kalemiyenin zamanla sivil bürokrasi olarak bilinecek ortak şekillere dönüşmesini gösteriyordu. 1856 Islahat fermanı personel politikasında önemli değişiklikler getiren dönüm noktalarından biri olmuştur. Dört maddesini sadece gayrı müslümlere ayıran bu ferman sayesinde gayrı müslümler de sivil memurluklarda birinci sınıf rütbelere askerlikte ise miralaylığa kadar yükselebileceklerdi. Bu ferman sayesinde merkezde ve taşrada sivil bürokraside yer alan gayrı müslümlerin sayısı bir hayli artmıştır.

Tüm bu yapılan yenilik ve değişikliklerin başarıya ulaşması için tesbit edilecek esaslı bir usülle memurların derece derece görevleri ve sorumluluklarını belirlemek gerekliydi. Bu anlamda ilk olarak idarenin tanzimine yönelik 1864'te eyalet sisteminden vilayet

sistemine geçildi. Bundan sonra da vilayetlerdeki yeni düzeni sağlayacak memurları ilgilendiren çeşitli nizamnameler ve kararnameler yayımlanmış eski usüllerden farklı olarak memurların seçimi ve tayini için bazı ihtisas komisyonları kurulmuştur. Bunlardan bir tanesi olan Memurin-i İntihab Komisyonu, yeni mekaizmanın işlerliğini sağlayan bir nevi bir temel taşı olacaktır.

Böylece ilk defa Osmanlı Devleti'nde, personel kayıtları modern bir şekilde tutulmaya başlamıştır. Tabiki burada kastedilen düşük dereceli memurlardır. Zira bu tarihlerden çok önceleri şair, defterdar, reisülküttap, ulema ve maliye nazırları gibi değişik meslek gruplarına mensup kişilerin biyografilerini bulmak mümkündür. Bu biyografiler de bir merkezde tutulmamıştır.

Çalışmanın Amacı

Prof. Dr. Abdülkerim Abdulkadiroğlu ve Ülkü (Ayan)Özsoy tarafından hazırlanan *Safranbolu Meşhurları*'nda 16. yüzyıldan itibaren 20 yüzyıla kadar geçen zaman içinde İzzet Mehmet Paşa, Hamdullah Paşa ve Abdurrahman Şeref Efendi gibi Safranbolu'dan yetişmiş önemli şahsiyetlerin yanında Safranbolulu Kaptan-ı Derya, kazasker, bakan, beylerbeyi, milletvekili, müderris, vali, kadı, kaymakam, gibi büyük devlet adamlarının hayat hikayelerini bulmak mümkündür. Biz de çalışmamızda konu ve zaman da sınırlandırmaya giderek sadece 1879 -1909 yılları arasında Safranbolulu olup da sicill-i ahval defterlerinde yer alan memurların biyografilerini incelemek istedik. Çalışmamda bu dönemde sicill-i ahval kayıtlarında var olan Safranbolulu bütün memurların isimlerini ve tercüme-i hallerini bulacaksınız.

Çalışmanın Önemi

Osmanlı devletinde personelle ilgili kayıtlar belirli bir merkezde toplanmayıp değişik kalemlerde ve eserlerde dağınık halde bulunuyordu. II. Abdülhamit döneminde kurulan Sicill-i Ahval Komisyonu ile en büyüğünden en küçüğüne kadar Osmanlı ülkesinde görev yapan bütün memurların kayıtları tutulmaya başlanmıştır. Bu komisyonun hazırladığı Sicill-i Ahval Defterleri de bizlere o dönem memurlarının biyografilerini vermektedir.

İşte o defterlerde ki binlerce memur arasından önemli bir Osmanlı şehri olan Safranbolu'nun memurlarının ilginç hayat hikâyelerini inceleyerek bölge tarihine

katkıda bulunmak istedim. Safranbolulu aileler belki de bu isimler arasında kendilerine ait yeni şeyler bulacaktır. Bu bilgiler şecere ilmi ile uğraşanların da işini kolaylaştıracaktır.

Çalışmamın Yöntemi

Tabii ki Safranbolulu memurların hayat hikayelerine geçmezden evvel, çalışmamın ilk bölümünde tarih boyunca Safranbolu'da hüküm sürmüş devletler ve kavimleri bulacaksınız. Yörede özellikle de Türklerin Anadolu'yu yurt edinmeye başladıkları tarih olan 1071 den itibaren bir hareketlilik gözlemlenmiş ve Bizans'tan devralınan miras bazı değişikliklerle devam ettirilmiştir. Bu bölümün sonuna ayrıca bölge memurlarının yetişme ortamı ve imkanları ile ilgili olması nedeniyle 19. yüzyıl Safranbolu'sunun sosyal, iktisadi ve eğitim yapısı hakkında bir takım genel bilgiler verdik.

İkinci bölümde ise sicill-i ahvalin ne demek olduğu niçin kurulduğu hususlarına dair genel bilgiler vermeyi uygun gördüm. Bu kurumun tarih içinde uğramış olduğu bir takım değişiklikler, komisyonda ki görev dağılımı ve komisyonun kısımlarıyla birlikte Safranbolulu memurların daha ziyade memuriyet hayatlarını anlatan sicill-i ahval kayıtlarına da bu bölümde yer verdik.

Devletin istihdam ettiği personel hakkında bilmesi gereken bilgilere sahip olabilmek ihtiyacı sonucunda kurulan Sicill-i Ahval Komisyonu 1879 yılından itibaren çalışan, azledilmiş, emekliye ayrılmış bütün devlet memurlarının kayıtlarını eksiksiz takip etmiştir. Bu bölümde alfabetik olarak sıralanmış memurların hayat hikayelerinin sadece transkripsiyonu yapılmış olup ilave bilgiler dipnotlarla belirtilmiştir. Bölümün giriş kısmında ve sonuç kısmında ise memurların genel özelliklerinden bahsederek kendi yorumlarımızı ve genel tesbitlerimizi ilave etmeyi uygun gördük..

Ülkemizde ve dünyada Sicill-i Ahval Defterlerinden ve dosyalarından yararlanarak bir çok kıymetli araştırmalar yapılmıştır. Örnek olarak Mücellidoğlu Ali Çankaya "Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler" adlı eserinde 1859 ve 1922 tarihleri arasında yaşamış Mülkiyelilerin biyografilerini hazırlamıştır. Yine Sadık Albayrak Şer'iyye ve Meşihat arşivlerinde kaydı bulunan 2400 civarında ki Osmanlı aliminin hayat hikayesini "Son Devir Osmanlı Uleması" adıyla yayına hazırlamıştır. Aynı zamanda bizim çalışmamızda

olduğu gibi bazı Şehir merkezlerinden yetişen memurların hayat hikayelerini anlatan çalışmalar yok değildir. Bu rnekleri çoğaltmak mümkündür.

Bu tür çalışmalar sayesinde yanlış ve eksik yazılmış birçok bilgi dzeldilmiŐ ve yeni neslin gerçeği öğrenmesine yardımcı olunmuştur. ArŐivlerimizde ki bu zengin hazine sayesinde diğer Şehirlerden yetişen memurları ve diğer devlet dairelerinin çeşitli kısımlarında çalışan binlerce devlet memurunu tespit edip onların da hayat hikayelerini öğrenebiliriz.

BÖLÜM 1: SAFRANBOLU'NUN TARİHÇESİ

1.1. Türklerden Önce Safranbolu

Günümüzde Osmanlı'dan kalma tarihi dokusu ve tarihi evleriyle dikkat çeken Safranbolu'nun tarihi aslında o kadar da yeni değildir. Safranbolu'nun bilinen tarihi M.Ö. 3.000 yılına kadar uzanmaktadır. Bu toprakları sınırlarına dahil eden Hitit Devleti'nde bölgede Hulaza(Eflani), Kassula (Araç-Kastamonu), Tummana(Kastamanu) ve Darahna gibi şehirler kurulmuştur. Bölgenin ilk çağdaki adı Paflagonya'dır. Hititler zamanında olduğu gibi Bizans İmparatorluğu zamanında da bu isim kullanılmıştır.

Bununla birlikte mevcut kalıntılardan şehir merkezinin çevresinde yoğun bir yerleşme bulunduğu sonucu çıkmakta ise de Safranbolu şehrinin bu dönemde varsa bile önemli bir yerleşim yeri olduğunu gösteren bir iz rastlanmamıştır. Herhalde Safranbolu merkezi yolların iktisadi ve stratejik koşulların değişmesiyle; önceki yerleşim yerlerinin savaşlarda tahrip edilmeleriyle hatta belki yangınların ve doğal afetler gibi olayların sonucu öncekilerin terk etmeleri üzerine çok daha sonraki yüzyıllarda yerleşim yeri haline gelmiş olmalıdır.

Hititlerin tarih sahnesinden silinmesinden sonra Anadolu'ya hükmeden devletler zamanında da Safranbolu'da bir yerleşim yerinden bahsetmemiz mümkün değildir.

Helenistik çağda ise Safranbolu yöresi Roma egemenliğine kadar Pont devleti sınırları içinde kalmıştır. Bununla birlikte bazı kaynaklarda Paflagonya'nın bağımsız bir devletçik olduğundan bahsedilmektedir.

M.S. 395'te Kavimler Göçü'nün etkisiyle Roma imparatorluğunun ikiye ayrılmasıyla bölge, Doğu Roma (Bizans) sınırları içinde kalmıştır. (Yazıcıoğlu,2001:27,28). Roma İmparatorluğu ve daha sonra Bizans egemenliği döneminde Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi yöredki diğer kavimlerin karışmasından oluşan halk kendi dillerini unutarak yunancayı benimsemişlerdir. Türkler bu halka Romalı anlamında Rum demişlerdir. Türklerin Anadolu'ya gelişleri sırasında bu halkın yer yer yunanca dışında kendi öz dillerini konuşmakta olmaları muhtemel görülmektedir. Bizans döneminde Anadolu'nun bazı bölgelerine hükmeden Araplara ait yörede bazı kalıntılar mevcuttur. Bölgedeki en eski mezarlığın "Araplar mezarlığı" adı taşıması elimizdeki en

önemli ip uçlarından biridir. Yine yörede çeşitli yollardan Anadolu'ya giren şamanist Türkler'a ait izler de görülmektedir.

Bazı kaynaklar Safranbolu nun içinde bulunduğu Paflagonya eyaletinin yönetim merkezinin Gangra(Çankırı) olduğunu belirtmektedir.Ancak 1057 'de İstanbul'u ele geçiren Komnenoslar askeri ve siyasi zorunluluklardan dolayı eyalet merkezini çankırı'dan kAstamonu'ya taşımışlardır. Safranbolu'yu çağrıştıracak Roma dönemine ait her hangi bir bilgi mevcut değildir. Varsa bile şehir önemli bir yerleşim yeri değildir. İhtiyat payı bırakmak kaydıyla safranbolu'nun ya Bizans döneminde kurulduğu, ya da küçük bir yerleşim yeri iken stratejik nedenlerle o dönemde Kastamonu, Gerece arasında önmeli bir askeri üs haline geldiği sonucu çıkarılabilir.

1.2.1071 Malazgirt Savaşı Sonrası Türk Yerleşimi

Türklerin Anadolu'ya akınlar yapmaya başladıktan sonra 11. yüzyılda Bizans imparatorluğu Anadolu üzerindeki otoritesini büyük ölçüde yitirmiş, baş gösteren siyasi ve iktidari bunalım Anadolu'nun hristiyan halkının büyük gruplar halinde batıya doğru göç etmesine yol açmıştır. Malazgirt Savaşı'ndan sonraki birkaç yıl göçebe Türkmenler Anadolu içinde büyük bir hızla batıya doğru ilerleyerek önce Kastamonu sonra Çankırı, Ankara, Eskişehir, Kütahya, Denizli hattını tutmuşlar ve daha sonra kuzeyde bu hattın batısını zorlayarak Kastamonu, Safranbolu, Gerece hattı üzerinde sınımsız tutunmuşlardır. Bu ilerleme sonucunda Süleyman Şah 1075'te İznik'i alarak Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmuştur.

Ancak bu ilerlemeler dolayısıyla bölgede kesin bir Türk hakimiyetinden bahsetmek mümkün değildir. Zira bazı şehirler Bizans ve Haçlı orduları saldırıları neticesinde tekrardan eski sahiplerinin eline geçmiştir.

Safranbolu yöresinde Türklerin kesin egemenliği 1190 yılında gerçekleşmiştir. O yıllarda Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan'ın Ankara bölgesi meliki olan oğlu Muhiddin Mesud Şah, Kastamonu taraflarında gazalar yapmıştır. Bu gazalar sırasında o zamanki adı Dadbyra olan Safranbolu kalesi dört ay süreyle mancınıklarla kuşatılmış ve sonunda Melik Muhiddin Mesud, hristiyan halkın şehri terk etmesi kaydıyla hayatlarını bağışlamış ve yerlerine Türkleri yerleştirmiştir. (Yazıcıoğlu,1982:13)

Fetihten yüz elli yıl sonra Safranbolu'ya gelen İbn-i Batuta Safranbolu'yu "Burası tepe üzerine kurulmuş küçük bir kasabadır. Tepenin eteklerinde hendek, dağın zirvesinde ise kale inşa edilmiştir." sözleriyle anlatmaktadır. (İbn-i Batuta,2004.232).Safranbolu kalesini alınmasıyla Türkler yöreye hakim olarak buraya Zalifre ismini vermişlerdir. Batıda Bizans sınırında fethedilen bu kale ve şehir bir uc niteliğindedir. Bu yüzden de Safranbolu Osmanlı Beyliği'nin gelişmesine kadar uc bölgesi olduğundan çok yoğun bir nüfus hareketine sahne olmuştur.

1213 yılında ise bölgede Çoban oğulları Beyliği döneminin başladığı söylenebilir. Çünkü bu tarihte Türkiye Selçuklu Devleti emirlerinden Emir Hüsameddin Çoban Kastamonu'yu Bizans'tan alarak burasını bir uç beyliği merkezine dönüştürmüştür. Böylece Safranbolu da Çoban oğulları'nın hakimiyeti altına girmiştir.

1243 Köseadağ savaşı sonucunda Anadolu'daki hakimiyet, İlhanlı (Moğollar)ların eline geçince diğer uc beyleri gibi Çoban oğulları da bağımsızca hareket etmeye başlamıştır. Safranbolu üzerine bir takım eserler kaleme alan Hulusi Yazıcıoğlu, Çobanoğulları Bey'i Yavlak Aslan'ın İlhanlılar tarafından Güneydoğu Anadolu Valisi olarak görevlendirilmesinden itibaren Candaroğulları'nın 1326'da Safranbolu'yu almasına kadar geçen sürede Safranbolu'da bağımsız bir beyliğin kurulduğu ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmektedir.

Safranbolu, merkezi Kastamonu olan Candaroğulları Beyliği'nin hakimiyetine 1326 yılında girmiştir. Bu durum Osmanlı Padişahı Yıldırım Bayezid'in hem Kastamonu'yu hem de Safranbolu'yu Osmanlı Devletine bağladığı tarih olan 1392'ye kadar devam etmiştir. Osmanlı hakimiyetine giren bölge toprakları 1402 Ankara Savaşından sonra yaşanan kargaşa ve kaos ortamında İsfendiyaroğulları'nın eline geçmiştir. Fetret Devrine son veren Osmanlı Padişahı Çelebi Sultan Mehmet ordusuyla Candaroğulları Beyliği'nin üzerine yürüyerek 1416'da Safranbolu'yu sonuncu kez ve kesinlikle Osmanlı ülkesine katmıştır.

Osmanlı döneminde Safranbolu, biri ilçe merkezinde "Medine-i Taraklı Borlu" öbürü merkezi Yörük köyü olmak üzere göçebe aşiretler için kurulmuş olan "Yörükân-ı Taraklı Borlu" adını taşıyan iki kazadır. 1692 yılına kadar Safranbolu merkezi Kütahya olan Anadolu Beylerbeyliği'nin Bolu sancağına bağlı bir kazadır. Bu tarihte Bolu sancağının lağvedilmesiyle Safranbolu, aynı eyalete bağlı Kastamonu sancağına

bağlanmıştır. Bilhassa II. Mahmut döneminde idari yapıda yeni bir takım düzenlemelere gidilmesi sonucunda 1846-1865 ve 1867 -1870 yılları arasında Safranbolu yeni kurulan Viranşehir Sancağının merkezi olmuştur.1870’de ise yapılan yeni düzenlemeyle Safranbolu Kastamonu merkez sancağına bağlı bir kaza yapılmıştır.

Cumhuriyet’ten sonra 1927 yılında Kastamonu’dan ayrılan Safranbolu ilçe statüsünde Zonguldak iline bağlanmıştır. 1995’te Karabük’ün il olmasıyla Safranbolu da Karabük’ün ilçelerinden biri olmuştur.

1.3. 19. Yüzyılda Safranbolu’da Sosyal Ve İktisadi Hayat

Geniş bir tarım alanının ortasında yer alan ve zengin orman varlığı bulunan Safranbolu 19.yüzyıl’da da gelişmesini sürdürmüştür. Bu yüzyılda şehir, şimşir, tarak, deri ve bakır işçiliğinde çok ileri düzeydedir. Yörede hammaddesi ağaç olan elişleri de çok gelişmiştir.¹

Bu dönemde kasaba merkezinde icra edilen meslek ve sanatlar ağırlıkla debbağlık,(bağırsak dahil deri işlemeciliği) yemenicilik, aktarlık, kunduracılık, kasaplık, börekçilik, kebabçılık, aşçılık, fırıncılık, katırcılık(nakliyecilik), penbecilik(pamuk satışı), dokumacılık(özellikle evlerde), keçecilik, urgancılık, demircilik, kalaycılık, şekercilik,² çekmecilik(el tornasıyla ağaca biçim verme) manufakturacılık, kereste ticareti, emtia ticareti, zahire ticareti ve hayvan cambazlığıdır.

Köylerde ise başta tarım ve hayvancılık olmak üzere iktisadi faaliyet birkaç ana dalda toplanmıştır. Hububat ekimi büyük ve küçük baş hayvancılık, sebze ve meyvecilik, odunculuk, hızarçılık, değirmencilik gibi uğraşlar köylülerin iktisadi faaliyetleri arasındadır. Bu gün olduğu gibi ilçeye adını veren Safran üretimi de yaygındır. Ayrıca bıçkıcılık bazı köylerde yaygın olup Çırağan sarayının yapımında çalıştırılmak üzere bazı köylerden bıçkıcılar İstanbul’a çağırılmışlardır.(Yazıcıoğlu, 2001:116).

Bu yüzyılda Safranbolu’nun eğitim ve kültür seviyesi de farklılık arz etmekte, yıllara göre değişkenlikler göstermektedir. Safranbolu’nun eğitim yapısı incelendiğinde ve bölgede ki diğer şehirlerle kıyas edildiğinde şehrin oldukça ileri bir seviyede olduğunu

¹ Bugün halen bu alanda küçük hediyelek süs eşyaları yapılmaktadır. Bu da büyük bir turist potansiyeli bulunan ilçede esnafın en büyük kazanç kaynaklarından biridir.

² İlçede halen bu meslek devam ettirilmekte olup ismiyle özdeşleşen leziz lokumlar yapılmaktadır.

söyleyebiliriz. Buna en güzel örnek, şehrin sahip olduğu ilk ve orta öğretim düzeyinde ki okul ve öğrenci sayısının diğer şehirlerden fazla olmasıdır. Yine yıllar ilerledikçe bölgede eğitim kurumlarının arttığı gözlemlenmiştir. Örneğin 1869 da Şehirdeki medrese sayısı altı iken bu sayı 1894’te on bire çıkmıştır.(bkz. Tablo 1 ve Tablo 2)

Şehirde zamanla sayısı artan bu kurumlar Safranbolu’yu bölgede önemli bir kültür merkezi haline getirmiştir. Bu eğitim kurumlarının artmasında 1870’te yapılan düzenlemeyle Safranbolu’nun Sancak merkezi olmaktan çıkarılıp kazaya dönüştürülmesi de etkili olmuştur diyebiliriz. Çünkü şehir, Viranşehir Sancağının merkezi konumundayken Safranbolu’da ekonomik alanda bir gelişmişlik ve canlılık vardı. Bu durum yeni idari düzenlemeyle değişince Safranbolu’da ekonomik dengeler yerinden oynamıştır. Bunun üzerine günümüzde olduğu gibi insanların büyük bir kısmı tek geçim kapısı olarak devlet dairelerini görmüşler ve buralarda iş bulabilmek ümidiyle geçmiş yıllarda pek önemsenmeyen eğitim öğretim kurumlarında hareketliliklerin yaşanmasına neden olmuşlardır. Bu durum karşısında da ihtiyaca cevap verebilmek için bölgede birçok yeni eğitim ve öğretim kurumu açılmıştır.

Bu eğitim kurumlarında sadece Müslümanlar yoktu. Aynı zamanda şehirde önemli bir nüfusa sahip Rumlar da vardır.(bkz. Tablo 3) Safranbolu’da ki bu yeni açılan okullardan mezun olan memurlar memleketleri için büyük hizmetler yapmışlardır.

Tablo 1.1286(1869) Yılında Kasaba Merkezindeki Medreseler

Medresenin Adı	Müdürrisin Adı	Talebe Sayısı
Köprülü Medresesi	Mehmed Hilmi Efendi	50
Süleyman Paşa Medresesi	Mehmet ve Ahmet Emin Efendi	60
Kazdağlıoğlu Medresesi	Ali Efendi	40
Çavuşoğlu Medresesi	Mehmed Efendi	40
Musalla Medresesi	Mustafa Efendi	25
İzzet Paşa Medresesi	Mustafa Efendi	15
TOPLAM		230

Kaynak:Hulusi Yazıcıoğlu. İstanbul 2001, s.121

Tablo 2.1312 (1894) yılında Kastamonu ve Bolu merkez kazalarıyla İnebolu, Safranbolu ve Bartın kazalarında bazı kurumlar

Kümelere	Kastamonu	İnebolu	Safranbolu	Bolu	Bartın
Hane	12337	9552	10040	8229	8347
Nüfus	60761	62368	53534	46071	52696
Camii ve Mescit	228	144	130	210	85
Medrese ve Kütüphane	22	2	11	16	2
Mektep	221	172	186	211	145
Tekke ve Zaviye	35	2	10	23	1

Kaynak: Hulusi Yazıcıoğlu, İstanbul 2001, s.120

Tablo 3. 1881/1882-1893 Osmanlı Nüfus dayımlarında Safranbolu'nun Kadın Erkek Nüfuslarının Etnik ve Dinsel Dağılımları

Topluluk Adı	Kadın	Erkek
Müslüman	240.70	25.127
Rum-Ortodoks	1.658	1.668
Ermeni	-----	-----
Katolik	-----	-----
Gregoryan	-----	-----
Toplam	25.728	26.795

Kaynak: Yurt Ansiklopedisi, Türkiye, İl il, Dünü Bugünü Yarını, 1982,83,84 İstanbul, s.7727

1.3.Tarih Boyunca Safranbolu'ya Verilen İsimler

Bizans imparatorluğu döneminde Safranbolu'ya "Dadybra" denilmekteydi. Bölgeye yerleşen ilk Türkler bu kelimeyi "Zalifre" ye çevirmişlerdir. Bunun yanında kaleli kent anlamına gelen "Borglu"yu da kullanan Bizans'tan bu sözcük Türklerde "Borlu" olarak yer bulmuştur. Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra "Taraklı-Borlu" ismi (1871'e kadar) kullanılmıştır. Bazen kısaca "Taraklı" olarak da söylendiği olmuştur. Safranbolu'nun bugünkü adının ilk biçimi ise "Zağfiran- Borlu"dur.19 yüzyıldan sonra çevresinde yetiştirilen safranın bolluğu nedeniyle önceleri safran anlamına gelen "Zağfiran" daha sonra da Safran Şehri anlamında "Zağfiranborlu" Cumhuriyet döneminden sonra da "Safranbolu" adını almıştır.

BÖLÜM 2: SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDEKİ SAFRANBOLULU MEMURLAR

2.1.Sicill-i Ahvalın Kuruluşu, Tarihçesi ve İşlevi

Osmanlı devlet teşkilatında görev alan memurların görevleri süresindeki hal tercümelerini özel veya memuriyetleriyle ilgili durumlarının kaydolunmasına sicill-i ahval, bu tescillerin oluşturduğu defterlere de Sicil-i Umumi Defterleri denilmiştir. Sicill-i Ahval memurların sicil kayıtlarının tutulduğu daireye verilen addır (Pakalın,1993:210).

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılda özellikle de II. Mahmut döneminden itibaren bürokraside bir takım değişiklikler yaşanmıştır. Bakanlıkların kurulması, eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmesi, bürokrasinin merkeze bağlanması, yürütme gücüne işlerlik kazandırılması bu dönemde yapılan değişikliklerin başında gelmektedir. Devletin tepesinde yapılan bu değişiklikler memurları da kapsayacaktır. Sicill-i Ahval idaresinin kuruluşuna kadar geçen sürede memurlara ödenen ücrette aynilikden nakdiliğe geçilmiş, memurlar derecelerine göre maaş almaya başlamışlardır. 1856'da ilan edilen ıslahat fermanı ile sivil bürokraside gayr-ı müslüm memurların sayısının artması onların yakından takibini gerektirmiştir.

Memurlarla ilgili tüm bu değişikliklerin bir merkezden yönetilmemesi II. Abdülhamit zamanında sicill-i ahval komisyonunun kurulmasını gerekli kılmıştır. Sicil-i ahval komisyonu devletin istihdam ettiği personel hakkında bilmesi gereken bilgilere sahip olabilmek ihtiyacı sonunda kurulmuştur. (6 Şubat 1879)

Bu müdürlüğün görevi memurların menşelerinden başlayarak nerelerde hizmetlerde bulduklarını istihdam süreleri ile ne şekilde hizmet ettiklerini sicill-i mahsusa kaydederek ihtiyaç duyulduğunda o kayıtlara müracaat olunmasını sağlamaktır. Ayrıca bu memurlardan azil ve tayin olunacaklarla, kanunen cezalandırılmaları gerekenlerin durumlarını isimlerinin üst tarafına işaretlenmesi emekliliğe hak kazananlar hakkında da gerekli olan muameleyi yürütmektir(Sarıyıldız,2004:9). Memurin kalemi müdürlüğü öncelikli olarak kaza kaymakamlarından işe başlayarak onların sicillerini oluşturmaya çalışmıştır. Kısa sürede tanzim edilen 200 adet büyük sicil defterinde 92.137 devlet memurunun biyografileri kaydedilmiştir. Sicil-i ahval defterlerine temel olmak üzere

her memur birer sicil belgesi (sicill-i ahval varakası) doldurmuş, verdiği bilgilerin doğru olduğunu beyan etmiştir. Daha sonraki yıllarda, bu defterin devamı niteliğinde, memur sicil dosyaları tutulmuştur. Böylece defterler ve sicil dosyaları sayesinde 200.000’i devlet memurunun biyografileri zaptedilmiştir (Çetin,2005:89).

Sicill-i Ahval ile ilgili olarak kaleme alınan ve sicil-i ahvalin mahiyetini, usul ve esaslarını açıklayan ilk tarifname “ Sicill-i Ahval Talimat-ı Umumiyesi ve Zeyli ile Tarifnamesi Ahkam-ı Münderecesini Tavzihan ve Tadilen Vaz Olunan Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye Sicill-i Ahval Kanunname-i Umumiyyesi “ ismiyle yayınlanmıştır.

Sicill-i Ahval Kanun-i Umumisi 8 fasıl ve 39 maddeden müteşekkildir. Birinci fasıl Sicill-i Ahvalin tarifine ayrılmıştır. İkinci fasıl Sicill-i Ahval’e kayd olmakla mükellef olanlar hakkındadır. Üçüncü fasıl Tercüme-i hal evrakının nasıl kaydedileceğine dair olup üçüncü maddeden on üçüncü maddenin sonuna kadar maddeler halinde ifade edilmiştir. Dördüncü fasıl ise tercüme-i hal, mevcut evrakın nelerden teşekkül ettiğine dairdir. Bu evraklar nerelerden alınmıştır? Kimler tarafından tasdik edilmiştir? Hangi okullardan ne tür evrak alınmıştır v.s. konularını ihtiva etmektedir. On dördüncü ve on beşinci maddeler bu konulara tahsis edilmiştir. Beşinci fasıl ise; Tercüme-i hal varakalarının Sicill-i Ahval Dairesi’ne nasıl gönderileceğine dairdir. On altıncı ve on yedinci maddelerde bunlara aittir. Altıncı fasıl ise Tercüme-i hal varakalarının Sicill-i Ahval Dairesi’nce ne tür muameleye tabi tutulacağına dairdir. Gelen evrakların hangi usul ve kurallar dairesince inceleneceği nasıl kaydedileceği eksikleri varsa nasıl tamamlanacağı vs hususlar on sekizinci maddeden yirmi üçüncü maddeye kadar izah edilmektedir. Yedinci fasıl temel siciller ile kayıt defterlerinin teferruatının nasıl olacağını anlatır.Yirmi üçüncü maddeden yirmi beşinci maddenin sonuna kadar bu hususlar anlatılmıştır. Sekizinci ve son fasıl ise sicile geçirmelerin (kütüğe kaydedilmelerin) nasıl olduğu ve hangi aşamalardan ibaret olduğu hakkındadır. Yirmi altıncı maddeden otuz ikinci maddeye kadar olan kısım bu bilgileri ihtiva etmektedir.

Sekizinci fasıldan sonra “mevad-ı şetta” olarak ifade edilen çeşitli maddelerden oluşan ve bu fasıllara girmeyen maddeler bulunmaktadır. Bu kısım yedi maddeden müteşekkil olup otuz üçüncü maddeden otuz dokuzuncu maddenin sonuna kadardır. Bu maddelerde memuriyete yeni atanacak kişilerin hangi hallerde ne şekilde tayinlerinin yapılacağı memuriyete geçişte yanlış beyanda bulunanlar hakkında ne tür işlem yapılacağı ,

yeniden gerek maaşla ve gerek mülazemetle memuriyete geçmek isteyenlerin hangi safhalardan geçeceği, memuriyet hizmetine giriş şahadetnamesini alan her bir memurun bu evrakı muhafazası ve gerektiğinde ibrazının ne şekilde olacağı ve bu evrakların nerelerden ve nasıl alınıp verileceği hangi defterlere kaydedileceği, tayin ve nakil işlemlerinde yapılacak muamelelerin nasıl olacağı hususlarına dairdir(Mert,2000:38-40).

II Abdülhamid'in yayınlamış olduğu İrade-i Seniyye mucibince başlamış, kanuni esasları saptanmış yönetmelik, hazırlandıktan sonra komisyon, Arif Paşa'nın Çağaloğlu'nda ki konağında çalışmalarına başlamıştır. Komisyon, çalışmalarında devlet memurlarını iki grup olarak ele almış olup birinci grup İrade-i Seniyye ile tayin olunanlar, ikinci grup ise İrade-i Seniyyesiz (valilerin yaptıkları tayinler gibi) atananlar oluşturmaktaydı. Komisyon Çalışmalar için gerekli varakalar, defterler ve cedveller Matbaa-i amire'ye sipariş edilmiş masraflar için gerekli olan paranın hazineden verilmesi için ilgili bakanlıklar arasında bir dizi yazışmalar cereyan etmiştir.

Yine sicil-i ahval komisyonunun çalışmalarında hukuki temel olmak üzere İrade-i Seniyyede öngörülen yönetmelik "Ahval-i Memurin Sicil Komisyonu Talimatı" adıyla 1879'da yürürlüğe girmiştir. Tüm bu hazırlıklar yapıldıktan sonra tercüme-i hal varakalarının doldurulmasına sıra gelmiştir. Her zatın ismi ve şöhreti , babasının adı, doğum tarihi ve yeri okuduğu okullar ve tahsili diploması olup olmadığı hangi yabancı dilleri bildiği, konuşabildiği, ve yazabildiği(tekellüm ve kitabet) eser ve telifatı olup olmadığı , aldığı nişanlar ve cezalar vb. hususları gösterecek olan hal varakaları memurlar tarafından doldurulmuştur. Tüm bu doldurulan varakalar daha sonra ilgili hususi şubeler vasıtasıyla merkez komisyona gönderilmiştir.

Sicill-i Ahval komisyonunun tuttuğu defterler "Sicill-i Umumi (sadaret makamı, nahiye müdürlükleri, mülkiye, adliye, ve maliyede çalışan bütün memurların sicilleri) her daire ve vilayetin tutacakları ise Sicill-i Hususi olarak adlandırılmıştır. Bu komisyonlar birbirleriyle irtibat halinde olup daireler arasında sürekli yazışmalar olmaktadır. Şubelerden gelen hususi tercüme-i hal varakaları umumi komisyonda; varakadaki sorulara varaka sahibinin verdiği cevapların doğruluğu araştırılarak varakaya iliştirilmiş olan evrak veya evrak suretleriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonunda ihtilafli bir durum söz konusu olduğunda ilgili daireler ve mahallerle yazışmalar yapılmıştır.

Komisyunun yıllar içinde teşkilat ve kadrosu genişlemiş bütün nezaretler , devlet daireleri ile müstakil livalarda , merkez komisyon ile bağlantılı hale getirilmiştir. Kuruluş sonrasında bir reis bir müdüriyet-i umumiye, muavinler ve tahrir heyeti bulunan komisyonun müdür-i umumisinin yönetiminde Kuyudat, Tahrirat, Evrak ve Salname³ adlı dört kalemi bulunmaktaydı(Çetin,1992:37). Bu kalemlerin hepsi farklı görevler icra etmekteydiler.

1896'da komisyon, kaldırılarak yerine Memurin-i Mülkiye Komisyonu kurulmuştur. Yeni komisyon hiçbir daireye bağlı olmayıp sicill-i ahval kayıtlarını tutmuş bir nevi mevcut sistemi devam ettirmiştir. 1908'de II. Meşrutiyet 'ten sonra Memurin-i Mülkiye Komisyonu da kaldırılmıştır. Yerine Dahiliye Nezaretine bağlı Sicil-i Ahval Dairesi oluşturulmuştur. Yeni oluşum Sicill-i Ahval Memurin Komisyonu, Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar (1922) görevini yürütmüştür.

2.2.Safranbolulu Memurlar

Son yıllarda mimari eserleri dolayısıyla güncellik kazanan yani Türk halk mimarisinin örneklerini büyük ölçüde yansıtan Safranbolu'nun mimari dokusunun yanında incelenmesi gereken birçok ilginç özelliği vardır. Osmanlı zamanında yetişen Safranbolulu memurların hayatlarını da bu kapsamda değerlendirebiliriz.

Sicill-i Ahval Defterlerindeki Safranbolulu Memurlar adlı çalışmamda 1879 ve 1909 yılları arasındaki sicill-i ahval kayıtlarındaki Safranbolulu memurların tercüme-i hallerini yayınlamak bölge tarihi araştırmalarına katkıda bulunmak istedim.

Sicill-i ahval komisyonu dahiliye nezaretine bağlı bir birimdir. Defterlerde kayıtlı bulunan memurların çalıştığı birimlerin büyük bir kısmı günümüz meslek dallarıyla benzerlik göstermektedir. Bir kısmı ise günümüzde işçi sınıfına giren meslek gruplarıdır. Örneğin taş ustalığı, bıçkıcılık, ve fırıncılık gibi meslekler memur sınıfında değerlendirilmiştir. Belki saymış olduğumuz bu meslekler Saray hizmet grubuna girdiğindedir. Belki de o zamanlar bir tarım toplumu olan Osmanlı'da işçi, memur, sınıfının henüz belirginleşmemesindedir.

³ Osmanlı Devleti salnameleri de 1906 yılından itibaren Sicil-i Ahval Komisyonu tarafından hazırlanmıştır. Prof. Dr. Atilla Çetin, “*Sicill-i Ahval Defterleri ve Dosyaları*” *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Haziran 1992, s.37

Sicill-i Ahval, memurların tercüme-i hallerinden resmiyete intikal eden hususlar diye tanımlanır. Yani bu defterlerde memurların özel hayatlarına dair bilgileri bulmamız pek mümkün değildir. Ama bunun yanında bu resmi bilgiler, özellikle de sülalelerini merak edenlere ve Safranbolu tarihiyle ilgilenenlere büyük kolaylıklar sağlayacaktır.

Memurların kayıtları tutulurken ilgili varakaya kayıt sahibiyile babasının isimleri, mahlasları künyeleri ve ünvanları yazılırdı. Memurların babaları ve kendi isimlerinin yanlarında ağa, bey, ve efendi gibi bir takım ünvanlar kullandıkları görülmüştür. Memurların kullandıkları bu ünvanlara bakarak onların yapmış oldukları işler ve memurluklarının önem derecesini anlamk mümkündür. Örneğin ağa ünvanını kullanan memurların hemen hemen hepsinin hiç okuma yazmasının olmadığı halde⁴ ilginçtir, müstahdemlik gibi okuma yazma gerektirmeyen işlerde istihdam edildikleri görülmüştür. Aslında II. Mahmut döneminde 1240(1824) bir fermanla ilk tahsil (sıbyan) mecburi hale getirilmiş(Albayrak,1996:35) olmasına rağmen günümüzde olduğu gibi uygulama alanında bir takım aksaklıkların olduğu söylenebilir.

21 Zi'l-kade 1254 (1838) tarihinde padişahın emri ile Rüşdiye mekteplerinin kurulması emr olunmuştur. Bu şekilde yavaş yavaş ilk ve orta derecede tahsil mecburiyeti ele alınmaya başlanmıştır. Bunun neticesi olarak mektepler Osmanlı İmparatorluğunun her tarafına yayılmaya başlamıştır. Açılacak olan mektepler mahallin durumu ve nüfusu yoğunluğuna göre ayarlanması kararlaştırılmış ve Maarif-i Umumiye Nizamnamesine göre mektep teşkilatı şu şekilde ayarlanmıştır:

“Köylerde ve mahallelerde sıbyan mektepleri

500 evli kasabalarda rüşdiye mektepleri

1000 evi geçen kasabalarda idadi mektepleri

İstanbul’da Bir Darü’l- Muallimin(erkek öğretmen okulu) ve Darü’l- Muallimat(Kız öğretmen okulu) ile bir Darü’l Fünun” (Albayrak,1996:35)

⁴ BOA, *DH,SAİD*, nr,182 s.208 nr.127, s.225 ve nr,194 s.147 de ki memurlar okuma yazması olmayıp ağa ünvanını kullanmışlardır. nr.192, s.128 de kayıtlı Veli Ağa ise mahalle mektebi ibtidaisine gittiğine dair sicil varakasında bilgi mevcuttur. Veli Efendi’nin eğitiminin yetersiz olması kendisini müstahdem olarak görevlendirilmesinde etkili olmuştur. Bu yüzden de Ağa ünvanını kullanmıştır diyebiliriz.

Bu nizamnameden sonra ve daha sonraki yıllarda Safranbolu'da da yeni bir takım eğitim öğretim kurumlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu anlamda eğitim adına 1312 (1894) yılı Kastmonu vilayet salnamesine bakacak olursak Safranbolu'da 186 mektep,130 cami,11 medrese ve kütüphane bulunmaktadır.(Yazıcıoğlu2001,120)

Osmanlı eğitiminin ilk basamağını oluşturan Sıbyan Mektepleriyle⁵, II.Mahmut döneminden itibaren açılmaya başlayan rüşdiyye ve idadilerden mezun olanlar daha ziyade muhasebe, tahrirat kalemleri, sancak ve kazalarda rüsumat muavinlikleri, posta, telgraf muhabere hizmetleri, nahiye müdürlükleri, kaza sandık emanetleri, şuray-ı devlet fihrist odası, duhan gümrük kitabeti ve polislik gibi değişik devlet dairelerinde hizmet etmişlerdir. Temel eğitim kurumları medreseleri bitirenler ise genellikle ihtisaslarını bazen de özel hocalarda yaptıktan sonra kadılık, müderrislik, ve müdde-i umumilik gibi daha önemli devlet memurluklarında görev almışlardır. Bu memurlar arasında eğitimlerini devam ettirip tıp fakültelerinden mezun olanlar da vardır.

Safranboluda ki Rum nüfusu diğer kazalara göre oldukça fazladır. 1881, 1882 ve 1883 yıllarında yapılan nüfus sayımlarına göre bölgede 1658'i kadın ve 1668'i erkek olmak üzere toplam 3326 Rum vatandaşı yaşamaktadır. Bilhassa yabancı devletlerin baskısıyla başlayan gayrı müslüm memur alımı küçümsenemeyecek bir Rum nüfus potansiyeline sahip Safranbolu'da da yaşanmıştır. Safranbolulu Rum ailelerin çocukları da mezun oldukları mekteplerden sonra bir takım devlet dairelerinde istihdam edilmişlerdir. Örneğin Papasoğlu Yanko Efendi ile Tenudor Gabrilidis Efendiler, değişik Osmanlı şehirlerinde hekimlik yapmışlardır.

Safranbolulu memurlar arasında eşraf, ayan çocukları bulunduğu gibi memur, esnaf ve çiftçi çocuklarına da rastlanmaktadır. Buradan hareketle devlet memuru olmanın önünde hiçbir engelin olmadığını ister fakir olsun ister zengin olsun ister Müslüman olsun isterse hristiyan olsun her Osmanlı vatandaşının memur olabildiğini söyleyebiliriz. Farklı renklere sahip bu Safranbolulu Osmanlı vatandaşlarının Osmanlı ülkesinin değişik bölgelerinde devlete uzun süre farklı hizmetleri olmuştur.

⁵ Sıbyan mektepleri belli bir süresi olmayan okullar olup mahallelerde ya da camilerde bulunurdu. Öğretmenler özel olarak yetiştirilmezdi. Burada eğitim veren öğretmenlerin okur yazar olmaları yeterliydi. Sıbyan okulları temel İslami bilgilerin ve Kuran-ı Kerim okumanın öğretildiği yerlerdi.Vicdan Cazgır, Servet Yavuz, Niyazi Ceyhun, *Tarih*, Ankara 2006 s.197

Hülasa sicill-i ahval kayıtları tarihin önemli hayat hikayeleridir. Bizlere yazıldığı dönemdeki önemli şahsiyetleri, çevresini, yetişme şartlarını bildirmesi bakımından değerli bilgiler vermektedir.

Memurların imzaları ile alınan hal tercümeleri sıra numarası altında büyük defterlere yazılmış, ondan sonraki değişiklikler bu defterler üzerinden yürütülmüştür.1879-1909 yılları arasında kayıtları ihtiva eden defterlerde gerekli bilgiler verildikten sonra bazılarının emekli olduğu bilgisi verilmiştir. Çoğunda ise bu bilgiye rastlamadık. Bu da memuriyetinin devam ettiği anlamına gelmektedir. Ayrıca ilgili memurların sadece birkaçının sicil kayıtlarında vefatından bahsedilmiştir.

2.3.Memurların Tercüme-i Halleri

Abdulkadir Efendi

Esnafdan müteveffa Mustafa Ağanın oğludur

Bin iki yüz doksan dokuz sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1298) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.Kasaba-i mezkûre sıbyan mektebinde mübâde-i ulûm-ı dîniyeyi ve mekteb-i rüşdiyesinde müretteb dersleri bağde't tahsîl (11 Temmuz 1312) tarihinde a'la dereceden şahadetnâme almıştır.

Mezkur Zağfiranbolu kazası Ziraat Bankası sandukuna bir müddet mülazemetle devam ettikten sonra bin üç yüz yirmi bir senesi zi'l-hiccesinin üçünde (7 Şubat 1319) ale'l usûl tahlîf-i bi'l icra iki yüz eli guruş maaşla Tatay kazası Ziraat Bankası sanduku muhasebe kitâbeti refakatine ta'yîn olunmuştur.

Tatay kazası kaymakamlığıyla Ziraat Bankası idare-i umûmîyesince muma-ileyhin îfâ-i vazife etmekde bulunduğu tasdîk kılınmıştır.

Sâlifü'z- zikr mülazemetinde îfâ-i hüsn-i hizmet eylediğini havi Zağfiranbolu kazası Ziraat Bankası sanduğu meclis idaresinin (27 Kânûn-i sâni 1319) tarihli tasdiknâmesiyle mekteb-i rüşdi şahadetnâmesi ve nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi sûret-i musaddıkası aslı tercüme-i hal varakasıyla şubece mahfûz olup hizmeti hazırası maaşıyla îfâ-i vazifeye tarihi-i maaşları ve tahlif olduğu evrak-ı muhabereden anlaşılmışdır.(18 Safer 1324) (27 Haziran 1322)

Mûma-ileyhin bin üç yüz yirmi üç senesi recebinin yirmi birinde (7 Eylül 1321) dört yüz guruş maaşla Tosya kazası Ziraat Bank sanduku muhasebe kitâbetine tahvîl edilip maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi zi'l-ka'desinin dokuzunda (1 Kânûn-i evvel 1323) beş yüz guruşa iblâğ edilidiği hizmeti sabıkasınca bir güne zimmet ve ilişkisi olmadığı Ziraat Bankası müdüriyet-i umûmîyesinin (27 Temmuz 1325) tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumaileyhin üç yüz otuz senesi rabi'u'l ahirinin yirmi yedisinde (2 Nisan 1328) altı yüz guruş maaşla Taşköprü Ziraat Bank sanduku memuriyetine tahvîl olduğu ve hizmeti sabıkasınca bir güne zimmet ve ilişkisi olmadığı (14 Eylül 1328) tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.(14 Teşrîn-i evvel 1328)⁶

Abdullah Kamil Efendi

Zağfiranbolulu müteveffa Mehmed İbrahim ağanın oğludur.

Bin iki yüz yetmiş iki sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1271) Dersaadet Sarıyer karyesinde tevellüd eylediği nüfus-ı tezkere-i osmanisi suret-i musaddıkasında muharrerdir.

Karye-i mezkure mekteb-i ibtidaisinde esas-ı İslamiyet olan mukaddime-i ulumu diniyeyi ve rüşdiye mektebinde Arabi ve Farsî ve hesap okumuş ise de şahadetname alamamıştır. Türkçe okur yazar.

Yirmi dokuz yaşında iken bin üç yüz bir senesi şehri cemaziye'l-ahirinin on yedisinde 1 Nisan 1300 şehri üç yüz guruş ücretle yedinci daire-i belediye tenzifat kitabetine tayin olunarak üç yüz üç senesi zi'lkadesinin on ikisine kadar 1 Ağustos 1302 ve üç yüz dört senesi cemaziye'l ahirinin yirmi sekizinden 11 Mart 1303 üç yüz beş senesi cemaziye'l-evvelinin yirmisine kadar 15 Kanun-i evvel 1303 şehri yedi yüz elli guruş maaşla mülga on ikinci daire-i belediye mal kalemi tahsil kitabeti vergi müdüriyeti 1 Kanun-i sani 1305 nakledilerek yirmi kadar 1 Şubat 1305 şehri beş yüz guruş maaşından aidat ile daire-i mezkurede tahsil kitabetinde istihdam şehri Rebiu'l-ahirinin yirmi beşinde 1 Haziran 1306 beş yüz guruş maaşından aidat ile daire-i mezkurede tahsil kitabetine nasb ve üç yüz on senesi şevvelin mükerrerinin yirmi dokuzundan itibaren 3 Mayıs

⁶ BOA, *DH SAİD nr.138*, s.209

1309 hakk-ı teka'üdden istifade olunmak üzere emsali misillü aidat-ı mezkure maaşı ile daire-i mezkure mal kalemi vergi tahlil kitabetine ve üç yüz on iki senesi şehri recebü'l -ferdinin on yedisinde 1 Kanun-i sani 1310 yedi yüz guruş maaş ile daire-i mezkure mal kalemi muhasebe kitabetine naklolunmuştur.

Tahrir ve vergi tahsili idaresi müdüriyetinden yazılan mülahazaya atıf ile mea -tesadüf hasebiyle mümaileyhin vazife-i mevduasını hüsn-i ifa etmekte olduğu beyan olunmuştur.

Nüfus-ı tezkere-i osmaniyesnin suret-i musaddıkası ve tahsil kitabetleriyle veznedarlıkda müddet-i istihdam ve mekadir-i aidat maşatına ve memuriyeti hazırasına tarihi nakli ile mikdar-ı maaşına ve marrü'l beyan yedinci daire-i belediye mal kalemi veznedarlığından dolayı bir güne zimmet ve ilişiği olmadığına dair tahrir ve vergi tahsil idaresinin 7 Kanun-i evvel 1311 tarihli müzekkeresi aslı tercüme-i hal varakasıyla mahfuz bulunmuştur.

Muma ileyhin tercüme-i hal varakasinda mülga on ikinci daire-i intihabiye encümeni kitabetine bulunduğu gösterilmiş şehramenetiyle bil muhabere cevaben gelen tercüme-i hal varakasıyla birleştirilen 7 Nisan 1311 tarihli tezkerede mumaileyhin kitabeti-i mezkurede bulunduğu dair bir güne kayıt ve muamelat olmadığı ve fakat yedinci daire-i tenzifat kitabetine muharrerü'l mikdar ücretle istihdam olduğu gösterilmiştir.Safer 1318 ve mayıs 1316

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda 1 Mart 1313 aşr-ı bi't tecil altı yüz otuz guruşa tenezzül etmiştir.

Muma ileyhin maaşı bin iki yüz yirmi iki senesi rabiu'l-evvelinin yirmi ikisinde 25 Mayıs 1320 yüz yetmiş guruş zammıyla sekiz yüz guruşa iblağ ve daire-i mezkure mal memurluğuna tahvil olduğu tahrir ve vergiidaresinden verilen 2 Haziran 1320 tarihli vukuat cetveline atfen maliye sicil şubesinin 6 Teşrin-i evvel 1320 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi dört senesi cemaziye'l-evvelini on sekizinde 27 Haziran 1322 dokuz yüz guruşa iblağ edildiği şube-i mezkurenin 15 Şubat 1322 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir⁷.

Abdullah Mesud Efendi

Ulemadan Ahmed Efendinin oğludur

Bin iki yüz yetmiş bir sene-i hicri evâilinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûm-ı diniyeyi ve medresede bir mikdar Arabi ve Fârisi okumuşdur

Türkçe kitâbet eder.

Doksan bir senesi zi'l-kadesinin onunda yirmi yaşında olduğu halde iki yüz elli guruş maaşla Kastamonu vilayetinin Ulus nâhiyesi rüsüm-ı sitte memuru olup doksan beş senesi şevvalinin on beşinde maaşı üç yüz guruşa iblâğ olunmuş iken doksan sekiz senesi rebi' u'l- evvelinin on dördünde iki yüz guruşa tenezzül eylemiş ve üç yüz senesi cemaziye'l-ahiresinin on yedisinde duhan muâmelatının reji idâresine havalesinden nâşî memuriyeti lağv ile üç yüz üç senesi muharreminin beşinde dört yüz guruş maaşla Tosya kazası aşar memuriyeti vekâletine ta'yîn kılınmıştır.

Rüsûmu sitte memuriyetinden beraet-i zimmetine dair Kastamonu rüsûm-ı sitte müdüriyetinde tezkeresi sûreti merbuttur.

Kastamonu vilâyeti mülga-i aşar nezaretinden ve mefsûh-ı aşar ve ağnam emânetinden yazılan mülâhazalara atıf ile mâliye nezâreti celîlesinden mûma-ileyhin iktidarı vazifesini îfâya kâfi edilerek beyan edilmiştir.

Kaza-i mezkur aşar memuru olup evvelce taht-ı muhâkemeye alınan Hakkı Beyin husûl-ı beraetiyle memuriyetine iadesi cihetiyle efendi-i mûma ileyh üç yüz üç senesi şabanının yirmisinde infisâl ederek bir güne zimmet ve ilişkisi olmadığı ve üç yüz üç senesi zi'l-kadesinin yedisinden itibaren emânete bırakılan Kastamonu kazası aşar kitabetine üç bine ve yine kaza-i mezkurda üç yüz üç senesi aşar kitabetine dört bin üç yüz dört senesi ağnam kitabetine bin guruş ücret-i maktu'a ile istihdam olduğu

⁷ BOA, *DH SAİD* nr.94, s.107

Kastamonu vilâyeti meclis idaresinin (22 Mart 1304) tarihli mazbatasında gösterilmiştir.(2 Zi'l-hicce 1307) (11 Temmuz 1306) ⁸

Abdurrahman Hakkı Efendi

Esnaftan Mehmed Ağanın oğludur.

Bin iki yüz yetmiş beş senesi muharremi evâilinde Zağfiranborlu kasabasında tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye ve mektebi rüşdiyede müretteb dersleri okumuştur Türkçe okur yazar

Bin iki yüz doksan beş senesi cemaziye'l- evvelinin yirmi dokuzunda yirmi yaşında yüz elli guruş maaşla Zağfiranbolu Duhân Fabrika kitâbetine ta'yîn olunarak sene-i merkûme şabanının on üçünde ba kura Silk-i Celîl-i Askeriye idhâl ve müddetinin ikmâliyle ihrâc olunmuş ve muahharen Zağfiranborlu kazası mal kalemine mülâzemetle sekiz ay kadar da tarik komisyonunun fahrî kitâbetinde bulunmuş ve bin üç yüz üç senesi muharreminin on dokuzunda iki yüz elli guruş aylıkla Bartın kazasının kitâbet-i nâfia anbar eminliğine alınarak üç yüz dört senesi zi'l-hiccesinin beşinde istifa-i infisâl etmiş ve üç yüz beş senesi şabanının on üçünde iki yüz guruş maaşla Eflani nâhiyesi belediye kitâbeti inzimâmıyla sandık eminliğine ta'yîn olunarak üç yüz sekiz senesi saferinin dördünde yüz otuz beş guruşla Ulus nâhiyesi kitâbetine nakletmiştir.

Nâhiye-i mezbûre müdürlüğüyle Zağfiranborlu kazası kaymakamlığından ve Kastamonu vilâyeti defterdarlığıyla vâli vekâletinden yazılan mülâhazata atf ile mâliye nezâreti celîlesinde mûma-ileyhin vazifesini îfâya kifâyeti beyân kılınmıştır.

Eflani nâhiyesi belediye sandık eminliğinden beraat zimmetine dair nâhiye-i merkûme belediye heyetinin17 Kânun-ı evvel 1306 tarihli mazbatasının sûret-i musaddıkası merbutdur (29 Şevval 1309) (14 Mayıs 1308)

Mumaileyhin bin üç yüz on dört senesi şehri-rabi'u'l- evvelinin dördünde (1 Ağustos 1312) yüz otuz beş guruş maaşla Eflani nâhiyesi kitâbetine nakledildiği mâliye sicil şubesinin 2 Temmuz 1313 tarihli vukuât cedvelinde gösterilmiştir.⁹

⁸ BOA, *DH SAİD* nr.30, s.226

Ahmed Ali Efendi

Müteveffa Mustafa Ağanın oğludur.

Bin iki yüz sekese dokuz sene-i hicriyesine musadif 1288 senesi maliyesinde Kastamonu'da Zağfiranbolunun Bulak karyesinde tevellüd etmiştir.

Zağfiranbolu ibtidaisi ve rüşdi mekteplerinde tahsil eylemiş ise de hastalığı hasebiyle şahadetname ahzine muvafık olamadığı tercüme-i hal varakasinda mündericidir.

Bin üç yüz on altı senesi ramazanının ikisinde 2 Ağustos 1314 mülazemetle mülga Dersaadet mülhakatı Rüsumat Nezaretine kabul olunup üç yüz yirmi bir senesi zi'l-kadesinin on sekizinde 13 Kanun-i sani 1319 Galata Emtia Dahiyeye Gümrüğüne nakli-i mülazemet eylemiş ve üç yüz yirmi ü ç senesi zi'l-kaesinin on ikisinde 26 Kanun-i evvel 1321 kırk gurus maaş ile mezkur gümrük yolcu salon pusula muharrirliğine tayin edilmiştir.

Muma ileyh Galata Emtia Dahiliye Gümrüğüne ait hidematının muvafık-ı kuyud idüğüne mülga Galata Emtia Dahiliye Gümrüğün'den tasdik kılınmıştır.

Müma ileyh Dersaadet mülhakat rüsumat nezaretindeki mülazemetinin muvafık-ı kuyud idüğü nezaret-i mezkurenin tezkere-i cevabiyesinden anlaşılmış ve nüfusu tezkere-i osmaniyesinin aslı kalemce aynen görülerek iade edilmiştir.

Muma ileyh ber muceb-i tensik 1 Mart 1330 tarihinde şayan-ı istihdam kararıyla kadro haricine çıkarılarak müddet-i hizmeti iki seneyi mütecaviz olmasına mebnî tarih-i mezkureden itibaren maaşı olan kırk gurus tahsis edildiği Galata Emtia-i Dahiliye Gümrüğü kontrol memurluğundan mürsel 13 Mart 1330 tarihli cedvelden anlaşıldığı rüsumat memuriyeti müdüriyetinden mürsel 9/1 sicil numaralı sicil levhasında gösterilmiştir.^{20 Mart 1330¹⁰}

Ahmed Efendi

Müteveffa Mehmed Efendinin oğludur

Bin iki yüz seksen sekiz sene-i hicrisinde (Mâli 1284) Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

⁹ BOA, *DH SAİD* nr.40, s.137

¹⁰ BOA, *DH SAİD* nr.198,s.13

Mahalli mezkûr mekteb-i ibtidaisinde tahsîl eylediği tercüme-i hal varakasında mestûrdur.

Bin üç yüz dokuz sene-i hicrisinde asker 27 Safer 1310 tarihinde Yunan madalyasına nail olarak 2 Temmuz 1314 tarihinde on başı iken terhis edilmiş üç yüz sekiz senesi rabi'ü'l-evvelinin altısında 1 Temmuz 1314 mülâzemetle Rüsûmat Emâneti Celîlesi muhâfaza idâresine devam ile üç yüz yirmi bir senesi şabanının yedisinde 14 Teşrîn-i evvel 1319 üç yüz guruş maaşla sâhil muhâfaza memurluğuna ta'yîn olunmuştur.

Muhâfaza idaresindeki müddet-i mülâzemetle tarih-i tavzîf mikdâr-ı maâş ve hüsn-i hizmeti muhafaza müdüriyetinden tasdik kılınmıştır. Ve nüfûs ve ihrâc tezakiriyle Yunan Muharebe Madalyası beraeti görölerek îade edilmiştir. 15 Mayıs 1328

Ahmed Cemal Efendi

Dolmabahçe Saray-ı Hümayûnu kilar hademesinden Ahmed Ağanın oğludur

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûmu ve badehu Beşiktaş mülkiye rüşdiyesinde Arabi ve Farisi ve fenn-i hesâb ve coğrafya tahsil edip sûreti merbût şahadetnâme-yi ahz eylemiştir.

Türkçe kitâbet eder.

Bin iki yüz doksan dört senesi şevvalinin birinci günü on sekiz yaşında olduğu halde mülâzemetle Defter-i Hâkani Muhâsebe Kalemine çırak buyrulup doksan altı senesi şehri ramazanının yirmi yedinci günü elli guruş maaş tahsisi ve beş gün sonra yirmi guruş zam vuku'uyla maaşı yetmiş guruşa iblağ kılınmış ve doksan yedi senesi rebi'ü'l-ahirinin ikisinde tensîk-i maâşat kararname-i mûcibince hamsi kat' olunarak elli altı guruşa tenzîl olup sene-i merkûme cemâziye'l-evvelinin üçüncü günü yirmi dört guruş zamlı maaş-ı mezkûr seksen guruşa terakki etmiştir. El yevm bu mikdar maaşla kalem-i mezburda îfâ-i hizmet etmekte bulunmuştur.

Hakkında bir taraftan şikâyet vuku'uyla taht-ı muhakemeye alınmamıştır.

Vergi emâneti umûmîyesi muhâsebecisi izzetli Kâmil Efendi tarafından tercüme-i hâl varakasına yazılan mülâhazada efendi-i mûma-ileyhin tercüme-i hâli ber vech-i muharrer olup derâis ve liyâkatı hizmeti aliyyesini îfâya kâfi olduğu anlaşılmıştır.

Emanet-i müşârun-ileyhin 11 Cemâziye'l-ahir 1300 tarihli zeylinde dahi bâlâyâ yazılan mülâhazaya nazaran efendi-i mûma-ileyhin devam ve gayreti anlaşılımdır deyü denilmiştir.(5 Şevval 1301)(16 Temmuz 1300

Mûma-ileyh Ahmed Cemal Efendi bin üç yüz üç senesi saferinin yirmi birinde vâkî bin üç yüz bir senesi teşrîn-i sânisinin on yedisinde üç yüz guruş maaş ile Karesi vilâyeti tahrir fırka-i seyyâresi mukayyidliğine nakil olunmuştur

Mûma ileyh sene-i merkûme zi'l-hiccesinin beşinde beş yüz guruş maaşla fırka-i mezbûr muharrir-i sâniligine ve bin üç yüz beş senesi rabi'ü'l- ahirinin on altısında bin guruş maaşla muharrir-i evvelliğine müntakil ve şehir-i mezkûrun yirmi sekizinde lağvıyla munfasıl olmuş ve bin üç yüz dokuz senesi şehir-i muharreminin sekizinde iki yüz elli guruş maaşla Kastamonu vilayetinde Eflani nahiyesi vergi kitâbetine ta'yîn kılınmıştır¹¹.

Ahmed Kemaleddin Bey

Karahisar Sâhibi Nâibi sâbık faziletli Ahmed Rıfat Efendinin mahdûmudur.

Bin üç yüz altı senesi recebinde (Mart 1305) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Mübâde-i ulûmu Mahmûdiye Mektebi İbtidaisinde ve Kütahya Mekteb-i Rüşdiyesinde tedrîs-i meşrut olan dürûsu bi'-t tahsîl şahadetnâme ahz ederek muahharen Dersâdette Numûne-i Terakki Mektebi İ'dadi kısmına duhûl ve bir sene de orada devam eylediği tercüme-i halinde mündericdir.

Bin üç yüz yirmi dört senesi saferinin altısında (18 Mart 1322) mülâzemetle Şuray-ı Devlet fihrist kalemine devama başlamıştır.

Tercüme-i hâlinde Şuray-ı Devlete ait olan kısım şura kuyûduna mutâbıkdır

Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesiyle Kütahya İ'dadisinin (5 Şaban 1325) tarihli a'la derecedeki şahâdetnâmesi ve Numûne-i Terakki İ'dadi sınıfında ikmâl imtihana mahsûs numara cedveli şu'bece aynen görülerek iade kılınmıştır.(26 Zi'l-hicce 1326) (5 Kânûn- i sâni 1324)

¹¹ BOA, *DH SAİD* nr.6,s.179

Mûmâ-ileyh bin üç yüz yirmi altı senesi muharreminin on dokuzunda (9 Nisan 1323) müceddiden yirmi guruş maaş tahsîsi ve sene-i merkûme şabanının altısında (20 Eylül 1324) şûray-ı devletten icra kılınan tensîkatında iki yüz guruş maaşla kalem-i mezkûr ikinci sınıf hulefalığına terfi olunup üç yüz yirmi yedi senesi şabanının yirmi üçünde (27 Eylül 1325) tensikat-ı âhirede kadro haricinde kaldığı şûra-i mezkûr sicil şubesinin 14 Teşrîn-i evvel 1325 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.¹²

Ahmed Nâfiz Efendi

Müderrişinden Kürdzâde hattat Mehmed Efendinin mahtûmudur.

Bin üç yüz iki sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1301) Zağfiranboluda tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi sûret-i musaddıkasında muharrerdir.

Kastamonu Mekteb-i İdadisiyle Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiyede ikmâl tahsîl ile (24 Eylül 1317) tarihli ve ale'l ağla mertebeli idâdi şahadetnâmesiyle (19 Ağustos 1326) tarihli ve sekiz yüz on yedi numaralı tababet diploması ahz eylemiştir.

Türkçe Fransızca kitabet eylediği ve Ermeniceye âşina idüğü tercüme-i hâl varaksında mündericidir.

Bin üç yüz yirmi beş senesi ramazanü'l- mübarekinin on ikisinde (7 Teşrîn-i evvel 1323) altı yüz guruş maaşla Selanik vilayetinde Karacaâbâd kazası beledi tababetine bi't- tayîn şehir-i mezbûrun yirmi altısında (21 Teşrîn-i sâni 1326) vazifesine mübâşeret eylemiştir.

Mikdar-ı maaşıyla tayîn ve mübâşereti tarihleri ve tababet diploması muvafık-ı kayd idüğü Umûr-u Tıbbiye-i Mülkiye Nezareti sicil şubesi müdüriyetinin tercüme-i hal zahrına muharrer derkenarından anlaşılıp nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesiyle mekteb-i idadi şahadetnâmesi sûret-i musaddıkları aslı tercüme-i hal varakasıyla birlikte sicill-i ahvâl idare-i umûmiyesince hıfz edilmiştir.(2 Muharrem 1307) (12 Kânûn-i sâni 1324)¹³

¹² BOA, *DH SAİD* nr.154, s.120

¹³ BOA, *DH SAİD* nr.152, s.106

Ahmet Recep Efendi

Hasan Efendinin oğludur. Bin üç yüz altı senesi hicriyesinde (sene-i maliye 1304) Zağfiranbolu kazası Mahzarlar karyesinde tevellüd eylediği nüfusu tezkere-i osmanisi suret-i musaddıkasında muharrerdir.

Mekteb-i ibtidai ve rüşdide müretteb dersleri tahsil ile iki kıta şahadetname almıştır Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz yirmi senesi rebiu'l-airinin on altısında 9 Temmuz 1318 Evkaf- 1 Hümayun Nezareti Celilesi meclis-i idare kalemine mülazemetle dahil ve sene-i merkume zi'l-hiccesinin on altısında 1 Mart 1319 on dört guruş maaşa nail olup üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-ahiresinin yirmi dokuzunda 8 Eylül 1319 yirmi guruş zammıyla maaşı otuz dört guruşa çıkarılmışdır.

Meclis-i İdare-i Evkafdan yazılan mülahazada ifa-i vazifeye sa'y ve ikdam etmekte bulunduğu tasdik edilmiş ve taraf-ı nezaretten teyid buyrulmuştur.

Ber inval-i muharrer mumaileyhin kalem-i mezkure tarih ve tayiniyle nail olduğu maaş ve zammın mikdar ve tahsisi tarihleri Evkaf- 1 Hümayun Cihat İdaresinin 3 Mart 1319 ve 10 Eylül 1319 tarihli ilmuhaberinden anlaşılması ve nüfus-ı tezkere-i osmanisi sureti musaddıkası tercüme-i hal varakasıyla mahfuz ve ibtidai ve rüşdi şahadetnameleri şubece aynen görülerek iade kılınmıştır.(21 Recep 1324)(2 Mayıs 1322)

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi zi'l-hiccesinin ikisinde 25 Kanun-i evvel 1323 altmış dokuz guruşa iblağ edildiği 9 Temmuz 1324 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyh bin üç yüz yirmi yedi senesi şabanının yirmi sekizinde 27 Ağustos 1325 icra kılınan tensikatta beşinci madde mucibince memuriyet harici kalıp üç yüz yirmi sekiz senesi recebinin yedisinde 1 Temmuz 1326 iki yüz elli guruş maaşla Emlak-ı Vakfiye İdaresi, mülazımlığına tayin kılınmış olduğu 6 Teşrin-i evvel 1326 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumaileyhin üç yüz yirmi sekiz senesi şevvalinin on üçünde 4 Teşrin-i evvel 1326 dört yüz guruş maaşla dördüncü sınıf kitabetine ve bin üç yüz yirmi dokuz senesi rebiu'l-evvelinin on üçünde (1 Mart 1327) altı yüz guruş maaşla İstanbul Evkaf İdaresi üçüncü

sınıf kitabetine terfi kılındığı 9 Haziran 1327 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir. Mumaileyhin 15 Eylül 1329 tarihinde sekiz yüz guruş maaşla idare-i mezkure ikinci sınıf kitabetine terfi ettirildiği 15 Teşrin-i evvel 1329 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin 7 Teşrin-i evvel 1329 tarihinde maaşıyla muhasebe müdüriyeti umumiyesi ikinci sınıf kitabetine nakledildiği 23 Şubat 1329 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir. 25 Mart 1330 (14 Kanun-i evvel 1329)¹⁴

Ahmed Rıfat Efendi

Zağfiranbolu eşrâfindan Hacı Mehmed Efendinin mahdumu ve ayan-ı kiramdan devletlü Kemal Paşa Hazretlerinin damadıdır.

Bin iki yüz otuz altı senesinde Zağfiranbolu'da tevellüd etmiştir

Elli üç senesinde Dersaâdete gelerek Beyazıd Cami-i Şerîfnde usûl-ü mer'ıyye üzerine mukeddemât-ı ulûm-i Arabiye ile lisan-ı Fârisiyyi tahsîl ve muahharen ulûm-i riyâziyye mübâdilini teallüm eylemiştir. Ve ifade-i meram edecek kadar meleke tahsil eylemiştir.

Bin iki yüz elli sekiz tarihinde yirmi iki yaşında olduğu halde bilâ-maaş mülga-i dâhiliye kalemine çırağ buyrulup altmış iki tarihinde bilâ-maaş Mektûbî-i Sadr-i âlî odasına nakledip üç sene sonra şehri otuz guruşa ve muahharen on üç sene zarfında tadrîcen bin yüz bir kadar guruş maaşa nâil olmuş ve bir aralık kayınpederleri müşârun-ileyh hazretleriyle Bağdat'a azîmet ve avdet ile bin iki yüz yetmiş sekiz senesinde bâ-irâde-i seniyye üç bin beş yüz guruş maaş ile el yevm müstahdem bulunduğu Mektûbe-i Maarif Muâvinliğine tayîn olunmuş ve târih-i mezkurdan beri vuku bulan tenkihâtan dolayı maaşı bin dokuz yüz guruşa tenezzül eylemiştir

Yetmiş iki senesinde râbi'a ve yetmiş üç senesinde sâlise ve seksen üç senesinde sâniye ve seksen altı senesinde mütemâyiz rütbelerine nâil olmuş ve Bağdata azîmeti esnasında üçüncü rütbeden müşîr ve hûrşid nişânı almıştır.

Şimdiye kadar bulunduğu memuriyetlerden dolayı bir şeyle mütehhem olmamış ve taht-ı muhâkemeye alınmamıştır. Maârif nâzırı devletlü Münîf Paşa Hazretleri tarafından

¹⁴ BOA, *DH SAİD* nr.116,.s.100

yazılan mülâhazada efendi-i mûma-ileyhin ifâdât-ı meşrûhâsının sıhhat olduğu tasdik eyledim denilmiştir. (27 Rebi’u’l- evvel 97) (24 Şubat 95)

Mûma-ileyh Ahmed Rifat Efendi bin iki yüz doksan altı senesi cemâziye’l-ahiresinin yirmi üçünde vâki bin iki yüz doksan beş senesi haziran ibtidâsında bin dokuz yüz guruş maaş ile telif ve tercüme idaresi baş kitâbetine nakledildiği halde doksan dokuz senesi muharreminin yirmi birinci gününe müsadif olan doksan yedi senesi kânûn-ı evvel ibtidâsında mukâ’idi icrâ olunmuştur.¹⁵

Ahmet Rifat Efendi

Kuzzatdan Ali Efendizâde Hacı Numan Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz altmış dört sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1262) Zağfiranbolu kazasının Bulak karyesinde tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

Mukaddimât-ı ulûm-ı dîniyeyi karye-i mezkûre sıbyan mektebinde teallüm ve bazı zevâtdan ilm-i sarf ve nahiv ve muahharen Hoca Nasuh Efendi-i merhûmdan Molla Câmi’den bed’ ile ulûm-ı aliyyeyi tahsîl ederek icâzetnâme almış sudûr-ı uzzâmdan Tikveşli Semahatlı Yusuf Efendi hazretlerinden ilm-i fikh-ı şerif ve meâni ve usûl-ü fikh-ı şerif okumuştur.

Arabi ve Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz doksan iki senesi rebi’u’l-ahirinin on altısında (10 Mayıs 91) elli guruş maaşla Bab-ı Vâlâ-i Fetvâ Mektûbi kalemine dahil ve doksan üç senesi şehr-i şabanu’l muazzamının yirmi dördünde (1 Eylül 92) bilâ maaş Fetvahâne-i Celîle pusula odasına memur olarak doksan dokuz senesi şevvalü’l- mükreminin on beşinden (18 Ağustos 98) bin üç yüz bir senesi şevvalü’l mükreminin on beşine kadar (16 Temmuz 1301) bin guruş maaşla Çerkeş kazası niyâbetinde bulunarak avdetinde kalem-i mezkûre müdavemetle üç yüz üç senesi zilka’de-i şerîfesi guresinde (20 Temmuz 1302) bin iki yüz elli guruş maaşla Trabzon vilayetinde Giresun kazası niyâbetine bi’t- tayîn üç yüz dört senesi şehr-i ramazanu’l- mübarekin altısında (17 Mayıs 1303) dört yüz eli guruş maaşla Fetvahâne-i âli Müsevvid Mülâzımı olmuş ve üç yüz beş senesi zi’l-kade-i şerif guresinde (28 Haziran 1304) niyâbetden infisal ederek üç yüz altı senesinin

¹⁵ BOA, *DH SAİD* nr.2,s.93

cemâziye'l-ahiresinin on birinde uhdesine İstanbul müderrisliği tevcîh ve şehri ramazanü'l- mübareki guresinde (19 Nisan 1305) maaşı beş yüz guruşa iblâğ olunarak müsevvidliği alınmış ve mezkur müsevvidlik yine uhdesinde iken zi-l-ka'de-i şerifi guresinden (17 Haziran 1305) üç yüz yedi senesi zi'l-hicce-i şerifinin on beşine kadar (23 Temmuz 1306) iki bin beş yüz gurusu maaşla Kırşehir ve ve tarihi mezkûrdan üç yüz sekiz senesi zi'l-kade-i şerifesi guresine kadar (27 Mayıs 1307) ol mikdar maaşla Bolu ve üç yüz on senesi muharremü'l-haramı guresinde (14 Temmuz 1308) üç yüz on iki senesi muharremü'l-haramı guresine kadar (22 Haziran 1310) bin yedi yüz elli gurusu maaşla Mekke-i Mükerrime niyâbetlerinde bulunarak mensup olduğu fetvahâne-i celîle müsevvidliğine devam eylemiştir.

Bab-ı Vâla-i Fetva Mektûbi Kalemiyle Fetvahânedede müddet-i memuriyetiyle kemiyeti maaş ve rütbe-i aliyyesi makam-ı mualla-i fetva penahi mektûbi ve muhasebe kalemleri ve fetva emânet-i celilesiyle muhabere-i sicil ahvâl şubesinin (23 Zi-l-ka'de 1312) tarihli müzekkeresinde ve nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi şubece aynen görülerek kendisine iade edildiği ve hamidiye imtihanından naşi ahzına muvaffak olarak muahharen muhterik olduğu ifade eylediği şahadetnâme için diğer bir şahadetnâme istihsâli mümkün olamayacağını beyan eylediği şube-i mezkûrenin (4 Cemâziye'l-evvel 1313) tarihli müzekkeresinde gösterilmiş ve ulûm-ı aliyye icâzetnâmesi muhterik olmasından dolayı zaman-ı tahsilinde şürekasından bulunan Dâru'l Hilâfetü'l Aliyye kadılığı muâvini İbrahim Edhem Efendinin selh-i safer 1312 tarihli şahadetnâmesinde mûma-ileyhin icâzetnâmeye nâil olduğu te'yîd edilmiş ve Çerkeş ve Giresun ve Kırşehir ve Bolu ve Mekke-i mükerrime niyâbetlerinde müddet-i memuriyetleriyle kemiyeti maâşatı ve Kırşehirinden Bolu'ya nakli memuriyet ve Bolu ile vesâir bulunduğu niyâbetlerden hitâm-ı müddetle infisal ve Çerkeşden ma'ada diğer bulunduğu mahaller mecâlisi idare heyeti adliyelerinden hüsn-i hizmet ve beraet -i zimmetine dair mazabıt ibraz edildiği ve Boludayken şehir-i ramazanı şerifinin sübûtuna gelen şuhûdu müftü efendinin daire-i resmiesinde bade'l-istimâ' li-eceli'l- ilan top attırılmasını belediye reisine tahriren işâr etmesi üzerine belediye reisi mutasarrıflığa keyfiyeti beyan ile istizan edip evvela ale'l usûl iğlâm-ı şer'i i'ta olmadıkça top endahtı hilâf-ı usûl olduğu mutasarrıflıktan kendisine izbâr olunarak gece saat dört sıralarında i'ta olunan iğlâm-ı şer'i mantukunca şehir-i şerif-i mezkûrun sübûtu için cânibi hükümetten verilen emir mûcibince top atırıldığı ve kendisinin şu vechile hilâf-ı usûl hareketi yalnız Boluda

olmayıp Çerkeş kazası niyâbet-i esnada dahi bu yolda muâmelesi üzerine hayli sü'leri meydana geldiği hasbe'l civâriye mesmû' olduğundan bahisle şu hal mûma-ileyhin Bolu'dan teb'îd tevbihini mûcib mevaddan olduğuna dair Bolu mutasarrıflığından makamı mualla-i fetva penâhiye mebus 9 Recep 1308 tarihli arife üzerine niyâbeti mezkûreden bade'l-infisâl Dersaâdete vürûdunda icâbı vechile muamele-i tevbîhiyye îfasına Meclis-i İntihâb Hukkâm-ı Şer'ide kararlaştırıldığı ve muahharen mûma-ileyhin Dersaâdete vürûdunda ber vech-i karar muamele-i tevbîhiyye îfâ olunduğu ve ilk niyâbetinde hâmi-i itibar olunan sınıfı 17 Ramazan 98 tarih 789 numaralı kararla rabia ve 4 Cemaziyelevvel 1306 tarih ve 4055 numaralı kararla sâlise terfî' kılındığı ve Bolu'dan ma'ada niyâbetlerde hakkında şikayet vukû'na dair ism-i bilâ sened kayıt ve işaret bulunmadığı tecüme-i hal varakası zahrına muharrer meclis-i mezkurun 3 Rebi'u'l-evvel 1313 tarihli derkenarında gösterilmiştir.(16 Rebi'u'l -evvel 1314)(13 Ağustos 1312)¹⁶

26 eylül 1312 tarihinde Ertuğrul Livası niyabetine tayin edilmiş ve hıtam-ı müddetine mebni 6 Eylül 1314'te ayrılmış olup ikinci sınıf memuriyete terfi ettiğinden 28 Kanun-i sani 1316'dan 7 Kanun-i sani 1318'e kadar Karahisar-ı Sahip, 19 Ağustos 1329'a kadar da Aydın livası niyabetlerinde bulunan Ahmed Rıfat Efendi 10 teşrin-i sani 1327 tarihinde Kudüs niyabetine tayin edilmiştir.Müderrislik rütbesi 16 zilhicce 1321'de Mahreç payesine terfi olunmuştur. 27 kanun-i sani 1327'de Kudüs'te üç aylık kadı iken vefat etmiştir.¹⁷

Ahmed Sabit Efendi

Nüfus katiplerinden müteveffa Mehmed Reşid Efendinin mahdumudur.Bin üç yüz on senesinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir.

Kasaba-i mezkure mekteb-i ibtidaisinde 30 Temmuz 1319 ve rüşdiyyeden aliyyü'l ala dereceden 23 Temmuz 1322 tarihli şahadetnameleri almıştır.Türkçe kitabet ettiği tercüme-i halinde mündericdir.

Üç yüz yirmi altı ve yirmi yedi sene-i maliyelerinde ücret-i maktu'a ile Zağfiranbolu kazasının ağnam kol ve 25 Haziran 1327 tarihinden 27 Kanun-i sani 1327 tarihine kadar

¹⁶ BOA, *DH SAİD* nr.71, s.68

¹⁷ Sadık Albayrak, *Son devir Osmanlı Uleması*, İstanbul 1996, c.I s.268

sülûsan-ı maaş ve vekalet-i vecihle tekrar nüfus kitabetinde istihdam kılındıktan sonra 3 Kanun-i evvel 1329 tarihinde iki yüz elli guruş maaşla kitabet-i mezkureye asaleten tayin olunarak tarih-i mezburede îfay-ı vazifeye mübaderet eylemiştir.Zağfiranbolu kazası kaymaklığından ehliyet ve iktidarı tasdik kılınmıştır.Memurin vazifelerinde hizmet-i istihdamları kemiyet ve maşat ve hüsn-i hizmeti ve tevkifatı muharrereden zimmet ve ilişkisi olmadığı Zağfiranbolu kazası meclis idaresinin 25 Kanun-i evvel 1329 tarihili mazbatası sureti musaddıkasından ve memuriyet-i hazırası vazifesini îfaya mübaşeret-i tarihi Kastamonu Vilayeti Valiliğinin 25 Şubat 1329 tarihli tahriratından anlaşılıp bunlarla mektep şahadetnameleri ve nüfus-ı tezkere-i osmaniyesi sureti musaddıkalrı tercüme-i haliyle hıfz edilmiştir.2 Mart 1330 Kastamonu ¹⁸

Ahmed Tevfik Efendi

Mütevaffa Mehmed Beyin oğludur

Bin iki yüz altmış üç sene-i hicrisinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde mukaddimât-ı ulûm-ı ve muallem-i mahsûsadan Arabiden izhâr ve Fârisiden Gülistan okumuşdur.

Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz seksen altı sene-i hicrisinde yirmi üç yaşında mülâzemetle Zağfiranbolu telgrafhânesine girip seksen dokuz senesi şehr-i şerifi şabanının onunda (1 Teşrîn-i evvel 1288) üç yüz seksen guruş maaşla Ereğli-i Bahri Siyah ve doksan senesi şevvalinin yirmi üçünde (1 Kânûn-i evvel 1289) üç yüz guruş maaşla Devrek ve doksan beş senesi rebî'ü'l- evvelinin on yedisinde (22 Nisan 1290) dört yüz yetmiş beş guruş aylıkla Düzce ve doksan üç senesi zi'l-kadesinin yirmi altısında (1 Kânûn-i evvel 1292)beş yüz guruşa çıkarılan maaşıyla doksan altı senesi şehr-i ramazan-ı şerifinin yirmi beşinde (1 Haziran 1295) Kastamonu merkezleri muhâbere memuriyetlerine ta'yîn ve nakil olunmuş ve doksan yedi senesi rebî'ü'l- ahirinin ikisinde (1 Mart 1296) maaşı dört yüz guruşa tenzîl kılınıp doksan dokuz senesi cemâziye'l- ahirinin yirmi dördünde (1 Mayıs 1298) beş yüz guruş maaşla Kastamonu vilâyetinde Zağfiranbolu merkezi muhâbere memuriyetine terfî ettirilmiştir.

¹⁸ BOA, *DH SAİD* nr.193 s.190

Kastamonu Telgraf ve Posta Baş Müdüriyetiyle Telgraf ve Posta Nezâretinin Tercüme-i hâl varakası mündericâtının muvâfık-ı sıhhat idüğü tasdik edilmiştir.

(19 Cemâziye'l-ahir 1312 (5 Kanun-i evvel 1300)¹⁹

Ali Bey

Mehmed Beyin mahdumudur.

Bin iki yüz altmış altı sene-i hicrisinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Mekteb-i sıbyanda mukaddime-i ulûmu ve muallem-i mahsusadan Arabi ve Farisi okumuşdur.

Türkçe kitâbet eder.

On altı yaşında olduğu halde bin iki yüz seksen iki senesinde Samsun rüsûmat nezâreti tahrirât kalemine rihlet ederek bin iki yüz seksen altı senesi cemâzi-yel-ahiresinde yüz yirmi guruş maaşla Samsun sancağı meclis idâresi kalemine bi't-tayîn sene-i mezkûre şabanında yüz elli guruş aylıkla liva-i mezkûr tahrirât kalemine nakil olunmuş ve maaşı bin iki yüz seksen yedi şabanında üç yüz ve bin iki yüz seksen dokuz senesi rebi'u'l-evvelinde dört yüz elli guruşa bi'l-iblâğ müsevvidlik hizmetine tayîn ve bin iki yüz doksan senesinde zikr olunan maaş dört yüz yetmiş beş guruşa îsal olunmuş ise de bin iki yüz doksan bir senesi şehri ramazınında bi'l-isti'fa sene-i mezkûre zi'l-hiccesinde iki yüz on guruş maaş ile Rüsûmat Emaneti Muhâsebe kalemine memur olup maaşı mezkûr bin iki yüz doksan iki senesi zi'l-kadesinde iki yüz elli ve bin iki yüz doksan üç senesi rebi'u'l-evvelinde üç yüz elli ve bin iki yüz doksan beş senesi cemâziye'l-ahiresinde beş yüz ve sene-i merkûme şabanında sekiz yüz guruşa terakki ve bin iki yüz doksan yedi senesi rebi'u'l-ahirinde maâşat-ı umûmîyeden hams-i kat' olunduğu cihetle altı yüz kırk guruşa tenezzül ettiği halde bin iki yüz doksan sekiz senesi rebi'u'l-evvelinde bin guruş maaşla müsevvidlik hizmetine tayîn edilmiş ve el yevm hizmeti merkûmede istihdâm olunmakta bulunmuştur.

Sâlifü'z- zikr bulunduğu hizmetde Samsun tahrirat kaleminden maadasından nakil ve tahvîl ve kalem-i mezburden dahi istifa suretleriyle infikâk ederek vazife-i

¹⁹ BOA, *DH SAİD* nr.54, s.162

memuriyetince bir güne sü-i hâl ve hareketi vuku'uyla taht-ı mesuliyet ve muhâkemeye alınmamıştır.

Emanet-i müşârun-ileyhe muhâsebecisi İzzetli Rüşdü Efendi tarafından yazılan mülâhazada mûma ileyh hizmet-ı muharreresi mesbûk ve hüsn-i hâli meşhûddur.ve rüsûmat emîni Atufetli Edip Efendi Hazretleri cânibinden ilâve kılınan mûta'laada dahi kalem zâbıtı tarafından muharrer tasdike nazaran mûma-ileyhin hizmet-ı muharreresi mesbûk ve hüsn-i halinin meşhûd idüğü anlaşılmışdır.denilmiştir.

(26 Zi'l-kade 1301) (4 Eylül 1300)

Mûma-ileyh Ali Bey bin üç yüz iki senesi recebinin yirmi beşinde vâki üç yüz bir senesi nisanının yirmi sekizinde bin altı yüz guruş maaş ile mezkûr muhâsebe tahrirât kalemi mümeyyizliğine nakl-i memuriyet etmiştir.

Mîr-i mûma-ileyh uhdesine bin üç yüz beş senesi şabanının yirmisinde rütbe-i sâlise tevcîh buyrulmuştur.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz dokuz senesi şehri muharremü'l-haramının on dokuzunda (12 Ağustos 1307) bin sekiz yüz guruşa ve şehri şabanı şerifinin on ikisinde (28 Mayıs 1308) iki bin guruşa iblâğ edilmiştir.

Mûma ileyhın vazife-i memuriyetinde ikdâm ve gayretine mebnî bin üç yüz on senesi şehri ramazan-ı şerifinin yirmi dokuzunda rütbe-i sâniye sınıf-ı sânisini tevcîh buyrulmuştur.

Mûma ileyhın maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1313) aşri bi't -tecîl bin sekiz yüz guruşa tenzîl ve bin üç yüz on beş senesi rebî'u'l- evvelinin on dokuzunda (6 Ağustos 1313) yine iki bin guruşa iblâğ edildiği şube-i mezkûrenin (13 Haziran 1310) tarihli vukuat cedvelinde muharrerdir.

Mûma ileyhın vazife-i memuriyetini hüsn-i îfâ etmekte olmasından dolayı bin üç yüz on yedi senesi cemâziye'l- ahiresinin yirmi yedisinde üçüncü rütbeden Nişân-ı âli Osmâni ihсан buyrulmuştur.

Mûma-ileyh vazife-i memuriyetini hüsn-i îfâ etmekte olmasından nâşî bin üç yüz on sekiz senesi cemâziye'l- ahiresinin on sekizinde terfi'an rütbe-i evveli sınıf-ı sânisini tevcîh buyrulmuştur.

Mûma-ileyhin maaşı sene-i merkûme ramazanının üçünde (12 Kânûn-i evvel 1316) iki bin yüz guruşa ve üç yüz on dokuz senesi şabanının yirmi dokuzunda (26 Teşrîn-i sâni 1317) iki bin iki yüz guruşa ve üç yüz yirmi üç senesi rebi'u'l-evvelinin yirmi dördünde (16 Mayıs 1321) iki bin dört yüz guruşa iblâğ ve ehliyeti iktidarı cihetiyle bin üç yüz yirmi altı senesi rebi'u'l- evvelinin on dokuzunda (8 Nisan 1324) maaş-ı hâlisiyle kalemi mezkûr müdüriyetine terfi olunduğu mezkûr cedvele ol bâbda vuku'ât pusulasında bildirilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı muvakkat ber vechi mucibince bin üç yüz yirmi yedi senesi rebi'u'l- evvelinin yirmi üçünde iki bin guruşa tenezzül edip sene-i merkûme recebinin yirmi yedisinde (1 Ağustos 1325) icra kılınan tensîkatda iki bin iki yüz elli guruş maaşla müceddiden teşkil edilen umûr-ı tahririye dairesi ikinci şubesi müdüriyetine tayîn edildiği (22 Kânûn-i evvel 1325) tarihli vukuat pusulasından anlaşılmıştır.

Mûma-ileyhin maaşı 1 Eylül 1327 tarihinde iki bin üç yüz elli guruşa iblâğ edildiği 22 Teşrîn-i sâni 1327 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mûma-ileyh 4 Nisan 1328 tarihinde bin beş yüz yetmiş altı guruş maaşla tekâ'udu icra kılındığı 5 Şubat 1328 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.²⁰

(9 Mayıs 1329)

Ali Efendi

Zağfiranboluda İzzet paşa Evkafı Mütevelli Vekili Hacı Ahmet Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz seksen dört sene-i hicriyesinde ve sene-i maliye 1282 Zağfiranbolu kazasının Bulak mahallesinde tevellüd etmiştir.

Kasaba-i mezkûre mahalle mektebinde mukaddemat-ı ulumu tahsil etmiş olduğu ve oldukça yazı yazabildiği tercüme-i hal varakasında muharrerdir.

²⁰ BOA, *DH SAİD* nr.6, s.318

Bin üç yüz altı senesi muharreminin dokuzunda 6 Ağustos 1305 ismine kura isabet ederek Silk-i Celil-i Askeriye duhul ederek Orduy-u Hümayun Yüz Birinci Nişancı Taburunun dördüncü bölüğüne kaydolunarak müddeti olan dört seneye bi'l-ikmal üç yüz on senesi cemaziye'l-ahiresinin on dördünde 22 Kanun-i evvel 1309 ma'lülen terhis olunup ve üç yüz on iki senesi zi'l-hiccesinin on beşinde (27 Mayıs 1311) yüz guruş nısf-ı maaşla Mardin kazası orman piyade kolculuğu vekaletine mahallince intihab edilerek üç yüz on üç senesi şevvalinin beşinde (8 Mart 1312) halet-i memuriyeti nezaretçe kabul olunmadığından dolayı infıkak etmiştir.Sene-i merkume zi'l-kadesinin yirmisinde (21 Nisan 1321) iki yüz guruş maaşla Sındırgı Orman Piyade Kolculuğuna tayin kılınmış ve firar-i redifeden bulunduğu cihetle askere sevk olunmasından naşi üç yüz on dört senesi zi'l-hiccesini ikisinde (22 Nisan 1313)memuriyeti mezkureden infisal eyleyerek üç yüz on yedi senesi cemaziye'l- evvelinin on yedisinde (1 Eylül 1315) iki yüz guruş maaşla Zağfiranbolunun Kızıl bel ciheti orman piyade kolculuğuna tayin olunarak üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-evvelinin on beşinde (16 haziran 1320) iki yüz elli guruş maaşla Zağfiranbolunun mea Ulu Yayla ciheti ormanları piyade kolculuğuna terfian tayin kılınmış üç yüz yirmi yedi senesi zi'l-kadesinin yirmi dokuzunda (30 Teşrin-i sani 1325) icra edilen teşkilat münasebetiyle memuriyetine nihayet verilmiş ve iktidarıyla mütenasip teklif olunan orman bekçiliğini kabul etmemesinden dolayı açıkda kalmıştır.

Kasatmonu vilayeti mülga orman müfettişliği tarafından yazılan mülahazada müma ileyhin orman piyade kolculuğunda ifay-ı iktidar ve kifayeti tasdik olunmuştur.

Tezkere-i osmaniyesiyle 2 Teşrin-i evvel 1309 tarihli ihtiyat tazkeresi suret-i musaddıkları tercüme-i hal varakasına zeylen alıkonulmuş ve Bartın korucu vekaletiyle müddeti Kızılbel ve Ulu Yayla Orman koruculuklarından berat-ı zimmet ve ilişiği olmadığını ve mikdarı maaşıyla işe mübaşeret ve infisal tarihlerini mübeyyin 19 Mart1312 tarihli Bartın Orman Müfettişliğinin şahadetnamesi ve Sındırgı ve Zağfiranbolu meclisi idarelerinden aldığı 23 Nisan 1323 ve 3 Kanun-i evvel 1325 tarihli üç kıta beratı zimmet mazbatalarını aslı Orman ve Maadin Ve Ziraat Nezareti Celilesince kaydedilip iade kılınmıştır.(30 Muharrem 1329)

(8 Kanun-i sani 1326)²¹

Ali Efendi

Mehmed Emin Efendinin oğludur.

Bin iki yüz yetmiş yedi senesinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Beşiktaş mekteb-i rüşdiyesinde ikmâl tahsîl ederek şahadetnâme almıştır. Türkçe kitâbet eder.

Doksan beş senesinde on sekiz yaşında olduğu halde mülâzemetle Şehremânet Celîlesi Mektupçu Kalemine duhûl ve iki mah sonra Dersâadet istînâf mahkemesi müddeî-i umûmîliği kalemine nakil ile doksan yedi senesi şevvalinde iki yüz yirmi guruş maaşa nâil ve maaş-ı mezbûr bin üç yüz senesi rebi'ü'l- evvelinde elli guruş zammıyla iki yüz yetmiş guruşa bâliğ olmuş ve bin üç yüz iki senesi zi'l-kadesinin on ikisinde üç yüz elli guruş maaşla kalem-i mezkûr mukayyidliğine tayîn olunmuştur.

Memuriyetince müttehem olmamıştır.

Dersaadet istînâf mahkemesi müddeî-i umûmîliğinden yazılan mülâhazada mûma-ileyh mukaddemdir ve Adliye Nezareti Celîlesinden dahi işbu mülâhaza musaddıkdır denilmiştir.

(11 Şevval 1304) (20 Haziran 1303)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz dört senesi şehr-i şevval-i şerifin dördünde (12 Haziran 1303) dört yüz kırk guruşa ve üç yüz sekiz senesi zi'l-hiccesinin on üçünde (8 Temmuz 1307) beş yüz guruşa üç yüz on senesi şehr-i muharremü'l-haramının on dokuzunda (Ağustos 1308) beş yüz yirmi guruşa iblâğ edilmiştir. Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on iki senesi şehr-i muharremü'l- haramın onunda (1 Temmuz 1310) altı yüz guruşa iblâğ edilmiştir.

Mûmanın bin üç yüz on üç senesi şehr-i rebi'ü'l-evvelinin yirmi ikisinde (31 Ağustos 1311) maaş-ı hâlisiyle kalem-i mezkûr baş kitâbeti muavinliğine terfî olunmuştur.

²¹ BOA, *DH SAİD* nr.177, s.47

Mûma-ileyh bin üç yüz on üç senesi zi'l-hiccesinin yirmi yedisinde (28 Mayıs 1312) maaş-ı hâlisiyle kalem-i mezkûr baş kitâbetine nakil ve maaşı üç yüz on dört senesi saferinin dokuzunda (18 Temmuz 1312) sekiz yüz guruşa iblâğ edilerek sene-i merkûme şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1312) aşrı te'cîliyle yedi yüz yirmi guruşa tenezzül ettiği adliye sicil şubesinin 27 Haziran 1313 tarihli vukûât cedvelinde gösterilmiştir. Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on beş senesi muharreminin on dördünde (2 Haziran 1313) sekiz yüz guruşa iblağ edildiği şube-i mezkûrenin 9 Kanun-i sâni 1315 tarihli müzekkeresiyle irsâl edilen vukûât pusulasında gösterilmiştir Mûma-ileyhe vazâif-i memuriyetini hüsn-i îfâda ikdâm ve gayretine mebnî bin üç yüz on altı senesi cemâziye'l- evvelinin yedisinde rütbe-i sâlise tevcîh buyrulmuştur.²²

Ali Haydar Efendi

Hacı Emin Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz yetmiş beş sene-i hicrisinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir.

Zağfiranbolu ibtidâi ve rüşdî mekteblerinde okuyub ikmâl-ı tahsîl için Dersaâdete gelerek Dersiam Tûkârizade Hacı Ahmed Efendiden tefsîr ve hadîs ve fıkıh-ı şerîf ve tasavvuf lügat ve iştikâk ve sarf ve nahîvve meani ve beyan ve mantık vesâir ulûm-ı akliye ve nakliye tealum ve âhiren Mekteb-i Hukûka dâhil ile tadrîs olunan fûnûnu tahsîl edip mezuniyet re'si almıştır.

Türkçe kitâbet ve Arabî ve Fârisî tekellüm eder.

Bin üç yüz üç sene-i hicrîsinde yirmi sekiz yaşında olduğu halde Dersaadetden hukûk ve ceza mahkemelerine beş mâh kadar devam edip üç yüz beş senesi rebî'u'l- evveli selhinda bin dört yüz guruş maaşla Cebel-i Bereket Sancağı müddeî-i umûmîliğine memur olmuştur.

Henüz infisâl etmeyip hakkında şikâyet vukû bulmamış ve müttehem olmamıştır.

Livâ-i mezkûr mutasarrıflığı ile bidâyet mahkemesi riyâsetinden yazılan mülâhazada efendi-i mûma-ileyhin ehliyet ve liyâkatı ve Adana vilâyeti celîlesiyel istînaf müddeî umûmîliği cânibinden işbu varaka mündericâtı ve Adliye Nezareti Celîlesinin dahi vilâyetin şahadeti tasdîk kılınmıştır.

²² BOA, *DH SAİD* nr.14, s.129

Mekteb-i Hukûkdan aldığı 23 Şaban 1303 tarihli mezuniyet re'sinin sûret-i musaddıkası merbuttur.(23 Cemâziye'l- âhir 1305) (23 Mart 1303)

Mûma-ileyh Ali Haydar Efendi bin üç yüz altı senesi saferinin yirmi sekizinde yine bin dört yüz guruş maaş ile Maraş Bidâyet Mahkemesi müdde-i umûmî muâvinliğine nakledilmiştir. Mûma-ileyh bin üç yüz on bir senesi şehr-i saferü'l- hayrının dokuzunda (9 Eylül 1209) maaşıyla Cebel-i Bereket Sancağı Bidâyet Mahkemesi Ceza Dâiresi riyâsetine nakledilmiştir.

Mûma-ileyh tahvîl-i memuriyetini istid'a eylemesine mebnî bin üç yüz on iki senesi şehr-i şevval-i şerifinin yirmi üçünde (6 Nisan 1311)maaş-ı hâlisi ve becayış-i sûret ile Akka Sancağı Bidâyet Mahkemesi Ceza Dâiresi Riyâsetine nakledilmiştir.²³

Ali Rıza Efendi

Gök Mehmed oğlu Mustafa Efendinin oğludur.

Bin iki yüz altmış üç sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1263) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir

Sıbyan mektebinde mukaddimât-ı ulûmu ve Bayezîd Mekteb-i Rüşdiyesinde müretteb dersleri görmüştür.Türkçe kitâbet eder.

Bin iki yüz doksan sekiz senesi şehr-i muharremü'l- haramının dokuzunda (25 Teşrîn-i sâni 1296) dört yüz seksen guruş maaşla Kastamonuda Ocak nâhiyesi müdüriyetine bi't-tayîn bin üç yüz senesi rebi'u'l-ahirinin on birinde (7 Mart 1298)maaş-ı mezkûrla vilâyet-i müşârun-ileyhde Koçhisar nâhiyesi müdüriyetine nakil olunmuş ve üç yüz bir senesi zi'l-kadesinin dördünde (13 Ağustos 1300) beş yüz otuz altı guruş maaşla Karasi sancağında Manyas nâhiyesi müdüriyetine tayîn edilerek üç yüz iki senesi cemâziye'l-ahirinin yedisinde (12 Mart 1301) maaş-ı mezkûrla Balya nâhiyesi müdüriyetine nakil edilip keyifsizliği cihetiyle bin üç yüz senesi rebi'u'l- evveli guresinde (23 Teşrîn-i sâni 1301)munfasıl olmuş ve bin üç yüz üç senesi Cemâziye'l- evvelinin beşinde (27 Kânûn-i sâni 1301)üç yüz dört guruş maaşla Akdağ nâhiyesi müdüriyetine tayîn edilip bin üç yüz dört senesi cemaziye'l- ahiresinin on beşinde (23 Şubat 1302) beş yüz guruş maaşla Avanos nâhiyesi müdüriyetine ve zi'l-hiccesinin on yedisinde (25 Ağustos

²³ BOA, *DH SAİD* nr.18, s.10

1303) üç yüz yirmi guruş maaşla Selendi nâhiyesi müdüriyetine nakil ederek bin üç yüz beş senesi şehr-i saferü'l-hayrının altısında (27 Teşrîn-i sâni 1304) bilâ memuriyet Dersaadete gelmesinden nâşi infisâl etmiş ve bin üç yüz on bir senesi şevvalü'l-mükreminin on ikisinde (6 Nisan 1310) altı yüz kırk guruş otuz para nisf-i maaşla Avanos kazası kaymakam vekaletine memur edilerek asillik vürûduna mebnî zi'l-kâdenin on üçünde (7 Mayıs 1310) infisâl etmiştir.

Hizmet-i mezkûrede müddet-i istihdam ve kemiyeti maaşâtıyla esbâb-ı infisâli intihâb-ı memuriyet komisyonu riyâseti aliyyesinin(14 Kânûn-i evvel 1310) ve(8 Mart 1310) tarih ve 106 ve 127 adedli tezakir-i cevâbiyesiyle Ankara vilâyeti celîlesinin (2 Mart 1310) tarih ve 513 adedli tahrirât- ı cevâbiyesinde ve Bandırma ve Avanos mahall-i idârelerinin 21 Kânûn-i evvel 1301 ve 9 Mart 1303 tarihli mazbatalarından müstebân olmuş ve beraetini Bandırma ve Avanos ve Kula ve Boğazlıyan mecâlis-i idâresinin (21 Kânûn-i evvel 1301 ve 9 Mayıs 1303 ve 30 Eylül 1304 ve 24 Mart 1304 tarihli mazbatalarıyla nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi aynen görülüp iâde edilmiştir.(14 Muharrem 1313)(25 Haziran 1311)²⁴

Ali Rıza Efendi

İmam Hafız İbrahim Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz seksen yedi sene-i hicrisinde (sene-i mâliye1286) Zağfiranbolu kazasında tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûmu dîniye ve Beşiktaş Rüşdiyesinde Arabi ve Fârisi ve hesâb ve coğrafya okumuşdur. Türkçe kitâbet eder.

Bin üç yüz iki sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1300) on beş yaşında iken Tophane-i Amire Birinci Daire-i Hesabiye Kalemine ve muahharen yoklama kalemine mülâzemet ile üç yüz dört senesi cemaziye'l- ahirinin on yedisinde (1 Mart 1302) mülâzeme-i mahsûsi seksen guruş maaşa nail olmuş ve üç yüz dokuz senesi şevval-i şerifinin on beşinde (1 Mayıs 1308) maaşı yüz yirmi guruşa iblâğ olunmuş ve kalem-i mezkûrdan bazılarının kifayetiyle dışarıya azimetlerinden dolayı muvakketen kaleme kalan maaşlarından yüz yirmi guruşa üç yüz beş senesi zi'l-hiccesinin dördünde (2 Ağustos

²⁴ BOA, *DH SAİD* nr.155, s..57

1304) mûma-ileyhin maaşına zam olunup üç yüz dokuz senesi cemaziye'l-evvelinin on birinde (12 Kânûn-i evvel 1307) kat' edilmiştir.

Tophane-i âmire züznalçe kalemi müdüriyetiyle muhasebeciliğinden hüsn-i hâl ve devamı ve meşidiyyet celîlesinden tasdîk olunmuştur. Maaş-ı mikdar ve tarihi Tophane-i âmire muhasebesinden muharrec kayıt suretine mutabık olup nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi Tophane-i âmire sicill-i ahvâl şubesinde görülerek kendisine iade kılınmıştır.(5 Zi'l-hicce 1315)(15 Nisan 1314)²⁵

Ali Rıza Efendi

İbtidaiyye mekteb muallimlerinden müteveffa İbrahim Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen altı senesi muharremi guresinde (1 Nisan 1275) Zağfiranbolu kazasına mülhak Yörük karyesinde tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Sıbyan mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniyyeyi okumuştur.Türkçe okur yazar.

Nâmına kura isabet etmesine binâen üç yüz dokuz senesi rebî'u'l- evvelinin on ikisinde (2 Teşrîn-i evvel 1307)Mülk-i Celîli Askeriyeye alınarak tedricen baş çavuşluk rütbesine kadar terfî etmiş ve müddet-i hizmeti zarfında Bahriye Silah Endaz Taburları kalem odasında umûr-ı tahrîriye ve hesâbiyede istihdam ve üç yüz on dört senesi cemâziye'l-ahirinin yedisinde (1 Teşrîn-i Sâni 1312) ikmâli hizmetle bi't- tezkere sınıfı redife naklolunmuş ve üç yüz on yedi senesi cemâziye'l- evvelinin sekizinde (2 Eylül 1315) üç yüz altmış gurusu maaşla zikrolunan Zağfiranbolu kazası sandık emânetine tayîn olunmuştur.

Kaza-i mezkûr mal müdürlüğüyle Kastamonu vilayeti defterdarlığı vekâletinden yazılan mülâhazalara atıf ile Mâliye Nezâreti Celîlesinden iktidar-ı vazifesiyle mütenasib bulunduğu beyan kılınmıştır.

Nüfûs ve askerlik tezkerelerinin sûret-i musaddıkları ve emaneti mezkûreye tarih-i ta'yîn ve mikdarı maaşını ve emr-i tahlîfinin icrası vilâyet-i müşârun-ileyh

²⁵ BOA, *DH SAİD* nr.75, s.120

defterdarlığına tebliğ edilmiş olduğunu haki muhâsebe-i umûmiye-i mâliyenin 6 Kânûn-i sâni 1315 tarihli ilmuhaberi aslı tercüme-i hal varakasıyla mahfuzdur.(22 Rabi'ü'l-evvel 1318) (6 Temmuz 1316)²⁶

Ali Rıza Efendi

Zağfiranbolu Evkâf Müdürü Küçük kâtipzâde Mustafa Efendinin oğludur.

Bin iki yüz elli sekiz senesi şabanü'l-muazzamının on üçünde (7 Eylül 1258)Bolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmaniye sureti musaddıkasında muharrerdir.

Kasaba-i mezkûre sıbyan mektebinde esâs-ı İslamiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye ve medresede bir mikdar Arabi okumuşdur Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz seksen bir senesi recebinin yirmi dördünde (1 Kânûn-i evvel 1280) yirmi üç yaşında iken iki yüz elli guruş maaşla Üsküp Duhan Gümrüğü Kitâbetine bi't -tayîn seksen iki senesi şabanu'l-muazzamının on dokuzunda (25 Kânûn-i evvel 1281) beş yüz guruş aylıkla Duhan Gümrük Memurluğuna nakil ve seksen üç senesi recebü'l-ferdinin beşinde (23 Teşrîn-i evvel 1382) istifaen infisal ederek şabanu'l-muazzamının yirmisinde (15 Kânûn-i evvel1382) iki yüz elli guruş aylıkla Düzce kazası muhasebe kitâbetine muvakkaten tayîn olunarak seksen dört senesi saferü'l-hayrının dokuzunda (21 Mayıs 1283) asılın Hicazdan vurûduna mebnî infisâl etmiş şehir-i ramazan-ı şerîfin on sekizinde (1 Kânûn-i sâni 1283) iki yüz doksan bir guruş maaşla Göynük Kazası Mal Müdürlüğüne tayîn ve seksen beş senesi rebi'ü'l-ahirinin yirmi dördünde (1 Ağustos 1384) maaşı üç yüz elli guruşa ve seksen altı senesi saferü'l-hayrı gurrresinde (1 Nisan 1385) beş yüz guruşa iblâğ olunarak seksen sekiz senesi cemâziye'l- evvelinin gurrresinden (7 Temmuz 1287) zi'l-kadesinden on birine kadar (10 Kânûn-i sâni 1287) başkaca iki yüz yirmi beş guruş maaşla kaza-i mezkûr kaymakamlığı ve hükümetinde bulunarak seksen dokuz senesi şehir-i ramazan-ı şerifinin yirmisinde (9 Teşrîn- i sâni 1288) bi'l-istifa infisâl etmiş ve zi'l-kadesinin yirmi dördünden (12 Teşrîn-i sâni 1288) iki yüz elli beş guruş maaşla Bolu meclis sicil kâtib-i sâniliğine alınarak doksan bir senesi muharremü'l -haramında (7 Mart 1290) üç yüz elli guruş maaşla meclis-i mezkûr müstentıklığına nakil ve muahharen beş yüz guruş maaşla Bartın Kazası Mal

²⁶ BOA, *DH SAİD* nr.94, s.168

Müdürlüğüne tahvîl-i memuriyetine mebnî doksan üç senesi şevvalinin altısında (12 Teşrîn-i evvel 1292) müstentıklığından infikâk ve şevvalin on dokuzunda (26 Teşrîn-i evvel 1292) Bartında işe mübâşeret ederek zi'l-kadenin yirmi beşinde (21 Kânûn-i evvel 1293) Gerede Mâl Müdürlüğüne tahvîl-i memuriyeti kararlaştırılarak adem-i muvafakatine mebnî açıkta kalmış ve doksan beş senesi recebü'l-ferdinin on üçünde (1 Temmuz 1294) bin guruş maaşla muvakkat Bolu Emanet-i Aşar Baş Kitâbetine bi't-tayîn doksan altı senesi rebî'u'l- evvelinin yirmisinde (1 Mart 1295) aşar muamelâtının lağvıyla infisâl ederek recebü'l-ferdin onunda (18 Haziran 1295) sekiz yüz guruş maaşla sâniyen kitâbet-i mezkûreye tayîn ve doksan yedi senesi rebî'u'l-ahirinin ikisinde (1 Mart 1296) maaşı altı yüz guruşa tenzîl ve doksan dokuz senesi şabanu'l- muazzamının guresinde (5 Haziran 1298) bin guruş maaşla Bartın kazası aşar memurluğuna nakil ve bin üç yüz bir senesi rebî'u'l-ahirinin yirmi üçünde (9 Şubat 1299) senesi içinde aşar zehâiri kâmilen der-anbar edilememesinden nâşi af edilmiştir. Üç yüz iki senesi cemâziye'l- ahirinin on sekizinde (23 Mart 1301) dört yüz elli guruş maaşla Düzce kazası mal müdürlüğüne bi't -tayîn muahharen ol mikdar aylıkla Ereğli kazası mal müdürlüğüne tahvîl-i memuriyet cihetiyle üç yüz üç senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi yedisinde (19 Şubat 1301) Düzceden infikâk ve cemâziye'l-ahirinin yedisinde (1 Mart 1302) Ereğli de işe mübâşeret ve üç yüz beş senesi şabanu'l-muazzamının ikisinde (10 Nisan 1304) maaşı sekiz yüz guruşa terakki ederek üç yüz altı senesi rebî'u'l-evvelinin yirmi birinde (11 Teşrîn-i sâni 1304) sandık emini zimmetinden dolayı affedilmiş ve üç yüz yedi senesi şevvalü'l-mükerrerinin on sekizinde (25 Mayıs 1306) iki yüz elli guruş maaşla Bolu Belediye Kitâbeti sandık eminliğine tayîn ve üç yüz dokuz senesi zi'l-hiccesinin on sekizinde (1 Temmuz 1308) aidatla Bolu hazine vekâletine ve üç yüz on senesi zi'l-kadesinin on üçünde (18 Mayıs 1309) üç yüz guruş maaşla Göynük kazası mal müdürlüğü vekâletine nakil olunarak üç yüz on bir senesi saferü'l -hayrının sekizinde (9 Ağustos 1309) selefinin iâde-i memuriyetine mebni infisal etmiş ve üç yüz on iki senesi recebü'l-fedinin on yedisinde (1 Kânûn-i sâni 1310) üç yüz guruş nisf maaşla tekrar kaza-i mezkûr mal müdürlüğüne vekâleten tayîn ve üç yüz on üç senesi şabanü'l-muazzamının on dördünde (17 Kânûn-i sâni 1314) hazinece memuriyeti tasdik olunmuştur.

Kaza-i mezkûr kaymakamlığı vekâletiyle Bolu sancağı mutasarrıflığına ve Kastamonu vilâyeti defterdarlığına yazılan mülâhazâta atıf ile mâliye nezâreti celîlesinden vazifesini îfâya iktidar ve kifâyeti beyan kılınmıştır.

Nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde ve hidematı muhassere-i şerifesinde istihdam ve mikdar-ı maaşı ve esbâb-ı infisalını ve berat-i zimmetini mübeyyin Bolu Sancağı Muhasebe Kaleminin devâir-i mezkûr meclis idaresinden müzeyyel-i bâlâsı (8 Teşrîn-i sâni 1311) tarihli kayıt pusulası ve Bartın ve Düzce ve Ereğli kazası meclis idârelerinin (16 Haziran 97) ve 21 Kânûn-i sâni 96 ve 1 Teşrîn-i evvel 1303 12 Mart 1305 10 Eylül 1309 ve Bolu belediye heyetinin 9 Kânûn-i sâni 1308 tarihli mazbatalarının sûreti musaddıkası ve Kastamonu meclis idâresinin 4 Haziran 1311 ve 11 Kânûn-i evvel 1311 Tarihli mazbataları ile vilâyet-i müşarun-ileyha defterdarlığının 23 Kânûn-i evvel 1311 ve valiliğinin 2 Nisan 1312 ve 24 Haziran 1312 tarihli tahriratları ve memuriyet-i hâzırasına tarih-i ta'yîniyle mikdarı maaşını ve tarihi tayînden hazinece tasdik memuriyet tarihine kadar maaşı mahfuz ve badehu tamamının ibkası ve tahlif-i icrası vilâyet-i müşarun-ileyh defterdarlığına tayîn edildiğini hâvi Muhasebe-i Umûmîye-i Mâliyenin (16 Temmuz 1312) tarihli ilmuhaberi tercüme-i hal varakasıyla mahfûzdur.

Muma-ileyhin tercüme-i hal varakasinda yetmiş altı sene-i mâliyesi evâhirinde seksen gurus maaşla Bolu Sancağı Evkâf Kalemine girip seksen senesi kânûn-i evvelinin onunda Üsküp Duhan Gümrüğü kitâbetine naklolunmuş ise de ol havalide ceryan eden muhasebeye mebni Kastamonu Vilayeti Defterdarlığına vârid olan (24 Haziran 1312) tarihli tahriratda ol vakit evkâf müdürleri muvazzaf olmadıkları cihetiyle istihdam ettikleri katiblerin maaşı olmayarak kendilerine ait hâsılatdan verdikleri iş'âr olunmuştur. (11 Cemâziye'l-evvel 1324) 20 Haziran 1322²⁷

Arif Bey

Zağfiranbolulu Serdarzade İsmail Ağanın torunudur.

Bin iki yüz doksan iki sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1291) Dersaadette tevellüd ettiği nüfus-ı tezkere-i osmanisinde muharrerdir.

²⁷ BOA, *DH SAİD* nr.130, s.181

Sıbyan mektebinde mukaddemat-ı ulum- ı diniyyeyi okuyup 16 Ramazan 1305 tarihli şahadetnameyi almıştır.Topkapı Mekteb-i Rüşdi-i Askerisi üçüncü sınıfına kadar devam etmiş isede arıza-i vücudiyesine mebni mektebi terk eylediği tecüme-i halinde mündericdir.Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on iki senesi saferinin on birinde 1 Ağustos 1310 altmış guruş maaşla bi'l- imtihan Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesi tescilat kalemine dahil olup maaşı üç yüz yirmi senesi Cemaziye'l- ahirinin yirmi üçünde 12 Eylül 1318 yetmiş guruşa ve üç yüz yirmi senesi cemaziye'l- evvelinin on yedisinde 29 Temmuz 1319 seksen guruşa ve üç yüz yirmi dört senesi muharreminin dördünde 15 Şubat 1321 yüz on guruşa iblağ ile vukuat kalemine nakil ve maaşı sene-i merkume receb-i şerifinin yirmi dokuzunda 5 Eylül 1322 yüz otuz guruşa iblağ edilmiştir.

Vukuat kalemi mümeyyiz-i evvelliğinden yazılan mülahazada mumaileyhin devamı ve vazafesine ikdamı görülmekte olduğu tasdik ve müdüriyet-i umumiden mülahaza-i mezkure teyid kılınmıştır.Mülazemet ve tavgife tarihleri ile kemiyet-i maaşı ve zamaimi muvafıkı kayıt olduğu muhasebe-i memur vekaletinde tercüme-i hal varakasına yazılan derkenarından anlaşılıp nüfus-ı tezkere-i osmanisiyle sıbyan mektebi şahadetnamesi idare-i umumiyece aynen görülerek iade edilmiştir.(7 Cemaziye'l-evvel 1327) (14 Mayıs 1325)

Muma ileyhin bin üç yüz yirmi yedi şabanının on üçünde 17 Ağustos 1325 icra kılınan tensikatta beşinci madde mucibince caizü'l- istihdam kararıyla kadro haricinde kalarak tarih-i mezkurdan itibaren yüz otuz guruş kadro harcı mazuliyet maaşı tahsis olunmuştur.

Muma ileyhin sene-i merkume zi'l-kadesinin on ikisinde 14 Teşrin-i sani 1325 beş yüz guruş maaşla Kadıköy Emval-i Emiriye Tahsildarlığına tayin olunarak kefilinin istifa etmesinden dolayı üç yüz yirmi sekiz senesi zi'l-kadesinin yirmi dokuzunda 19 Teşrin-i sani 1326 infisal eylediği ve zaman-ı idaresi muamelatında bir güne zimmet ve ilişiği bulunmadığı ve mani'-i istihdam bir hali olmadığı İstanbul Vilayeti Defterdarlığının iş'arına atfen maliye sicil şubesini 4 Kanunisanı 1326 tarihli vukuat pusulasında görülmüştür.

Mumaileyhin mezkur tahsildarlıktan tarih-i infisalı 19 Teşrin-i sani 1326 gösterilmiş ise de İstanbul Vilayeti Defterdarlığından ahiren varid olan tezkerede 19 Teşrin-i evvel 1326 tarihi olduğu bildirildiği 22 Şubat 1326 tarihli vukuat pusulasında muharrer olmakla tashihen tenzil kılındı.²⁸

Ata Efendi

Esnâfdan müteveffa Hasan Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen senesi rebi’u’l-evvelinde Zağfiranborlu kasabasında tevellüd etmiştir. Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûm-ı dîniyyeyi ve mekteb-i rüşdiyede müretteb olan fûnûnu okuyup şahâdetnâme almıştır. Türkçe okur yazar.

Doksan sekiz senesi şehr-i ramazanının on yedisinde olduğu halde mülâzemetle Zağfiranborlu kazası bidâyet mahkemesi müstantik odasına duhûl edip doksan dokuz senesi şabanının yirmi yedisinden itibaren beş yüz elli guruş maktû’ ücretle bir müddet kol kitabeti hizmetini îfâ eylemiş ve muahharen aşâr idâresiyle mâl kalemine dahi mülâzemet edip üç yüz bir senesi zi-l- ka’desinin yirmi üçünde iki yüz kırk guruş maaşla kaza-i mezkûr aşâr ikinci kitâbetine tayîn olunmuştur.

Mahal-i mezbûr aşâr memuriyetiyle Kastomonu Vilâyeti Aşâr Nezâretinden ve mülgâ aşâr ve ağnam emanetinden yazılan mülâhazalara atıf ile Mâliye Nezâreti Celîlesinden mûma-ileyhin kifâyeti beyân edilmiştir.

Efendi-i mûma-ileyh 3 Ramazan 1303 tarihine musâdîf üç yüz iki senesi mayısının yirmi beşinde üç yüz guruş maaşla kaza-i mezbûr anbar eminliğine tayîn olarak 11 Zi’l-kade 1303 tarihine musâdîf mezkûr üç yüz iki senesi temmuzu gâyetinde memuriyetinin lağvı cihetiyle bi’l-infisâl 16 Cemâziye’l- evvel 1304 tarihine musâdîf mezkûr üç yüz iki senesi kanûn-i sânisinin yirmi dokuzunda iki yüz elli guruş maaşla vergi kitâbeti refâkatine alınmış ve 18 Şaban 1304 tarihine musâdîf üç yüz üç senesi nisanı gâyetinde hizmetinin lağvı dolayısıyla açıkda kaldığına 21 Şevval 1304 tarihine musâdîf mezkûr üç yüz üç senesi temmuzu ibtidâsında yüz seksen guruş maaşla yine kaza-i mezbûr meclis idâresi kitâbetine tayîn kılınmış ise de 19 Rebi’u’l- âhir 1305

²⁸ BOA, *DH SAİD* nr.157, s.146

senesine musâdîf üç yüz üç senesi kânûn-i evvelinin yirmi ikisinde bi'l- istifa infisâl etmiştir.

Anbar memuriyeti esnasında bi'l-müzâyede mültezimîne satılan zehâyîri gayri ez teslim altı yüz doksan şinik zehâirin kendisinden elyevm aranılmakda olduğu Kastamonu vilâyetinden vârid olan 18 Haziran 1304 tarihli ve 42 numaralı tahrirât-ı melfûf kaza-i mezkur meclis idâresi mazbatası suretinde gösterilmiştir.(13 Şaban 1307)ve (21 Mart 1306)

Mûma-ileyhin kaza-i mezkur anbar memuriyetinden zimmet-i mübeyyinesi, olan altı yüz doksan şinik zehâiri kendisinden ve kefelasından bi'l- istifa ilişkinin kat' eylediği Mâliye Nezâreti celîlesi sicill-i ahvâl şubesinin 5 Recep1307 tarihli vukûat cedvelinde gösterilmiştir.²⁹

Bekir Sıdkı Efendi

Zürra'dan Mehmed oğlu müteveffa Mehmed Efendinin oğludur

Bin iki yüz seksen dört sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1284) Kastamonu vilâyetinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâni sûreti musaddıkasında muharrerdir

Kasaba-i mezkûre mektebi ibtidaisinde mukaddime-i ulûmu tahsîl edip Türkçe kitabet eylediği tercüme-i hal varakasında mündericidir.

Bin üç yüz on bir senesi cemâziye'l-evvelinin yedisinde (4 Teşrîn-i sâni 1309) üç yüz guruş maaşla İstanbul Polis Birinci Bölüğünün altıncı çavuşluğunun üçüncü neferliğine bi't -tayîn üç yüz on iki senesi zi'l-kadesi selhinde (1 Mayıs 1312) Üsküdar Polis On Beşinci Bölüğünün on birinci çavuşluğunun beşinci ve üç yüz on altı senesi zi'l-kadesi guresinde (1 Mart 1315) tertîb-i cedîd Otuz Yedinci Haydarpaşa İstasyon Bölüğünün on ikinci neferliğine nakil ile üç yüz yirmi senesi zi'l-kadesinin yirmi ikisinde (6 Mart 1318) bi'l -isti'fa munfasıl olup şehri mezbûrun yirmi üçünde (3 Mart 1318) sekiz yüz guruş maaşla Adalar polis komiserliğine tayîn kılınmıştır. Adalar kazası kaymakamlığından yazılan mülâhazada Adalar komiserliğinde müstahdem olup vazifesini hüsn-i îfâ etmekte bulunduğu tasdîk kılınmıştır

²⁹ BOA, *DH SAİD* nr.27, s.202

Polis neferliğinde müddet-i istihdam ve mikdarı maaşıyla istifası zabtiye nezâretinden şehremanet celîlesine yazılan(12 Mayıs 1320) tarihli tezkere-i cevâbiyeden ve Adalar komiserliğine tarih-i tayîn ve mikdâr-ı maaşı emânet-i müşârun-ileyh muhasebesinden tercüme-i hal varakası zahrına çıkarılan (19 Şubat 1320) tarihli kayıt sûretinden anlaşılmiş ve mezkûr tezkere ile nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkası aslı tercüme-i hal varakasıyla beraber hıfz edilmiştir.(13 Recep 1322) (9 Eylül 1320)³⁰

Es-Seyyid Mehmed Efendi

Osman Paşazâde Bekir Ağanın mahdûmudur

Bin iki yüz yetmiş dokuz sene-i hicrisinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûmu ve Kapûdan-ı İbrahim Paşa Rüşdiyesinde tadrîs-i mu'tâd olan fûnûnu okumuş ise de şahadetnâmesi yoktur

Türkçe kitâbet eder.

Doksan beş sene-i hicrisinde on altı yaşında olduğu halde mülâzemetle Bâb-ı Vâlâ-i Seraskeri Nezâreti yoklaması zorunlu kalemine dâhil olarak altı mâh sonra yüz guruş maaşa nâil olmuş ve doksan altı senesi evâilinde istifa ederek doksan sekiz sene-i hicrisi evâhirinde iki yüz guruş maaş ve tayinât-ı mahsûsa ile Bâb-ı Zabtiye Tevfikhâne Kalemine memur olmuştur.

Şimdiye kadar hakkında bir taraftan şikâyet vukû'uyla taht-ı muhâkemeye alınmamıştır.

Mûma-ileyh üç yüz üç senesi saferinin on üçünde iki yüz elli guruş maaş ile Dedeâğacı tahrir vergi kitâbeti rüfekâtına ta'yîn olunmuştur.

Vergi emâneti celîlesinden yazılan mülâhazada mündericat-ı varaka tasdîk olunmuştur.(1 Rebi'u'l- evvel1304) (16 Teşrîn-i sâni 1302)

Mûma-ileyh Mehmed Efendi bin üç yüz beş senesi rebi'u'l- ahirinin onunda iki yüz elli guruş maaş ile Zağfiranbolu vergi kitâbeti rufekatına nakil edilmiştir.

³⁰ BOA, *DH SAİD* nr.112, s.192

Efendi-i mûma-ileyh bin üç yüz altı senesi rebi'ü'l- ahirinin on sekizinde istifaen infisâl eylemiştir.³¹

Estefan Efendi

Tüccardan Lazarin'in oğludur

Bin iki yüz yetmiş sekiz sene-i hicrisinde Zağfiranborlu'da tevellüd etmiştir

Zağfiranborlu Rum Mektebinde ve muallem-i mahsûsadan okumuştur. Türkçe ve Rumca okur yazar

Bin üç yüz beş senesi zi'l-hiccesinin beşinci günü yirmi yedi yaşında olduğu halde beş yüz guruş maaş ve Bolu sancağı üçüncü sınıf kondu götürülüğü ile hizmeti devleti aliyyeye dâhil olmuştur. Umûr-ı memuresinden dolayı hakkında şikâyet vukû'u bulunmadığı gibi muhâkeme dahi görmemiştir

Mûma-ileyhin şimdiye deyin sûreti istihdâmına dair vukû bulan ifâdâtı tahkikat-ı vâkıya nazaran sıhhat olduğu Saâdetlü Fikri Efendi ile Ticâret-i Nâfi'a Nezâreti Celîlesinden tasdik olunmuştur (5 Rebi'ü'l-evvel 1306) 29 Teşrîn-i evvel 1304

Mûma-ileyh bin üç yüz altı senesi rebi'ü'l- ahirinin dokuzunda(1 Kânûn-i evvel 1304) hitâm-ı inşaattan dolayı munfasıl olmuştur.

Filibos oğlu Yorgi Efendi

Şube-i Devlet-i Aliyyenin Rum milletinden müteveffa Yani Ağa'nın oğludur. Bin iki yüz doksan iki senesinde Zağfiranbolu'nun Kıran Kırklak karyesinde tevellüd eylemiştir.

Mahalle mekteb-i ibtidaisinde tahsil ederek Türkçe ve Rumca okuyup yazdığı tercüme-i hal varakasında muharrerdir.

1 Mart 1323 tarihinde yüz elli guruş maaşla birinci daire-i belediye tenzifat kitabetine ve 1 Teşrin-i Sani 1324 tarihinde ikinci daire-i belediyeye nakl ve 1 Haziran 1325 tarihinde icra kılınan tensikatta dört yüz guruş maaşla belediye çavuşu tayin edilmiş ve

³¹ BOA, *DH SAİD* nr.12, s.203

Dersadet Belediye Şubesine devamla alıyyü'l- ala derecede ihtimam etmiş ve 1 Kanun-i sani tarihinde vukubulan teşkilatta ünvanı tahvil ve Beyazıt dairesine nakledilmiştir.

Mumaileyhin ifay-ı vazife hususunda sa'y-ü gayreti görülmüş olduğu Beyazıt dairesi müdüriyetince tasdik edilmiştir.

Memurin vukuatıyla maaşı miktarının muvafık olduğu Beyazıt dairesi muhasebesinin tercüme-i hal ve tercüme-i zahrinde muharrer 13 Mart 1230 tarihli varakadan anlaşılmiş tezkere-i osmaniyei suret-i musaddıkadan varaka-i mezkure ile hıfz olunmuştur. 2 Nisan 1230³²

Hacı Hüseyin Hüseyini Efendi

Müteveffa Terzi Bekir Ağanın oğludur.

Bin iki yüz kırk beş senesi şabanu'l-muazzamının on beşinde (26 Kânûn-i Sâni 1244) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkasında muharrerdir. Kasaba-i mezbûre sıbyan mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniyei ve kaza-i mezkûre İzzet Paşa medresesinde bir miktar Arabi okumuştur. Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on iki senesi şabanu'l-muazzamının yedisinde (12 Kânûn-i sâni 1310) altmış yedi yaşında iken üç yüz altmış gurus maaşın nısfıyla Zağfiranbolu kazası sandık emâneti vekâletine tayîn olunarak şevvalü'l-mükerrerinin dördünde (19 Mart 1311) yerine asaleten diğerrinin tayîn olunmasından dolayı infisal edip üç yüz on üç senesi muharremü'l-haramının üçünde (14 Haziran 1311) üç yüz altmış gurus aylıkla kaza-i mezkûr sandık emînliğine asaleten tayîn olunmuştur. Kaza-i mezkûr kaymakamlığından ve Kastamonu vilâyeti defterdarlığıyla valiliğinden yazılan mulahazalara atıf ile Mâliye Nezâret-i Celîlesinden vazife-i-i mevduasını îfâya ehliyeti beyan kılınmıştır. Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkası ve emaneti mezkûre vekâletinde müddet-i istihdamıyla mikdar-ı maaşını ve beraet-i zimmetini hâvi vilâyeti mezkûre defterdarlığının 2 Kânûn-i Sâni 1311 tarihli tahriratıyla melfuf vilâyet-i müşârun-ileyha meclis idaresinin 25 Kânûn-i evvel 1311 tarihli mazbatası ve ahiren emânet-i mezbûreye asaleten tarih-i tayîniyle mikdar-ı maaşını havi muhâsebe-i

³² BOA, *DH SAİD* nr.199, s.32

umûmîye-i mâliyenin 21 Şubat 1311 tarihli ilmuhaberi asl-ı tercüme-i hal varakasıyla mahfûzdur.(14 Şevval 1316)(13 Şubat 1314)³³

Hacı Mehmed Emin Hulûsî Efendi

Tüccârdan Hacı Emin Ağanın oğludur.

Bin iki yüz elli beş sene-i hicrisinde Zağfiranborlu kasabasında tevellüd etmiştir.

Sıbyân mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye ve medresede bir mikdar Arabî okumuşdur. Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz doksan iki ve üç yüz iki senelerinde otuz yedi yaşında iki defa Zağfiranborlu kazası fahri meclis idare azalığında bulunarak üç yüz sekiz senesi zi'l-kadesinin onunda üç yüz altmış gurus maaşla kaza-i mezkûr sandık eminliğine tayîn olunmuşdur.

Kaza-i mezbûr mal müdürlüğüyle kaymakamlığından ve Kastamonu Vilâyeti defterdâr ve vali vekâletlerinden yazılan mülahâzalara atıf ile Mâliye Nezâreti Celîlesinden mûma-ileyhin umûr-ı memûresini îfâyâ kifâyeti beyân kılınmıştır.(28 Şevval 1309)(13 Mayıs 1308)

Mûma-ilyeh müddet-i nizâmiyesinin hitâmıyla bin üç yüz on senesi zi'l-hiccesinin on dokuzunda (22 Haziran 1309) infisâl ederek zimmet ve ilişkisi olmadığı Kastamonu vilâyeti meclis idâresinin(23 Mayıs 1310) tarihli mazbatasından anlaşıldığı mâliye nezâreti sicill-i ahvâl şubesinde (19 Şevval 1312) tarihli vuku'ât cetvelinde gösterilmiştir.³⁴

Hafız İsmail Hakkı Efendi

Müderrişinden Zağfiranbolulu Hafız Ali Rıza Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen beş sene-i hicrisinde (sene-i maliye 84) Zağfiranboluda tevellüd eylediği nüfusu-u tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.Sıbyan mektebinde mübade-i ulumu diniye ve Ayasofya Kebir-i Cami-i Şerifinde tasdikât ve meaniye kadar Arabi okumuşdur.Arabi tefehhüm eder Türkçe okur yazar.

³³ BOA, *DH SAİD* nr.88, s.27

³⁴ BOA, *DH SAİD* nr.40, s.127

Adliye nezareti celilesi Der saadet istinaf mahkemesine mülazemetle bin üç yüz dört senesi rabiulahirinin yirmi ikisinde (2 Kanunisani1302) on dokuz yaşında iken elli guruş maaşla mahkeme-i mezkure hukuk dairesi kalemine duhul edip üç yüz beş senesi şehr-i ramazanı şerifinin altısında (5 Mayıs 1304) yirmi guruş ve üç yüz altı senesi saferül hayrının yirmi birinde (15 Teşrinievvvel 1304) otuz guruş zammıyla maaşı yüz guruşa iblağ ve üç yüz sekiz senesi şehr-i zilhiccesinin altısında (1 Temmuz 1307) yüz altmış guruş aylıkla evkaf-ı hümayun masarıfat-ı umumiye idaresi dışarı şubesine nakil ve üç yüz dokuz senesi şehr-i şabanı şerifinin on dördünde (1 Mart 1308) otuz guruş ve üç yüz on bir senesi rabi'u'l-evvelinin on beşinde (15 Eylül 1309) on guruş ve şehr-i şabanı şerifin yedisinde (1 Şubat 1309) ve üç yüz on iki senesi şehr-i rabi'u'l-evvelinin yirmisinde (8 Eylül 1310) kırk guruş zamm ile maaşı iki yüz seksen guruşa doldurulmuştur.

Evkaf-ı Hümayun Nezareti Masarıfat-ı Umumiye Mümeyyizliğiyle müdüriyetinden gayreti müsbet olduğu tasdik nezaret-i müşarun ileyhadan teyit edilmiştir.

Mahkeme-i Hukuk dairesinde ve masarıfat-ı umumiye idaresinde ki maaşatının mikdarıyla tahsis tarihlerini mübeyyen kayıt varakaları tercüme haliyle mahfuz olup nüfusu tezkere-i osmaniyesi evkaf-ı hümayun sicill-i ahval şubesince görülüp iade olunmuştur.(28 Zi'l-hicce 1313) (29 Nisan 13112)

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz on iki senesi şehr-i recebi şerifinin on yedisinde (1 Kanun-i evvel 1310) iki yüz doksan guruşa ve bin üç yüz on üç senesi şehr-i muharremü'l-haramının yirmi yedisinde (8 Temmuz 1311) üç yüz guruşa iblağ edilmiştir.

Muma ileyhın maaşı sene-i merkume şehr-i receb-i şerifinin on beşinde (20 Kanun-i evvel 1311) üç yüz yirmi beş guruşa iblağ edilmiştir. Muma ileyhın maaşı bin üç yüz on dört senesi rabi'u'l-evvelinin sekizinde (5 Ağustos 1312) üç yüz elli ve şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1313) üç yüz yetmiş guruşa iblağ ve maaşı mezkurla bin üç yüz on beş senesi saferinin yirmi dördünde (12 Temmuz 1313) şube-i mezkurenin muhasebat malları mukayyidliğine terfi ve maaşı sene-i merkume cemaziye'l-ahirinin üçünde (18 Teşrin-i evvel 1313) dört yüz on dokuz guruş yirmi paraya iblağ edilmiş ve bin üç yüz on beş senesi cemaziye'l-ahirinin onunda (25 Teşrin-i evvel 1313) şube-i mezkurenin

vilayat muamelatı mukayyidliğine nakil edilidiği Evkaf-ı Hümayun sicil şubesinin 518/316 numaralı vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz on yedi senesi muharreminin üçünde (1 Mayıs 1315) dört yüz otuz dört buçuk guruşa ve sene-i merkume recebinin on yedisinde (9 Teşrin-i sani 1315) dört yüz kırk dokuz buçuk guruşa bi'l iblağ idare-i mezkure Anadolu masası mukayyidliğine ve bin üç yüz on sekiz senesi rebi'u'l-ahirinin üçünde (17 Temmuz 1316) dört yüz seksen dokuz buçuk guruş maaşla Arabistan masası mukayyidliğine nakil edildiği şube-i mezkurenin ol babdaki vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi cemaziye'l-evvelinin sekizinde (20 Temmuz 1319) beş yüz guruş ve sene-i merkume recebinin on altısında (25 Eylül 1319) beş yüz on beş guruşa iblağ edildiği mezkur şubenin ol babda ki vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Muma ileyhın bin üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-ahiresinin yirmi yedisinde Bursa Müderrisliğine tevcih buyrulduğu ve reis-i hümayunu bade'l mutalaa iade kılındığı şube-i mezkurenin 20 Kanun-i sani 1319 tarihli vukuat pusulasından anlaşılmiştir.

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz yirmi dört senesi recebinin on beşinde (22 Ağustos 1322) beş yüz otuz beş guruşa iblağ ile kema fi's-sabık vazifesini ifa etmek üzere şehri mezkurun on dokuzunda (26 Ağustos 1322) masarifat idaresi taşra kısmı mukabeleciliğine terfi ve tahlif-i icra kılındığı şube-i mezkurenin (16 Kanuni evvel 1322) tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi rebiu'l-ahirinin guresinde (1 Mayıs 1323) beş yüz altmış beş guruşa iblağ edilidiği cihan idaresinin (29 mayıs 1323) tarihli ilmühaberiyile bildirildiği (13 Teşrin-i sani 1323) tarihli vukuat pusulasında beyan olunmuştur.

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz yirmi altı senesi rebiu'l-ahirinin on ikisinde (1 Mayıs 1324) beş yüz doksan beş guruşa ve sene-i merkume cemaziye'l-evvelinin on dokuzunda (5 Haziran 1324) altı yüz otuz guruşa iblağ olunduğu 23 Temmuz 1324 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Muma ileyhin bin üç yüz yirmi yedi senesi şabanının yirmi sekizinde 1 Eylül 1325 icra kılınan tensikatda bin guruş maaşla murakabe kısmı birinci sınıf kitabetine tayin kılındığı mezkur şubenin 23 Teşrin-i sani 1325 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Muma ileyhin bin üç yüz yirmi sekiz senesi recebinin sekizinde (1 Temmuz 1326) maaşıyla birinci sınıf kitabetine nakil edildiği (6 Teşrin-i evvel 1326) tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.³⁵

Hafız Kamil Efendi

Saray-ı Hümayun has fırıncı imamlığından mütekaid hacı Hasan Efendinin oğludur. İmamzade demekle marufdur. Bin iki yüz seksen dört sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1283) Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Mahalli ve Beşiktaşda ve pestnezade mahallesi ibtidai ve rüşdi mektebinde tahsil eylemiş ve Beşiktaş Cami'-i şerifinde hıfz-ı Kuran-ı azimüşşana muvaffak olmuş ve ibtida mektebinden şehadetname ahz eylemiş olduğu tercüme-i hal varakasında mündericidir.

Bin üç yüz dört senesi zi'l-hiccesinin on sekizinde 1 Temmuz 1303 kırk guruş maaşla hassa ve hariciye fırın-ı hümayun müezzinliğine tayin olunup üç yüz on beş senesi zi'l-hiccesinin yirmi birinde 1 Mayıs 1314 maaşı yüz elli guruşa bi'l-iblağ hassa hariciye fırınının daireyi merkeziye müezzinliğine ve üç yüz on dokuz senesi zi'l-kadesinin altısında 1 Şubat 1317 iki yüz elli guruş maaşla Mefruşat-ı Hümayun Dairesi ve Kavas ve Sekbanlar İmametine nakil ve üç yüz yirmi dört senesi rebi'u'l-evvelinin yirmisinde 1 Mayıs 1322 maaşı üç yüz elli ve üç yüz yirmi altı senesi rebi'u'l-ahirinin dokuzunda 28 Nisan 1324 dört yüz guruşa iblağ edilmiştir.

Hazine-i hassa-i şahane müdüriyeti umumiyyesinden vazifesine müdavim olduğu tasdik kılınmıştır.

Nüfusu tezkere-i osmaniyesi ayne görülüp iade kılınmış ve bulunduğu hidematla aldığı maaatın tevarih ve kemiyatı ve vukuat-ı ahiresi hazine-i hassa-i şahane kaydiyesine müstenid bulunmuştur.(1 Rebi'u'l-ahir 1329) (18 Mart 1327)³⁶

³⁵ BOA, *DH SAİD* nr.64, s.186

³⁶ BOA, *DH SAİD* nr.181, s.170

Halil Ağa

Recep oğlu müteveffa Mehmed Ağanın oğludur

Bin iki yüz seksen altı sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1284) Zağfiranbolu kazasına tabi Konarı karyesinde tevellüd etmiştir.

Okuyup yazması olmadığı tercüme-i hal varakasında mündericidir.

Bin üç yüz on senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi dördünde (21 Kânûn-i evvel 1308) yüz yirmi guruş maaşla Zülüflü teberdârân-ı hâssa hademeliğine tayîn ve üç yüz yirmi dört senesi rebi'u'l evvelinin yirmisinde (1 Mayıs 1322) maaşı yüz altmış guruşa iblâğ ve üç yüz yirmi yedi senesi cemâziye'l-ahirinin yirmi beşinde (1 Temmuz 1325) icra kılınan tensîkatda yüz elli guruşa tenzîl ve üç yüz yirmi dokuz senesi rebi'u'l-ahirinin ikisinde (1 Nisan 1327) iki yüz guruşa iblâğ kılınmıştır.

Hazine-i hümâyûn kethüdalığı cânib-i âlisinden hizmet-i miriyye îfâ etmekte olduğu temnik ve Hazine-i Hassa-i şâhâne müdüriyeti umumisinden tasdik olunmuştur

Nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi görülüp îade edilmiş ve bulunduğu hizmetle aldığı maaşının tevârih ve mekâdiri Hazine-i Hâssa-i Şâhâne kaydına müstenid bulunmuştur.(8 Şubat 1327)

Mûma-ileyhin 1 Kânûn-i evvel 1329 tarihinde üç yüz guruş maaşla teberdârân-ı sânilige terfi edildiği (7 Kânûn-i sâni 1329) tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.(12 Mart 1330)³⁷

Hasan Efendi

Zağfiranbolu mülhahakâtından Ulus kazasında Ekinciler karyesi ahalisinden Kaya oğlu denilmekle maruf Hasan Ağanın oğludur.

Bin iki yüz altmış yedi sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1267) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Sıbyan mektebinde ulûmu dîniyeyi okuduktan sonra Dersaâdette bazı medârisde ulûm-ı Arabiyye tederrüs etmiştir.

³⁷ BOA, *DH SAİD* nr.182, s.208

Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz seksen dört senesi şehr-i şabanı şerifinin on altısında (1 Kânûn-i evvel 86) on yedi yaşında iken yüz guruş maaş ve iki yüz guruş salye ile Beşiktaş Saray-ı Hümâyûnu Harem Matbahı Kiler Hademeliğine tayîn olup seksen sekiz senesi rebi'ü'l- ahirinin dokuzunda (15 Haziran 86) maaşı iki yüz guruşa ve salyesi dört yüz guruşa ve doksan dört senesi cemâzi-ye'l-ahirinin guresinde (1 Haziran 96) maaşı iki yüz elli guruşa ve salyesi beş yüz guruşa ve doksan yedi senesi rebi'ü'l- ahirinin ikisinde (1 Mart 96) maaşı üç yüz elli guruşa doldurularak salyesi kat' edilmiştir.Üç yüz bir senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi dokuzunda (14 Mart 1300) maaşı dört yüz guruşa ve üç yüz üç senesi saferinin on dördünde (1 Teşrîn-i sâni 1301) altı yüz guruş maaşla fırın kitabetiyle Çırağan Matbahı vekîl-i harçlığına ve üç yüz sekiz senesi rebi'ü'l- ahirinin yirmi sekizinde (29 Teşrîn-i sâni 1306) Beşiktaş Saray-ı âlîsi Harem Matbahı Kâtipliği inzimamıyla vekil-i harçlığına nakledilerek üç yüz on senesi rebi'ü'l- evvelinin yirmi birinde (1 Teşrîn-i evvel 1309) maaşı yedi yüz guruşa doldurulmuştur.

Seksen dört senesi şabanı şerifinin on altısında (1 Kânûn-i evvel 92) bir çift nân-ı aziz askeri ve doksan dört senesi cemâziye'l-ahirinin guresinde (1 Haziran 92) bir takım elbise tahsîsi ve doksan yedi senesi rebi'ü'l-ahirinin ikisinde (1 Mart 96) mezkûr nan ve elbise umûm sırasında kat' edilerek üç yüz sekiz senesi rebi'ü'l-ahirinin yirmi sekizinde (29 Teşrîn-i sâni 306) müceddiden şehri beşer vekıyye sabun tayini tahsis kılınmıştır.

Matbah-ı âmire müdüriyetinden sa'y ve gayreti temnîk ve hazinei hassa-i şâhâne nezâreti celîlesinden tasdîk kılınmıştır.

Tarih-i ta'yîn ve mikdâr-ı maaşıyla muayyenât-ı sâiresi ve bunların zamâim ve tenzilâtını nâtik-ı kuyûdât kalemiyle matbah-ı âmire dâiresinden derkenarlı iki kıt'a müzekkere ve nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûret-i musaddıkası tercüme-i hâl varakasıyla mahfûzdur.(21 Recep 1313)(7 Kânûn-i evvel 1311)

Mûma-ileyhin gayret ve mesaisine binâen bin üç yüz on altı senesi şevvalinin on ikisinde rütbe-i sâlise tevcîh ve hizmet-i hasenesine mebnî bin üç yüz on yedi senesi saferinin on sekizinde beşinci rütbeden mecîdi nişân-ı zişâmı ihsân buyrulup bin üç yüz on sekiz senesi rebi'ü'l- evvelinin yirmi birinde (6 Temmuz 1319) bin guruş maaşla Çırağan matbahı vekîl-i harçlığı ile fırınlar kitâbetine nakil ve maaşı bin üç yüz yirmi

bir senesi saferinin on dokuzunda (4 Mayıs 1319) bin yüz elli guruşa iblâğ ile bin üç yüz yirmi iki senesi zi'l-hiccesinin on birinde (4 Kânûn-i sâni 1321) vefat eylediği hazine-i hassa-i şâhâne sicil-i ahvâl şubesinin 17 Zilka'de 1320 ve 19 Eylül 1321 tarihli vukuât pusulalarında bildirilmiştir.³⁸

Hasan Hilmi Efendi

Osman Efendinin oğludur.

Bin iki yüz dokan altı sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1296) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniye sûret-i musaddıkasında muharrerdir.

Ulûm-ı ibtidaiyyeyi maskatı re'sinde ba'de't-tahsîl Kastamonu mekteb-i idadisiyle Dersâdet Dârü'l-Muallimîn Rüşdiye şubesinde teallüm meşrûtu ulûm ve fûnûnu tahsîl ve ikmâl ederek mezkûr Kastamonu İdadi Mektebinde (26 Ağustos 1314) tarihli ve ale'l a'la dereceli şahadetnâme-yi ve Dersâdet Dârü'l- Muallimîn Rüşdiye şubesinin dahi bin üç yüz on altı Martında icra olunan imtihanı umûmîde a'la mertebeli şahadetnâme ahzına kesb-i liyâkat eylediği mutazammın(5 Teşrîn-i evvel 1320) tarihli tasdiknâme-yi almıştır. Lisân-ı Osmâni üzerine kitabet eder. Arabi ve Fârisi ve Fransızca ve Ermeniceye aşina olduğu tercüme-i hâl varakasında mesturdur.

Bin üç yüz on yedi sene-i mâliyesinde 3 mah Davud Paşa Rüşdiyesi muallim-i sânilîği vekâletinde yüz yetmiş beş guruş nisfu maaş ile istihdam olunduktan sonra bin üç yüz on dokuz senesi receb-i şerifi guresinde (1 Teşrîn-i evvel 1317) üç yüz elli guruş maaşla Eğrikapı Mektebi Rüşdiyesi muallim-i sânilîğine tayîn ve bin üç yüz yirmi senesi Ramazanü'l mübarekin yirmi dördünde (11 Kânûn-i evvel 1318) dört yüz guruş maaşla Ayasofya Merkez Rüşdiye Mektebi muallim-i sânilîğine nakil ile bin üç yüz yirmi bir senesi rebi'u'l- ahirinin on birinde (24 Haziran 1319) maaşı dört yüz elli guruşa iblâğ kılınmıştır.

Mekâtib-i Rüşdiye İdaresi Müdürü Saâdetli Mehmed Said Bey Efendi hazretleri tarafından yazılan mülâhazada mûma-ileyh erbâb-ı iktidar ve gayretten olup şimdiye kadar bulunduğu mekâtibde hüsn-i hizmeti meşhud olduğu beyân ve Maârif-i Umûmîye

³⁸ BOA, *DH SAİD* nr.67, s.39

Nâzırı Devletlü Hâşim Paşa Hazretleri cânîb-i âlisinden dahi ale'l-usûl tasdîk kılınmıştır.

Hidemât-ı mezkûrede müddet-i istihdam ve kemiyet-i maaşatı ol babdaki istid'â nâmesi üzerine muhâsebe-i merkeziye-i maârifden (11 Teşrîn-i evvel 1320) tarihiyle yazılan kayıt suretinden anlaşılmış ve bu muameleli istid'a varakası aynen Kastamonu Mektebi İdadi şahadetnâmesi sureti musaddıkası ve Dârü'l- Muallimîn Müdüriyetinden verilen (5 Teşrîn-i evvel 1320) tarihli tasdiknâme ve nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi musaddıka suretleri aslı tercüme-i hâl varakasıyla birlikte maarif-i sicil şubesinde hıfz edilmiştir. (11 Zi-l-ka'de 1322) (4 Kânûn-i sâni 1320)

Mûma-ileyh bin üç yüz yirmi üç senesi zi'l-hiccesinin altısında gümüş liyakat madalyası ihsan ve hüsn-i hizmeti cihetiyle üç yüz yirmi dört senesi muharreminin on birinde rütbe-i sâlise tevcîh buyrulduğu ve ulûm-ı aliyye ve âliyye-i Arabiyeden tekmi-i nesh ile icâzetnâme aldığı komisyonca bade'l- muta'laa iâde edilen ol babdaki beraat varakası icâzetnâmeden anlaşılmıştır.

Mûma-ileyhin maaşı 1 Teşrîn-i Sâni 1324 tarihinde beş yüz guruşa iblâğ ve 1 Eylül 1325 tarihinde ber-mûcibi tensîk bin guruş maaşla Bayezid Rüşdiyesi müdüriyetine terfî edildiği ve Mir'ât-ı Akâid ve Vazh-ı İlmihal ve Akide-i Dîniye ve Açık İlmihal namlarında te'lif etmiş olduğu üç kıta risalenin tab ve neşr ettirdiği tedrisatına rüşdiye müdüriyetinin 13 Kânûn-i sâni 1329 tarihli vukuat pusulasında müstebân olmuştur. (13 Şubat 1329)³⁹

Hasan Nedim Efendi

Zağfiranbolulu Kolağası Osman Efendinin mahdumudur.

Bin üç yüz üç sene-i hicriyesinde 25 Mayıs 1301 Dersaadette tevellüd etmiştir.

Mekteb-i rüşdiye ile askeriyede müretteb olan dersleri tahsil ile rüşdiyeden şahadetname almıştır. Türkçe kitabet eder.

Bin üç yüz yirmi beş senesi muharremü'l haramının yirmi dokuzunda 1 Mart 1313 seksen guruş maaşla Levazımat-ı umumiye dördüncü şubesine mülazım tayin

³⁹ BOA, *DH SAİD* nr.104, s.233

olunmuştur. Şube-i mezkurdan mumaileyhin müdavim ve ahlak-ı hasene olduğu tasdik olunmuştur

Nüfus-u tezkere-i osmaniyesiyle şahadetnamesi aynen görülerek iade edilmiş ve tarih-i tayiniyle kemiyet-i maaşı şubeye tevdi olunan kayıt suretleriyle tasdik edilmiştir.1
Kanun-i sani 1322

Muma ileyh 9 Rebi’u’l-evvel 1321 tarihinde bi’l-ımtihan altı yüz guruş maaş ve üçüncü sınıfa terfian muhasebe dairesi ikinci şubesine nakil edildiği 28 Teşrin-i evvel 1328 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.(9 Kanun-i evvel 1328)

Muma ileyhın hal-i harp dolayısıyla İkinci Kolordu Erkan-ı Harbiyesine ve muahharen redif fırkasına tayin kılınp esarete düştüğü 9 Teşrin-i evvel 1329 tarihinde Bulgarisatn’dan avdet eylediği 19 Kanun-i sani 1329 tarihindeki taşkilat-ı cedide de maaş ve sınıfıyla Topcu sınıf-ı Umumiliği dairesine nakil edildiği 15 Mart 1330 tarihli vukuat pusulasından anlaşılmışdır.⁴⁰

Hasan Rahmi Efendi

Nüfus katiplerinden müteveffa Rüşdü Efendinin mahudumudur İnce oğlu namıyla yad olunurlar.

Bin iki yüz doksan sekiz sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1297) Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Mahalle mektebi ibtidaisinden 17 Temmuz 1309 tarihli şahadetnameyi almıştır.Ahiren mederesede Arabiyeden molla camiye kadar ders gördüğü ve Türkçe kitebet attığı tercüme halinde mündericidir.

Bin üç yüz on iki senesi zi’l-kadesinde Mayıs 1311 Zağfiranbolu kazası vergi kalemine mülazemetle üç yüz yirmi yedi senesi cemaziye’l- evvelinin on yedisinde 14 Mayıs1325 yüz yirmi beş guruş maaşla kaza-i mezkur nüfus kitabetine tayin kılınarak tarih-i mezkurda ifay-ı vazifeye mübaşeret etmiş ve maaşı sene-i mezkure zi’l-kadesinin dokuzunda 9 Teşrin-i sani 1325 iki yüz elli guruşa iblağ edilmiştir.

⁴⁰ BOA, *DH SAİD* nr.178, s.33

Zağfiranbolu kazası kaymakamlığından tercüme-i hal varakası ale'l usul tasdik kılınmıştır.

Hizmet-i mülazemetiyle istikametini mütezammın mezkur meclis idaresinin 15 Mayıs 1325 tarihli mazbatasını ile tezkere-i Osmaniye ve şahadetneme suret-i musaddıkları ve memuriyet-i hazırasına tarih-i tayini ve mübaşeretiyle kemiyeti maaşatına dair Kastamonu Vilayeti valiliğinin 25 Temmuz 1326 tarihli tahrirat-ı cevabiyesi idare-i umumiyece hıfz edilmiştir.19 Şaban 1328 (11 Ağustos 1326)⁴¹

Hasan Tahsin Efendi

Rüsûmât Kolcularından Osman Efendinin oğludur.

Bin iki yüz yetmiş dört sene-i hicrisinde Zağfiranbolu'da Ortacık karyesinde tevellüd etmiştir.

Mekteb-i ibtidâide mukaddime-i ulûm-ı dîniyeyi ve Fatih Rüştiyesinde müretteb dersleri okumuş ve muahharen münşe'-i kitabda ikmâl tahsîl etmiştir. Türkçe kitâbet eder.

Bin iki yüz doksan senesi şehri şabanı şerifinin yirmi birinde on altı yaşında iken yüz guruş maaşla muvârene kalemine mülâzım ta'yîn ve doksan iki senesi şehri ramazanı şerifinin üçünde dört yüz guruş maaşla dördüncü sınıfa terfî ve doksan yedi senesi rebi'u'l- ahirinin ikisinde tenkîhatten maaşı üç yüz yirmi guruşa tenezzül ederek Levâzımât-ı umûmîye dâiresi ikinci şubesine nakil ve doksan sekiz senesi muharremü'-l haramının on birinde altı yüz kırk guruş maaşla üçüncü sınıf ve bin üç yüz senesi cemâziye'l-ahirisinin yedisinde dokuz yüz altmış guruş maaş ve ikinci sınıfın muhâsebât-i umûmîye dairesi birinci şubesine nakil ve üç yüz sekiz senesi şehri ramazanı şerifinin dördünde bin iki yüz guruş maaşla birinci sınıfa terfî edilmiştir. Ve sene-i merkûme cemâziye'l-ahiresinin üçünde uhdesine rütbe-i sâlise tevcîh buyrulmuştur.

Şube-i mezkûre müdüriyetinden müdâvim ve müstakîm bulunduğu tasdik olunmuştur. (29 Cemâziye'l-evvel 1312) (15 Teşrîn-i sâni 1310)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi şevval-i şerifinin on dördünde (1 Mart 1312) aşrı bi't-tecîl bin seksen guruşa tenezzül etmiştir.

⁴¹ BOA, *DH SAİD* nr.173, s.104

İş bu zeyl ahiren olup sehven oraya yazılmış olmakla tab edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi dört senesi şevval-i şerifinin on birinde (14 Teşrîn-i sâni 1322) bin dört yüz yirmi guruşa bi'-l iblâğ kısmı sâlis mümeyyizliğine terfî' eylediği makâm-ı seraskeri sicil şubesinin 23 Rebi'u'l-evvel 1330 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin 1 Eylül 1325 tarihinde icra kılınan tensîkatda bin beş yüz guruş maaşla dairesi beşinci şube müdür muavinliğine tayîn olduğu 23 Mart 1325 tarihinde mezkûr şube Levazımât-ı umûmîye dairesi beşinci şube nâmını aldığı ve 1 Mart 1327 tarihinde bin yedi yüz elli guruş maaş ve kısım-ı sâni mümeyyizliğiyle ikrâz sandığına nakil edildiği 28 Teşrin-i evvel 1328 tarihli vukuât pusulasında muharrerdir (29 Kanun-i sani 1328)

Mûma-ileyhin 1 Mart 1329 tarihinde iki bin guruş maaşla kısmı evvel mümeyyizliğine terfî edildiği 2 Şubat 1329 tarihli vukuât pusulasıyla bildirilmiştir. (11 Mart 1325)⁴²

Hüseyn Ağa

Zürra'dan Osman Ağanın oğludur.Gülbeyoğlu şöhretiyle marûfdur.

Bin iki yüz doksan dört sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1293) Kastamonu vilâyetinin Zağfiranbolu kazasının Debbağlar karyesinde tevellüd etmiştir.

Okuyup yazması yokdur.

Bin üç yüz dört senesi zi'l-kadesinin on yedisinde (7 Şubat 1313) mülâzemet sûretiyle nevbet kayıklarına kayıt ve bin üç yüz yirmi yedi senesi receb-i şerîfinin onunda (15 Temmuz 1325) iki yüz guruş maaşla Manisa seniyye kayıklarına hamleci hademesi tayîn olunmuştur.

Hamleciler memurluğunun muma ileyhin îfâ-i hüsn-i hizmet eylemekte ve bulunduğu tenmîk ve hazine-i hâssa-i şahane müdüriyeti umûmîyesince tasdîk kılınmıştır Nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi aynen görülüp îade edilmiş ve bulunduğu müddetle aldığı maaş miktarı muvâfık-ı kayıt olduğu hamleciler memurluğunun tercüme-i hal varakası

⁴² BOA, *DH SAİD* nr.53, s.213

zeyline yazılan mülâhazadan anlaşılması olduğu hazine-i hassa sicil şubesinde mebus 10/5249 numaralı hülasada gösterilmiştir.⁴³

Hüseyn Akif Efendi

Altıncı daire-i belediye heyeti belediye shhiye azasından İzzetli Ahmed Kemal Beyin mahdûmudur.

Bin iki yüz doksan sekiz sene-i hicrisinde (mâliye 97) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde mukayyedir.

Mukaddimât-ı ulûmu dîniyeyi Zağfiranbolu Mekteb-i İbtidaisinde okuduktan sonra kaza-i mezkûr mekteb -i rüşdiyesinin üçüncü sınıfına kadar müretteb dersleri bi't-tederrüs şahadetnâme almış ve bâdehu Sinop sancağı ve Halep vilâyeti mekteb-i idadi mülkiyelerinde ikmal-i tahsîl ile ale'l a'la ve a'la dereceden şahadetnâme ve mülâzemeti re'si ahz eylemiştir.

Bin üç yüz yirmi senesi şevvalinin on sekizinde (4 Kânûn-i sâni 1317) mülâzemetle şura-i devlet fihrist odasına devama başlamıştır.

Şura-i devlet sicil ve fihrist müdüriyeti tarafından yazılan mülâhazada mûma-ileyhin hüsn-i devamı ve baş kitâbetden dahi teyîd edilmiştir.

11 Nisan 1302 tarihli nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesiyle Zağfiranbolu mekteb-i rüşdiyesinin 9 Nisan 1311 tarihli üçüncü sınıf ve Sinop mekteb-i idâdi-i mülkiyesinin 17 Zi'l-ka'de 1316 tarihli ikmâl-i tahsil şahadetnâmeleri ve Halep Mekteb-i İdadi-i Mülkiyesinin selh-ı rebî'u'l ahir 1318 tarihli mülâzemet-i re'si şura-i devlet sicill-i ahvâl şubesinde aynen görülüp iâde kılınmıştır.

(22 Zi'l-kade 1321) (27 Kânûn-i sâni 1319)

Mûma-ileyhin bin üç yüz yirmi üç senesi cemâziye'l- ahirinin yirmi yedisinde (16 Ağustos 1321) dört yüz elli guruş maaşla Musul vilâyetinin Surtas nâhiye müdürlüğüne tayîn kılınarak mahalli memuriyetine gitmiş ise de vilayetçe mezkûr müdürlüğe gönderilip maaş-ı hâlisiyle Karatepe nahiyesi müdüriyetine gönderildiği yerinde bulunup ibraz eylediği 7 Kanûn-i sâni 1321 tarihli Kerkük mutasarrıflığının

⁴³ BOA, *DH SAİD* nr.194, s.147

şukkasından anlaşılın ve üç yüz yirmi dört senesi cemâziye'l evvelinin yirmi ikisinde (1 Temmuz 1322) Karatepe müdürlüğüne memuriyeti kaydı ile vuku-ı istifasına binaen recebin yirmisinde (27 Ağustos 1322) yerine diğeri tayîn olunarak infikâk etdiğı memuriyet-i nâhiye müdüriyetinin (20 Eylül 1322) tarihli tezkere-i cevâbiyesinde gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin 24 Kânûn-i evvel 1321 tarihinden 2 Nisan 1322 tarihine kadar mezkûr Kara tepe nâhiyesi müdüriyetinde bulunarak istifa-i infikak eylediğı ve teka'ud ve mazuliyet Sandığının tevfiyatıyla saireden zimmet ve ilişkisi olmadığı ve ifa-i hüsn-i hizmet eylediğı Salahiye Kazası muhasebe idaresi komisyonca bade'l-mutâlaa iade edilen 19 Nisan 1322 tarihli mazbatasında beyan kılınmıştır.⁴⁴

Hüseyin Hüsnü Efendi

Saray-ı Cedîd Matbahı kapıcılığından mütekâid Karabacak oğlu müteveffa Hasan Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz yetmiş altı sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1274) Zağfiranboluda tevellüd eylemiştir.Mahalle ibtidâi mektebinde ve sûret-i husûsiyede tahsil eylediğı ve Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hal varakasında mesturdur.

Bin iki yüz seksen sekiz senesi saferinin selhinde (7 Mayıs 1387) iki yüz guruş maaşla Saray-ı Cedîd matbahı hırkacılığına tayîn olup doksan beş senesi şabanını yirmi altısında (12 Ağustos 94) icra kılınan tensîkatda hazine-i hâssadan yüz guruş çıraklık maaşı tahsisi ve doksan yedi senesi rebiu'l-ahirinin ikisinde (1 Mayıs 96) icra kılınan tecilat-ı umûmîyede maaşı seksen guruşa tenezzül ettirilerek bin üç yüz iki senesi cemaziye'l- evvelinin yirmi altısında (1 Mayıs 1301) yüz altmış guruş maaşla Fer'îye Matbahı meydancılığına tayin kılındığından çıraklık maaşı kat' olunmuştur.

Üç yüz üç senesi receb-i şerifinin yirmi üçünde (16 Nisan 1302)maaşıyla Beşiktaş matbahı aş kilerciliğine ve üç yüz yedi senesi cemaziye'l- ahirinin yirmi beşinde (1 Kânûn-i evvel 1305) yüz seksen guruş maaşla Matbah-ı Amire kantarcılığına Ve üç yüz dokuz senesi rebi'u' l- evvelinin onunda (1 Teşrîn-i evvel 1307) iki yüz yirmi guruş maaşla Yıldız matbahı kantarcılığına ve şevvalinin on altısında (Mayıs 1308) dört yüz

⁴⁴ BOA, *DH SAİD* nr.109, s.133

guruş maaşla erzâk-ı umûmîye anbarı kantarcılığına nakl olunarak üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mayıs 1312) maaşı dört yüz elli ve üç yüz on beş senesi şaban-ı şerifinin yirmi üçünde (5 Kânûn-i sâni 1312) beş yüz ve üç yüz on altı senesi receb-i şerifinin guresinde (3 Teşrîn-i sâni 1314) beş yüz otuz ve üç yüz bir senesi rebiu'l-ahirinin ikisinde (15 Haziran 1319) altı yüz ve üç yüz yirmi iki senesi recebinin on sekizinde (25 Eylül 1320) yedi yüz ve üç yüz yirmi dört senesi zi'l-hiccesinin on dördünde (17 Kânûn-i evvel 1322) sekiz yüz elli guruşa iblağ kılınmış ve üç yüz yirmi yedi senesi rebiu'l- ahirinin altısında (14 Nisan 1325) icra kılınan tensîkatda maaşı yedi yüz elli guruşa tenzîl olunarak ibka ve ünvanı kantarbaşılığa tahvil olunmuştur.

Bin üç yüz yirmi bir senesi ramazan-ı şerifinin dokuzunda beşinci rütbeden mecîdi nişanı zışanı ile ve üç yüz yirmi altı senesi saferinin yirmi altısında rabia rütbeleriyle taltif olmuştur.

Matbah-ı âmire müdüriyetinden hizmetine müdâvim olduğu temnik ve hazine-i hassa-i şahane müdüriyetinden tasdik kılınmıştır.

Nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi ve rütbe-i nişânın re'si ve berat-i hümayunları aynen görülüp iade ve bulunduğu hidematla aldığı maaşatın tevârih ve kemiyyâtını havi matbah-ı idarenin müzekkeresi aslı tercüme-i hal varakasıyla hıfz edilmiştir.(15 Eylül 1327)

Mûma-ileyhin tercüme-i hal hûlasasında unvan-ı memuriyeti matbah-ı âmire erzak anbarı vezin memuru yazılacak iken sehven kantarcı başı olarak yazılmış hazine-i hassa müdüriyeti umûmîyesinin (16 Teşrîn-i sâni 1327) tarihli tezkeresinde beyan kılınmakla tashihen tenzil kılındı.

Mûma-ileyhin maaşının (13 Nisan 1329) tarihinde sekiz yüz guruşa iblağ edildiği (20 Kânûn-i sâni 1329) tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.(12 Mart 1330)⁴⁵

İbrahim Edhem Efendi

Bin iki yüz altmış altı sene-i hicrisinde (sene-i maliye 1266) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd eylediği nüfusu tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

⁴⁵ BOA, *DH SAİD* nr.178, s.233

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulum ve Ayasofya Cami'-i Şerifi medresesinde Arabi ve Farsî okumuşdur. Türkçe kitabet eder.

Bin iki yüz doksan yedi senesi şehr-i şabanı şerifinin beşinde (1 Temmuz 1296) otuz bir yaşında iken dört yüz guruş maaş ile İzmid sancağında Yarımca nahiyesi aşar anbarı memuriyetine girüp ve doksan dokuz sensi saferü'l hayrının yirmi birinde (Kanunievvel 1297) munfasıl olup şehri şaban-ı şerifin on birinde (16 Haziran 1297) bin üç yüz bir senesi cemaziye'l-ahiresinin on altısına kadar (Mart 1300) maaşla Günyüzü kazası ve şehri ramazan-ı şerifinin yirmi üçünden (4 Temmuz 1300) üç yüz üç senesi cemaziye'l-ahiresinin altısına kadar (Şubat 1301) yine o maaş ile Liva-i mezkur merkez anbarı memuriyetlerinde ve üç yüz beş senesi şehri ramazan-ı şerifinin ikisinde (1 Mayıs 1304) zi'l-hiccesinin dördüne kadar (Temmuz 1304) beş yüz guruş maaş ile Cezayir Bahr-i Sefid vilayetinde Elpaki nahiyesi müdüriyetinde istihdam edilerek üç yüz altı senesi şevvalinin yirmi üçünde (10 Haziran 1305) maaşı mezkur ile vilayeti müşarun ileyhaye merbut Semadirek ceziresi müdüriyetine tayin olunmuş ise de üç yüz yedi senesi şevvalinin yirmi altısında (16 Haziran 1306) istifaen infisal etmiş ve üç yüz sekiz senesi şehri ramazan-ı şerifinin on birinde (8 Nisan 1307) dört yüz elli üç guruş maaş ile Adana vilayetine Ermenek kasabasına muzaf Nevahi nahiyesi müdüriyetine tayin edilerek üç yüz dokuz senesi zi'l-kadesinin onunda (24 Mayıs 1308) bir mah müddetle mezunen Dersaadete gelmiştir.

Yarımca ve İzmid anbar memuriyetlerinde müddeti istihdamı ve maaşı lede'l istiğlam maliye nezareti ve Nevahi müdüriyetinde ki maaşı intihabı memuriyet komisyonu riyasetnin tezkere-i cevabiyelerine ve müdüriyeti mezkureye tarihi tayini Ermenek kazası meclis idaresinin 12 Mayıs 1309 tarihli mazbatasına mutabık olduğu misallü Elpaki ve Semadirek müdüriyetlerine tarihi memuriyet ve infisalıyla miktar-ı maaş ve beraat-i zimmeti Semadirek müdüriyetinden istifası Cezayir Bahr-i sefid vilayeti meclis idaresinin 5 Muharrem 1307 tarihli mazbatasından anlaşılmış ve İzmid merkez anbar memuriyetinden beraatına dair İzmid sancağı meclis idaresinin 6 Şaban 1303 ve şehramaneti mülhakat meclisinin 18 Cemaziyelahir 1308 tarihli mazbataları ve memuriyeti hazırasından mezunen Dersaadete azimetine müsaade olduğuna dair dahiliye nezaretinden Adana vilayetine tasdir olunan tahrirat-ı mübelliğ Ermenek kaymakamlığından kendisine mebus-u tahrirat ile nüfusu tezkere-i osmaniyesi ve

intihabı memuriyet komisyonundan verilen 5 Eylül 1303 tarih ve yüz yedi numaralı nahiye müdürlüğü intihab namesi sicli ahval daire-i umumiyesince görülüp Ermenek kazası ve Bahr-i Sefid vilayeti mazbatalarıyla beraber kendisine iade edilmiştir.

Mumailyhin tercüme-i hal varakasından bin iki yüz seksen altı tarihinde mülazemetle divan-ı muhakemat maliye kalemine dair ve seksen yedi senesi muharremül haramında elli guruş maaşa nail olduğu ve iki buçuk mahmürurunda kalemin lağvına mebni açıkta kaldığı muharrer olup keyfiyeti Maliye Nezaretinden bi'l-istifsar gelen cevapda bu babda hazinece kayıt bulunmadığı gösterilmiştir (27 Safer1311)(28 Ağustos 1309)

Mumaileyh bin üç yüz on bir senesi rabi'u'l-evvelinin yirmi yedisinde (26 Eylül 1309) beş yüz guruş maaş ile Hüdavendigar vilayetinde Balye Nahiyesi müdüriyetine nakledeilmiştir. Mumaileyhin sene-i mezbure rebi'u'l-ahirinin on beşinde (14 Teşrin-i evvel 1309) Balya müdüriyetinde işe mübaşeretle üç yüz on iki senesi recebinin yirmi dördünde (8 Kanun-i sani 1310) maaşı halisi ve becayış suretiyle Kepsut nahiyesi müdüriyetine nakil ve şehri mezkurun selhinde (14 Kanun-i sani 1310) işe mübaşeret ederek üç yüz on beş senesi cemaziye'l evvelinin altısında (21 Eylül 1313)dört yüz guruş maaş ile ve becayış suretiyle Ertuğrul sancağı Mihalgazi nahiyesi müdüriyetine tahvil-i memuriyetle sene-i merkume cemaziye'l ahiresinin yirmi dokuzunda (13 Teşrin-i sani 1313) işe bed' ile üç yüz on altı saferinin on dördünde (22 Haziran 1314) istifaen infisal eylediği ve mezkur Balya ve Kepsut ve Mihalgazi müdüriyetlerinden dolayı emnval-i emiriye ve hukuk-ı şahsiyeden zimmet ve ilişkisi olmadığı ve Balye müdürlüğünde ifa-i hüsnü hizmet eylediği komisyonca bade'l mütalaa iade edilen Karasi sancağı ile Kepsut idare meclislerinin 13 Nisan 1311 ve 17 Teşrin-i sani 1313 ve 27 Haziran 1314 tarihli üç kıta mazbatasında gösterilmiştir.

Mumaileyh bin üç yüz on altı senesi zi'l-hiccesinin ikisinde(1 Nisan 1315) dört yüz seksen iki guruş maaşla Adana vilayetinde Yumurtalık nahiyesi müdüriyetine bi't- tayin vazife-i memuresine mübaşeretle üç yüz on yedi senesi şabanının dördünde (25 Teşrin-i sani 1315) istifaen infikak eylediği hizmet idaresinden umuru emiriye ve nefaid sandığı aidatından ve saireden zimmetle ilişkisi olmadığı komisyonca bade'l- mütalaa iade

edilen Piyas kazası meclis idaresinin 29 Teşrin-i sani 1315 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.⁴⁶

İbrahim Edhem Efendi

Hatip oğlu namı diğer mantıoğlu şöhretiyle marufdur.Müteveffa Osman ağanın oğludur.

Bin iki yüz elli dokuz senesi hicriyyesinde (sene-i maliye 1258) Zağfiranbolu dahilinde Çerde karyesinde tevellüd etmiştir.

Dersaadetde medreselerde ulum-ı arabiyeyi tahsil etmiş ise de icazet almadığı ve Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hal varakasinda mündericidir. Bin iki yüz yetmiş iki senesi saferini on üçünde 7 Teşrin-i evvel 271 iki yüz guruş maaşla Saray-ı Hümayun kayıkları neferratı meyanına dahil olup doksan yedi senesi rabiul ahirini ikisinde 1 Mart 1296 da maaşı yüz kırk dört guruşa tenzil ve bin üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-evvelinin yirmisinde 1 Ağustos 1319 yüz seksen guruşa iblağ ile kayık reisi nasb olundu ve üç yüz yirmi yedi senesi rebi'u'l- ahirinin altısında 14 Nisan 325 tebdil-i saltanat üzerine icra kılınan tensikatta açıkda kalmış ve üç yüz yirmi dokuz senesi receb-i şerifinin yirmi altısında 10 Temmuz 327 iki yüz guruş maaşla hamleciler imametine tayin olunmuştur. Hamleciler memurluğunda mumaileyhin vazifesine müdavim bulunduğu hazine-i hassa-i şahane müdüriyeti umumiyesinden tasdik kılınmıştır.Bulunduğu hidematta aldığı maaşatın tevarihî ve kemiyyatını mübeyyin hamleciler memurluğunu derkenarını havi müzekkere aslı tercüme-i hal varakasıyla hıfz ve nüfusu tezkere-i osmaniyesi aynen görülüp iade olunmuştur.26 Zi'l-hicce 1329 (5 Kanun-i evvel 327)⁴⁷

İbrahim Gâlip Bey

Kırk kilise sancağı bidâyet mahkemesi reisi esbak müteveffa Salih Sarim Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz seksen iki sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 81) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûret-i musaddıkasında muharrerdir. İbtidai ve rüşdi

⁴⁶ BOA, *DH SAİD* nr.47, s.36

⁴⁷ BOA, *DH SAİD* nr.186, s.48

derslerini okuduktan sonra Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye-i Şâhânedede ikmal tahsîl ile 12 Ağustos 1305 tarihli ve üç yüz on dört numaralı tababet diploması almıştır.

Ahiren bi'l-ımtihan fenn-i baytari tahsil edip 19 Eylül 1305 tarihinde Fransaya iğram buyurulub Fransız lisanında kesb-i meleke ve mümârese etmek üzere bir sene kadar lisan tahsîl ve o müddet zarfında fenn-i celili tıbda tevsî'-i malumat etmek üzere sene-i mezkûr Dârü'l- Fünûnu Tıbbiye ve hastahanelerine 5 Teşrîn-i evvel 1306 tarihinde Elfor mekteb-i Baytariyesine kayıt ve kabul olunup 19 Mart 1309 tarihinde iki yüz elli frank tahsîsat-ı şehriye ile mekteb-i mezkûre devam ederek mağzurat-ı meşru'asına mebnî takdîm eylediği istifanamesi kabul buyrulmakla 29 Ağustos 1309 tarihinde beş yüz frank harcırah almasıyla Dersaâdete avdet ettiği ve Türkçe kitâbet ve Fransızca tekellüm ve tercüme birazda kitâbet eylediği tercüme-i hâlinde mündericidir. Fransa'da Elfor Baytar Mektebine üç sene devam eylediğini tasdiknamesinde haizdir.

Bin üç yüz on bir senesi rebi'u'-levvelinin yirmi üçünde (23 Eylül 1309) bin beş yüz guruş maaşla Şehremanetinde müteşekkil Devair-i Belediye Heyeti Sıhhiyesi ağzalığine bi't-tayîn üç yüz on üç senesi saferinin yirmi yedisinde (17 Ağustos 1311)iki bin guruş maaşla Hüdavendigâr Vilâyeti Sıhhiye Müfettişliğine ve şehri merkûme cemâziye'l-ahiresinin ikisinde (7 Kânûn-i evvel 1311) dört bin beş yüz guruş maaşla memuriyet sabıkası olan Devair-i Belediye Heyet-i Sıhhiyesinden üçüncü daire-i belediye sıhhiye heyeti azalığine tahvîl ve üç yüz onbeş senesi rebi'u'l- evvelinin on üçünde (12 Temmuz 1313) sekiz yüz guruş maaş ve becâyiş sûretiyle Karahisar sâhibi sancağı beledi tababetine nakil şehri mezkur selhinde 17 Ağustos 1313 vazifesine mübaşeret etmiş ve üçüncü daire belediye heyeti sıhhiye azalığında iken bir sene kadar fahri olarak Mektebi Tıbbiye-i Mülkiye-i Şahane serîriyyat-ı kehhaliyye muallimi muavinliğinde dahi ilave-i memuriyet olarak bulunmuştur.

Üç yüz on iki senesi rebi'u'l- evvelinin on birinde dördüncü rütbeden mecâdi ve üç yüz onyediyen senesi saferi guresinde rütbe-i mezkûreden osmani nişânı zîşânlarıyla ve sene-i merkûme rebi'u'l evvelinin sekizinde dahi rütbe-i sâliseye nâil olmuştur.

Hizmât-ı mezkûrede müddet-i istihdam ve mikdârı maâşatıyla keyfiyeti tahvîl ve becâyiş ve hasene-i hizmeti ve memuriyeti hazırasına tarihi tayîn ve mübaşeretle kezalik mikdarı maaşı Hıfzı Sıhha-i Umûmîye Komisyonununun 2 Ağustos 1313 tarihli mazbatasıyla 21 Eylül 1313 tarihli zeyl sûreti musaddıkasından ve Şehremaneti

Celilesinin 15 Haziran1316 tarihli tezkere-i cevâbiyesinden ve Mekatib-i Askeriye-i Şahane Nezareti Celilesinin 21 Temmuz 1313 tarihli tahriratıyla Hüdavendigâr vilayetinden ve Karahisaar Sahibi sancağı mutasarrıflığından tahrirât-ı mezkûre suretinin zeyline muharrer muharrerat suretlerinden ve Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye-i Şâhâne müdüriyetinin 5 Ağustos 1313 tarihli tasdiknâmesi sureti musaddıkasından ve dördüncü mecîdî nişânı zîşânına nâili tarihi beraati aliyyesi musaddıka suretlerinden rütbe-i sâlise ile dördüncü rütbe-i osmâni nişanı alisinin tevcih ve ihsânı tarihleri ve beratı hümayunlarından ve tarihi ve mahalli vilayet nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sureti musaddıkasından anlaşılıp bunlardan zikr olunan re's ve beratı hümayûn komisyonunca aynen görülerek kendisine iade ve evrak-ı saire ile tababet diploması ve Elfor Baytar Mektebi tasdiknamesi sureti musaddıkları tecüme-i hal varakasıyla birlikte hıfzedilmiştir.(16 muharrem1319) (19 nisan1317)⁴⁸

İsmail Hakkı Efendi

Dersiâm Zağfiranbolulu Ali Efendinin mahdûmudur

Bin iki yüz kırk altı senesi zi'l-hiccesinin onuncu günü Dersaâdette tevellüd etmiştir

Bayezıd Cami'-i Şerifinde sarf ve nahiv-i Arabi ve mantık tahsîl eylemiştir.Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz yetmiş dört sene-i hicrisi evâhirinde yirmi sekiz yaşında olduğu halde evvela iki yüz guruş maaş ile Peyk karyesi rüşdiye mektebi muallim-i sâniligine tayîn ve muahharen maaşı üç yüz guruşa iblâğ olunarak seksen iki senesi muharreminde terk-i memuriyetle sene-i merkûme evâilinde yedi yüz elli guruş maaş ile Postahane-i Amire Muhasebe Müdüriyetine ve seksen dört senesi evâilinde bin beş yüz guruş maaş ile Hüdavendigâr vilâyeti posta müfettişliğine memur ve bir buçuk sene mürurunda mezkûr müfettişliğin lağvından dolayı munfasıl olarak seksen sekiz senesi recebinin yirmi sekizinde bin guruş tutar-ı müvezzi' hâsılatıyla vilâyet-i mezkûre merkez postası müdüriyetine ittisal ve seksen sekiz senesi şehr-i ramazanı şerifinde müdüriyet-i mezkûrenin postahanelere ilhâkından nâşi bi't tab' infisâl eylemiş ve sene-i merkûme zi'l-hiccesinde bin sekiz yüz guruş aylıkla İzmid sancağı dâhilinde kâin Geyve kazası kaymakamlığına bi't-tayîn seksen dokuz senesi cemâziye'l- ahiresinin sekizinde infisâl

⁴⁸ BOA, *DH SAİD* nr.92, s.199

ile doksan senesi şabanında mikdar-ı mezkur maaş ile Kastamonu vilâyeti dahilinde vaki Göynük kazası kaymakamlığına mensup ve doksan iki senesi muharremi evâilinde munfasıl olarak sene-i merkûme rebi'ü'l- ahirinde yine bin sekiz yüz guruş maaş ile Halep vilayeti dahilinde kain Bâb-ı Cebvel kazası kaymakamlığına mansıb ve doksan üç senesi evâsıtında azl edilmiş ve sene-i merkûme cemâziye'l-evvelinde yine mezkuru'l- mikdar maaş ile Maraş sancağı mülhakâtından Enderin kazası kaymakamlığına ittisal ve doksan beş senesi rebi'ü'l-evveli evasıtında infikâk ederek doksan beş senesinde ez gayr-ı harcırah elli guruş yevmiye ile liva-i mezbûr dâhilinde kâin Elbistan kazası memurlarının sû-i hâl ve hareketlerinin tahkikâtına memur olmuş ve beş mâh zarfında ikmâl-ı memuriyetle bin üç yüz bir senesi muharreminde bin iki yüz elli guruş maaş ile Kırk kilise sancağı dâhilinde vaki Midye Kazası kaymakamlığına tayîn ve sene-i merkûme saferi evâilinde mikdâr-ı mezbûr maaş ile memuriyeti Mürefte kazası kaymakamlığına tahvîl olunmuş ve el yevm memuriyet-i mezkûrede müstahdem bulunmuşdur.

Şimdiye kadar memur olduğu hidemâtda nakil ve tahvîl ve istifa ve ilga ve ikmal suretleriyle ve hasbe'l kader infikak ederek Midye kazası kaymakamlığı hengamında hakkında vukû bulan şikayetten dolayı Kırk kilise sancağı idâre meclisince taht-ı muhâkemeye alınarak mahall-i bidâyet mahkemesinde inde'l-muhâkeme tebriye-i zimmet eylediği ibrâz olunan 22 Teşrîn-i evvel 1300 tarihli i'lam-ı mukârinden anlaşıldığı ve Rumeli vilâyeti kanun lâyihasının iki yüz yetmiş ikinci maddesi mucibince hakkında muâdil diğer mahalle tayîni lazım geldiği Edirne vilâyetinin 26 Kânûn-i Sâni 1300 tarihli ve üç yüz otuz iki numaralı tahrirâtının bir fıkrasında iş'ar kılındığı lede's-suâl memuriyet-i mülkiye kalemi müdüriyetinden vürûd eden 20 Mart 1300 tarihli cevabında gösterilmiştir.

Edirne Valisi Devletlü Ahmed İzzet Paşa Hazretleri tarafından yazılan mülahazada mûmâ- ileyh hizmet-ı mesrûde de ibraz hüsn-i hizmet ettiği yedinde bulunan evrakda mestur olup bu kere dahi Mürefte kaymakamlığına tayîn olunmuşdur denilmiştir. (20 Cemâziye'l-evvel 1302) ve (26 Mart 1300)

Mûma-ileyh İsmail Hakkı Efendi mezkûr Mürefte Kazası kaymakamlığına vilayetçe tayîn kılındığı halde bin üç iki senesi cemâziye'l-ahiresinin ikisinde vâki' üç yüz bir senesi Martının yedisinde asalet-i memuriyeti tasdik buyurulmuşdur.

Muma ileyh İsmail Hakkı Efendi bin üç yüz iki senesi zi'l-hiccesinin yirmi dördünde vâki' bin üç yüz bir senesi Eylülünün yirmi ikisinde yine bin iki yüz elli guruş maaş ile Eynüz kazası kaymakamlığına nakl-i memuriyet eylemiştir.

Mûmâ-ileyh İsmail Hakkı Efendi ahali ve memuriyet beyinde tefrikaya mûcib yolsuz harekâtda bulunmasından ve zabt-ı rabtca rehâveti görülmesinden nâşi eli işden çekdirilerek yerine diğerrinin intihâb ve inhası derdest idüğü Edirne vilayeti celîlesinden inhâ olunmasına mebni bin üç yüz dört senesi cemâziye'l-evvelinin dokuzunda vâki' bin üç yüz iki senesi kânûn-i sânisinin yirmi ikisinde mezkur Eynüz kaymakamlığından azledilmiş ve mezkur kaymakamlığı idare ettiği müddetçe emval-i emiriye ve hukuk-ı şahsiyyeden bir güne zimmet ve ilişkisi bulunmadığı tarafından bi'l irâe komisyonca mükâleme ve yine kendisine îade olunan vilâyet-i meclis idaresinin 5 Cemaziye'l-evvel 1304 ve 18 Kânûn-i sâni 1302 tarihli mazbatasından münfehim olmuştur.

Efendi-i Muma ileyh bin üç yüz dört senesi zi'l-kadesinin yedisinde bin iki yüz elli guruş maaşla Kosova vilayeti mülhakatından Lev m kazası kaymakamlığına tayîn buyurularak 31 rebi'u'l evvel 1307 tarihli irade-i seniyye mûcibince bin üç yüz altı senesi şevvalinin on birinde istifa-i infisal edip sene-i merkûme zi'l-hiccesinin sekizinde nisf-i hesap üzere altı yüz yirmi beş guruş maaşla vilayetce Karatuh kazası kaymakamlığı vekâletine bi't-tayîn asalet-i memuriyetinin Babıâlice tasdîk buyurulmasından dolayı bin üç yüz yedi senesi saferi selhinde bi't -tab' infisal ederek sene-i mezkûre cemâziye'l- evvelinin altısında uhdesine rütbe-i sâlis tevcih buyrulmuştur.

Muma ileyh'in zikr olunan Lev m kazası kaymakamlığı ile Karatuh kaymakamlığı vekaletini zaman-ı idaresince emvâl-i emiriyye ve hukuk-ı şahsiyyeden ve tekaud sandığı aidatından zimmet ve ilişkisi olmadığı ve hüsn-i hizmet ibrâzına muvafık olduğu vilâyet-i mezkûre meclis idâresinden müzeyyel Pernedin sancağı ve Karatuh kazası meclisi idarelerinden komisyonca görülüp 26 Haziran 1305 , 14 Teşrîn-i evvel 1305 tarihli mazbatalarında gönderilmiştir.

Efend-i mûma-ileyh bin üç yüz yedi senesi şehr-i şabanu'l-muazzamının yirmi ikisinde bin guruş maaşla Trabzon vilayeti muzafatından Terme kazası kaymakamlığına memur olmuştur.

Mûma-ileyh meşreb-i hıffetkârâne ve muamelat eseri olarak ahali-i mahaliyye ile hükümet konağında şan ve nüfûzu hükümeti ihlal edecek elfaz ve ta'birat-ı müstehcene ile müşateme etmekte ve ahali iki fırka olarak bu hali oranın umûr ve muamelat-ı umumiyesinin hüsn-i ceryanına mâni olmakda olduğundan bahisle lüzûmu tebdili ile cânib-i vilâyetden iş'âr olunduktan nâşi bin üç üz dokuz senesi cemâziye'l-evvelinin on dördünde azledilmiştir.

Mûma-ileyh Terme kazası kaymakamlığına umur-ı emiriyye ve hukûk-ı şahsiyyeden beraeti Canik Sancağı meclis idaresinin 29 Şubat 1307 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Muma ileyhin Terme kazası kaymakamlığından azli için bütün esbabın tashihî hakkındaki istidanâmesi üzerine Şura-i Devlet Dahiliye Dairesinin Midye ve Eynüz ve Terme kaymakamlıklarından muharrer esbâbdan dolayı infisal eylemesiyle üç defa sû-i hallerinin şikayetleriyle infisal-i iktidarsızlıkları katıyyen tahakkuk eden kaymakamların tenzil-i sınıf-ı mikdarisi de şikayât-ı vâkıa tahakkuk aczini temin edecek surette esbab-ı evvel-i madiyyeye mübteni olmayıp meşreb-i hıffetkârâne bess-i şekva ile Termeden azlini yazan Trabzona ve rütbenin ahiren Dahiliye Nezaretine gelen tahrirattan muma ileyhin şayân-ı taltif kudema-i memurinden bulunduğu beyânıyla lüzum-ı istihdamı resmen arz ve tavsiye eylemesi şikayet sabıkasının mevsûkiyyeti sâlib olmakla beraber kendisinin müddet-i medîde hizmet-i tenevvü'a-i devlette bulunarak ekserinde hüsn-i hizmet ve muvaffakiyetle Midye kaymakamlığında iken hakkında şikayetten bi'l-muhâkeme beraat-i zimmetine karar verilmesine nazaran tenzîl-i sınıfı muvafık-ı adalet olamayacağı yine sınıfı dahilinde istihdamının tezâkir olduğu 15 Zi'l-hicce 1309 tarihli ve 21 numaralı buyruldu ile teblîğ buyrulmuştur.

Mûma-ileyh bin üç yüz on senesi zi'l-kadesinin yirmi dördünde (28 Mayıs 1309) ma'zuliyyet maaşı tahsis buyrulmuştur.

Mûma ileyh sene-i merkûme zi'l-hiccesinin yirmi sekizinde (20 Haziran 1309) bin iki yüz elli guruş maaşla Erzurum vilâyetinde İspir kazası kaymakamlığına tayîn buyrulmuştur.

Mûma-ileyh vazâif-i memuriyetinin hüsn-i ifada gayret ve mesaisi cihetiyle bin üç yüz on bir senesi zi'l-hiccesinin on yedisinde dördüncü rütbeden mecâdi nişân-ı zîşan ihsân buyrulmuştur.

Mûma-ileyh iktidârîsi kaza-i mezkûrun ehemmiyet-i mevkıyyesiyle mütenasip olmadığından oradan bekâsı câiz olamayacağı vilâyetden iş'ar olunmasına mebnî bin üç yüz on iki senesi şehr-i şevval-i şerifinin on beşinde (29 Mart 1311) azledilmiştir.

Mûma-ileyh mezkûr İspir kaymakamlığınca emvâl-i emîriyye ve tevkifât-ı sâire ile hukuk-u şahsiyyeden beri-i elzeme olduğu mutezamın Erzurum vilayet meclisi idaresinin (5 Haziran 1311) tarihli mazbatası sicil-i ahvâl daire-i umûmîyesince aynen görülüp iâde edilmiştir.

Mûma-ileyh bin üç yüz on üç senesi cemâziye'l-evvelinin on birinde (18 Teşrîn-i evvel 1311) beş yüz seksen beş guruş maaşla ma'zuliyet maaşı tahsis buyrulmuştur.

Muma ileyh intihab-ı memur komisyonunun mazbatası ve Dahiliye Nezâreti Celilesinin tezkeresi üzerine bin üç yüz on dört senesi muharreminin sekizinde (8 Haziran 1312) bin iki yüz elli guruş maaşla Selanik vilayetinde İstedumçe kazası kaymakamlığına tayîn buyrulmuştur.

Mûma-ileyhin maaşı sene-i merkûme şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1313) icra kılınan tensîkat-ı umûmiyede bin yüz yirmi beş guruşa tenzîl etmiştir.

Mûma ileyh harekât-ı gayr-ı merziyyesinden dolayı Dâhiliye Nezâreti Celilesinden vâki olan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine üç yüz on beş senesi cemâziye'l- evvelinin on dördünde (29 Eylül 1313) azledilmiştir.⁴⁹

İsmail Hakkı Efendi

Debbağ esnafından Mehmed Emin Ağanın oğludur.

Bin iki yüz yetmiş beş sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1275) Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Mahalle mekteb-i ibtidaisinde makeddemat-ı ulumu gördükten sonra Dersaadete azimet ederek Taşmektep Rüşdiyesinde ikmal-ı tahsil ile şahadetnamesi usûlden olmadığı

⁴⁹ BOA, *DH SAİD* nr.2, s.342

cihetle yedinde şahadetnamesi bulunmadığı ve Türkçe ve Rumca kitabet ettiği muharrerdir.

On altı yaşında olduğu halde gönüllü olarak Dersaadetde Nizamiye İkinci Alayının Birinci Taburunun altıncı bölüğüne nefer kaydedilerek müteselsilen bölük emini ve baş çavuş rütbesine nail olduktan sonra 5 Kanun-i evvel 1297 tarihinde sınıf-ı redife nakledilmiş ve 1 Şubat 1297 tarihinde üç yüz yirmi guruş maaşla İzmir’de polis silkine kayd ve kabul olunarak 1 Nisan 1300 tarihinde üç yüz seksen guruş maaşla on başılığa ve 1 Ağustos 1301 tarihinde icra kılınan tensikatta dört yüz guruş maaşla asaleten üçüncü sınıf komiserliğe terfi ve 16 Şubat 1313 tarihinde maaş-ı halisiyle açıktan ikinci sınıf komiserliğe 20 Teşrin-i evvel 1319 kezalik açıktan ser komiserliğe intihab ve 14 Eylül 1322 tarihinde maaşı beş yüz guruşa iblağ ve bu suretle asleten ikinci sınıf komiserliğe terfi edip 1 Ağustos 1325 tarihinde icra kılınan tensikatta bin guruş maaşla ser komiserliğe terfi ettirilerek elyevm maaş-ı mezkurla ifa-i vazife etmekte bulunmuştur.

Evrak-ı müsbetesi ve redif tezkeresi ve nüfus tezkeresi musaddıkları dosyasında hıfz edilmiş ve memuriyeti kaydına muvafık bulunmuştur. (23 Kanun-i sani 1326)⁵⁰

Küçük Hâfız Oğlu Sadık Efendi .

Mustafa Efendinin mahdûmudur.

İki yüz elli senesinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir. Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûm ve bâdehu muallim-i mahsusdan Arabi tahsîl etmiştir. Türkçe kitabet eder.

Doksan senesinde kırk yaşında olduğu halde mülazemetle Zağfiranbolu tahrir ve vergi kalemine dâhil olarak doksan üç senesi recebinin beşinde iki yüz otuz beş guruş maaşla Eflani nâhiyesi vukuât kitâbetine tayîn olup doksan sekiz senesi zi’l-kadesinin on dokuzunda tam memuriyeti tahrir ve vergi kitâbetine tahvîl ve on beş guruş zamlı maaşı iki yüz elli guruşa iblağ olup elyevm kitâbet-i mezkûrede müstahdem bulunmuştur.

Hakkında bir taraftan şikâyet vukûuyla taht-ı muhâkemeye alınmamıştır.

⁵⁰ BOA, *DH SAİD* nr.172, s.254

Eflani nahiyesi kaymakamlığından yazılan mülâhazada memuru mûma-ileyhin ifadesi muvâfık-ı hâl olduğu ve vergi emâneti aliyyesine 22 Şaban 300 tarihli zeylinde dahi mezkûr mülâzahaya atıf ile iş bu tercüme-i hâl varakası tasdîk olunur denilmiştir.(9 Ramazan 1302) (10 Şaban 1301) (10 Haziran 1301)

Mumaileyhin iktidarı sağı cihetiyle bin üç yüz senesi şehr-i şabanü'l uzma guresinde azledildiği tahrir ve vergi i idâre-i umûmîsinin 21 Şaban 1307 tarihli derkenarından anlaşıldığı mâliye sicill-i ahval şubesinin 2 Zi'l-kade 1209 tarihli vukuât cetvelinde gösterilmiştir.⁵¹

Mehmed Abdülvâhîd Efendi

Zağfiranbolulu Yorgani Hüseyin Efendinin Oğludur

Bin üç yüz sekiz senesi zi'l-kadesinin yirmi beşinde (20 Haziran 1307) Dersâdette tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkasında muharrerdir.

Dersâdette Mahmûdiye Mekteb-i İbtidaisinde ikmâl tahsîl ederek bir kıt'a şehâdetnâme ahz eylemiştir.Türkçe kitâbet eder.

Bin üç yirmi üç senesi cemâziye'l-ahiresinin beşinde (20 Temmuz 1321) Defter-i Hâkâni Nezâret-i Celîlesi muhâsebe kalemine mülâzemetle çırâk buyrulmuştur. Defter-i Hâkâni Nezâret-i Celîlesi muhâsebe müdüriyetinin mülâhazasına atfen mûmâ-ileyhin kalem-i mezkûre sureti tasdîk kılınmıştır.

Zikr olunan şehâdetnâmenin aslı ve nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinin sûreti aslı tercüme-i hal varakasıyla birlikte nezaret-i müşârun-ileyh sicill-i ahvâl şubesinde mahfûzdur.(19 Cemâziye'l-ahir 1326)(5 Temmuz 1324)⁵²

Mehmed Ali Efendi

Merhum Dede Paşa Kuvvası başısı Zağfiranbolulu Hasan Ağanın oğludur.

Altmış altı sene-i hicriyyesinde Zağfiranbolu'da tevellüd etmiştir.

Mekteb-i ibtidaide mukaddeme-i ulum-ı diniyyeyi tahsil ile Dersaadetde bir müddet Atik Darü'l-Fünununda tederrüs etmiştir. Türkçe okur yazar.

⁵¹ BOA, *DH SAİD* nr.8 s. 527

⁵² BOA, *DH SAİD* nr.155 s.13

Yirmi bir yaşında iken bin iki yüz seksen yedi sene-i hicriyyesi evasıtında mülazemetle Liman İdaresi Rüsumat Odasına dahil ve seksen dokuz senesi şehir-i şerif-i recebinin onunda 1 Eylül 1288 yüz kırk guruş maaşa nail olup maaşı doksan bir senesi zi'l-hiccesinin beşinde 1 Kanun-i Sani 1290 yüz altmış guruşa ve doksan üç senesi cemaziye'l-evvelinin yirmi birinde 1 Haziran 1292 yüz yetmiş beş guruşa ve doksan sekiz senesi cemaziye'l-evvelin on dördünde 1 Nisan 1297 iki yüz altmış altı buçuk guruşa terakki ve kendisi bin üç yüz senesi şehir-i rebi'u'l-ahirinin beşinde 1 Şubat 1298 beş yüz guruş maaşla bahriye yoklama kalemine nakil ve üç yüz bir senesi şehir-i şerif-i ramazanının yirmisinde 1 Temmuz 1300 terki hizmet etmiş ve sene-i mezkure şabanının yirmi beşinde 7 Haziran 1300 yedi yüz elli guruş maaşla dördüncü daire-i belediye muhasebe kalemine alınıp maaşı üç yüz sekiz senesi şehir-i rebi'u'l-evveli, selhinde 1 Teşrin-i Sani 1306 dokuz yüz guruşa ve cemaziye'l-evveli ibtidasında 1 Kanun-i evvel 1306 bin guruşa doldurulmuştur.

Mumaileyhin daire-i mezkureye tarih-i tayini ile maaşatı miktarı muvafık-ı kuyud idüğü tercüme-i hal varakası zahrına muhasebe-i emanetten yazılan derkenarından ve Bahriye Yoklamasıyla Liman İdaresinden müddet-i istihdam ve kemiyeti maaşatı ve muahharen terk-i hizmet eylediği nezareti müşarun ileyha ile ceryan eden muhabere neticesinde müsteban olmuştur. (11 Zi'l-kade 1310) (15 Mayıs 1309)

Mumaileyh bin üç yedi senesi rebi'u'l-ahirinin yirmisinde rütbe-i salise tevcih buyrulmuştur.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz on üç senesi muharreminin yirmisinde 1 Temmuz 1311 bin yüz guruşa iblağ edildiği Şehremaneti Celilesinin 3 Temmuz 1313 tarihli tezkere-i cevabisinde gösterilmiştir.

Mumaileyhin bin üç yüz on dokuz senesi şevvalinin on iksinde 9 Kanun-i sani 1317 bin beş yüz guruş maaşla mülga beşinci daire-i belediye muhasebeciliğine ve üç yüz yirmi dört senesi şabanının onunda 16 Eylül 1322 bin sekiz yüz guruş maaş ile mülga dokuzuncu daire-i belediye muhasebeciliğine ve üç yüz yirmi beş senesi ramazanının yedisinde 1 Teşrin-i evvel 1323 maaş-ı mahsusi ile daire-i mezkure müdür muavinliğine ve üç yirmi altı senesi cemaziye'l-evvelinin on dördünde 1 Haziran 1324 mezkurü'l-mikdar maaşla mülga üçüncü daire-i belediye müdür muavinliğine nakl olunup ramazanın on yedisinde 30 Eylül 1324 müdür muavinliğinin lağvına mebni mâh-ı

mezkurun on sekizinde 1 Teşrin-i evvel 1324 kadro haricine ihrac ve bin dört yüz guruş kadro harici maaşı tahsis edilerek mâh-ı mezkurun yirmi dördünde 7 Teşrin-i evvel 1324 bin dört yüz guruş maaşla daire-i mezkure muhasebeciliğine tayin ve üç yüz yirmi yedi senesi rebi' u'l-evvelinin yirmi üçünde 1 Nisan 1325 cedid üçüncü daire-i belediye muhasebeciliğine nakil ve maaşı üç yüz yirmi sekiz senesi recebinin yedisinde 1 Temmuz 1326 bin beş yüz guruşa iblağ edildiği Şehremaneti Sicil Şubesinin 1 Eylül 1327 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.⁵³

Mehmed Efendi

Sofu oğlu denmekle müteârif zürra'dan Mehmed Ağanın oğludur.

Bin iki yüz doksan sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1279) Zağfiranbolu kazası dahilinde Nağza karyesinde tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Mahalle mektebi ibtidaisinde mukaddemât-ı ulûmu ve üç sene kadar Zağfiranbolu rüştiyesinde müretteb dersleri tahsîl eylediği ve Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hâl varakasında mesturdur.

Bin üç yüz sekiz senesi rebi' u'l-evvelinin on dördünde (16 Teşrîn- i evvel 1316) kırk guruş maaşla Saray-ı Hümâyûn haber baş anbar ve odacılığına tayîn olunup üç yüz on senesi cemâziye'l-ahirinin yirmi dokuzunda (6 Kânûn-i sâni 1309) maaşı elli guruşa ve üç yüz on iki senesi cemâziye'l- ahirinin on sekizinde (4 Kânûn-i evvel 1310) yetmiş guruşa ve üç yüz on altı senesi muharremü'l-haramının yirmi dokuzunda (7 Haziran 1314) yüz yirmi guruşa ve üç yüz on dokuz senesi zi'l-hiccesinin dördünde (1 Mart 1318) yüz elli guruşa ve üç yirmi senesi saferinin on birinde (6 Mayıs 1318) iki yüz guruşa bi'l-iblağ Saray-ı Hümâyûn hatab enbazi idâresi mubassırlığına nakil ederek üç yüz yirmi bir senesi şaban-ı şerifinin yirmi altısında (11 Teşrîn-i evvel 1319) maaşı iki yüz elli guruşa doldurulmuşdur.

Hatab enbâzi müdüriyetinden hizmet-i mevduasınca basiret ve istikâmeti Hazine-i Hassa-i Şahane Nezâreti Aliyesinden tasdik kılınmıştır.

⁵³ BOA, *DH SAİD* nr.45, s.6

Hizmât ve maaşatı kemiyyât ve tevârihi Hazine-i Hassa-i Şahaneden mazbut olan kaydından anlaşılmiş ve nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi şubece aynen görülüp iade kılınmıştır.

(6 Şaban 1322)(6 Eylül 1320)

Mûma-ileyhin maaşının 13 Ağustos 1322 tarihinde üç yüz guruşa iblâğ olunup 14 Nisan 1325 tarihinde tebeddül-ü saltanat hasebiyle icrâ kılınan teşkilâtta maaşıyla hizmetinin ve ibka maaşının 13 Nisan 1329 tarihinde dahi üç yüz elli guruşa iblâğ edildiği hazine-i hassa sicil şubesinin (20 Kânûn-i sâni 1329) tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.(17 Mayıs 1330)⁵⁴

Mehmed Emin Efendi

Esnafdan Abdurrahman Beyin oğlu Bekir Efendinin mahdûmudur

Bin iki yüz seksen senesi şehir-i şevvalü'l-mükerrreminin beşinde(1 Mart 1380) Zağfiranbolu kazasında tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde merbût sûret-i musaddıkasında muharrerdir.

Sıbyan mektebinde esas-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye ve muahhâren Dersâdetde Ayasofya civarında Hukukkapı Medresesinde Arabîden Fenâriye ve Fârisiden Gülistana kadar ders okumuştur.

Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on senesi şehir-i zi'l-hiccesinin yirmi sekizinde (2 Haziran 1309) üç yüz altmış guruş maaş ile Zağfiranbolu kazası sandık emânetine tayîn olunmuştur.

Zağfiranbolu kazası mal müdürlüğü ile kaymakamlığından ve Kastamonu Vilayeti Defterdarlığıyla Valiliğinden ve Mâliye Nezâret-i Celîlesinden vazifesini îfâya kifâyeti beyân kılınmıştır..

Emânet-i mezkûreye tarih-i tayîn ve mikdâr-ı maaşını mübeyyen muhâsebe-i umûmîye-i mâliyenin 7 Kânûn-i evvel 1309 tarihli ilmuhaberi tercüme-i hal varakasıyla mahfuzdur.(2 Muharrem 1314) (1 Haziran 1312)

⁵⁴ BOA, *DH SAİD* nr.105, s.192

Mûma-ileyhin mal sandığında mahfuz olduğu mahtumu kırarak sandık derûnunda bulunan yirmi dokuz bin üç yüz otuz beş guruş otuz altı parayı sirkat eylemesinden dolayı bin üç yüz on iki senesi recebinin on üçünde (19 Kânûn-i evvel 1310) eli işden çekdirilerek meclis-i idâre-i vilâyetce icra olunan muhakemesi neticesinde meblâğ-ı mezkûreyi sirkat ettiğine dair delil olmayıp muhtelif ve müteaddid günlerde zimmetine geçirerek bu fiil-i şer içinde o yolda bir sigada bulunduğu anlaşılmış ve fi'li vâkiğ dahi kânun-ı cezanın doksanıncı maddesine muvafık görülmüş olduğundan madde-i mezkûreyi tatbiken bidâyeti tevkîfi tarihinden itibaren on beş mah müddetle hapsine ve otuz altıncı maddesi mucîbince dahi iki sene müddetle memuriyetden tardına ve zimmetine geçirdiği yirmi dokuz bin üç yüz otuz beş guruş otuz altı paranın dahi hazine vekilinin istid'ası vechiyle kendisinden tahsiline kâbil teciyz olmak üzere sene-i merkûme zi'l-hiccesinin sekizinde 20 Mayıs 1311 hüküm ve karar verilmiş olduğu halde mûma-ileyh tarafından temyîz olunarak evrâk-ı temyîziyesi derdest irsal olduğu vilâyet-i mezkûre defterdarlığının 4 Teşrîn-i sâni 1311 ve 16 Kânûn-i evvel 1311 tarihli iki kıt'a tahrirât-ı cevâbiyeleriyle melfûf iğlâm sûreti musaddıkasından anlaşıldığı mâliye sicil şûbesinin 9 Kânûn-i sâni 1311 tarihli vukuât cedvelinde gösterilmiştir.⁵⁵

Mehmed Fevzi Bey⁵⁶

Nakipzâde Hacı Ali Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz yetmiş dört senesi şevvalinin yirmi altısında Zağfiranborlu kazasında tevellüd etmiştir.

Mukaddimât-ı ulûmu bade't-teallüm Zağfiranborlu Mekteb-i Rüşdiyesinde tahsîl ve husûsi olarak akâide dair taallüm eylemiştir. Türkçe kitabet eder. İlm-i mantıktan Tercümânı Şemsiye nâmıyla bir eseri ruhsat-ı resmiye ile mevki-ı intişâre vaz olunmuştur.

Bin iki yüz doksan üç senesi şehir-i şevvalinin on üçünde on sekiz yaşında olduğu halde mülâzemeten Sadaret-i Mektûbi Odasına memur ve bin iki yüz doksan beş senesi

⁵⁵ BOA, *DH SAİD* nr.69, s.67

⁵⁶BOA, *DH SAİD* nr.201, s.28 'de Mehmet Fevzi Bey ile ilgili bilgiler mevcut olup BOA, *DH SAİD* nr.41 s.236'da ki Tercüme-i Hal bilgileri daha kapsamlı olması nedeniyle mevcut belgeyi almayı uygun gördük.

şevvalinin on beşinde müceddiden otuz guruş maaşa nail olup bin iki yüz doksan beş senesi zi'l-hiccesinin on sekizinde yüz guruş zamma müteâkip umum sırasında yüzde on tenzilâtda yüz on yedi guruş kalmıştır. Bin iki yüz doksan altı senesi ramazan-ı şerifinin yirmi beşinde otuz üç guruş ve bin üç yüz senesi şabanının yedisinde ve bin üç yüz bir senesi cemaziye'l-evvelinin guresinde ve bin üç yüz üç senesi şevvalinin on birinde ve üç yüz dört senesi rebi'u'l-evvelinin on altısında ve üç yüz dört senesi şehri recebinin on dokuzunda ellişer guruş ve üç yüz beş senesi şehri recebinin yirmi yedisinde yetmiş ve üç yüz elli senesi rebi'u'l-evvelinin on sekizinde kırk guruş zam ile maaşı beş yüz on guruşa iblağ olunmuştur. Bin üç yüz senesi şehri ramazanı şerifinin yirmi sekizinde rütbe-i sâlise tevcîh buyrulmuştur.

Sadâreti Uzma Mektûbi Odası Müdürü Saadetlü Tevfik Bey Efendi Hazretleri tarafından muharrer mutâlaaya atıf ile Mektûbi Sadr-ı âli Saadetlü Ziya Bey Efendi Hazretleri tarafından yazılan mülazahada sâhib-i tercümenin hüsn-i selîkasıyla kaleme devamı ve işe ikdâmı muhasin ahlakı tasdik kılınmıştır.

Mûma-ileyhin tercüme-i hâlindeki ifadesi kuyûd-u kaleme muvafık olduğu mektûb-i sadâret kalemi maaş kitâbetinin zîr-i varakaya muharrer meşruhundan anlaşılmış ve rütbe-i re'si şubece görülerek iâde edilmiştir (17 Rebi'u'l-ahir 1310) (22 Teşrin-i evvel 1309)

Mûma-ileyhin te'lifi ve seadetlü nezâreti celîlesinin ruhsatıyla tab' ve neşreylediği müdüriyeti Şerîfe Sicill-i Ahvâl dâire-i umûmisince görülmüştür. Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on senesi receb-i şerîfinin yirmi ikisinde (28 Kânûn-i sâni 1308) beş yüz seksen guruşa ve bin üç yüz on bir senesi zi'l-kadesi selhinde (23 Mayıs 1310) altı yüz otuz guruşa iblâğ edildiği mukatta'-ı sicil şubesinin 21 Kânûn-ı sâni 1316 tarihli vukuât cetvelinde gösterilmiştir.

Mûma-ileyh vazâif-i memuriyetini mukaddimane ifa eylemekte olmasından nâşi bin üç yüz on iki senesi şaban-ı şerifinin on sekizinde terfi'an rütbe-i sâniye sınıf-ı sânisine tevcîh buyrulmuştur. Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on üç senesi şabanı şerifinin on ikisinde (16 Kânûn-i sâni 1311) altı yüz seksen guruşa iblâğ ve bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1313) aşrı bi't-tecîl altı yüz on iki guruşa tenzîl ve bin üç yüz on altı senesi saferinin yirmi sekizinde (5 Temmuz 1314) altı yüz seksen yedi guruşa iblâğ edildiği atfü'l-beyân 21 Kânûn-i sâni 1316 tarihli vukuât cetvelinde

gösterilmiştir. Mûma-ileyh umûr-ı mevdûasını mukaddimâne îfâ etmekde olmasından nâşî şâyetse-i atufeti seniyye olduğundan sene-i merkûme rebi'ü'l-âhîrinin ikisinde terfi'an rütbe-i sâniye sınıf-ı mütemâyizi tevcih buyrulmuştur. Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on yedi senesi şevvalinin yirmisinde (8 Şubat 1315) yedi yüz on guruşa iblâğ edildiği kalem-i mezkûr müdür muavinliğinin 22 Teşrîn-i sâni 1325 ilmuhâberinden anlaşılmıştır.

Mûma-ileyh vazâif-i mevdûasını hüsn-i îfâda şâhid olan mesa'-i memdûhasına mebnî üç yüz yirmi dört senesi rebi'ü'l-evvelinin dokuzunda üçüncü rütbeden mecîd-i nişân zişâna ihsân buyrulmuştur.

Mûma-ileyhin bin üç yüz yirmi yedi şabanının on dokuzunda (23 Ağustos 1325) icrâ kılınan tensîkatda kadro hâricinde kaldığı mezkûr ilmuhâberden anlaşılmıştır.

Mûma-ileyhe târih-i mezkûrdan itibaren beş yüz yetmiş guruş mazuliyet maaşı tahsîs kılınıp maaş-ı mezbûr 9 Mayıs 1326 tarihinde zeyl-i kânun mûcibince sekiz yüz guruşa iblağ edilmiştir.

Mûma ileyh karar-ı emir mûcibince-1 Haziran 1327 tarihinden itibaren dört yüz guruş mazuliyet maaşı tahsîs kılındığı görülüp iade edilen maaş cüz-i daireden anlaşılmıştır.⁵⁷

Mehmed Hakkı Efendi

Esnafdan Ahmed Ağanın oğludur

Bin iki yüz doksan bir sene-i hicrisinde (1290) Zağfiranborlu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir

Kasaba-i mezbûre mekteb-i ibtidaisinde müretteb fûnûnu kıraatla mektebce ikinci itibariyle (13 Temmuz 1304) tarihli bir kıta şahadetnâme almıştır. Muahharen mederesede Arabi okuduğu tercüme-i hâlinde muharrerdir.

Türkçe okur yazar

Bin üç yüz altı senesi rebi'ü'l-ahîrinin beşinde (27 Teşrîn-i sâni 1304) Zağfiranbolu kazası mal kalemine mülâzemetle üç yüz on iki senesi muharremini yirmi dördünde (15 Temmuz 1310) yüz elli guruş nisf maaşla Kastamonu vilayeti dahilinde Gün nahiyesi

⁵⁷ BOA, *DH SAİD* nr.41, s.236

vergi kitâbeti vekâletine ta'yîn olunarak sene-i merkûme rebî'u'l-evvelinin onunda (21 Eylül 1310) asillik vürûduyla üç yüz on dört sene-i mâliyesinde üç yüz elli ve on beş on altı ve on yedi sene-i maliyesinde üç yüz guruş maktû' ücretle kasaba-i mezkur merkez ağnam kitabetinde istihdam edilerek ikmal-ı vazife ile infisal etmiş ve üç yüz on dokuz senesi rebî'u'l-ahiri selhinde (2 Eylül 1317) üç yüz altmış guruş maaşla mezkur Zağfiranborlu kazası sandık emniğine ta'yîn edilmiştir.

Kaza-i mezkûr mal müdürlüğüyle Kastamonu Vilayeti Defterdarlığından yazılan mülahazalara atıf ile Mâliye Nezâreti Celîlesinden iktidar-ı vazifesini îfâya kâfi olduğu beyan kılınmıştır.

Tezkere-i osmaniyesiyle şahadetnâmesinin hizmet-i vakı'asında müddeti istihdamıyla mikdar-ı maaşı ve aldığı ücretini ve esbâb-ı infisalinı mutazammın kaza-i mezkûr meclis idâresinin iki kıta mazbatasıyla vilayet-i müşârun-ileyha mal tahrir vergi müdürlüğünün iki kıta şahadetnâmesinin sûret-i musaddıkası ve emânet-i mezbûrdan tarih-i tayiniyle mikdar-ı maaşını ve emr-i tahlifinin icrası vilayet-i müşârun-ileyha defterdarlığına tayîn edildiğini haki muhasebe-i umûmîye-i mâliyenin (12 Kânûn-i sâni 1317) tarihli ilmuhaberde aslı tercüme-i hal varakasıyla mahfuzdur.(11 Rebi'u'l-ahir 1324) (22 Mayıs 1322)⁵⁸

Mehmet İnyet Efendi

Zafiranbolulu Gani Efendizade Elhac Halil Efendinin oğludur

Bin iki yüz altmış dört senesi cemaziye'l-ahiresinin on dördüncü günü Dersaadette tevellüd etmiştir.Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulumu bade't tahsil yetmiş üç sene-i hicriyesi ibtidasında şehri yüz guruş maaşla Enderun-u Hümayuna çırağ buyrulup orada bir mikdar Arabi ve Farisi ve fenn-i hesap okumuştur.Türkçe kitabet ve Arapça tekellüm eder.

Seksen senesi recebinin yirmi yedisinde on yedi yaşında iken mülga-i maliye muhasebesinin îrad odasına mülazemetle dahil olup sene-i merkume şabanı evasıtında on beş guruş maaş tahsis ve şevval evasıtında on beş guruş ve seksen iki sene-i hicrisi ibtidasında otuz guruş zam ile maaşı altmış guruşa ve seksen dört sene-i hicri

⁵⁸ BOA, *DH SAİD* nr.129, s.3

ibtidasında yüz guruşa iblağ olunduğu halde Yemen vilayetinde bidayeti teşkil olan seksen yedi sene-i hicrisi evasitinde bin guruş maaşla Hadide sancağı muhasebe kalemine memur olarak seksen sekiz senesi recebinin yirmi sekizinde meblağ-ı mezburun ellisi bi't -tenzil dokuz yüz elli guruş kalmış ve doksan senesi muharremi ibtidasından itibaren bin beş yüz guruş maaşla Ben-i şehri kazası mal müdüriyetine tayin ve doksan bir sene cemaziye'l-ahiresi evasıtında azl edilmiştir.Sene-i merkume şevvalinin yirmi dokuzunda bin guruş maaş ile Asiyye sancağı sandık emanetine ve doksan iki senesi saferi ibtidasında bin altı yüz guruş maaş ile Kınıfte kazası mal müdüriyetine ve doksan dört senesi recebi ibtidasında bin beş yüz guruş maaş ve becayış suretiyle Gamid kazası mal müdüriyetine tayin olunarak doksan altı senesi rebî'u'l-evvelinin yirmisinde tahrirat katibi vazifesine ilavesiyle maaşı iki bin guruşa baliğ olmuş ve mezkür doksanaltı senesinin şevvalinin altısında bi'l istifa Dersaadete gelip doksan yedi senesi rabiul ahirinin ikisinden itibaren dört yüz guruş maaşla adliye nezareti celilesi muhasebe kalemine devam ile doksan sekiz senesi şabanı evailinde bin yedi yüz elli guruş maaşla van vilayeti a'şar nezareti baş kitabetine ve doksan dokuz senesi cemaziyel ahiresinin on dokuzunda nezaret-i mezkure-i müdüriyete tahvil cihetiyle iki bin guruş maaşla mezbur müdüriyete memur olmuştur.

Şimdiye kadar bulunduğu memuriyetlerden istifa ve nakil ve becayış suretleriyle infisal ederek vazaif-i memuresinden dolayı müttehem olmamış ve zikr olunan Kınıfde ve Gamid ve Ben-i şehri mal müdürlükleriyle Asiyye sancağı sandık emanetinden berat-ı zimmetini mübeyyen olan mukayyıtta suret-i musaddıkası varakasına rabt edilmiştir.

Van vilayeti valiliğinden yazılan mülahazada muma ileyh şimdilik tayin olunduğu memuriyetinde çalışmakta olduğu meşhud ve ahali-i aşar müdürü saadetlü Cemaleddin Bey Efendi Hazretlerine aşar ve ağnam emini bulunduğu esnada tarafından yazılan mülahazada vilayetin tasdiki emanetce dahi musaddıkdır denilmiştir.Efendi-i muma ileyhin ümur-u memurede sa'y idüğü mezkur mülahazalardan anlaşıldığı Maliye Nezareti Celilesinden terkîm olunan 15 Zi'l-kade 1299 tarihli zeyilde gösterilmiştir.(29 Zi'l-hicce 1304)5 Eylül 1303

Muma ileyh Mehmet İnalet Efendi aşar idarelerinin tarih-i lağvı olan bin üç yüz üç senesi cemaziye'l-ahiresinin yedisinde vaki bin üç yüz iki senesi Mart ibtidasında müdüriyet-i mezkure den bi't-tab' infisal etmiştir.

Efendi-i muma ileyh uhdesine bin üç yüz iki senesi zi'l-kadesinin dokuzunda rütbe-i salise tevcih buyrulmuştur.

Muma ileyhın mezkur Aşar Nezareti baş kitabetiyle müdüriyetce bir güne zimmet ve ilişki olmadığı aşar ve ve rüsumat idare-i umumiyesinden müzekkere zeyline yazılan derkenar ile vilayet-i mezkure meclis idaresinin 8 Zi'l-hicce 1305 tarihli mazbatası suret-i musaddakasında muharrer idüğü Maliye Nezaret-i Celilesi sicill-i ahval şubesinin 30 Ramazan 1308 tarihli vukuat cedvelinde gösterilmiştir.

Muma ileyh bin üç yüz on senesi rebiu'l-ahirinin ikisinde (11 Teşrin-i evvel 1309)beş yüz guruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir.

Muma ileyh maliye nezaretinde vuku bulan işar ve memuriyet-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bi'l-istizan şeref sadır olan irade-i seniyye hazreti hilafetpenahi mucibince bin üç yüz yirmi senesi muharreminin yirmi dokuzunda 25 Şaban 1318 bin altı yüz yirmi guruş maaşla Hakkari sancağı muhasebeciliğine tayin kılınmıştır.

Muma ileyhın sene-i mezkure cemaziye'l-evvelinin on dokuzunda 15 Ağustos 1318 Hakkari'de vazife mübaşeret eylediği şube-i merkumenin 3 Kanun-i evvel 1318 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Techizat-ı askeriye tertibi meyanına idhal olunan hayvanat ehliye rüsumu müstahsalatı ma vazaa lehünün gayrı şart olunmasından dolayı muma ileyhın azline maliye komisyonunun kararıyla bi'l-istizan irade-i seniyye hilafetpenahi şerefi taalluk buyurulup ancak mezkur komisyonun mazbata-i ahiresine nazaran muma ileyhın zaman-i memuriyetinde hayvanat-ı ehliye rüsumundan bir güne sarfiyatı etmediği gibi ikdam ve mesaisi vilayetce tasdik edilmiş olduğu cihetle azli muvafık nasfet olamayacağından memuriyetinin ifası hususuna bi'l istizan ahiren bin üç yüz yirmi iki senesi muharreminin on birinde (16 Mart 1320) irade-i seniyye cenabı padişahı şerefsudur buyrulmuştur Hakkari sancağının umuru muamelat maliyesinin muharrer.matlubda ceryan etmediği muhaberât-ı vakiadan anlaşılmasına mebni memuru mahsus marifetiyle icra ettirilen tahkikat-ı telhısıyyesinde mal tahsilatından kırk yedi bin altı yüz altmış altı guruş yirmi paranın sene-i sabıka masrafına techirat vukuat akçesinden seksen altı bin sekiz yüz küsur guruşun dahi masarifatı mahaliyeye sarf

olunduğu ve geçen Mart evahirinden beri mal kalemince yevmiye tulmayıp bu muddet zarfındaki irad ve masrafın kayıt olunmadığı ve nisanın on sekizinde mayısın sekizine kadar tutulan sandık yevmiyesinde tesbit edilmediği ve tahsildaran vasıtasıyla tahsil ve irsal edilen otuz beş bin yedi yüz doksan altı guruş mahsub edilmeyerek haricen öteye berüye verildiği ve tensık talimata muhalif olarak mal sanduğunun külliye masarifat

tahsilatınca vukua gelen sü-i istimalat terviç olunarak bu gibi ahvalin men'-i vukuuna gayret olunmadığı ve muamelatı vakıa mumaileyhin itirafıyla da meretebe-i sübuta dahil olduğu beyanıyla liva- i mezkure muamelat maliyesinin tanzim ve ıslahı için oraya mukaddem ve mukadder muhasebecinin tayin ve iğramı lüzum-u ol babdaki evrak tahkikiyyenin Van vilayeti defterdarlığından cevaben gönderilen tahriratda işar olunmuş ve ahval ile mumaileyhin liva-i mezbur muhasebeciliğinde devamı memuriyeti gayrı haiz bulunmasına mebni yerine diğerinin tayini hakkında maliye nezareti celilesinin vukuu bulan işar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine bilistizan şerefzadır olan irade-i seniyye hazreti hilafet penahi mucibince sene-i mezkure ramazanın on birinde (6 Teşrin-i sani 1321) azledilmiştir .

Mumaileyhin ber vech-i bala tahriratı askeriye ve tevhiyatı akçesi masarısı mahaliyeye ve sal-ı mal varidatını sene-i sabıkaya sarf eylesine ve sair yolsuz ahval ve hareketinden naşi hakkında tahkikat icra olunmak üzere azl olunduğu muharrer ise de ibra eylediği devri defteri mündericatına ve mahallince icra kılınan tahkikat ve terfiata nazaran mumaileyhin içinde zuhur eyleyen ve tecili kabil olmayan masarısı mühime ve fevkalade-i askeriyeden dolayı hasıl olan mecburiyeti sahihadan olduğu ve yerine konulacağı Van vilayeti meclis idaresinden masrafa Hakkari sancağı meclis idaresinin 17 Ağustos 1322 tarihli pusulada sureti masrafanın gösterildiği ve bu halde 10 Ağustos 1318 tarihinden 24 Kanuni sani 1320 tarihine kadar zaman idaresinde emval i emiriye ve takaud sandıkları tevkifatıyla maarif ve menafi hususi teçhizatı askeriye tertibi ve Hamidiye demir yolu iaşatından bir güne zimmet ve ilişkisi olmadığı ve afifane bir surette ifa-i hizmet eylediği liva-i mezkur meclis idaresinin 28 kanuni evel 1322 tarihli pusulası suret-i musaddıkasıyla muahasebe-i umumiye-i maliyenin 6 Şubat 1322 tarihli ilmuhaberine atfen 1 Mart 1322 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maliye nezareti celilesinden vuku bulan işar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bilistizan serefsadır olan iredede i seniye hazreti

hilafet penahi mucibince bin üç yirmi beş senesi şehri şaban-ı şerifinin yirmi dördünde 19 Eylül 1323 ikibin yedi yüz guruş maaşla Kastamonu sancağı muhasebeciliğine tayin buyrulmuştur.

Muma ileyhin sene-i mezkure zilhiccesinin yirmisinde (11 Kanuni's sani 1323) vazifesine mübaşeret eylediği 22 Mayıs 1324 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir. Mumaileyhin Basra vilayeti tensık komisyonunca tekauda sevk olunmak üzere üç yüz yirmi sekiz senesi saferinin yirmi üçünde 19 Şubat 1325 kadro haricine çıkarılıp tarihi mezkure kadar üç bin ve 25 Şubat 1325 tarihinden rebiülahirinin sekizine kadar 5 Nüisan 1326 nısfı maaşla bulunarak emval-i emiriye ve tekaud sandığı aidatından zimmet ve ilişkisi olmadığı mahalli meclis idaresinin mazbatasına atfen 6 Ağustos 1326 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir

Muma ileyhin mukaddimen tezyil edilmiş vukuatında Van vilayeti aşar müdüriyetinden 1 Mart 1306 tarihinde infisal eylediği gösterilmiş ise de ahiren vukuğ bulan istidası üzerine vilayeti mezkure defterdarlığıyla bi'l-muhabere cevaben alınan tahriratta müdüriyet-i mezkure ye (Mart 1302) tarihine kadar iki bin guruş maaşla istihdam edildiğinin bildirildiği 22 Kanunisani 1326 tarihli vukuat pusulasında beyan edilmekle tashihen tezyil kılındı.⁵⁹

Mehmet İzzet Efendi

Esnafdan Hasan Efendinin oğludur.

Bin iki yüz yetmiş bir senesi rebi'u'l-evvelinin on birinde (sene-i maliye 15 Eylül 1286) Zağfıranbolu kazasına tâbi Bulak karyesinde tevellüd etmiştir.

İbtidaiyye ve muallem-i mahsûsdan Arabi okumuştur. Türkçe kitâbet ve Arabi tekellüm eder.

Bin üç yüz bir senesi zi'l-kadesinin yirmi üçünde (1 Teşrîn-i evvel 1300) yirmi dört yaşında iken seksen guruş maaşla Birinci Orduy-u Hümâyûn levâzım dâiresi ikinci şubesine mülazım tayîn olunarak üç yüz üç senesi cemâziye'l-evvelinin dokuzunda (1 Şubat 1301) üç yüz yirmi guruş maaşla dördüncü ve üç yüz beş senesi zi'l-kadesinin dördünde (1 Temmuz 1303) altı yüz kırk guruş maaşla üçüncü sınıflara tayîn edilmiş ve

⁵⁹ BOA, *DH SAİD* nr.15, s.44

üç yüz yedi senesi haziranının üçünde sınıf-1 hâlisiyle dâire-i mezkûre birinci şubesine nakledilmiştir.

Ordu-1 mezkûr levâzım dâiresi birinci şubesi müdüriyeti tarafından yazılan mülâhazada mûma-ileyhin tercüme-i hâl varakasını tasdiken takdîm kılındı denilmiştir.

(18 Muharrem 1316)(27 Mayıs 1315)

Mumaileyh bin üç yüz on üç senesi zi'l-kadesinin otuzunda (1 Mayıs 1312) dokuz yüz altmış guruş maaşla dairesi şube ikinci sınıf hulefalığına nakil ve terfî' ve maaşı üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1312) aşrı bi't-tecîl sekiz yüz altmış dört guruşa tenezzül etmiştir.⁶⁰

Mehmed Kadri Efendi

Fatih Dersiamlarından Zağfiranbolulu Mehmed Emin Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen senesi şehir-i şerifi ramazanının yirmi yedisinde Balcık kasabasında tevellüd eylediği tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir. Bir müddet kasaba-i mezkûrede ve sonra muhâcereten Dersaâdete gelerek Bey karyesi mekteb-i ibtidaisinde mukaddimât-ı ulûm-ı dîniyeyi tadrîs etmiştir. Türkçe okur yazar. Bin üç yüz senesi muharremü'l-haramının on altısında (15 Teşrîn-i evvel 1298) seksen guruş tayîn-i bedele dahil olduğu halde iki yüz on beş guruş ücretle Üsküdar'da kain Zeynep Kamil Hastanesi hademeliğine ve üç yüz bir senesi şaban-ı şerifinin dokuzunda (1 Haziran 1300) iki yüz doksan altı guruşla hastane-i mezkûre vekil-i harclığı vekâletine ve üç yüz dört senesi zi'l-kadesinin yirmi üçünde (1 Ağustos 1302) üç yüz elli guruşla vekil-i harclığına ve üç yüz on iki senesi rebi'u'l-ahirinin on dördünde (1 Teşrîn-i evvel 1310) ücreti asliyesi dört yüz elli guruşla bi'l-iblâğ baş kâtipliğine tayîn olunmuş ve üç yüz on üç senesi muharremü'l-haramının yirmi dokuzunda (1 Temmuz 1311) vazifesinin lağvından dolayı açıkta kalarak sene-i merkûme zi'l-hiccesinin üçünde (4 Mayıs 1312) dört yüz kırk guruş maaşla ve yevmiye dokuz yüz altmış gram nân-ı azîz ve şehri yedi kilo altı yüz seksen gram güşt ve dört kilo dört yüz doksan yedi gram erz ve altı yüz elli yedi gram sade ve altı yüz gram tuzdan ibaret bir nefer muayyinâtıyla Şehremanetine merbut Toptaşı Biçârehânesi hastalar ağalığına tayîn olunmuştur.

⁶⁰ BOA, *DH SAİD* nr.75, s.162

Bîmarhâne müdürlüğünden hüsn-i ifa-i vazife eylediği temnik ve makam emanetinden tasdik edilmiştir. Muhâsebe emânetinden tercüme-i hal varakası zahrına yazılan derkenarda biçârehâne hastalar ağalığına tayîniyle maaş ve muayyenâtı miktarı muvafık-ı kuyûd olduğu gösterilip Zeynep Kamil Hastanesinde bulunduğu hizmetler ile müddet-i istihdam ve ücrât ve muayyinât bedelinin muvafık bulunduğu hastahane-i mezkureden mevrud ilmuhaberi mündericâtından anlaşılmış ve tezkere-i osmâniye ile Zeynep Kamil Hastahânesi heyeti idâresi tarafından hüsn-i hizmetine dâir i'ta kılınan şahadetnâme sûreti musaddıkları varaka-i mezkûre ile hıfz olunmuştur. (1 Cemâziye'l-ahir 1318)(12 Eylül 1316)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dokuz senesi zi'l-hiccesinin yirmi üçünde (21 Mart 1318) beş yüz guruşa ve üç yüz yirmi yedi senesi cemâziye'l- evvelinin yirmi beşinde (1 Haziran 1325) icra kılınan tensikatda altı yüz elli guruş maaşla mubassırlığa tahvîl edildiği Şehremaneti sicil şubesinin 12 Şubat 1325 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.⁶¹

Mehmed Kâmil Efendi

Musazâde İbrahim Efendinin mahdûmudur

Bin iki yüz altmış sekiz sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 67) Zağfiranbolu kasabasında vâkiğ Çerçen karyesinde tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir

Karye-i mezkûrede mukaddime-i ulûmu ve ahiren Beyazıd dersiamlarından Eşref Efendinin derslerine devam ile sarf ve nahiv-i Arabi ve mantık ve akâid tahsîl ederek icâzetnâme ve badehu mekteb-i nüvvâbda ikmâl tahsîl ile 21 Şaban 1301 tarih ve beş yüz on dokuz numaralı sınıf-ı hâmisden şahâdetnâme almış 8 Safer 1321 tarih ve dört yüz seksen bir numaralı kararla sınıf-ı rabia terfi' edilmiştir. Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hâl varakasında mündericidir.

Bin üç yüz dokuz senesi cemâziye'l- ahiresi guresinden (21 Kânûn-i evvel 1307) üç yüz on bir senesi cemâziye'l- ahiresi guresine kadar (28 Teşrîn-i sâni 1309) yedi yüz elli guruş maaşla Kandıra ve sene-i merkûme zi'l-kadesi guresinden (24 Nisan 1310) üç yüz on üç senesi zi'l-kadesi guresine kadar (2 Nisan 1312) bin guruş maaşla Gönen

⁶¹ BOA, *DH SAİD* nr.99, s.177

üç yüz on dört senesi muharremü'l-haramının yirmi beşinden (24 Haziran 1312)sene-i merkûme şevvalinin dokuzuna kadar (1 Mart 1313) bin guruş ve tarihi mezbûrdan üç yüz on altı senesi muharremü'l-haramının yirmi beşine kadar (2 Haziran 1314) dokuz yüz guruş maaş ile Ayvacık ve sene-i merkûme cemâziye'l-ahirinin on beşinden (19 Teşrîn-i evvel 1314)üç yüz on sekiz senesi cemâziye'l-ahirinin on beşine değin (27 Eylül 1316) altı yüz yetmiş beş guruş maaşla Gerece ve şehir-i zi'l-hiccenin on beşinden (23 Mart 1317) üç yüz yirmi senesi zi'l-hiccesinin on beşine kadar (1 Mart 1319) mezbûr maaşla Mudurnu kazasının niyâbetlerinde bulunarak cümlesinde hitâm-ı müddetle infikâk eylemiş ve sene-i merkûme recebinin on sekizinde ba ibtidâ-ı harîc Bursa müderrisliği tevcih buyrulmuştur.

Ber-vech-i bâlâ bulunduğu Kandıra ve Gönen ve Ayvacık ve Gerece ve Mudurnu kazalarının niyâbetlerinde müddet-i memuriyetliği kemiyet-i maâşatı ve Ayvacık niyâbeti maaşınca vukû' bulan tecîlin mikdarı ve tarihi ve mezkûr Kandıra ve Gönen ve Gerece niyâbetlerinde hüsn-i hizmet ve beraet-i zimmet mazbatası ibrâz eylediği ve Mudurnu niyâbetinde beraet-i zimmet ve hüsn-i hizmetini haki Mahalli meclis idaresinin mazbatası ve tercüme-i hal varakası zahrına Meclisi İntihâb-ı Hukkâm e'ş-şuru'dan çıkarılan 7 Mayıs 1319 tarihli kayıt suretinde ve nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi ile icâzetnâmesi görülüp iâde edildiği ve bâ ibtida-i hâric Bursa müderrisliği reisi hümâyûnu ve sınıfı rabia terfi' edildiği Mektebi Nüvvâb şâhadetnamesinin Bâb-ı Vala-i Fetva sicil şubesinin 22 Haziran 1390 tarihli tezkeresinden anlaşılmış ve mezkûr tezkere dosyasıyla beraber hıfz edilmiştir. (2 Zi-l-ka'de 1321) (8 Kânûn-i sâni 1319) ⁶²

1327'de görev yapmış olduğu Yalova niyabetinden ayrılmış bir yıl mazul kaldıktan sonra temmuz 1328 de Safranbolu naibi olmuştur. 12 Temmuz 1332'de vefat etmiştir. ⁶³

Mehmed Kamil Efendi

İlmiyeden Hüseyin Hüsnü Efendinin oğludur. Bin iki yüz elli sekiz sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1258) de Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfus-u tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir

⁶² BOA, *DH SAİD* nr.113, s.104

⁶³ Sadık Albayrak, *Son Devir Osmanlı Uleması*, İstanbul 1996, c.3, s.222

Sıbyan mektebinde makeddemat-ı ulumu okuduktan sonra rüşdiye mektebinde sarf-ı muayyenesi zarfında müretteb ulum ve fünunu tahsil etmiş ve cami'-i şerifde Arabiden mantika kadar ders görmüştür. Türkçe kitabet eder.

Hatt-ı sülüsden ketebe almıştır

Yirmi yaşında iken bin iki yüz yetmiş sekiz senesi şehr-i ramazan-ı şerifi guresinde 1 Teşrin-i sani 1278 altmış guruş maaş ile Şehremaneti mahallat odasına girüp seksen bir senesi cemaziye'l-ahiresinni on üçünde 1 Teşrin-i sani 1280 maaşı yüz guruşa ve zi'l-hiccesini on yedisinde 1 Mayıs 1281 yüz elli guruşa ve seksen iki senesi şehr-i muharremü'l haramının on dokuzunda 1 Haziran 1281 iki yüz guruşa ve şehr-i şaban-ı şerifin yirmi altısında 1 Kanun-i sani 1281 iki yüz elli guruşa iblağ ve seksen üç senesi zi'l-kadesinin yedisindeki umumi tensikatda 1 Mart 1283 iki yüz sekiz guruşa tenzil ile seksen altı senesi şehr-i şabanı şerifinin sekizinde 1 Teşrin-i sani 1285 iki yüz guruşa ve seksen sekiz senesi cemaziye'l-evvelinin yirmi sekizinde 2 Ağustos 1287 üç yüz guruş olup o esnada başkaca yüz guruş maaş ve iki müddetle umum esnafının göğüslerine talik olunan alamat-ı farikasının tevzi'i ve hesabı memuriyetinde istihdam edilerek seksen sekiz senesi şehr-i recebi şerifinin yirmi dokuzunda 1 Teşrin-i evvel 1287 umum sırada maaş-ı aslisi iki yüz seksen guruşa bi't- tenzil doksan üç senesi saferü'l- hayrının on yedisinde 1 Mart 1292 üç yüz yirmi guruşa ve doksan beş senesi zi'l-kadesinin on sekizinde ve 1 Teşrin-i sani 1294 üç yüz otuz guruşa iblağ olduğu halde doksan yedi senesi şehr-i recebi şerifinin beşinde ve 1 Haziran 1296 iki yüz seksen sekiz guruş kalıp doksan sekiz senesi şehr-i rebi'u'l-evvelinin on dördünde 1 Şubat 1296 başkaca bin guruş ücret-i maktu'a ile tahrir-i nüfus baş kitabetinde istihdam ve cemaziye'l-ahiresinin yirmi sekizinde 15 Mayıs 1297 altı yüz guruş aylıkla sekizinci daire-i belediye nüfus kitabetine ve üç yüz senesi şehr-i şabanı şerifinin altısında 31 Mayıs 1299 maaşıyla Dahiliye Nezareti Nüfus-u Umumiye dairesinin kuyudat kalemine nakl olunmuştur

İdare-i mezkure müdüriyetinden dirayeti ve Türkçe kitabet ve hizmet-i haliyesinde ru'yet etmekte olduğu tasdik ve nezaret-i müşarun ileyha müsteşarlığından teyit edilmiştir. Nüfus-u tezkere-i osmaniyasi ile hatt-ı sülüs icazetnamesi mümaileyh tarafından aynen bi'l-ibraz Dahiliye Sicilli Ahval şubesince görülüp kendisine iade olunmuş altmış guruşun bed'an ile nail olduğu maaşatını tahsisi ve zamayım ve tenzilatını natık Şehremanet muhasebesinin mahrec kaydı ve mezkuru'l-mikdar ve iki

sene müddetle umum esnafın göğüslerine ta'lik olunan alamat-ı farikanın tevzi' ve hesabâtı memuriyetinde istihdam olunduğuna dair nüfusu umumiye idaresinin kuyudat kalemi ketebesinden birkaç zatın mührü tahtında verilüb kalem-i mezkur mümeyyizi tarafından musaddık bir kıta şahadetname ve aslı tercüme-i haliyle mahfuzdur (6 Cemaziye'l- evvel 1324)(17 Haziran 1322)

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz yirmi dört senesi cemaziye'l-evvelinin altısında 15 Haziran 1322 altı yüz otuz guraşa iblağ edildiği Dahiliye sicil şubesinin 19 Mart 1323 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.⁶⁴

Mehmed Muhtar Efendi

Zağfiranbolu telgraf çavuşu Mustafa Ağanın mahdûmudur

Bin iki yüz yetmiş yedi sene-i hicrisinde Zağfiranboluda tevellüd eylemiştir.

Orada sıbyan ve rüşdiye mekteblerinde mutad olan dersleri görmüş olup Türkçe kitâbet eder.

Doksan üç sene-i hicrisi evâilinde on altı yaşında iken mezkûr Zağfiranbolu telgrafhânesinde üç ve Dersaâdet Merkezi Muhâbere Odasında dahi iki sene mülâzemetle istihdam ve doksan sekiz sene-i hicrisi evâsıtında üç yüz seksen guraş maaşla Devrek Merkezi Telgraf ve Posta memuriyetine ta'yîn buyrulmuş olup el yevm bu maaşla oradadır.

Mezkûr memuriyetinden dolayı hakkında şikâyet vukû bulmamış ve muhâkeme görmemiştir.Mûma-ileyhin tercüme-i hâl varakasına Ereğli Kaymakamlığı tarafından yazılan mülâhazada memur-u mûma-ileyhin umûru memuresi idaresine iktidarı kâfi idüğü merkez müdürü izzetlü Zühdü Beyin ifadesinden anlaşılmaqla tasdik kılındı denilmiş Ve Kastamonu Telgraf ve Posta Baş Müdürü İzzetlü Abdulhalim Bey tarafından verilen şerhde dahi mûma ileyh işlerini vakit ve zamanıyla tesviye ettiğini ve şimdiye kadar kusuru görülmediğini tasdik eylerim deyu yazılmış ve Kastamonu vali vekâleti tarafından ilave buyrulan mutâlaada sahib-i tercümenin bir güne sü-i hâl ve hareketi mesmu'um olmamıştır deyu gösterilib nezâret namına olarak muavin meclisi reisi Saâdetlü Hasan Ali Efendi tarafından dahi mulâhazat-ı mezkûreye mûma-ileyh

⁶⁴ BOA, *DH SAİD* nr.131, s.231

Mehmed Muhtar Efendinin iş bu sicill-i ahvâl varakası mündericâtı teşkîl olunan komisyonca tedkîk kılınmakla muvâfık-ı sıhhat olduğundan tasdîk olundu ibare derc ve imla buyrulmuşdur (12 Şaban 1300)(9 Haziran 1299)

Mûma-ileyh Mehmed Muhtar Efendi bin üç yüz dört senesi rebi'ü'l-ahirinin on altısında üç yüz sekiz guruş maaş ve becâyîş sûretiyle Samsun merkez muhâbere memuriyetine nakil edilmiştir.

Mûma-ileyh nöbetçi bulunduğu zaman telgrafhaneye sekr hâlinde gelerek bu hâlin ilk defa vukû'u hasebiyle bin üç yüz on bir senesi şehri şevval-i şerifinin on birinde (5 Nisan 1310) cezâen bir haftalık maaşı kesilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on iki senesi şehri cemâziye'l- evvelisi selhinde (16 Teşrin-i sâni 1310) dört yüz guruşa iblâğ edildiği telgraf ve posta sicil şubesinin 12 Muharrem 1315 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.⁶⁵

Mehmed Nuri Efendi

Müteveffa Halil Efendinin oğludur

Bin iki yüz seksen bir sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1280) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfus-ı tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulumu ve Şemsü'l- Mearif ve Numune Terakki namı hususi mekteplerinde tedris-i müretteb dersleri kıraat ederek 25 Temmuz 1300 tarihili iki kıta şahadetname almıştır.Türkçe okuyup yazdığı ve Fransızca'ya aşina olduğu tercüme-i hal varakasında mezkurdur.

Bin üç yüz yirmi senesi zi'l-hiccesinin yirmi dördünde 1 Eylül 1301 üç yüz beş senesi zi'l-hiccesinin dördüne kadar 22 Temmuz 1304 zikrolunan Numune Terakki Mektebinde fahri olarak ulum-ı riyaziye ve Fransızca ve resim tedris etmiş ve sene-i mezkurede ismine kura isabet etmesi cihetiyle Dahil-i Silki Celili Askeriye olarak üç yüz dokuz sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1308) ihraç edilmiştir. Üç yüz on yedi senesi cemaziye'l-ahirinin yedisinde 1 Teşrin-i evvel 1315 muhasebe-i umumiye tetkik kalemine mülazemetle dahil olup sene-i merkume zi'l-kadesinin on birinde 27 Şubat 1315 iki yüz elli guruş maaşla muhasebe-i mezkurede teşekkül eden pul kalemine

⁶⁵ BOA, DH SAİD nr.5, s.73

alınmış ve üç yüz on dokuz senesi cemaziye'l-ahirinin üçünde 3 Eylül 1317 elli guruş zammıyla maaşı üç yüz guruşa iblağ edilmiştir.

Kalem-i mezkur müdüriyeti ile Muhasebe-i Umumiye-i Maliye Muhasebeciliğinden müştereken yazılan mülahazaya atf ile Maliye Nezaret-i Celilesinden vazifesini hüsn-i ifa etmekte olduğu beyan olunmuştur.

Nüfusu tezkere-i osmaniyesi ile iki kıta mektep şehadetnamesi suret-i musaddıkası tercüme-i hal varakasıyla şubece mahfuz ve maaşının tahsisi ve zamm-ı tarih ve mikdarları vukuat cetvelleriyle musaddık olup fakat askerlik tezkeresi li-eceli'l-kayd memleketine gönderildiğinden suret-i musaddıkası rabt edilemediği varaka-i mezkurede beyan edilmiştir. 26 Rebi'u'l-evvel 1324 - 6 Haziran 1322

Mumaileyhin Hamidiye Hicaz Demiryolu İdare-i Maliyesi Nezaretinde istihdam edilmek üzere bin üç yüz yirmi iki senesi cemaziye'l-evvelinin on birinde 23 Temmuz 1319 şerefsudur buyrulan irade-i seniyye-i hazreti hilafet penahi mucibince maaş-ı halisiyle nafia kısmı muhasebe kalemine nakl olunduğu Ticaret ve Nafia Nezaret-i muhasebesinin 2 Şubat 1319 tarihli ilmuhaberine atfen nezaret-i müşarun ileyha sicil-i seniyyesinin 27 Haziran 1321 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı üç yüz yirmi dört senesi zi'l-hiccesinin altısında 7 Kanun-i sani 1322 üç yüz elli guruşa iblağ edildiği 6 Temmuz 1323 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyhin Hicaz demiryolu idare-i maliyesinde müstahdem olmasına mebni 1 Mart 1325 tarihinden itibaren maaşının oraca tesfiyesi takarrur eyleyerek kaydı tashih edildiği Ticaret ve Nafia Muhasebesinin 25 Haziran 1325 tarihli derkenarına atfen nezaret-i mezkure sicil şubesinin 1 Teşrin-i Sani 1325 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı mahsusunu Ticaret ve Nafia Nezaret-i bütçesi meyanından almak üzere üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-evvelin yirmisinde 1 Ağustos 1319 Hicaz Demiryolu muhasebe kalemine nakil ile tarihi mezkurede ayrıca yüz guruş maaş tahsis ve maaş-ı mezkur üç yüz yirmi iki senesi cemaziye'l-evveli guresinde 1 Temmuz 1320 yüz elli guruşa iblağ edildiği Hicaz Demiryolu Müdüriyet-i Umumiyesinin 28 Şubat 1325 tarihli müzekkere-i cevabiyesinde beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin bervech-i muharrer Nafia Nezaretindeki maaşı 1 Eylül 1324 tarihinden itibaren mezkur demiryolu nezaretine nakil ve idaredeki maaşıyla birleştirilerek mecmu' olan beş yüz guruş üç yüz yirmi yedi senesinin zi'l-hiccesinin ikisinde 2 Kanun-i evvel 1324 sekiz yüz elli guruşa bi'l-iblağ şabanın on yedisinde 11 Ağustos 1325 icra kılınan tensikatta sekiz guruşa tenzil edildiği salifü'z- zıkr 28 Şubat 1325 tarihli müzekkere-i cevabiyede muharrerdir.

Mumaileyhin 12 Mart 1327 tarihinde maaşıyla evrak-ı nakdiye ve matbua kalemine nakl edildiği 30 Eylül 1328 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.⁶⁶

Mehmed Nuri Efendi

Dersiam Abdü'l-ahadzade müteveffa Hüseyin Efendinin mahdumudur

Bin iki yüz doksan beş sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1294) tevellüd ettiği nüfus-ı tezkere-i osmaiyesinde ve mahalli veladeti Zağfiranbolu idüğü tercüme-i hal varakasında muharrardır.

Kasaba-i mezkure ile Dersaadette Beşiktaş Mekteb-i İbtidaisinde ve badehu Beşiktaş Mekteb-i Rüşdi-i askerisinde bir müddet okuduktan sonra Zağfiranbolu kazası Mektebi Rüşdiye-i Mülkisinde mürettep dersleri bade't-tahsil 11 Temmuz 1314 tarihinde ala dereceden şahadetname almıştır.

Bin üç yüz on dört senesi rebi'u'l-evveli guresinde 29 Temmuz 1321 Kastamonu vilayetinde Zağfiranbolu kazası mal kalemine mülazemetle girüp cemaziye'l-evvelinin altısında 1 Teşrin-i evvel 1312 mahall-i Ziraat Bankası sandığına nakli mülazemet etmiş ve bin üç yüz on altı sensi muharreminin on yedisinde 26 Mayıs 1314 iki yüz elli guruş maaşla mezkur banka sandığı muhasebe kitabeti refakatine ba tayini ale'l-usul tahlif-i icra olunarak ifay-ı vazifeye mübaşeret etmiştir.

Kaymakam-ı kaza tarafından yazılan mülahazada mümaileyhin Ziraatbank sandığı muhasebe kitabeti refiklik vazifesini ifaya muktedir bulunduğu ve mezkur banka idare-i umumiysinden dahi ifa-i vazife etmekte olduğu tasdik kılınmıştır.

İfayı vazifeye tarihi mübaşeretiyle tahlif-i icra olunduğunu havi Zağfiranbolu kazası meclis idaresinin 26 Mayıs 1314 tarihli mazbatasıyla mekteb-i rüşdi şahadetname ve

⁶⁶ BOA, DH SAİD nr.127, s.66

nüfusu tezkere-i Osmani musaddıkları aslı tercüme-i hal varalarıyla subece mahfuz olup mikdarı maaş merkez kaydında müsteban olmuştur.3 Cemaziye'l-evvel 1324 (22 haziran 1322)

Mumaileyhin bin üç yüz yirmi bir senesi rebi'u'l-evvelinin yirmi beşinde 8 Haziran bin üç yüz on dokuz dört yüz guruş maaşla Araç kazasında Ziraatbank sandığı muhasebe kitabetine tahvil edilip memuriyeti sabıkasında beriü'z-zimme olduğu ve maaşı üç yüz yirmi altı senesi rebi'u'l-evvelinin on ikisinde 1 Nisan 1324 beş yüz guruşa iblağ edildiği Ziraat Bankası müdüriyet-i umumisinden 23 Şevval 326 ve 20 Mayıs 1325 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.⁶⁷

Mehmed Nureddin Efendi

Müteveffa Mustafa Kara Efendinin oğludur. Bin iki yüz doksan iki senesi muharremü'l-haramının on sekizinde 13 Şubat1290 Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûret-i musaddıkasında muharrerdir. Kasaba-i mezbûre sıbyan mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye ve mekteb-i rüştiyesinde tahsîli müretteb olan fûnûnu kıraatla şahadetnâme almıştır. Bin üç yüz yedi senesi zi'l-hiccesinin yedisinde (11 Temmuz 1306) on beş yaşında iken Zağfiranbolu kazası tahrirat kalemine mülâzemetle girip üç yüz on bir senesi şehri cemaziye'l-evvelinin dördünde (1 Teşrîn-i sâni 1309) bilâ maaş kaza-i mezkûr müdde-i umûmî muâvinliği vekâletiyle zâbita vazifesi kitâbetini îfâ eylemekte iken üç yüz on üç senesi rebi'u'l-ahirinin üçünde (11 Eylül 1311) yüz otuz beş guruş maaşla kaza-i mezkûre Aktaş nâhiyesi kitâbetine tayîn olunmuştur. Kaza-i mezkûr kaymakamlığından ve Kastamonu vilâyeti defterdarlığıyla valiliğinden yazılan mülâhazata atf ile Mâliye Nezâreti Celîlesinden vazife-i mevdu'asını îfâya ehliyeti beyân kılınmıştır. Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi ile mekteb şahadetnâmesinin ve kaza-i mezkûr müdde-i umûmî muâvinliği vekâletiyle zabıtaya ait kitâbette istihdam olduğu mübeyyen üç kıt'a şahadetnâmesinin sûret-i musaddıkası ve memuriyet-i ahiresine tarih-i tayîni ile mikdar-ı maaşını hâvi Muhâsebe-i Umûmîye-i Mâliyenin (21 Şubat 1311) tarihli ilmuhaberi aslı tercüme-i hâl varakasıyla mahfûzdur.(14 Şevval 1316) (12 Şubat 1314)

⁶⁷ BOA, DH SAİD nr.128, s.5

Mûma-ileyhin bin üç yüz onsekiz senesi ramazanın on ikisinde (22 Kânûn-i evvel 1316) bi'l- istifa infisal eylediği mâliye sicil şubesinin 10 Kânûn-i sâni 1317 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.⁶⁸

Mehmed Rıza Efendi

Zağfiranborlulu Hacı Ahmed Ağa'nın oğludur.

Bin iki yüz yetmiş sekiz sene-i hicrisinde Zağfiranborlu'da tevellüd etmiştir.

Mahalle sıbyan mektebinde mübâde-i ulûmu dîniyeyi ve rüşdiye mektebinde izhâr ve gülîstan ve fenn-i hesâb ve coğrafya ve tarih ve hendese ve cebir tahsiliyle şahadetnâme almıştır. Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz doksan yedi sene-i hicrisi evâsıtında on dokuz yaşında iken Zağfiranborlu telgrafhanesine girip bin üç yüz bir senesi zi'l-kadesinin on sekizinde dört yüz guruş maaşla Buran telgrafhânesi muhâbere memuriyetine tayîn ve üç yüz yedi senesi rebi'u'l-ahirinin yirmi sekizinde maaşıyla Dersaâdet Postahânesi Mekâtib-i Mûteahhide Odasına nakil olunmuştur.

Telgraf ve posta nezâretinin tercüme-i hâl varakası mündericâtı mefruk-u sıhhat idüğü tasdîk kılınmıştır. (14 Şaban 1312) (20 Kânûn-i Sâni 1310)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on senesi şehri ramazanı şerifinin on birinde (17 Mart 1309) dört yüz elli guruşa iblâğ edilmiştir.

Mûma-ileyh bin üç yüz on bir senesi cemaziye'l-ahirinin on altısında (13 Kânûn-i Sâni 1309) beş yüz elli guruş maaş ile Dersaâdet Postahânesi Ser Müvezzi'liğine nakil edilmiştir.

Mumaileyh bin üç yüz on üç senesi rebi'u'l-evvelinin on dokuzunda (29 Ağustos 1311) maaş-ı halisiyle Dersaâdet Postahanesi Sevk-i Mekatib ve Tasdik Dairesi memuriyetine nakil edilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi rebi'u'l-ahirinin beşinde (1 Eylül 1312) altı yüz guruşa iblâğ edilmiştir.

⁶⁸ BOA, DH SAİD nr.88, s.25

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda(1 Mart 1312) aşrı bi'-t tecil beş yüz kırk guruşa tenezzül edildiği telgraf ve posta ve sicil şubesinin 15 Zi'l-hicce 1314 tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on yedi senesi ramazanın on ikisinde (1 Kânûn-i Sâni 1315) altı yüz kırk guruşa iblâğ edildiği telgraf ve posta sicil şubesinin 15 Rebi'u'l-ahir 1318 tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin bin üç yüz on altı senesi rebi'u'l-ahirinin on altısında (12 Ağustos 1314) maaşıyla postahane-i mezkûre emânet müdüriyeti mukayyidliğine nakil olduğu şube-i mezkurenin 1 Ramazan1318 tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin bin üç yirmi bir senesi şabanının on dördünde nikelden mamul Hicaz Demiryolu Madalyası ihsan buyrulduğu ve bin üç yüz yirmi üç senesi recebinin on sekizinde (5 Eylül 1321) altı yüz elli guruş maaşla mezkur postahanenin baş mevrude kısmı sâni dâiresi mukayyidliğine nakil ile resmi tahlif-i icra kılındığı şube-i mezkurenin 28 Şaban 1324 tarihli vukuat pusulasında beyânen bildirilmiştir.⁶⁹

Mehmed Rüşdü Efendi

Zürra'dan Mustafa Efendinin oğludur.

Bin iki yüz altmış yedi sene-i hicriyesinde (sene-i mâliye 1267) Zağfiranborlu kazasının Üve karyesinde tevellüd eylediği nüfûsu tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Mekâtib-i ibtidâiye ve rüşdiyeye devam ettikten sonra medresede ulûm-ı Arabiye tahsîl ederek (22 Cemâziye'l-evvel 1304) tarihli icâzetnâme almış ve muahharen mekteb-i nüvvâba duhûl ile dördüncü sınıf talebesinden olduğu halde bi'l imtihân sınıf-ı sülûsden sınıf-ı hâmise kaydı iktiza eylediğini mübeyyen meclis intihâb-ı hukkâmı şurû'dan 2 Şaban 1305 tarihli tezkere ahz eylemiştir. Türkçe kitâbet eder.

Bin üç yüz altı senesi zi'l-hiccesi guresinde (17 Temmuz 1305) otuz dokuz yaşında iken bin guruş maaşla Biga sancağında Lapseki niyâbetine memur ve üçyüz sekiz senesi zi'l-hiccesi guresinde (21 Haziran 1307) inkıza-i müddetle munfasıl olmuş ve üç yüz dokuz senesi şehri şabanı şerifinin on beşinde (2 Mart 1308) o mikdar maaşla

⁶⁹ BOA, *DH SAİD* nr.58, s.121

Kırkkilise sancağında Vize kazası niyâbetine ta'yîn edilip üç yüz on bir senesi şehri şabanı şerifinin on dördünde 8 Şubat 1309 kezâlik hitâmı müddetle infisâl etmiştir.

Lapseki kazası niyâbetinde bulunduğu müddetle Vize niyâbetine tarihi ta'yîni ve kemiyeti maaşı tercüme-i varakası zuhruna meclis-i intihâb hükkâmı şuru'dan muharrec kayıt sûretinden ve tarih-i infisâl ve beraatı zimmeti kaza-i mezkûr meclis idâresinin 14 Şaban 1311 tarihli mazbatasından anlaşılmış ve Lapseki niyâbetinden beraatına dair Lapseki meclis idaresinin 9 Ramazan 1310 tarihli mazbatasıyla ulûm-ı Arabiye icâzetnamesi ve mekteb-i nüvvâbda tahsîline dair tezkere-i sicil-i ahvâl dâire-i umûmîsınca görülerek Vize kazası mazbatasıyla beraber kendine iâde edilmiş ve nüfûsu tezkere-i osmâniyesinin sûreti musaddıkası tercüme-i hâl varakasıyla mahfûz bulunmuştur (29 Şevval 1311) (22 Nisan 1310)⁷⁰

Mehmed Sezai Efendi

Esnaftan müteveffa Mehmed Ağanın oğludur bin iki yüz yetmiş sekiz sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1277) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir. Sıbyan mektebinde mukaddimat-ı ulûm-ı dîniye ve Zağfiranbolu Mektebi Rüşdiyesinde Arabiyeden sarf ve nahiv ve Fârisiden Gülistan ve fenn-i hesab ve coğrafya ve hendese okumuştur. Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz doksan dört sene-i hicrisinde on altı yaşında iken Zağfiranbolu telgraf hânesine mülâzemetle üç yüz iki senesi şehri saferü'l-hayrı guresinde (8 Teşrîn-i sâni 1300) üç yüz sekiz guruş maaşla Erzincan Telgraf ve Posta Merkezi Muhâbere memuriyetine tayîn olup şehri şabanı şerifinin on sekizinde (21 Mayıs 1301) istifa-i infisal eylemiş ve zi'l-kadenin altısında (5 Eylül 1301) üç yüz seksen guruş aylıkla Rodos merkezi telgraf memuriyetine bi't-tayîn üç yüz yedi senesi şehri recebi şerifinin yirmi dördünde (4 Mart 1306) o maaşla Ayvalık ve üç yüz sekiz senesi şehri şabanı şerifinin üçünde (2 Mart 1307) ol mikdar maaşla Edremit üç yüz on senesi şehri şevvalinin yirmi altısında (1 Mayıs 1308) yedi yüz guruş mâhiyye ile Cidde Telgraf ve Posta Merkezleri Muhâbere Memuriyetlerine nakil merkezde nöbetçi bulunduğu zamanlar ta'am bahanesiyle savuşup saatlerce merkezi memuriyetsiz bıraktığından ve geldiği zaman sekr hâliyle vazife görememekte olduğundan bu hâlin diğer memurlarda sirayet etmesi mütalaasına mebni ıslah-ı nefis üzere

⁷⁰ BOA, *DH SAİD* nr.47, s.163

irade (11) azlolunup işretten feragat edip ıslâh-ı nefis eylemesine nazaran üç yüz on iki senesi cemâziye'l- evvelinin on beşinde (1 Teşrîn-i sâni 1310) altı yüz guruş şehriye ile Girit vilayetinde telgraf ve posta merkezi müdüriyetine nakil edilmiş telgraf ve posta nezareti makamından varakası makrun-i hakikat idüğü tasdik olunmuşdur. Memuriyetleri nezâreti müşârun-ileyh sicil ve muhasebe kalemleri kuyûduna mutabakat şubece aynen görülen nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi kendisine iade kılınmıştır (15 Cemâziye'l-evvel 1317) (4 Teşrîn-i evvel 1315)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1312) aşırı bi't-tecîl beş yüz kırk guruşa tenezzül eylediği telgraf ve posta sicil şubesinin 12 Muharrem 1315 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin bin üç yüz on altı senesi şehri-şevvali'-l mükreminin on birinde 15 Şubat 1314 maaşı hâlisiyle Midilli telgraf ve posta merkezi muhâbere memuriyetine ve sene-i merkûme şehri zi'l-kadesinin on üçünde (12 Mart 1315) bin iki yüz kırk guruş maaşla Yemen vilâyetinde İmran telgraf ve posta merkezi müdüriyetine nakil ile maaşı üç yüz on yedi senesi rebî'u'l-ahirinin altısında(1 Ağustos 1315) bin beş yüz guruşa ve bin üç yüz on dokuz senesi muharreminin yirmi altısında(2 Mayıs 1317) maaşı hâlisiyle vilâyeti müşârun-ileyhada Zeyid telgraf ve posta merkezi müdüriyetine nakil edildiği sâlifü'z-zikr sicil şubesinin (27 Şevval 1317) ve (17 Receb 1319) tarihli vukuat pusulalarında gösterilmiştir.

Mumaileyh bin üç yüz yirmi bir senesi rebî'u'l-ahirinin yirmi birinde nikelden mamul Hamidiyye Hicaz Demiryolu Madalyası ihsân buyrulup müptela olduğu işret yüzünden ve mahallenin şikâyeti ve merakiz-i mütecâvere ve memurlarına olan itale-i lisani ve kaplı muhaberesini kasden tehire uğratması sebebiyle bin üç yüz iki senesi şevvalinin on dokuzunda (14 Kânûn-i evvel 1325) idâreten açığa çıkarıldığı 11 Nisan 1326 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.⁷¹

Mehmet Şakir Efendi

Sahaf esnâfindan Zağfiranbolulu müteveffa Hüseyin Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz elli iki sene-i hicrisi evâhirinde Dersaadette tevellüd eylemiştir.

⁷¹ BOA, *DH SAİD* nr.102, s.203

Mekteb-i ibtidâide ulûm-ı dîniye ve mekteb-i irfânı ile hâricde Arâbi ve Fârisi ve muhâsebe tahsîl etmişdir. Türkçe okur yazar

Bin iki yüz altmış sekiz senesi muharremü'l-hareminde on altı yaşında iken ebniye hulefalığı odasına mülâzemetle yetmiş beş senesi şehr-i şaban-ı şerifinin sekizinde(1 Mart 1275) dört yüz guruş maaşa nâil olmuş ve yetmiş altı senesi saferü'l-hayrının on altısında (1276) yüz guruş ve seksen senesi rebi'u'l-ahirinin yirmi dokuzunda (1 Teşrîn-i sâni 1279) iki yüz guruş zammıyla maaşı yedi yüz guruşa iblâğ ve seksen yedi senesi zi'l-hiccesinin yirmi birindeki tenkihâtta (1 Mart 1287) beş yüz seksen üç buçuk guruş tenzîl edilerek seksen sekiz senesi rebi'u'l-ahirinin yirmi dördünde (1 Haziran 1287) altı yüz otuz üç buçuk guruşa terakki ve şehr-i şerif-i recebin yirmi sekizinde (1 Teşrîn-i evvel 1287) altı yüz sekiz buçuk guruşa ve şehr-i şerif-i şabanın on altısında (18 Teşrîn-i evvel 1287) dört yüz yetmiş beş guruşa terakki eylemiş ve doksan senesi şehr-i şerifi recebinin beşinde (1 Ağustos 1289) beş yüz altmış beş guruş maaş ile hendesehâne kalemine nakil ve doksan iki senesi zilhiccesinin on altısında (1 Kânûn-i Sâni 1291) otuz beş guruş ve doksan dört senesi şevvalinin beşinde (1 Teşrîn-i evvel 1293) yirmi beş guruş ve doksan beş senesi rebi'u'l-ahirinin onunda (1 Nisan 1294) üç yüz yetmiş beş guruş zammıyla maaşı bin guruşa iblâğ ve doksan yedi senesi şehr-i şerifi recebinin beşinde (1 Haziran 1296) sekiz yüz guruşa tenzîl edilmiştir.

Vazife-i memuresini îfâ eylemekde olduğu afîf ve müstakîmü'l-etvâr bulunduğu hendesehâne baş kitâbetinden tenmik ve makam-ı emânetten tasdîk kılınmıştır.

Emânet-i müşârun-ileyh ebniye dâireleriyle hendesehâne kalemine tarih-i tayîniyle maâşatı mikdarı muvâfık kuyûd olduğu tercüme-i hal varakası zahrına muhâssene-i emânet ile hendesehânedeki yazılan derkenarlardan anlaşılmasıdır.(7 Zi'l-hicce 1311) (20 Mayıs 1310)⁷²

Mehmed Şevket Bey

Kırım Hanları Sülâlesinden Olup Enderûn-u Hümâyûnda neş'et etmiş olan Alâiye karantine nâzırı esbak Hacı Ahmed Nazîf Beyin mahdûmudur.Bin iki yüz elli beş senesi hicrîsi muharreminin ibtidâsında Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir.

⁷² BOA, *DH SAİD* nr.49, s.184

Evvela Dersaâdetde Uzun Çarşıda kâin sıbyan mektebinde mübâde-i ulûm ve bâdehu Valide Sultan Mektebinde üç sene-i müddet Arabî ve Fârisî ve coğrafya tedris etmiştir. Türkçe kitâbet eder. Lisân-ı Arabiyeye dahi aşınadır.

Bin iki yüz yetmiş iki sene-i hicrîsinde on sekiz yaşında olduğu halde mülâzemetle ticarethâne-i âmire mimâr kalemine dâhil ve bir müddet sonra üç hisse vazifeye nâil olup yetmiş üç senesi zi'l-kadesinde şehri yüz yetmiş guruş nöbet aidâtı ile Telgrafhâne-i Amire muhâbere mülâzemetine ve yetmiş beş tarihinde iki yüz elli guruş maaşla Dersaâdet Muhâbere-i Telgrâfiyye memuriyetine bi't- tayîn yetmiş altı senesi evâilinde maaşı beş yüz guruşa terakki ederek sene-i merkûme evâsıtında memuriyeti yedi yüz elli guruş maaşla Şam telgrafhânesi baş muhâbere memurluğuna ve oradan yetmiş dokuz senesi evâhirinde bin iki yüz elli guruş maaşla ve seksen senesinde bin dört yüz kırk guruş maaşla Cidde ve seksen bir senesinde bin beş yüz guruş maaşla Şam ve seksen üç senesi evâsıtında vuku'-u infisâline mebnî sene-i merkûme evâhirinde bin iki yüz kırk guruş maaşla Erzincan ve oradan seksen dört senesi evâsıtında mezkûru'l-mikdar maaşla Erzurum ve oradan seksen beş senesi evâilinde bin guruş maaşla Bitlis ve oradan sene-i merkûme evâhirinde bin iki yüz kırk guruş maaşla Diyarbekir telgraf müdürlüğüne ve seksen sekiz senesi evâilinde bi'l-infisâl sene-i merkûme evâsıtında beş bin guruş maaşla Yemen ve oradan Kapu'l azime sene-i merkûme evâhirinde üç bin guruş maaşla Bosna ve oradan doksan iki senesi muharreminde mezkûru'l-mikdar maaşla Erzurum telgraf müfettişliğine tahvîl ve bâdehu unvân-ı memuriyeti hasbe't-teşkilât telgraf baş müdürlüğüne tebdil olunarak doksan yedi senesi recebinde iki bin guruş maaşla Mâbeyni-i Hümayun Mülûkâne Telgraf Müdürlüğüne ve dört buçuk ay sonra infisâl vuku'una mebnî doksan sekiz senesi saferinde uhdesine üç bin guruş maaşla ve Hakkari ciheti ve hudûd-u î-Îrâniye hutût-ı telgrafiyesinin tahdîd ve memuriyeti inhitâm ile elyevm bulunduğu Erzurum ve Van ve Bitlis ve Hakkari vilâyet-i celîlesi telgraf baş müdürlüğü ve seksen iki senesi cemâziye'l-evelinin yirmi sekizinci günü Şam telgraf müdürü iken rütbe-i sâlis ve doksan dört senesi recebinin yirmi dördüncü günü Erzurum telgraf baş müdürü iken terfî'an rütbe-i sâniye sınıf-ı sanisi tevcîh ve sene-i merkûme zi'l-kadesinin onbeşinci günü dördüncü rütbeden bir kıt'a mecîdî nişânı ihsân buyrulmuştur.

Şimdiye kadar bulunduğu hizmetta nakil ve tahvîl sûretiyle infikâk edip Şam telgraf müdürlüğünde infisâli mübâya'a kılınan telgraf vergilerine fesâd karıştırdığı hakkında vukû' bulan izz ve bane mebni olduğu halde vilâyet meclisi idaresince icra kılınan muhaâkemedede beraati tebliğ etmekle keyfiyetin adliye nezâreti celîlesiyle telgraf nezâreti adliyesine bildirilerek müfterîlerin Akka'da kal'a -i bend edildiği ve Diyarbakırda infisâli dahi telgraf müfettişi karısının şikayeti üzerine ise de muhakeme talep edildiği halde mûma-ileyhin istinkâf eylediği cihetle memuriyetinin yine tahvîl edildiği tercüme varakası hâtimesinde muharrer olduğu halde Telgraf ve Posta Nezareti Aliyyesi tarafından yazılan mülâhazada bu maddelere dair bir şey denilmemiş olduğuna maddenîn-i mezkuriyenin hakkında dairece mevcûd olması lazım gelen muhâberât evrakı sûret-i musaddıkasının gönderilmesi hakkında nezâret-i müşârun-ileyhasıyla ahvâl-i müdüriyetçe yazılan tezkere zeyline muharrer olan 25 Recep 1300 tarihli cevap meľuf bulunan navakıs pusulasında maddetiyet-i mezkûrenin hakkında evraka destur alınamayıp ancak muma ileyhin Şam ve Diyarbakırdan infisal-ı hasbe'l icab idüğü kayden tayin eylemesi ve kendisinin zikr olunan infisallerinden sonra telgraf ve posta nezaret-i aliyyesince yine mühim ve mu'tena memuriyetlerde bulundurulması herhalde beraat zeyli kafi bulunduğu gösterilmiştir.

Van vilâyeti vâlisi devletlü Hasan Paşa hazretleri tarafından yazılan mutalaada oraya vürûdundan berü ve yeni kişâd olunan telgraf hutûtuyla ve posta tanzîmi mesalihiyle meşgul idüğü ve telgraf ve posta nezareti aliyyesi nâmına muâvini saâdeetlü Hasan Ali Efendi cânibince yazılan mukâlemede dahi sâhib-i tercümenin tercüme-i ahvâl komisyonu mahsûsunca bi't- tedkîk sıhhat olduğu beyan ve tasdîk edilmiştir.

(15 Cemâziye'l-âhir 1300) (11 Nisan 1299)

Mehmet Şevket Beyin üç yüz senesi rebî'u-l-âhiri zarfında rütbesi sâniye sınıf-ı mütemâyizine terfî ve memuriyeti sene-i mezkûre şehr-i ramazanının on sekizinde Diyarbakır posta ve telgraf baş müdüriyetine tahvîl olduğu halde müdüriyet mezbûreyi kabûlden istinkaf eylemesiyle infisâli vukû' bulduğu Posta ve Telgraf Nezâreti Aliyesinden vürûd eden 15 Şevval 1300 tarihli vukûât cedvelinde beyân olunmuştur Mîr-i Mûma- ileyhin bin üç yüz bir senesi rebî'u'l-evvelinin yirmi ikisinde iki bin guruş maaş ile Dersaadet ciheti telgraf müfettişliğine memur olduğu Posta ve

Telgraf Nezâreti Aliyyesinden vürud eden 7 Rebi’u’l- ahir 1301 tarihli vukûât cedvelinde izbâr kılınmıştır.

Mîr-i mûma- ileyh bin üç yüz üç senesi saferinin altısında tahkîk-i memuriyet ve bin iki yüz guruş harcırah ile Trabzon’a azimet ve sene-i merkûme rebi’u’l-evvelinin beşinde avdet ederek mîr-i mûma ileyh’in müdüriyet-i mezbûreye memuriyeti tehir ederek bin üç yüz altı senesi muharreminin yedisinde iki bin guruş maaşla telgraf ve posta nezâreti meclisi baş kitâbetine ta’yîn ve sene-i merkûme rebi’u’l-evvelinin ikisinde üçüncü rütbeden mecîdî nişân-ı zîşânı ihsân buyrularak iki gün sonra maaş-ı mezkûr iki bin iki yüz elli guruşa iblâğ kılınmıştır.

Mîr-i mûma- ileyh bin üç yüz dokuz senesi zi’l-kadesinin on sekizinde (1 Haziran 1308) iki bin iki yüz elli guruş maaş ve becâyîş sureti ile Konya vilayeti telgraf ve posta müfettişliğine nakil olunmuştur.

Mîr-i mûma- ileyh’in bin üç yüz on senesi rebi’u’l-evvelinin yirmi yedisinde (6 Teşrîn-i evvel 1308)bin iki yüz yirmi yedi guruş maaşla tekaüd-i icra buyrulmuştur.

Mîr-i mûma- ileyh’in Rusya muharebe-i mündefi’ası esnasında Erzurum ve Van telgraf baş müdüriyeti vazifesiyle Erzurum ve mevâki’-i sâire hududundaki hizmetine dair fevkalade komiseri devletlü Gazi Ahmet Muhtar Paşa hazretleri tarafından verilip Sicill-i Ahvâl Daire-i umûmisince görülen (2 Cemâziye’l- âhir 1310) tarihli şehâdetnâme doksan üç senesi nisan-ı ibtidâsında zaman-ı musâlahaya kadar Orduy-u Hümayundan îfâ-i vazifeye sa’y ve azimetle öyle bir sıkı ve mühim zamanlarda Erzurum ile Kars ve yine Erzurum ile Beyazıt arasında ki nokkat mevaki’-i askeriyede ve ondan sonrada Kars’ın ilerüsünde bulunan seyyar Orduy-u Hümayuna hutût-ı telgrafiye tahdîdi ve icâb eden yerlerle merkezler ve te’min-i muharebe için Orduy-u Hümayun ve firkaların buldukları mevaki’a tatar postaları kişâdı misüllü husûssâtda geceli gündüzlü çadır altında bulunarak temin ve hüsnü ceryan muhabereye nezaret eylediği ve Erzurum’un muhâsarası sırasında bir gayreti ve cesareti fevkalade ile evrakı mühîmmeyi beraberce alub Trabzona geldikten sonra Çatalca tarafında bulundurulmuş olan Orduy-u Hümayunun temîni muhaberât telgrafiyesi emren hemen bezl-i müsâade eylediği ve bu hizmetinden dolayı kendisine zamm-ı maaş veya harcırah

verilmediği tasdik edilmiş ve icra-i tekaüdü hakkında ki 27 Recep 1310 tarihli berât-ı hümayun görülerek iâde kılınmıştır.⁷³

Mehmed Şükrü Ağa

Köroğlu Rençber Ali Ağanın oğludur.

Bin iki yüz elli dört senesi şehri recebinin guresinde (sene-i maliye 1253) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfusu tezkere-i osmanisinde muharrerdir.

Hiçbir mektepte tahsil etmediği gibi okuyup yazması dahi olmadığı terüme-i hal varakasında mesturdur.

Bin iki yüz doksan dört senesi şehri saferü'l-hayrının altısında 8 Şubat 1292 iki yüz otuz beş guruş maaşla mülga Dersaadet Emtia Gümrüğü Kolculuğuna tayin olunarak iki yüz doksanbeş senesi şehri şabanu'l-muazzamının on dördünde 1 Ağustos 1294 maaşı üç yüz guruşa terakki ve iki yüz doksan yedi senesi şehri rebi'u'l-ahirinin birinde 1 Mart 1296 umum sırasında maaşı iki yüz kırk guruşa tenzil etmiş ve üç yüz on iki senesi şehri rebi'u'l-ahirinin yirmi üçünde 11 Teşrin-i sani 1310 dört yüz guruş maaşla Dersaadet Emtia Dahiliye Gümrüğüne merbut şimendifer şubesi sevk memurluğuna tayin edilmiştir.

Dersaadet Emtia Dahiliye Gümrüğü Neazretinden yazılan mülahazaya atfen rüsumat emaneti celilesinde elyevm memuriyette müstahdem idüğü tasdik kılınmıştır.

Mülga Dersaadet Emtia Gümrüğü Kolculuğu vazife-i hazırasında müddeti istihdam ve mikdarı maaş ve keyfiyeti nakli muhasebe-i emanete kaydından anlaşılmış ve nüfus-ı tezkere-i osmaniyesinin aslı sicil kalemince görülerek iade edilmiştir.(6 Cemaziye'l-evvel 1324) (15 Haziran 1322)

Muma ileyh nezaret-i mezkureye merbut Anadolu demiryolu sevkiyat şubesinde muayenesi icra olunarak Haydarpaşaya sevk ve nakil edilmiş olan eşya meyanında eşyay-ı memnua bulunduğu haber verilmesiyle mezkur mal iade edilerek derunundaki eşyanın ikinci muayenesinde yetmiş üç torba saçma ile beher paketi elli adet olmak üzere sekiz adet revolver ve beş paket donanma fişengi ve her pakette yirmi kutu olmak üzere elli bir paket tüfenk ve dört kutu kapsül dokuz buçuk kile saf barut zuhur etmiş ve

⁷³ BOA, *DH SAİD* nr.3, s.231

bu eşyanın kasden imrar ettirildiğine delail mevcut değilse de mumaileyhin mükellef olduğu vazifeye adem-i takayyüdü cezayı istilzam eder ahvalden bulunduğundan üç yüz on altı senesi şehr-i şevvalinin on ikisinde 11 Şubat 1311 azl ile ahiren icra kılınan tedkikatta eşyayı mezkureyi meyanında barut sandığının müma ileyh vasıtasıyla muayene edildiğine dair bir güna kaydı resmi olmadığı ve kendüsü emekdarandan bulunduğu cihetle şimdiye kadar açıkda kalması cezayı kafi addolunarak ilk açılacak bir kolculuk hizmetine tayin ve tanzif olunmak üzere şidilik üç yüz on yedi senesi zi'l-kadesinin on dokuzunda 14 Ağustos 1315 mülazemeten Dersaadet Emtia Dahiliye Gümrüğü Neazretine izam olunarak üç yüz on sekiz senesi şehr-i şevvalinin yirmi birinde 29 Kanun-i sani 1316 yüz elli guruş maaşla nezaret kolculuğuna bi't -tayin maaşı üç yüz on dokuz senesi muharreminin on birinde 17 Nisan 1317 iki yüz ve sene-i mezkur şevvalinin on ikisinde 9 Kanun-i sani 1317 iki yüz yirmi ve üç yüz yirmi senesi şehr-i rebi'u'l-evvelinin yirmisinde 13 Haziran 1318 iki yüz kırk ve sene-i mezkure şehri recebinin dördünde 23 Eylül 1318 iki yüz elli guruşa iblağ edildiği rüsumat sicil şubesinin olbaddaki vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.⁷⁴

Mehmed Şükrü Efendi

Urganizâde Hâcî Tahir Efendinin mahdûmudur.

Bin iki yüz kırk üç tarihinde Zağfiranbolu'da tevellüd etmiştir

Mekteb-i sıbyânide mukaddimât-ı ulûmu bade't tahsîl Arabîden kâfiye Fârisîden Gülistana kadar okumuştur. Türkçe kitâbet eder.

Bin iki yüz altmış üç tarihinde yirmi yaşında olduğu halde mülâzemetle Kastamonu tahrirat kalemine duhûl ve muahharen Dersaadete vürûd ile altmış dokuz senesi muharreminde mâliye hazine-i celîlesi Rumeli vâridat muhasebesine devam edip yetmiş senesi şabanının evasıtında altı yüz guruş maaş ile Göynük Sancağı mal refik-i evvelliğine ve yetmiş bir senesi rebi'u'l-âhirinde bin guruş maaş ile livâ-i mezkûr tahrirât kitâbetine ve dört sene sonra infisâl ile altı mah açıkda kalarak yetmiş altı senesi cemâziye'l-ahiresi evâhirinde yedi yüz elli guruş maaş ile Sene sancağı tahrirât kitâbetine ve yetmiş sekiz senesi rebiu'l-ahirinde bin beş yüz guruş maaş Topcu sancağı tahrirât ve muahharen meclis kitâbetine tayîn olup üç seneye mütecâviz îfâ-i

⁷⁴ BOA, *DH SAİD* nr.127, s.225

memuriyet eyledikten sonra bi'l-isti'fa on mah kadar açıkda kalarak yetmiş dokuz senesi zi'l-hiccesi evâsıtında bin beş yüz guruş maaş ile Münkalye kazası müdürlüğüne ve seksen tarihinde iki bin guruş maaş ile Mecâdiye kazası müdürlüğüne nakil ve iki buçuk ay sonra ittisal ile iki sene mikdarı ma'zül kalarak seksen iki tarihinde iki bin guruş maaş ile Kozan merkezi müdürlüğüne ve yedi mah sonra iki bin beş yüz guruş maaş ile Enderin Kazası kaymakamlığına memur ve dokuz ay sonra munfasıl olup seksen üç senesi cemaziye'l- ahiresinde bin altı yüz altmış guruş maaş ile Akka tahrirât müdürlüğüne ve beş mah sonra iki bin üç yüz guruş maaş ile Hama Sancağı ve iki sene sonra üç bin guruş maaş ile Kars sancağı bakâyâ komisyonları riyâsetine tahvîl-i memuriyet etmiş ve on dört ay sonra infisâl ederek seksen dokuz senesi ramazanında üç bin guruş maaş ile Trablusşam sancağı şemsiye komisyonu azalığına ve dokuz mah sonra bi'l infisâl doksan bir senesi rebi'u'l-ahîrinde bin üç yüz guruş maaş ile Boyabad kazası kaymakamlığına ve on bir mah sonra infisâl ile doksan üç senesi recebinde altı yüz guruş maaş ile Kastamonu vilayeti meclis-i teczi baş kitâbetine ve doksan altı senesi Eylülünde iki bin guruş maaş elhâline müstahdem olduğu vilâyet-i mezkûre bidâyet mahkemesi müdde-i umûmî muâvinliğine tahvîl-i memuriyet eylemiştir.

Şimdiye kadar bulunduğu hizmette nakil ve tahvîl sorunlarıyla ve hasbe'l-kader infisâl ederek taht-ı muhâkemeye alınmamış ve müttehem olmamıştır.

Kastamonu vilâyeti vâlisi Saâdetlü Serî Paşa Hazretleri tarafından derc olunan mülâhazada “Efendi-i mûma-ileyhin bir güne sû-i hâl ve hareketine mesmû'um olmamıştır.denildiği gibi Adliye Nâzırı Devletlü Cevdet Paşa Hazretleri tarafından yazılan mutâlaada dahi vilayetin işbu şahadeti tasdîk olunur” denilmiştir.(15 Zi'l-hicce 1299) (16 Teşrîn-i sâni 97)

Mûma-ileyh Mehmet Şükrü Efendinin maaşı bin iki yüz doksan altı senesi ramazan-ı şerîfinin yirmi beşinde icra kılınan aşar tenkîhâtında bin sekiz yüz guruşa tenezzül ederek bin üç yüz senesi zi'l-hiccesinin on altısında azl olunmuştur.⁷⁵

Mehmed Şükrü Efendi

Eminoğlu denmekle ma'ruf Zürra'dan Osman Ağanın oğludur.

⁷⁵ BOA, *DH SAİD* nr.2, s.279

Bin iki yüz seksen sekiz sene-i hicriyyesi Receb-i şerifinin yirmi sekizinde 2 Teşrin-i Evvel 1287 Zağfiranbolu kasabasına mülhak Bulak karyesinde tevellüd eylediği nüfus tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir.

Karye-i mezkur sıbyan mektebinde mübadi-i ulum-i diniyyeyi öğrendikten sonra Dersaadete gelüb Şehid Mehmed Paşa Medreseleri tahsil ve mekteb-i mezkurdan 1 Ağustos 1306'da bir kıtra şهادetname ahz etmiş ve Bayezid Dersiamlarından Kırşehirli Mehmed Efendinin halka-i tedrisine de devam ederek sarf ve nahiv ve mantık ve usul-i fıkıh okumuş ve el-yevm devam etmekte olduğu tercüme-i hal varakasında mesturdur. Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on sekiz sene-i hicriyyesi saferinin yirmi beşinde 7 Haziran 1316 şehri on guruş maaşla Evkaf-ı Hümayun Nezaret-i Celilesi Sicil Ahval ve İstatistik Kalemine dahil ve bin üç yüz on sekiz sene-i hicriyyesi rebî'u'l-ahirinin on sekizinde 1 Ağustos 1316 on guruş ve bin üç yüz on sekiz sene-i hicriyyesi cemaziye'l-evvelinin on dokuzunda 11 Eylül 1316 dokuz guruş ve bin üç yüz on sekiz sene-i hicriyyesi şabanının yirmi birinde 1 Kanun-i Evvel 1316 on guruş zammıyla maaşı kırk guruşa baliğ olmuştur.

Mumaileyhin tercüme-i hal varakası müdüriyeti Evkaf-ı Hümayun Nezareti Sicil-i Ahval ve İstatistik Kalemi müdüriyetlerinden yazılan mülahazada hüsn-i hal eshabından olduğu gibi erbab-ı sadakat ve istikametten bulunmakta ve vazife-i memuriyeti bi hakkın ifaya devam ve ikdam eylemekte bulunduğu gösterilmiş ve mülahaza-i mezkure nezaret-i müşarun ileyhadan da tasdik edilmiştir.

Ber minval-i muharrer mumaileyhin mezkur kaleme tarih-i duhuliyle mikdar-ı maaşı ve maaşında vuku bulan zamayimin tevarih ve mikdarları cihat-ı idaresinin 22 Haziran 1316 ve 14 Ağustos 1316, 4 Eylül 1316 ve 6 Kanun-i Evvel 1316 tarihli ilmuhaberelerinden anlaşılıb mezkur ilmuhaberler canib-i mahsusunda ve nüfus tezkere-i Osmaniye ve mektebi rüşdi şهادetnamesi suret-i musaddıkları da asıl tercüme-i hal varakası ile Evkaf-ı Hümayun Sicil Şubesinde mahfuzdur. 28 Rebi'u'l-evvel 1321 ve 11 Haziran 1319

Mumaileyhin maaşı bin üç yirmi senesi muharreminin altısında 1 Nisan 1318 elli guruşa ve sene-i merkum şevvalinin dördünde 21 Kanun-i Evvel 1318 yüz elli guruşa iblağ

edildiği Evkaf-ı Hümayun Sicil Şubesinin 1 Teşrin-i Sani 1319 tarihli iki kıtra vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Mumaileyhin Bayezid Cami-i Şerifinde ikmal-i tahsil ile tekmil-i nesh ederek icazetname almasından dolayı bin üç yüz yirmi iki senesi zi'l-kadesinin yirmi dokuzunda küşe-i liyakat-ı medaris ihsan buyrulduğu görülüb iade edilen berat-ı alisiyle icazetnameden anlaşıldığı şube-i mezkurenin 4 Teşrin-i Evvel 1312 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin bin üç yüz yirmi dört senesi rebi'ü'l-evvelinin on yedisinde 27 Nisan 1322 yüz yetmiş guruş maaş ve yüz altmış iki guruş masarîf-i müteferrika ile sicil idaresi tahkik memurluğuna nakl ve tahlif-i icra edildiği şube-i merkumenin 29 Mayıs 1322 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin bin üç yüz yirmi yedi senesi şabanının yirmi sekizinde 1 Eylül 1325 icra olunan tensikatta dört yüz guruş maşala sicil kalemi dördüncü sınıf kitabetine tayin kılındığı 23 Teşrin-i Sani 1325 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumaileyhin üç yüz yirmi sekiz senesi recebinin dokuzunda 22 Haziran 1327 altı yüz guruş maaşla Üsküdar Evkaf İdaresi üçüncü sınıf kitabetine terfi ettirildiği 10 Teşrin-i Evvel 1327 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin üç yüz otuz senesi recebinin yirmi dokuzunda 1 Temmuz 1328 maaşıyla Emval ve Emlak-i Vakfiye İdaresi üçüncü sınıf kitabetine nakledildiği 25 Nisan 1329 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir. 21 Mayıs 1329

Mumaileyhin 10 Teşrin-i Sani 1329 tarihinde maaşıyla Memurin Kalemi üçüncü sınıf kitabetine naklolunduğu 5 Kanun-i Evvel 1329 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir. 10 Nisan 1320⁷⁶

Mehmed Tevfik Efendi

Zağfiranbolu Mekteb-i Rüşdiyye muallimi sânilîğinden mütekaid Mustafa Asım Efendinin oğludur. Bin iki yüz seksen iki sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1281) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkasında muharrerdir. Sıbyan mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye ve

⁷⁶ BOA, *DH SAİD* nr.107, s.151

Zağfiranborlu Mekteb-i Rüşdiyesinde fasl-ı müretteb fünûnu ve muahharen medresede bir mikdar Arabi ve Fârisi okumuşdur. Şâhadetnâme almamışdır. Türkçe okur yazar. Bin üç yüz bir senesi Ramazan-ı şerifinin yirmisinde (1 Temmuz 1300) on dokuz yaşında iken beş yüz elli guruş ve üç yüz iki senesi ramazan-ı şerifinin yirmi dördünde (25 Haziran 1301) yedi yüz guruş maktu' ücretle Aktaş nahiyesi aşar muvakkat kol kitâbetlerinde ve üç yüz altı senesi recebü'l-ferdinin altısında (27 Şubat 1304) yedi yüz elli guruş maktu ücretle ağnam kol memuriyetinde ve zi'l-hiccesinin sekizinde (25 Temmuz 1305) sekiz yüz guruş ücretle Eflani nahiyesi aşar kol kitâbetine ve üç yüz yedi senesi Recebü'l-ferdinin on üçünde (20 Şubat 1305) yedi yüz guruş ücretle Zağfiranbolu merkez kazası ağnam kitabetinde ve üç yüz sekiz senesi recebü'l-ferdinin yirmi beşinde (21 Şubat 1306) altı yüz guruş ücretle kaza-i mezkûr ağnam kol memuriyetinde ve üç yüz dokuz senesi şabanü'l-muazzamının onunda (21 Şubat 1307) ve üç yüz on guruş ücretle ağnam ta'dad kol kitabetinde ve bin üç yüz on senesi şabanü'l-muazzamının on altısında (20 Şubat 1308) dört yüz altmış iki buçuk guruş maktu' ücretle ağnam ta'dâd kol memuriyetinde ve üç yüz on bir senesi şabanü'l-muazzamının yirmi beşinde (20 Şubat 1309) üç yüz elli guruş maktu' ücretle ağnam ta'dâd kol kitabetinde istihdam olunarak üç yüz on iki senesi cemaziye'l- ahirinin yirmi üçünde (9 Kânûn-i evvel 1310) yüz otuz beş guruş maaşla Kastamonu sancağında Eflani nahiyesi kitabetine tayîn kılınmıştır. Zağfiranbolu kazası kaymakamlığından ve Kastamonu vilâyeti defterdarlığıyla valiliği vekâletinden yazılan mülâhazalara atıf ile mâliye nezâreti celîlesinin iktidarı vazifesinin îfâya kâfi idüğü beyân kılınmıştır. Nüfûs-ı tezkere-i osmânisi sûreti musaddıkası ve hizmeti muharrerinde istihdamıyla aldığı ücret-ı mekâdirini ve beraet-i zimmetini hâvi kaza-i mezkûre idare meclisini (5 Kânûn-i evvel 1310) tarihli mazbatasında musaddık suretleriyle vilayeti müşârun- ileyh meclis idâresinin (21 Eylül 1311) tarihli mazbatası melfuf bulunan kaza-i mezkûr mâl müdürlüğünden musaddık kayıd pusulası ve nâhiye-i mezkûre kitâbetine tarih-i tayîniyle mikdarı maaşını ve emr-i tahlifinin icrası mahalline tebliğ olduğunu havi muhasebe-i umûmîye-i mâliyenin (14 Teşrîn-i Sâni 1311) tarihli ilmuhaber aslı tercüme-i hal varakasıyla mahfûzdur. Tercüme-i hâl varakasında doksan dokuz senesi şabanü'l muazzamının on yedisinde (20 Haziran 98) sekiz yüz guruş ücret-i maktû' ile Zağfiranbolu kazasında Ulus nâhiyesi aşar kol muharrirliğinde bulunduğu gösterilmiş

ise de salife'z-zikr kayıt pusulasında işbu hizmetinin kaydına zaferyab olunamadığı muharrer bulunmuştur. (12 Şevval 1316)(10 Şubat 1314)

Mûma-ileyhin üç yüz on dört senesi şehri-rebi'u'l-evvelinin dördünde (1 Eylül 1312) yüz otuz beş guruş maaşla Ulus nâhiyesi kitâbetine nakil olunarak emri tahlifinin Kastamonu vilayeti defterdarlığına tebliğ edildiği Muhasebe-i Umûmîye-i Mâliyenin (4 Haziran 1313) tarihli ilmuhaberine atf ile mâliye sicil şubesinin (2 Temmuz 1313) tarihli vukuat cedvelinde gösterilmiştir.⁷⁷

Mehmed Tefik Efendi

Cennet Mekan Sultan Ahmed Han Tabe Serah Hazretleri Cami'-i Şerifi müezzin-i evveli Zağfiranbolulu Mustafa Münib Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz doksan yedi sene-i hicriyesi şevvali şerifinin birinci gününe musadif 26 Ağustos 1296 Dersaadette tevellüd eylediği nüfusu tezkere-i osmanisinde muharrerrdir.

Dersadette Sultan Ahmet civarında Kemeraltı Mekteb-i İbtidaisinde ulum-ı diniyeyi ve Güllhane-i Rüşdiye-i Askeriyesinde üçüncü sınıfa kadar tedris-i meşrut olan dersleri okumuş ve fakat mekteb-i mezkurdan şahadetname alamamış olduğu tercüme-i halinde muharrerrdir. Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on iki senesi zi'l-kadesinde (Nisan 1311) Telgraf ve Posta Nezarti Aliyyesi muhasebe kalemine mülazemeten dahil olup dört sene devam ettikten sonra rızasıyla kalem-i mezkuru terk etmiş ve bin üç yüz on yedi senesi muharremü'l- haramının dördünde 2 Mayıs 1315 Evkaf-ı Hümayun Nezareti Celilesi Meclis-i İdare Kalemine girmiş ve bin üç yüz on yedi senesi hicriyyesi cemaziye'l-evvelinin yirmisinde 14 Ağustos 1315 mezkur kalemde otuz guruş maaşa nail olmuştur.

Evkaf-ı Hümayun İdare Meclisinden yazılan mülahazada muma ileyhin meclis kalemine müdavim ve hüsn-i ifada sa'y-ı gayrerti meşhud bulunduğu tasdik ve nezareti müşarun ileyhadan teyid olunmuştur.

Ber minval-i muharrer muma ileyhin Telgraf ve Posta Nezareti Aliyyesi Muhasebe Kalemine mülazemeten müddet-i devamı kalem-i mezkurun 13 Mart 1316 tarihli varaka-i memhuresinden ve meclis kalemine tarih-i tayin ve mikdar-ı maaşı cihat

⁷⁷ BOA, *DH SAİD* nr.85. s.22

idaresini 29 Eylül 1323 tarih 3292 nüfus / 869 cihat numaralı ilmuhaberinden anlaşılmıştır. Mezkur muhasebe kaleminin varakasıyla cihat idaresinin ilmuhaberi ve tercüme-i hal varakası Evkaf-ı Hümayun Sicil-i Ahval şubesinde mahfuzdur. Nüfus-ı tercüme-i hal varakasına bi't tedkık muvafık görülerek iade kılınmıştır (28 Rebi'ü'l-evvel 1322 ve 11 Haziran 1319)

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz on sekiz senesi şabanının altısında 13 Teşrin-i sani 1316 kırk guruşa iblağ edildiği Evkaf-ı Hümayun sicil şubesinin 31 Mart 1319 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir. Mumaileyhin vazaif-i memuriyetini ifada meşhud olan sa'yu gayretine mebni üç yüz on sekiz senesi muharreminin yirmi dokuzunda rütbe-i salise tevcih buyrulmuştur.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi senesi zi'l-hiccesinin on altısında 2 Mart 1319 seksen guruşa iblağ edildiği şube-i mezkurenin 29 Mayıs 1319 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l- ahiresinin yirmi dokuzunda 8 Eylül 1319 yüz elli guruşa iblağ edildiği mezkur şubenin 1 Teşrin-i sani 1319 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi recebinin onunda 25 Ağustos 1323 yüz seksen beş guruşa iblağ edildiği 1 Teşrin-i sani 1323 tarihli vukuat pusulasında beyan olunmuştur.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi altı senesi rebi'ü'l-evvelinin on dördünde (3 Nisan 1324) yüz doksan beş guruşa iblağ edildiği 9 Temmuz 1324 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Mumaileyhin bin üç yüz yirmi yedi senesi şabanının yirmisinde 23 Ağustos 1325 icra olunan tensikatta kadro haricine çıkarılmış ise de sene-i mezbure ramazanının on beşinde (17 Eylül 1325) bi'l- imtihan iki yüz elli guruş maaşla Tamirat ve İnşaat Kalemi mülazımlığına tayin kılındığı 6 Teşrin-i sani 1325 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumaileyhin bin üç yüz yirmi sekiz senesi recebinin yedisinde 1 Temmuz 1326 dört yüz guruş maşla Emlak-ı Vakfiye İdaresi dördüncü sınıf kitabetine terfi edildiği 6 Teşrin-i evvel 1326 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumaileyhin bin üç yüz yirmi dokuz senesi rebi'ü'l-evvelinin on üçünde 1 Mart 1327 altı yüz guruş maaşla İstanbul Evkaf Müdüriyeti İnşaat ve Tamirat Heyeti kayıt ve tahrir üyesi üçüncü sınıf kitabetine terfi edildiği 7 Haziran 1327 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Mumaileyhin üç yüz otuz senesi rebi'ü'l-ahirinin yirmisinde 27 Mart 1328 sekiz yüz guruş maaşla İstanbul Vilayeti Evkaf Müdüriyeti inşaat ve tamirat heyeti fenniye muharreriyesi muhasebe refiki evvelliğine terfi edildiği 21 Nisan 1328 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyhin maaşının 13 Şubat 1329 tarihinde bin guruşa iblağ edildiği Evkaf Nezareti Memurin Müdüriyetinin 23 Şubat 1329 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.(25 Rebi'ü'l-ahir 1330)⁷⁸

Mehmed Zihni Efendi

Hoca Osman Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen beş senesi muharreminin on sekizinde Zağfiranborlu kasabasında tevellüd etmiştir.

Kasaba-ı mezkûre sıbyân mektebinde mukaddime-i ulûm-ı dîniyeye ve mekteb-i rüşdiyesinde müretteb fünûnu kıraât ederek şahâdetnâme almıştır. Türkçe okur yazar. Fârisî tefehhüm eder.

Bin üç yüz beş senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi ikisinde yirmi yaşında olduğu halde mülâzemetle Zağfiranborlu kazası tahrirât kalemine duhûl edip üç yüz altı senesi muharreminin on birinde yüz otuz beş guruş maaşla Ulus nâhiyesi tahrirât kitâbetine tayîn olunmuştur. Mezkûr şâhadetnâmenin sûreti merbuttur.

⁷⁸ BOA, *DH SAİD* nr.109, s.117

Kaza-i mezkûr kaymakamlığıyla Kastamonu vilâyeti valiliğinden yazılan mülâhazalara atıf ile Mâlîye Nezâret-i Celîlesinden mûma-ileyhin devamıyla liyâkatin vazifesini îfâya kifâyeti beyân kılınmıştır(14 Safer 1309)(5 Eylül1307)

Mûma-ileyh bin üç yüz sekiz senesi şehri muharreminin yirmi üçünde istifaen infisâl eylemiştir.⁷⁹

Mehmed Zühdi Efendi

Zağfiranbolu kazasına mülhak Çerçen karyesi mekteb-i ibtidai muallimi Dilâverzâde Süleyman Sabri Efendinin oğludur.

Bin iki yüz doksan senesi cemâziye'l-ahiresinde (1Temmuz 1289) Çerçen karyesinde tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Karye-i mezkûre mekteb-i ibtidaisinde mukaddimât-ı ulûm-ı dîniyeyi teallüm eyledikten sonra Dersaâdete gelerek Ayasofya-i Kebîr Medresesine duhûl ile Beyazıt Cami'-i Şerîfi dersiamlarından Arapkırlı Hüseyin Avni Efendiden icâzetnâme almış olduğu gibi Dâru't -Tedris Mektebinde de tederrüs ederek tasdiknâme almıştır.

Bin üç yüz on dört senesi rebî'u'l-evvelinin yirmi altısında (24 Ağustos 1312) üç yüz yirmi guruş maaşla Beşiktaş Mekteb-i Rüşdiye-i Askerîsi Kavâid-i Osmânisi muallimliğine tayîn olunarak üç yüz on sekiz senesi recebinin altısında (17 Teşrin-i evvel 1316) maaş-ı halisiyle Soğuk Çeşme Rüşdiyye-i Askeriyesi kavâid muallimliğine ve üç yüz yirmi bir senesi zi'l-kade-i şerifinin on dokuzunda (24 Kânûn-i sâni 1319) dört yüz seksen guruş maaşla Beşiktaş Mekteb-i Rüşdiye-i Askerîsi muallimliğine nakil edilmiştir.

Mekâtib-i Rüşdiye-i Askeriye müdür-i umûmîyesi kaymakamı Mehmed Raif Bey tarafından yazılan mülâhazada mûmâ-ileyhin tercüme-i hal varakası tasdik kılınmıştır.

Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesiyle icâzetnâmesi ve Dâru't-Tedrîs ikinci sene derslerini okuyup ma'zurat-ı şer'iyyesine mebnî mektebi terk eylediğine dair tasdiknâme şubede aynen görülerek îade edilmiş ve tarih-i tayîniyle yeni maaşı Piyâde dairesinden şubeye

⁷⁹ BOA, *DH SAİD* nr.35, s.6

tevdî' olunan kayıd sûretleriyle mutabık etmişdir sicildeki kaydına mutabıktır.(24 Recep 1327) (28 Temmuz 1325)⁸⁰

Mustafa Asım Efendi

Hâcegandan İsmail Hakkı Efendinin oğludur

Bin iki yüz doksan yedi sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1296) Kastamonu vilâyetinde Zağfiranbolu kazasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkasında muharrerdir

Sıbyan mektebinde mukaddimât-ı ulûmu dîniyeyi ve kasaba-i mezkûr mekteb-i rüşdiyesinde müretteb dersleri okuyub a'la derecede şahâdetnâme almışdır

Bin üç yüz yirmi bir sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1319) mezkûr Zağfiranbolu kazası telgrafhanesine mülâzemetle girip üç yüz yirmi iki senesi muharreminin ikisinde (5 Nisan 1320) iki yüz guruş maaşla Kastamonu vilâyetinde Ereğli kazası telgraf ve posta merkezi muhâbere memuriyetine bi't-tayîn resmi tahlîf-i icra kılınmışdır

Zağfiranbolu kazası kaymakamlığıyla telgraf ve posta nezâretinden vazifesine yoluyla devamı tasdîk edilmişdir.

Memuriyeti Nezâret-i müşârun-ileyha sicil ve muhâbere kalemleri kuyûduna mutâbık olup nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi ile mekteb-i rüşdi şahâdetnâmesinin sûreti musaddıkları aslı tercüme-i hâliyle beraber şubede mahfuzdur.(25 Rebi'u'l-evvel 1324)(6 Mayıs 1322)⁸¹

Mustafa Asım Efendi

Zağfiranbolu ulemasında Kara Alemdarzâde Ali Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz elli bir senesi hicriyesinde (sene-i maliye 1251) Zağfiranboluda tevellüd ettiği nüfusu tezkere-i osmanisinde muharrerdir

Mübad-i ulum-ı diniyeyi pederinden tahsil ettikten sonra kaza-i mezkur müftüsü el hac Ahmet Hilmi Efendiden ulum-ı âli ve âliyye teallüm ve tekmil-i nesh ederek icazetname

⁸⁰ BOA, *DH SAİD* nr.157, s.238

⁸¹ BOA, *DH SAİD* nr.118, s.177

almıştır.Türkçe kitabet eylediği ve Farsçaya aşına olduğu tercüme-i halinde muharrerdir.

Bin iki yüz doksan üç senesi rebi'ü'l-evvelinin onunda 2 Mart 1292 şehri yüz beş guruş maaşla kaza-i mezkur meclis-i deavi mümeyyizliği ne tayin olunup doksan altı senesi ramazan-ı şerifinin yirmi yedisinde 31 Ağustos 1296 infisal etmiş ve müddet-i mezburetynde almış olduğu maaş-ı mecmuğu dört bin beş yüz on buçuk guruşa baliğ olmuştur

Kaza-i mezkur müftüsü el Elhac Ahmed Hilmi Efendinin vuku'-ı vefatına mebni meclis idaresinin intihabı Kastamonu vilayeti celilesinin inhası üzerine bin üç yüz on senesi şevvvali guresinde 21 Haziran 1302 sureti fahriyede kaza-i mezkur müftülüğü uhdesine verilmiş ve üç yüz altı senesi şevvalinin on dokuzunda ba ibtida-i hariç Bursa Müderrisliği taltif buyrulmuştur.Zağfiranboluda kain İzzet Paşa Cami'-i şerifinde imam-ı evvelik ve hitabetle sair bazı cihetlere mutasarıfıdır.

Muma ileyhin deavi mümeyyizliğine tarihi tayiniyle müddet-i istihdamı ve aldığı maaşı mikdarı kaza-i mezkur kaymakamlığından mevrud 21 Kanun-i evvel 1329 tarihli tahrirat-ı cevabiyede gösterilmiş ve tarihi veladetini müsbet nüfusu tezkere-i osmaniyesiyle icazetnamesi ve müftülük menşuru ve uhdesinde bulunan imamet ve hitabet vesair vazai fin beratı âlisi ile Ruûs-ı Hümayunun suret-i musaddıkları aslı tercüme-i hal varakasıyla şubede hıfz edilmiştir.(26 Şevval 1325) (19 Teşrin-i sani 1323)⁸² 1324'te Safranbolu kazası müftüsü olarak başkasının mukayyet bulunmuş olması bu tarihten önce vefat etmesi ihtimalini ortaya çıkarır.⁸³

Mustafa Asım Efendi

Raşid Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz yetmiş dört sene-i hicriyyesinde sene-i maliye 1274 Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Tahsil-i ibtidaiyyeyi bade'l ikmal medreseye devam etmiş isede ahz-ı icazete muvafak olamadığı tercüme- i halinde muharrerdir.

⁸² BOA, *DH SAİD* nr.145, s.98

⁸³Sadık Albayrak, *Son Devir Osmanlı Uleması*, İstanbul 1996, c.4, s.54

Hizmet-i askeriyesinin redif kısmında iken 1 Teşrin-i evvel 1301 tarihinde ikinci Ereğli tali taburunda ifa-i hidmet eylemiş ve üç yüz on iki senesi rebi'ü'l-ahirinin yirmisinde 8 Eylül 1310 iki yüz elli guruş maaşla Ohri'de İttihat ve Terakki Mekteb-i ibtidaisi muallim-i evvelliğine tayin ve üç yüz on dört sebnesi şevvalinin dokuzunda 1 Mart 1313 maaşı iki yüz yirmi guruşa tenzil olunup üç yüz yirmi dört senesi cemaziye'l-ahiresinin yedisinde 5 Temmuz 323 bi'l-intikal on dördünde 12 Temmuz 1323 Çorlu Mekatibi Gayr-ı Müslüme Lisan-ı Osmanî Muallimliğine üç yüz guruş maaşla ve becayış suretiyle tayin kılınmış ve üç yüz yirmi sekiz senesi cemaziye'l-ahirini selhinde 25 Nisan 326 azledilmiş isede meclis-i maarifden muharrer 15 Kanun-i evvel 1326 tarihli derkenarda hakkında hakkında icra kılınan tahkikat neticesinde sü-i haline dair bir emare elde edilemediği gibi iktidar ve ehliyeti dahi tasdik edilmekte olduğundan açılacak bir muallimliğe tayinine karar-ı iş'arı misüllü mazuliyet maaşı tahsisi lüzum geleceği beyan kılınmış ve tanzim olunan müddet-i hizmet cedveli nezaret-i iadesine irsal olunmuştur.

Tercüme-i hali Ohri Maarif komisyonu reisi ve Manastır Maarif Müdürü ve Valisi ve Maarif-i Umumiye Nazırı taraflarından musaddıkdır hizmeti mezkurede müddet-i istihdam ve mikdar-ı maaşatı Manastır ve Edirne vilayetleri maarif müdüriyetlerinden bildirilmiş olan vukuata mutabık bulunmuş ve bunlar ile Meclisi Maarifin bâlâdaki kararı tercüme-i hal ve vukuat pusulasına işaret edilerek tezkere-i osmaniyesi ve imamete dair almış olduğu varaka asl-ı tercüme-i haline rabten hıfz kılınmıştır.⁸ Şevval 1325 ve 18 Kanun-i evvel 1317⁸⁴

Mustafa Efendi

Zağfiranbolulu müteveffa Hasan Efendinin oğludur

Bin iki yüz elli yedi sene-i hicrisinde (1257 sene-i mâliye) Şile kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinin sûret-i musaddıkasında muharrerdir. Mezkûr kasabada sıbyan mektebinde esâs-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı dîniye okumuştur. Türkçe okur yazar. Bir müddet köy hocalığı ettikten sonra bin üç yüz on dört senesi zi'l-kadesinin yirmi sekizinde (12 Nisan 1313) elli yedi yaşında iken üç yüz seksen guruş maaş ile kaza-i mezkûr süvari tahsildarlığına tayîn kılınmıştır. Kaza-i

⁸⁴ BOA, *DH. SAİD*, nr.186, s.13

mezkûr mal müdürlüğüyle kaymakmalığı vekâletinden yazılan mülâhazalara atf ile Mâliye Nezâreti Celîlesinden derece-i iktidarı vazifesiyle mütenasib olduğu beyan kılınmıştır. Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinin sûret-i musaddıkasıyla memuriyeti hazırasına tarih-i tayîn ve mikdarı maaşına dair meclis-i umûmîye-i mâliyenin derkenârını havi kaza-i mezkûr mal müdürlüğünün (11 Mayıs 1314) tarihli tahriratı aslı tercüme-i hal varakasıyla mahfûzdur. (25 Rabi'ü'l-âhir 1317) (11 Ağustos 1315)⁸⁵

Mustafa Efendi (Meser oğlu demekle marûf)

Hüseyn Ağanın oğludur

Bin iki yüz kırk sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1240) Zağfiranbolu kasabasında doğduğu nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûret-i musaddıkasında muharrerdir

Zağfiranbolu Sıbyan Mektebiyle Medresesinde tahsîl ve Sultan Ahmed Medresesinin Müderrisinden Zağfiranbolulu Mehmed Efendiden tekâmül ulûm-ı âliye tahsil edip icâzetnâme almıştır. Fârisi'ye aşinadır ve Türkçe kitâbet eder

Bin iki yüz doksan bir senesi şehr-i muharreminin yirmi dördünde (1 Mart 1290) elli bir yaşında olduğu halde üç yüz on guruş maaşla Zağfiranbolu mekteb-i rüşdiyesi muallim-i sânilîğine bi't-tayîn doksan yedi senesi rebi'ü'l-âhiri guresinde ki tensikatda (1 Mart 1296) maaşı iki yüz kırk guruşa tenezzül etmiştir.

Zağfiranbolu kaymakamlığıyla Kastamonu Maârif Müdüriyetinden ve vilâyetinden yazılan mülâhazada memuriyeti hazırasını baht-ı îfâ ederek kendisi hüsn-i hâl ashabından olduğu tenmik Maârif Nezâret-i Celîlesinden tasdîk olunmuştur.

Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi ve icâzetnâmesi sûreti musaddıklarıyla memuriyeti hâzırasına dair Maârif Nezâreti Celîlesi sicil-i ahvâl şubesinin nezâreti müşârûn-ileyh muhasebesine i'ta eylediği tezkere-i cevâbiyyesi aslı tercüme-i hâl varakasına merbuttur. (19 Rabi'ü'l-âhir 1324) (20 Mayıs 1322)⁸⁶

Mustafa Hamdi Efendi

Mahalle imâmetiyle mektep hocalığı hizmetlerinde bulunan Zağfiranbolulu Hasakizade E's-seyyid Mustafa Raşid Efendinin mahdûmudur.

⁸⁵BOA, *DH. SAİD*, nr.90, s.195

⁸⁶BOA, *DH. SAİD*, nr.126, s.110

Bin iki yüz elli üç senesi rebi'ü'l-evvelinin on ikinci günü Zağfiranborlu kazasının Konarı karyesinde tevellüd etmiştir.

Evvela karye-i mezkûre sıbyân mektebinde mukaddime-i ulûmu görüp badehü Zağfiranborlu kasabasında Kazdağlıoğlu Medresesinde on bir sene müddet tahsîl-i ulûm ile icâzetnâme almıştır. Lisân-ı Arabiyeye âşina olup Türkçe bir derece kadar kitâbet ve İtalyanca tekellüm eder.

Bin iki yüz seksen bir senesi rebi'ü'l-âhîrinin on beşinci günü yirmi sekiz yaşında şehri bin guruş maaşla saltanat-ı seniyyenin Malta Cezâresinde vâki' Şehbenderhânesi imâmetine tayîn buyrulmuştur. Bin iki yüz seksen iki senesi evâhîrinde maaşına beş yüz guruş zam ile bin beş yüz guruşa terakki ve doksan yedi senesi rebi'ü'l-âhîrinin ikisinde bin yüz kırk guruşa tedennî eylemiş ve bin üç yüz üç senesi cemâziye'l-âhîrinin on altısında iki yüz yetmiş beş guruş zam ile bin dört yüz on beş guruşa bâliğ olmuştur. Bin iki yüz seksen üç senesi şehri zi'l- kadesinin guresinde uhdesine Bursa Müderrisliği ve bin iki yüz doksan senesi cemâziye'l- evveli guresinde Maraş mevleviyeti tevcîh buyrulmuş ve mevleviyet-i mezkûrenin bin üç yüz senesi şehri- cemâziye'l-âhîresinin altısından itibaren Malta Şehbenderhânesi imâmeti maaşından başka olarak şehri yedi yüz seksen sekiz guruş hesâbıyla bir senelik maaş alan cem'an dokuz bin dört yüz elli altı guruşa istifâ eylemiştir. Bin iki yüz seksen altı senesi cemâziye'l-evvelinin on sekizinci günü beşinci ve bin iki yüz doksan üç senesi cemâziye'l- âhîresinin altıncı günü tebdîlen dördüncü ve bin üç yüz altı senesi recebinin yirmi dokuzuncu günü üçüncü rütbelerinde mecîdî nişân-ı Zîşânlarına nâil olmuştur.

Mûma-ileyh elyevm Malta baş şehbender hânesi imâmetinde bulunduğu umûr-ı şehbenderi müdüriyet-i behiyyesinden tasdîk olunmuştur. (4 Şaban 1309) (20 Şubat 1307)⁸⁷

Mustafa Hayri Efendi

Zağfiranbolu kasabasında kain Babasultan mahallesi ahalisinden Halil dedezade Mehmet Nuri Efendinin mahdumu olup Magalizade damadı denmekle marufdur.

Bin iki yüz elli beş senesi hicriyesinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir

⁸⁷ BOA, *DH. SAİD*, nr.37, s.146

Mekteb-i Maarifi Aliyyede bir mikdar sarf ve nahiv-i Arabi ve fenn-i hesap ve coğrafya ve Farisi okumuşdur .Türkçe kitabet eder.

Bin iki yüz yetmiş üç senesi hicriyesi zi'l-kadesinde on sekiz yaşında olduğu halde mülazemetle Dersaadet Ticaret Meclisi ilamat odasına duhul ve yetmiş dört senesi cemaziye'l-ahirinde dört yüz guruş aylıkla birinci meclisi ticaret sicil mukayyidliği hizmetine ve yetmiş yedi senesi evahirinde yediyüz elli guruş maaşla meclis-i mezkur zabıt kitabeti refakatine ve seksen senesi saferinde mezkuru'l-mikdar maaşla mesalih-i iflasiye komitesi baş kitabetine seksen dört senesi şevvalinde bin beş yüz guruş maaşla mezkur komite azalığına ve seksen sekiz senesi rebi'u'l-evvelinde mezkur komitenin ilgasına mebni ol mikdar şehriye ile ikinci mahkeme-i ticaret aza mülazımlığına nakil ve seksen dokuz senesi rebi'ü'l-ahirinin yedisinde üç bin guruş maaş ile Birinci mahkeme-i ticaret azası silkine iltihak eylemiş ve doksan iki senesi zi'l-kadesinde mehakim-i rüesa ve azası maaşlarının tensikati sırasında maaşı iki bin beş yüz guruşa tenezzül ve sene-i mezkure zi'l-hiccesinin on yedisinde yine o kadar aylıkla dördüncü mahkeme-i ticaret azası silkine nakledilmiş ve doksan yedi senesi muharreminde mahkeme-i mezkurenin ilgasına mebni infisali ile yirmi yedi gün mürurunda yani sene-i mezkure saferinin ikisinde dört bin guruş maaşla Edirne vilayeti ticaret mahkemesi riyasetine nasb ve doksan dokuz senesi rabi'u'l-ahirinin yirmi dokuzunda memuriyeti mezkure ile mütenasip diğer bir hizmette istihdam olunmak üzere Dersaadete celb edilip sene-i mezbure şehri-i ramazan-ı şerifini yirmi ikisinde üç bin beş yüz guruş maaş ile el yevm müstahdem olduğu Selanik vilayeti ticaret mahkemesi riyasetine memur olunmuşdur.

Bulduğu memuriyetlerden nakil ve tahvil ve ilga sebepleriyle infkak ederek umur-ı memuresinden dolayı müttehem olmamış ve taht-ı muhakemeye alınmamıştır.

Selanik vilayeti adliye müfettişi Faziletli Saddrettin Efendi Hazretlerinin derc eylediği mülahazada müma ileyh erbab-ı istikamet ve rütbeden olup tercüme-i hal varakasına muvafık idüğü ve kendisi umuru memuresinde ibraz-ı ikdam ve ehliyet etmekte olduğu tenmik ve vilayeti müşarun ileyha valisi Devletli Galip Paşa Hazretlerinin yazdığı mütalaada müfettiş-i müşarun ileyhın Adliye Nazırı Devletli Asım Paşa Hazretlerini ilave eylediği mülahazada dahi Vali Paşa Hazretlerinin şahadeti tasdik kılınmıştır.(12 Rebi'u'l-ahir 1301) (30 kanun- i sani 1299)

Mumaileyh Mustafa Hayri efendi uhdesine bin üç yüz senesi muharreminin yirmi sekizinde saniye sınıfı mütemayizi ve sene-i merkume zi'l-hiccesinin on altısında ula sınıfı sanisi rütbeleri ve bin üç yüz dört senesi zi'l-kadesinin altısında üçüncü rütbeden nişan-ı âli osmani ihsan buyrulmuştur.

Efendi-i muma ileyh bin üç yüz yedi senesinin cemaziye'l-ahiresinin dokuzunda iki bin sekiz yüz guruş maaşla Dersaadet istinaf mahkemesi azasına iltihak eylemiştir.

Muma ileyh bin üç yüz sekiz senesi şehr-i şabanı şerifinin dördünde beş bin guruş maaşla mahkeme-i temyiz azalığına tayin buyrulmuştur.

Müşarun ileyh sene-i mezkure şevvalinin on yedisinde beş bin guruş maaş ve rütbesini rütbe-i ula sınıf-ı evveline terfiyle Üsküdar mutasarrıflığına nakil buyrulmuştur..

Müşarun ileyhe Kadıköy harikinin itfasındaki sa'yü gayrtine mebni sene-i mezkure şehr-i şabanı'l-muazzamınınon üçünde ikinci rütbeden nişan-ı âli osmani ihsan buyrulmuştur.

Müşarün ileyhın maaşı bin üç yüz on bir senesi saferü'l-hayrının yirmi beşinde 25 Ağustos 1309 altı bin guruşa doldurulmuştur.

Müşarun ileyha hidemat-ı hasenesine mebni sene-i mezkure ramazan-ı şerifinin yirmi sekizinde terfian rütbe-i bâlâ tevcih buyrulmuştur.⁸⁸

Mustafa Hulusi Efendi

Müezzin oğlu demekle maruf müteveffea İzzet Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen altı sene-i hicriyesi şehr-i recebinin guresinde 25 Eylül 1285 Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfus-ı tezkere i osmaniyesinde muharreridir.

Kasaba-i mezkure sıbyan mektebinde mukaddematı ulûmu okudukdan sonra hususi olarak ma'lum-ı mahsusadan okumuştur. Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz yedi senesi şehri zi'l-hiccesinde (Temmuz 1306) Silk-i Celil-i Askeriyeye alınıp baş çavuşluğa terfi ve üç yüz on iki senesi şehri cemaziye'l-evvelinde (Teşrin-i sani 1310) terhis edilerek sene-i mezkure recebinin on altısında (30 Kanun-i evvel 1310

⁸⁸ BOA, *DH. SAİD*, nr.4, s.411

mülazemetle Dersaadet Emtia-i Ecnebiye Gümrüğüne kabul ve üç yüz on üç senesi şehri saferinin dördünde 15 Temmuz 1311 iki yüz guruş maaş ile nezareti mezkure kolculuğuna tayin ve üç yüz on dört senesi şehri şabanu'l-muazzamının üçünde 26 Kanun-i evvel 1312 üç yüz guruş maaşla iskele memuriyetine tahvil edilmiş ve üç yüz on beş senesi şehri rebi'u'l-evvelinde bir kıta Yunan Muharebe Madalyası ihsan buyrulmuştur.

Dersaadet Emtia-i Ecnebiye Gümrüğünenden yazılan mülahazaya atfen Rüsumat Emaneti Celilesinden hizmeti mesbuk ve vazife-i mevduasını îfâda gayreti meşşud idüğü tasdik kılınmıştır.

Dersaadet Emtia-i Ecnebiye Gümrüğünde tarih-i mülazemetle müddet-i istihdam ve mikdar-ı maşıyla ihtiyat tezkeresini zâyi eylediği nezaret-i mezkureden bi'l-istiğlam gelen tezkereden anlaşılmış ve nüfusu tezkere-i osmaniyesiyle Yunan Muharebe memuriyeti beraatının aslı görülerek iade edilmiştir.(6 Cemaziye'l-evvel 1324)(15 Teşrin-i evvel 1322)

Muma ileyhin 1320 senesi rebi'u'l-ahirinin on yedisinde 11 Temmuz 1318 maaşıyla anbar memuriyetine tahvil ve maaşı üç yüz yirmi bir senesi şevvalinin yirmi ikisinde 29 Kanun-i evvel 1319 üç yüz elli guruşa iblağ edildiği rüsumat sicil şubesinin 15 Teşrin-i evvel 1321 tarihli vukuat pusulasından beyan edilmiştir.

Muma ileyhin maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi saferinin yirmi ikisinde 24 Mart 1324 dört yüz guruşa iblağ anbarlar memuru refakatine tayin edildiği 19 Kanun-i evvel 1325 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.Muma ileyhin bin üç yüz yirmi sekiz senesi rebi'ü'l-evvelinin dokuzunda 7 Mart 1326 icra kılınan tensikatta maaşıyla anbar memuru refik ve mukayyidliğine tayin ve maaşı bu derecenin tasdiki olan 1 Temmuz 1326 tarihinden itibaren altı yüz guruşa iblağ edildiği 2 Teşrin-i evvel 1326 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.⁸⁹

Mustafa Kamil Efendi

Müteveffa Ali Efendinin oğludur.

⁸⁹ BOA, *DH. SAİD*, nr.131, s.220

Bin iki yüz altmış üç sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1263)Kastamonu vilayetinin Zağfiranbolu kasabasında tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi sûreti musaddıkasında muharrerdir.

Mahalle Mektebi İbtidaisinde ve Dersaâdette Beyazıt Mekteb-i Rüşdiyesinde müretteb dersleri okuduğu ve Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hal varakasinda mestûrdur.

Bin iki yüz seksen dört sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1282) ismine kura isabet etmesi münasebetiyle Mülk-i Celîl-i Askeriyeye dahil olmuş ve bin iki yüz seksen altı senesi muharreminin yedisinde (7 Nisan 1285) bedel-i nakdi i'ta eylemesi hasebiyle sınıf-ı redife nakil edilmiştir.

Bin üç yüz on iki senesi muharreminin beşinde (26 Haziran 1310) beş yüz guruş maaşla Harem-i Hümayûn-ı Mülûkâne Masraf Nezâreti veznedarlığına tayîn edilmiştir.

Nezâret-i müşârun-ileyhadan vazife-i mevdu'asına devamı ve ikdam ve istikameti tenmîk Ve hazine-i hassa-i şâhâne nezâreti aliyyesinden tasdîk kılınmıştır.

Hizmet ve maaşı kemiyetine dair kuyûdât kaleminin derkenarını hâvî müzekkere ve nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesiyle redif tezkeresi sûret-i musaddıkası tercüme-i hal varakasıyla şubece mahfûzdur.(12 Rebi'u'l-ahir 1324) (23 Mayıs 1322)⁹⁰

Mustafa Münib Efendi

Zirağdan Mehmed Ağanın oğludur

Bin iki yüz kırk yedi sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1247) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir. Kasaba-i mezkûre sıbyan mektebinde mübade-i ulûmu gördükten sonra Sultan Ahmed Medresesinde Beyazıt Dersiamlarından Elhac Muhtar Efendiden ulûm-ı âliye ve âliyye tahsîl ile (16 Cemâziye'l-âhir 84) tarihli icâzetnâme almıştır. Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz seksen yedi senesi ramazanü'l-mübarekinin yirmi dokuzunda (7 Kânûn-i evvel 76) iki yüz guruş maaşla Mekteb-i Sanayi Emânetine tayîn olunarak doksan altı senesi rebi'u'l- evvelinin yirmi birinde (1 Mart 95) icra edilen tenkîhatta maaşı seksen guruşa tenezzül etmiş ve sene-i mezkûre zi'l-hicce-i şerifinin sekizinde (5 Kânûn-i

⁹⁰ BOA, *DH. SAİD*, nr.133, s.31

evvel 95) kırk ve üç yüz yedi senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi ikisinde (1 Kânûn-i sâni 1305) yirmi guruş zam olunarak maaşı yüz kırk guruşa iblâğ edilmiştir.

Mekteb-i Sanayi Müdüriyet-i Umûmîye vekâleti tarafından hüsn-i îfâ-i vazife etmekte olduğu tasdîk kılınmıştır.

Tezkere-i osmâniyesi ile icâzetnâmesi ve maaşı mezkûreye tarih-i tayîni ile mikdar ve tenzîli ve zamm-ı maaşını nâtık Sanayi Mektebi muhasebesinin derkenarı sûretleri tercüme-i hâl varakasıyla beraber hıfz edilmiştir. (11 Cemâziye'l-ahir 1325)(3 Ağustos 1323)⁹¹

Mustafa Neş'et Efendi

Rüsumat Emaneti nutuk kaleminde Bosna ve İşkodra mukayyidi müteveffa Zağfiranbolulu Ali Rıza Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz yetmiş iki senesi hicriyesi evahirinde Dersaadetde tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulumu ve badehu Beyazıd Mekteb-i Rüşdiyesinde tedrisi muayyen olan ulûm ve fûnunu tahsil ve tekmil-i müddet ederek sûreti musaddıkası tecüme-i hal varakasına merbut şahadetnameyi ahz eylemiştir. Türkçe kitabet teder.

Bin iki yüz doksan senesi hicriyesinde on yedi yaşında iken Bâb-ı Vâla-i Seraskeriyede münşeen kitaba dahil ve doksan iki cemaziye'l-evvelinde yüz guruş maaş ile nizamiye evrak odasına ve oradan mülga Dâr-ı Şurayı Askeri Sıhhiye Dairesine memur olarak bir müddet sonra bi'l-istifa doksan yedi senesi rebi'u'l-evvelinde dört yüz guruş maaşla Dersaadet vukuat kalemine tayin kılınmış ve üç yüz senesi rebi'u'l-evvelinde yüz guruş zam ve nev'iyle maaşı beş yüz guruşa bi'l-iblağ el yevm kalem-i mezburda istihdam olunmakta bulunmuştur.

Senedat-ı Umûmiye Müdürü Saadetlü Said Bey tarafından tercüme-i hal varakasına ayazılan mülahazada efendi-i muma ileyhin tercüme-i hali ber vech-i muharrer olmakla şerh verildi denilmiştir.

⁹¹ BOA, *DH. SAİD*, nr.106, s.81

Vergi Emaneti Aliyyesinin 13 Eylül 1299 tarihli zeylinde bâlâyâ yazılan mülâhazaya nazaran iş bu tercüme-i hal varakası tasdik kılındı diye gösterilmiştir.(15 Şevval 1301)
26 Temmuz 1300

Muma ileyh Mustaf Neşet Efendinin maaşına bin üç yüz bir senesi cemaziye'l-ahirinin yirmi sekizine musadıf bin üç yüz senesi nisanının on ikisinde yirmi guruş zam ve kendisi dört gün sonra maaş-ı halisiyle Dersaadet Senedat Kalemine nakledilmiştir.

Efendi-.i mumaileyhin maaşı bin üç yüz bir senesi zi'l-hiccesinin yirmi üçünde vaki bin üç yüz senesi teşrin-i evvel ibtidasında otuz beş guruş ve bin üç yüz iki senesi cemaziye'l- ahiresinin on sekizine musadıf bin üç yüz bir senesi Martının yirmi üçünde beş guruş ve bin üç yüz iki senesi şevvalinin üçüne tesadüf eden bin üç yüz bir senesi temmuzunun dördünde kırk guruş zamaim vukuğuyla altı yüz guruşa balığ olmuştur.

Muma ileyhın maaşı bin üçyüz on senesi rebî'ü'l-evvelinin yirmi dördünde 4 Teşrin-i evvel 1308 altı yüz on guruşa doldurulmuştur.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz on iki senesi receb-i şerifinin altısında 21 Kanun-i evvel 1310 altı yüz elli guruşa balığ olmuştur

Muma ileyhın maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda 1 Mart 1313 icra kılınan tensikat-ı umumiyede beş yüz seksen beş guruşa tenzil edildiği ve Defteri Hakanî Sicil Şubesinin 7 Temmuz 1313 tarihli vukuat pusulasından anlaşılmıştır.

Muma ileyhanın maaşı sene-i merkume zi'l-kadesinin on birinde 1 Eylül 313 altı yüz otuz guruşa iblağ edildiği mezkur şubenin 21 Eylül 1313 tarihli vukuat pusulasından anlaşılmıştır.

Muma ileyh vazife-i memuriyetini hüsn-i ifa da müşahid olan ikdam ve gayretine mebni bin üç yüz on dört senesi ramazanının yirmi üçünde rütbe-i salise tevcih buyrulmuştur.

Muma ileyhın mütebeyyin hülasada muharrere olduğu üzere nizamiye evrak kalemine bin üç yüz doksan iki senesi cemaziye'l-ahiresinde (Temmuz 1291) yüz guruş maaşla tayin olunup doksan üç senesi şevvalinde (Eylül 1292 Mülga Dar-ı Şura-i Askeriye-i Sıhhiye ve doksan beş senesi zi'l-kadesinde (Teşrin-i sani 94) muhasebe kalemlerine nakl eyleyerek doksan yedi senesi rebî'u'l-ahiri gurrresinde 1 Mart 1296 terk-i hizmet eylediği makam-ı seraskerinin 7 Teşrin-i sani 1310 tarihli müzekkere-i cevabisine atfen

Defter-i Hakanî Sicil Şubesinin 2 Haziran 1324 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmekle tenzil kılındı

Muma ileyhe bin üç yüz on dört senesi zi'l-kadesinin yirmi üçünde Yunan Muharebe Madalyası ihsan buyrulmuştur.

Muma ileyhin maaşı üç yüz on yedi senesi şabanının onunda 1 Kanun-i evvel 1315 altı yüz seksen guruşa iblağ edildiği mezkur vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Muma ileyhin vazaiife-i mevduasını hüsn-i ifa eylemekte olmasından naşi üç yüz on altı senesi rebi'u'l-ahirinin yirmi birinde dördüncü rütbeden mecidi nişanı zişanı ihsan buyrulmuştur.

Muma ileyhe vazaiif-i memuriyetini mukaddimen îfâ etmekte olmasından nâşi üç yüz on dokuz senesi rebi'u'l-evvelinin on dokuzunda terfian rütbe-i saniye sınıfı sanisi tevcih buyrulmuştur.

Muma ileyhin sene-i merkume cemaziye'l-ahiresinin yedisinde 8 Eylül 1317 tedkik-i memur ünvanıyla ve maaşıyla taşra senedatına ve üç yüz yirmi senesi muharreminin yirmi dokuzunda 22 Nisan 1318 yine maaşıyla Dersaadet tedkik şubesine naklolunup maaşı üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-evvelinin yirmisinde 1 Ağustos 1319 yedi yüz on guruş a ve üç yüz yirmi iki senesi muharreminin yirmi dokuzunda 13 Mart 1320 yedi yüz otuz guruşa iblağ ve sene-i merkume saferinin yirmi birinde 24 Nisan 1320 maaşıyla senedât idaresi takrir heyeti azalığına tahvil ve maaşı sene-i mezkure şevvalinin on beşinde 13 Kanun-i evvel 1320 yedi yüz elli guruşa ve üç yüz yirmi üç senesi şabanını on dördünde 1 Teşrin-i evvel 1321 yedi yüz soksan guruşa ve üç yüz yirmi dört senesi ramazanının dördünde 9 Teşrin-i evvel 1322 sekiz yüz elli guruşa ve üç yüz yirmi beş senesi muharreminin guresinde 1 Şubat 1322 dokuz yüz elli guruşa iblağ edildiği salifü'z -zıkr vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.⁹²

Mustafa Sadık Vıcdani Efendi

Kastamonu Ziaraat Bank şubesi meclis idaresi reisi Kayıkçızade Mustafa Sadık Efendinin mahdumudur.

⁹² BOA, *DH. SAİD*, nr.6 s.213

Bin iki yüz seksen üç senesi şehr-i receb-i şerifi guresinde 28 Teşrin-i evvel 1282 Zağfiranbolu'da tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde mukaddemat-ı ulum-ı diniye ve Kastamonu Mekteb-i Rüşdiyesinde müretteb dersleri tahsil ve sülüs ve nesih hatlarından icazet ahz etmiş suret-i mahsusada ilim tahsil etmektedir. Türkçe kitabet eder. *Perişan* namında bir risale telif ve ruhsat-ı resmiye ile neşr eylemiştir.

Bin iki yüz doksan yedi senesi şehr-i şaban-ı şerifinin beşinde 1 Temmuz 1296 on dört yaşında iken Kastamonu vilayeti istinaf mahkemesi kalemine mülazemetle dahil ve doksan dokuz senesi saferü'l- hayrının yirmi ikisinde 1 Kanun-i sani 1297 üç yüz guruş maaşla mahkeme-i mezkure ceza dairesi zabıt kitabetine memur olup üç yüz iki senesi rebi'u'l-ahirinin yirmisinde (28 Kanun-i sani 1300) meclis-i idare-i vilayet müdde-i umumiliği olarak ilave-i memuriyet edilmiş ise de memuriyet asliyesi vezaifinin bu hasebi memuriyetle de iştikaline müsaade edildiğinden dolayı üç yüz üç senesi muharremü'l-haramın üçünde (30 Eylül 1301) bi'z-zarure terki hizmet eylemiş ve üç yüz dört senesi cemaziye'l-evvelinin yirmi üçünde 4 Şubat 1302 iki yüz yetmiş guruş maaşla naklen vilayeti müşarun ileyha merkez bidayet mahkemesi hukuk dairesi aza mülazımlığına intihab ve cemaziye'l- ahiresinin ikisinden (13 Şubat 1302) şehr-i mezburun on beşine kadar (25 Şubat 1302) yüz elli dört guruş zammı maaşla mahkeme-i bidayet müdde-i umum-i muavinliği vekaletinde istihdam olunmuş ve şehr-i mezkurun on birinde (22 Şubat 1302) ilaveten yetmiş altı guruş maaşla Kastamonu Mekteb-i Rüşd-i Mülkisi hüsn-i hattı türk-i muallimliğine tayin ve yirmi yedisinde 10 Mart 1303 üç yüz yirmi guruş maaşla mektubi-i vilayet kalemi müsevvidliğine nakil ve şevval-i şerifin on birinde (20 Haziran 1303) üç yüz yirmi guruş maaşla Kastamonu Mekteb-i Rüşd-i Askerisi imlay-ı osmani muallimliği dahi ilave-i memuriyet edilmiş ve zi'l-hiccesinin dördünde (Gaye-i Ağustos 1303) mekteb-i rüşdi-i mülki hat muallimliğinden istifa-i infisal edüp şehri mezkurun on beşinde (22 Ağustos 1303) saniyen meclis idare-i vilayet hasebi müdde-i umumiliği ilave-i memuriyet ile müsevvidlik maaşı üç sekiz senesi saferü'l- hayrının ikisinde 4 Teşrin-i evvel 1306 altmış guruş ve üç yüz dokuz senesi muharremü'l-haramının sekizinde 1 Ağustos 1307 yirmi guruş ve cemaziye'l- ahiresinin on üçünde seksen guruş zammıyla dört yüz seksen guruşa doldurulup rebi'u'l-ahirinin yirmisinden (10 Teşrin-i sani 1307)

cemaziye'l-ahirinin on beşine kadar (3 Kanun-i sani 1307) iki yüz elli bir guruş hamse maaşla mektub-i vilayet kalemi mümeyyizliği vekaletinde istihdam olunmuş ve uhdesine üç yüz on senesi muharremü'l-haramının yirmisinde rütbe-i salise tevcih buyrulmuştur.

Kastamonu vilayeti mektupçuluğundan yazılan mülahazada mumaileyhin hukuk ve müstakim vazifesinin ifaya muktedir ve terfi ve terakkiye layik erbab-ı zeka ve rütbeden olduğu ve vilayet-i müşarun ileyhadan ehliyet ve iktidar-ı meşhud ve umur-u memuresinde kusur ve fütur göstermeyerek ibraz-ı hüsn-i hizmet eylemekte olduğu ve her suretle şemali cemile-i haiz idüğü tasdik edilmiştir.

Mektub-i vilayet kalemi müsevvidliğine tarih-i tayiniyle maaşının zamayim mikdar ve tarihleri ve mümeyyizlik vekaletinde müddeti, istihdamıyla maaşı ve meclis-i idare müdde-i umumiliğinde müddet-i istihdamı Kastamonu vilayeti celilesinin tahrirat-ı cevabisinde gösterilmiş ve nüfus tezkere-i osmaniyesiyle rütbe-i salise ruus-i hümayunu ve üçüncü sınıf tahrirat müdürlüğüne intihab olduğuna dair intihab-ı memurin komisyonunun yüz altmış yedi numrolu ve 5 Teşrin-i evvel 1308 tarihli intihabnamesi ve mekteb-i rüşdi-i mülki hüsn-i hatt muallimliğinde hüsn-i hizmet ve müddet-i istihdam ve maaşına dair Kastamonu Maarif Müdürlüğü'nün şهادetnamesi ve Mekteb-i Rüşd-i Askeri imla muallimliğine tarih-i tayin ve maaşına dair mekteb-i mezkur heyetinin 6 Şubat 1308 ve meclis-i idare müdde-i umumiliğinde müddet-i istihdamına dair vilayet-i müşarunileyha heyet-i adliyesinin 1 Ağustos 1308 tarihli mazbataları ve Perişan nam risalesinin neşrine dair maarif-i umumiye nezaretinin ruhsatnamesi sureti-musaddıkları asıl tercüme-i hal varakasına merbut bulunmuştur. (7 Şevval 1310) (12 Nisan 1309)

Mumaileyhin bin üç yüz dört senesi şevvalinin on birinde (20 Haziran 1303) ayrıca üç yüz yirmi guruş maaşla ve ilave-i memuriyet suretiyle vilayet-i müşarunileyha mekteb-i rüşdi-i askerisi muallimliğine ve bin üç yüz on bir senesi ramazanının beşinde (1 Mart 1310) ve yine ilave-i memuriyet suretiyle beşyüz guruş maaşla vilayet gazetesini ser muharririliğine memur olup mezkur muharrirlik maaşı bin üç yüz on iki senesi recebinin yedisinde 12 Kanun-i sani 1310 altı yüz guruşa iblağ olduğu ve şehir-i mezkurun altısında 1 Kanun-i sani 1310 bin guruş maaşla vilayet-i müşarun ileyha mektubi kalemi mümeyyizliğine nakl-i memuriyetle meclis idare-i vilayet müdde-i

umumiliğini de fahri olarak ifa eylediği ve üç yüz on dört senesi zi'l-hiccesinin yedisinde 27 Nisan 1312 bin iki yüz elli guruş maaşla Manastır vilayetinde Gorice sancağı tahrirat müdürlüğüne nakl-i memuriyeti vuku'una mebni mezkur muallimlikden sene-i merkume ramazanı selhinde 20 Şubat 1312 ve gazete muharrirliğinden şehir-i mezkurun onunda (gaye-i Kanun-i sani 1312) infikak eylediği ve mezkur müdürlükten dolayı aldığı bin yüz doksan üç guruş harcırahın ve zikrolunan memuriyetlere ait maaştın tevkifatınca ve sairece bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve mezkur muallimliği sıfatıyla ve layıkıyla ifa ederek iktisab memdu' eylediği mekteb-i mezkur heyetinin ve mahalli idare meclisinin 19 ve 21 Şubat 1312 tarihli iki kıta mazbatası ve liva-i mezkur mutasarrıflığından vilayet-i müşarun ileyhaya yazılmış olan 21 Şubat 1312 tarihli tahrirat-ı cevabiye suret-i musaddıklarından anlaşılmıştır.

Mumaileyhin Vicdaniye namıyla Türkçe bir kıta mecmua-i iş'ar telif ile ba ruhsatı resmiye neşrettirdiği komisyonca görülüp dosyası meyanında hıfz edilen mezkur ruhsatnamenin suret-i musadıkasından anlaşılmış ve mezbur mecmuanın bir nüshası kütüphanede hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz on dört sensi şevvalinin dokuzunda 1 Mart 1312 icra kılınan tensikat-ı umumiyede bin yüz yirmi beş guruşa tenezzül etmiştir.

Mumaileyhin bin üç yüz on beş senesi saferinin on ikisinde 1 Temmuz 1313 sene-i merkume rebi'u'l-evvelinin yirmi birine kadar 8 Ağustos 1313 Kolonya ve bin üç yüz onbeş senesi rebi'u'l-evvelinin yirmi dördünden 11 Ağustos 1313 sene-i mezkure rebi'u'l-ahirinin dördüne kadar 21 Ağustos 1313 Iskarda kazalarının bin ve seksen sekiz guruş harcırah Iskarda için altı yüz guruş yevmiye ile yedi guruş harcırah ahz eylediği aşarını layıka ile ihale cidden ihraz-ı muvaffakiyet eylediği Kosova vilayetinde 23 Ağustos 1316 ve üç yüz yirmi beş numrolu tahriratına melfuf kaza-i mezkur ile Gorice sancağı meclis-i idaresinin 1 Eylül 1313 tarihli mazbataları suret-i musaddıkasında beyan ve tasdik kılınmıştır.Mumaileyha vazife-i memuriyetini hüsn-i ifada ve gayreti görünmesine mebni bin üç yüz on altı senesi zi'l-kadesinin on dördünde terfian rütbe-i saniye sınıf-ı sanisi tevcih buyrulmuştur Mumaileyh kaza-i mezkur musallaha-i dem komisyonunda memuren bulunarak kan gütmek adetinin nakısı hususunda ibraz eylediği müessirkar ve şayan-ı takdir görüldüğü salifu'l-arz Kosova vilayetinin 23 Ağustos 1316 tarih ve üç yüz yirmi beş numrolu tahriratına melfuf kaza-i mezkur ile liva-i mezkur

meclis-i idarelerinin 17 Temmuz 1315 tarihli mazbatasını sureti musaddıkasında beyan ve tasdik kılınmıştır. Muma ileyh bin üç yüz on sekiz senesi muharreminin ikisinde 19 Nisan 1316 bin altı yüz yirmi beş gruuş maaşla Kosova vilayeti meclis idaresi baş kitabetine nakil ve işe mübaşeret eylediği istidasını zahrına vilayet-i müşarun ileyha muhasebesinden mahrec kayıt suretinde gösterilmiştir. Muma ileyh 27 Nisan 1313 tarihinde 15 Nisan 1316 tarihine kadar Gorice sancağı tahrirat müdüriyetinde bulunarak tekaud sandığı aidatıyla saireden zimmet ve ilişiği olmadığı ve umur-i memuresini hüsn-i ifa ettiğini salifü'l-beyan Kosova vilayetinnii 23 Ağustos 1316 tarih ve üç yüz yirmi beş numaralı tahriratına melfuf Gorice sancağıyla manastır vilayeti meclis-i idaresini 16 Nisan 1316 tarihli mazbatası suret-i musaddıkasında beyan ve tasdik kılınmıştır. Muma ileyh Komonova kazasının üç yüz on altı senesi aşarını ihalesine memur olup bedel-i salifesinden üç yüz seksen sekiz bin iki yüz elli guruş on beş para fazlasıyla ihaleye muvafak olduğu Kosova vilayetinin 23 Ağustos 1316 tarih ve üç yüz yirmi beş numaralı tahriratına melfuf Komonova kazasıyla Kosova vilayeti meclis idaresinin 1 Ağustos 1316 tarihli mazbatası suret-i musaddıkasında beyan ve tasdik olunmuştur. Muma ileyh Kosova aşarının ihalesi memuriyetinden dolayı bin guruş ücret ve seksen beş guruş otuz para harcırah ahz eylediği istidanamesi zahrına vilayet-i müşarun ileyha muhasebesinden mahrec kayıt suretinde gösterilmiş ve suret-i mezkure varakasıyla hıfz edilmiştir.

Muma ileyha bin üç yüz on sekiz senesi şaban-ı gurresinde üçüncü rütbeden nişan-ı ali osmani ihsan buyrulmuştur.

Muma ileyh vazaifi-i memuriyetini hüsn-i ifa eylemekte olmasından naşi bin üç yüz on dokuz senesi muharreminin yirmi üçünde terfian rütbe-i saniye sınıf-ı mütemayizi tevcih buyrulmuştur.

Müma ileyh in liyakatına mebni vilayet mektupculuğuna tayini Basra vilayetinden keşide olunan telgrafnamede inha kılınmış olmasıyla mezkur mektupculuğa dahiliye Nezareti Celilesince mumaileyh ile diğer iki zatın intihab olunduğuna dair nezaret-i müşarun ileyhanın memurin-i mülkiye komisyonundan havale buyrulan tezkeresi ve ol babdaki komisyonca ceryan eden müzakereyi havi tanzim ve takdim kılınan mazbata üzerine muma ileyh Sadık Vicdani Efendinin zikrolunan mektupculuğa icra-i memuriyeti hakkında vaki olan istizan ve şerefsadır olan irade-i seniyye-i hazret-i

hilafetpenahi mucibince mumaileyh bin üç yüz yirmi senesi muharreminin yirmi sekizinde 24 Nisan 1318 iki bin yedi yüz guruş maaşla vilayet-i mezkure mektupçuluğuna tayin kılınmıştır

Muma ileyh Kosova vilayeti meclis-i idare baş kitabesinde iken Kumonova kazını üç yüz on yedi senesi aşarının ihalesine memur olup maktuan bin guruş ücret aldığı ve Üsküpten Kumonovaya kadar olan mesafeye göre azimet ve avdet için yüzde altıdan maada doksan guruş harcırah verildiği ve hüsn-i hizmeti kaza-i mezkur ile Kosova vilayeti meclis idarelerinin 9 Ağustos 1313 tarihli mazbatasını suret-i musaddıkasında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Muma ileyhın 19 Nisan 1316 tarihinden / mayıs 1318 tarihine kadar bulunduğu Kosova vilayeti meclis-i idaresi baş kitabesinden dolayı tekaud sandığı aidatından zimmet ve ilişkisi olmadığı muhasebe-i vilayetten ifade kılındığı ve müddet-i memuriyetinde vazifesini ifada ikdam ve mesai-i hasenesi müşahade olunduğu vilayet-i müşarun ileyha meclis idaresinin 7 Mayıs 1318 tarihli mazbatasını sûret-i musaddıkasında beyan kılınmış ve sûret-i mezkure dosyasıyla beraber hıfz edilmiştir.

Muma ileyhın Manastır vilayeti mektupçuluğuna nakli Manastır vilayetinin işarına atfen Dahiliye Nezareti Celilesinin Memurin-i Mülkiye Komisyonuna havale buyrulan tezkeresinde gösterilmiş ve tedkik edilen tercüme-i halinde mani-i istihdam ve terakki bir ilişkisi görülmemiş olduğundan ber mucib-i iş'ar tasdik-i memuriyetine dair verilen karar üzerine bi'l-istizan şerfsadır olan irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenahi mucibince bin üç yüz yirmi bir senesi şevvalinin yirmi yedisinde 3 Kanun-i sani 1319 maaş-ı halisiyle mezkur mektupçuluğa nakil buyrulmuştur.

Muma ileyhın 19 Temmuz 1318 tarihinden 1 Kanun-i sani 1319 tarihine kadar tam ve 2 Kanun-i sani 1319 tarihinden 28 Kanun-i sani 1319 tarihine kadar nısıf maaşlarla Basra vilayeti mektupçuluğunda bulunarak tekaud ve mazuliyet sandıkları tevkifatından ve saireden ve matbaa-i vilayet sandığından zimmet ve ilişkisi olmadığı vaki olan istida üzerine muhasebe ve matbaa-i vilayetten yazılan derkenarlardan anlaşıldığı ve muma ileyhın derkenar olan iktidar ve ehliyet ve liyakat ve istikameti kamilesine binaen ibtida-i memuriyetinden infikakı tarihine kadar uhdesine mevdu' mektupçuluk vazifesini hüsn-i ifa eylemekle beraber matbaa-i vilayet ta'til-i muamelet edecek bir hale gelmiş iken mumaileyhin nezareti hasebiyle müddet-i mezkure zarfında mesai ve ikdamı

fevkaladesiyle cihetiyle edevat-ı nakısanın ikmalî esbabının istikmaline kesb-i muvaffakiyet eylediği vilayet-i müşarun ileyha meclis idaresinin 29 Kanun-i sani 1319 tarihli⁹³ mazbatasını suret-i musaddıkasından anlaşılmıştır.

Mumaileyhin bin üç yirmi senesi şabanının on sekizinde nikelden mamul Hamidiye Hicaz Demiryolu madalyası ve Hicaz demiryolu masarif-i inşaiyyesi için iane cemiyetinden ibraz eylediği mesai-i makbuleden naşi bin üç yüz yirmi bir senesi recebinin dokuzunda üçüncü rütbeden meçidi nişanı zişanı ihsan ve mesai-i hasene-i reviyetkârânesinden naşi sezavar-ı re'fet ve âtufet-i seniyye olmasına mebni bin üç yüz yirmi dört senesi saferinin on dördünde terfi'an rütbe-i ala sınıf-ı salisi tevcih buyrulduğu ol babdaki berevat ve ruus-ı hümayun suret-i musaddıklarında beyan kılınmış ve suret-i mezkure dosyasıyla beraber hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz yirmi beş senesi recebinin beşinde 1 Ağustos 1323 icra kılınan tensikatta üç bin guruşa iblağ edilmiştir.

Mumaileyhin muhabereyi layıkıyla tedkik ve ferî'a-ı itina etmediğinden bahisle heyet ve failini mücerreb mektubculardan bir kaçıyla icray-ı becayış lüzumuna dair Rumeli vilayet-i şahanesi müfettişliğinden takdim kılınan telgrafnamenin tisyarıyla iktizasının îfâsı tezkere-i sâmiyede izbar buyrulduğuna Trabzon vilayeti mektubcusuyla icray-ı becayış hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinden vuku bulan iş'ar ve Memurin-i Mülkiye Komisyonundan verilen karar üzerine bi'l-istizan şerefsadır olan irade-i seniyye mucibince bin üç yüz yirmi altı senesi cemaziye'l-ahiresinin on ikisinde 28 Haziran 1324 iki bin iki yüz elli guruş maaş ve becayış suretiyle mezkur Trabzon vilayeti mektubculuğuna nakl buyrulmuştur.

Mumaileyhin 8 Mart 1320 tarihinden 11 Temmuz 1324 tarihine kadar Manastır vilayeti mektubculuğunda bulunarak tevkifattan zimmet ve ilişkisi olmadığı vilayet-i mezkure meclis-i idaresinin 13 Temmuz 1324 tarihli mazbatasında beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin Manastır mektubculuğunda bulunduğu sırada iktisab-ı hüsn-i hizmet edemediği gibi memuriyet-i hazırasına idamesinde sû-i tesir hasıl etmekte olmasından naşi azliyle yerine diğerini tayini hakkında Sicill-i Ahval-i Memurin Komisyonunun mazbatasına atfen Dahiliye Nezareti Celilesinden vuku bulan iş'ar üzerine bi'l-istizan

⁹³ BA,DH SAİD,nr.42,s.125

şerefsadır olan irade-i seniyye mucibince bin üç yüz yirmi yedi senesi muharreminin dördünde 14 Kanun-i Sani 1324 azliyle yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Muma ileyhın 18 Eylül 1324 tarihinden 25 Teşrin-i sani 1324 tarihine kadar Trabzon vilayeti mektubculuğunda bulunarak emval-i emiriye ile aidat mukarrereden zimmet ve ilişığı olmadığı vilayet-i müşarun ileyha miclis-i idaresinin 6 Nisan 1325 tarihli mazbatasında gösterilmiş ve mazabıt-ı mezkuresi sicill-i ahval idare-i umumiyesince aynen görülerek iade edilmiştir.

Mumaileyhin Trabzon mektubculuğunda bulunduğu müddetde şayan-ı muahaze bir hali ve hareketi görülmediğı bi'l-muhabere Trabzon vilayeti valiliğinden Dahiliye Nezareti Celilesine muharrer 3 Haziran 1325 tarihli tahriratda beyan kılınmıştır.

Mumaileyh bin üç yüz yirmi yedi senesi şabanının dördünde 8 Ağustos 1325 yedi yüz elli guruş ma'züliyet maaşı tahsis buyrulduğı ol babda cüzdanından anlaşılmıştır. Mumaileyh merkez tensik komisyonunca on birinci madde mucibince tekaüde sevkedildiğı sicill-i memurin kalemi müdüriyetinin 12 Temmuz 1326 tarihli müzekkere-i cevabisinde gösterilmiştir.

Mumaileyhin istid'ası mealini havi arzuhali terfiki tensikat komisyonunda kıraat olunarak terfik edilen tercüme-i hal varakası mündericatına nazaran henüz müddet-i mecbur-i tekaüde vasıl olmadığı ve îfây-ı vazifeye muktedir olduğu ve mani-i istihdam bir hali bulunmadığı anlaşıldığından tensik komisyonunca hakkında verilen kararın kain-i lem-yekün azliyle ivazı istihdamına karar verildiğı 12 Temmuz 1326 tarihinde ba-derkenar muhasebe müdüriyetine tevdi edilen mezkur istida zahrine muharrer 7 Temmuz 1326 tarihli karardan anlaşılmıştır.

Mumaileyh 1 Ağustos 1325 tarihinde tahsis kılınan bin guruş kadro harici mazuliyet maaşı tensik komisyonunun zeyli mucibince 9 Mayıs 1326 tarihinde bin beş yüz guruşa iblağ edildiğı muhasebe müdüriyetinin 14 Mart 1327 tarihli müzekkere-i cevabisiyle bildirilmiştir.

Mumaileyh karar-ı ahir mucibince 1 Haziran 1327 tarihinden itibaren yedi yüz elli guruş mazuliyet maaşı tahsis kılındığı görülüp iade edilen ol babdaki maaş cedvelinden anlaşılmıştır.

Mümaileyhin Kastamonu Hafız Ahmet Mahir Efendiden ulum-i alet ve aliyyeyi bi't-tahsil ahza eylemiş olduğu zi'l-kade 1310 tarihli icazetname aynen görülerek iade edilmiştir. Murad Han-ı Hamis Hazretlerinin hasb-i hali ve son veda'ı ve Fihrist-i Kur'an-ı Kerim virdi kaza namında telif ve neşrelediği üç kıta asar-ı kütüphanede hıfz edilmiştir. Kanun-i evvel 1328 Muma ileyh imtidad-ı mazuliyetine ve ehliyetine mebni otuz bir senesi saferinin üçünde 30 Kanun-i evvel 1328 iki bin beş yüz guruş maaşla Ankara vilayeti tahrirat müdüriyetine tayin buyrulmuştur. 3 Haziran 1328

Muma ileyh Manastır vilayeti mektupçuluğunda iken Romanya hükümeti tarafından i'ta olunan ikinci rütbeden kurun-ı dürümatı kabul ve lede'l-celb talik-i hususuna bin üç yüz yirmi dokuz senesi ramazanın onunda müsaade-i seniyye hazret-i Padişah-ı şerefsadır buyrulmuştur (2 Mayıs 1329)

Muma-ileyhin mahallat ve kurra heyet-i ihtiyariyyesinin ba-husus muhtarların kavanin-i devlet devam-ı hükümet ile muayyen vezai fi umumiyesini cami' ve muvazzah talimatnamesi namıyla müretteb ve Ankarada tab' ettirdiği eserinin bir nüshası ba'de'l-mütalaa kütüphanede hıfz edilmiştir. 23 Teşrin-i sani 1329

Mumaileyhin maaşı hüsn-i hizmetine mebni 30 Mayıs 1330 tarihinde üç bin guruşa iblağ kılndığı memurin müdüriyetinin 25 Mayıs 1330 tarihli müzekkeresiyle bildirilmiştir.⁹⁴ Görülen lüzum üzerine bir başkasının tayin edikmesinden dolayı 16 Nisan 1919'da Ankara'dan ayrılan Sadık Vicdani'ye aynı gün 1500 kuruş mazuliyet maaşı bağlanır. Kısa süreli bir azilden sonra 28 Temmuz 1919'da Bursa vilayeti mektupçuluğuna tayin edilir. Görülen lüzum üzerine ve mecburiyet dolayısıyla 12 Mart 1921 'de İstiklal Harbi esnesında , Bursa'nın işgali günlerinde bu vazifesinden ayrılarak İsatnbul'a gelir. 1922 Haziranı'na kadar izinli sayılarak maaşları ödenir. Bilinen son memuriyeti Aydın Tasfiye Komisyonu üyeliğidir. Son defa bu vazifeden emekliye ayrılan Vicdani efendi 8 Ramazan 1358'de (1 Teşrin-i evvel 1939) İstanbul'da dünyasını değiştirmiştir. Merkez Efendi kabristanı'nda medfundur.⁹⁵

Mustafa Tefik Efendi

E'immeden Zağfiranborlulu Mehmed Şükrü Efendinin oğludur.

⁹⁴ BOA, *DH SAİD*, nr.42, s.125

⁹⁵ Prof. Dr. Aabdulkerim ABDULKADİROĞLU, Ülkü (Ayan) ÖZSOY, *Safranbolu Meşhurları*, Ankara 2000, s.19-20

Bin iki yüz seksen iki sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1281) Dersaâdette tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Sıbyan mektebinde mukaddimâtı ulûm-ı dîniye ve Soğuk Çeşme Mekteb-i Rüşdiyesinde Arabiden sarf ve nahiv Farîsiden Gülistân ve fenn-i hisâbiye ve coğrafya ve hendese okumuşdur. Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz dokuz sene-i hicrisinde yirmi yedi yaşında iken Dersaâdet Telgrafhânesine mülâzemetle üç yüz on iki senesi şehr-i şevvalinin ikisinde (16 Mart 1311) yedi yüz elli gurusu muvakkat maaşla Yemen vilâyeti Telgraf ve Posta merkezi muhâbere memuriyetine tayîn kılınmıştır.

Telgraf ve Posta Nezâreti makamından vazifesine yoluyla devam eylediği tasdik olunmuştur.

Memuriyet-i nezâreti müşârun-ileyh sicil ve muhâsebe kalemleri kuyûduna mutâbıktır.

Şubece aynen görülen nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi kendisine iâde kılınmıştır.(29 Safer 1314)(28 Temmuz 1312)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mart 1313) aşrı bi't- tecîl altı yüz yetmiş beş gurusu tenezzül edildiği telgraf ve posta sicil şubesinin (21 Safer 1315) tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin bin üç yüz on altı senesi muharremi guresinde (15 Mayıs 1314) dört yüz yetmiş beş gurusu maaşla ve becâyîşi sûretiyle Kal'a-i sultani telgraf ve posta merkezi ve muhâbere memuriyetine nakil edildiği mezkur şubenin (15 Şevval1319) tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin sene-i merkûme rabi'u'l- ahirinin on birinde (17 Ağustos 1314) dört yüz gurusu maaş ve becayış suretiyle Ankara vilâyeti telgraf ve posta merkezi ve muhabere memuriyetine nakil eylediği mezkur şubenin 9 Zi'l-kade 1317 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyh bin üç yüz yirmi bir senesi saferinin yedisinde (22 Nisan 1319) bin gurusu maaşla Yemen vilayetine müceddiden kişâd edilen Ab kazası Telgraf ve Posta merkezi

muhasebe memuriyetine nakil edildiği mezkur şubenin (17 Zi'l-kade 1321) tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.⁹⁶

Mustafa Ziya Efendi

Kadızzade Hacı İbrahim Efendinin mahdumudur.

Bin iki yüz kırk dört senesinde Zağfiranbolu'da tevellüd etmiştir.

Mekatip-i sıbyaniyede mukaddemat-ı ulum-ı diniyyeyi bade't-tahsil maluma-yı mahsusadan Arabi ve Farisi okumuştur. Türkçe kitabet ve Arapça tekellüm eder.

Bin iki yüz altmış bir sene-i hicrisinde yirmi yaşında olduğu halde mülazemetle Hazine-i Celile-i Esham muhasebesine mülazemetle dahil ve altmış iki senesine kadar elli guruş maaşa nail olub muhasebey-i mezkureye devam etmekte iken ol vakit Kıbrıs muhassalı olan merhum İsmail Paşaya kırayeti bulunmak cihetiyle mezunen kitabeti ile giderek altmış senesine kadar müşarun ileyh ile mahalli mezkurda ve altmış altı ve yedi senelerinde Sofya ve yetmiş tarihine kadar Filibe ve yetmiş birden yetmiş üçe kadar Sinop ve Kastamonu ve yetmiş dört ve beş senelerinde Darendede ve tekrar Filibe'de bulunarak badehu müşarun ileyh'in vuku'-ı vefatıyla muhasebe-i merkumeye rihlet etmiş ve yetmiş altı senesinde bil imtihan bin guruş aylık ile Tolcu mal müdürlüğüne ve yetmiş dokuz senesinde ve Karadağ mesele-i mündefiası esnada iki bin beş yüz guruş maaş ile İşkodra meclis idaresi baş kitabetiyle muhasebecilerin tedkik-i hesabetine ve seksen senesinde üç bin guruş maaş ile Belgrad muhafızlığı muhasebecilik ve tahrirat müdürlüğüne memur olarak muahharen maaşı dört bin guruşa iblağ olunmuş ve seksen üç senesinde Belgradın, Sırp emaretine terki hasebiyle Dersaadete avdetle seksen dört senesi rebi'u'l-evvelinde dört bin guruş aylık ile Trablusgarp vilayeti mektupculuğuna ve seksen beş senesinde mikdar-ı mezkur aylıkla ve Ecnebi Müdürlüğü inzimamıyla vilayet-i mezkure vali muavinliğine ve muahharen yedi bin beş yüz guruş şehriye ile vilayet- merkume merkez mutasarrıflığına tayin olunarak vilayeti mezburde uhdesine tevcih olunan merhum Ali Rıza Paşanın vüruduna kadar bir defa ve müşarun ileyhden sonra infisalıyla İstanbul'a avdetinde ikinci defa vali vekaletini icra eylemiştir. Seksen yedi senesi saferinde infisal edip bir buçuk sene mürurunda seksen sekiz senesi evahirinde altı bin yedi yüz elli guruş mahiyye ile İçil mutasarrıflığına ve doksan senesi

⁹⁶ BOA, *DH. SAİD*, nr.67, s.237

evahirinde infisal ederek doksan bir senesi saferinde dokuz bin yirmi guruş maaş ile Trablusşam mutasarrıflığına ve doksan iki senesi cemaziyel ahirinde yedi bin guruş aylık ve becayış suretiyle elyevm uhdesinde bulunan Akka mutasarrıflığına tayin olunmuştur. Altmış yedi senesinde rabi'a ve Belgrad'da mesbuk olan memuriyetinde salise ve saniye sınıf-1 sanisi rütbelerini dördüncü rütbe mecid-i nişanını ve seksen beş senesinde Trablusgarp'da iken saniye sınıf-1 mütemayizi rütbesini ihraz etmiştir. Trablusgarp mutasarrıflığından avdetinde on sekiz ve İçil mutasarrıflığından infisalinden sonra dört mah mazul kalmış ve mazuliyet maaşı almamıştır .

Mübde-i memuriyeti olan Esham Muhasebesinden Trablusgarp merkez mutasarrıflığına gelinceye kadar bulunduğu hidematdan birinden diğerine nakil suretiyle ve mezkur mutasarrıflıktan afvı ve hakkında mesbuk olan istidası üzerine infikak ederek İçil Mutasarrıflığından hasbe'l kader ve Trablusşam'dan Akka'ya becayış ile infisal etmiş ve memuriyetine ait bir şeyle müttehem olmamış ve taht-ı muhakemeye alınmamıştır. Akka Mutasarrıflığına hüsn-i hizmetine dair Suriye vilayeti ve beşinci ordu müşiriyetinin 11 Mart 92 tarihli iki kıta tahriratı vilayeti mezkurenin 20 Haziran 9 Temmuz 24 Ağustos 92 tarihli üç kıta telgrafnamesi ile Trablusşam mutasarrıflığından beraat-ı zimmetini müş'ir mezkur mutasarrıflık heyetinin 8 Temmuz 91 tarihli mazbatasının musaddık suretleri merbuttur. Suriye vilayeti valisi Behametlü Devletlü Midhat Paşa Hazretleri tarafından sahib-i tercüme beş seneden beri Akka mutasarrıflı olup iffet ve istikameti marufdur diye beyan-ı mulahaza buyrulmuştur.

(22 Rabi'u'l-evvel 97) (21 Şubat 95) ⁹⁷

Mustafa Zühdü Efendi

Eimmeden müteveffa Mustafa Efendinin oğludur.

Bin iki yüz doksan sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1289) Zağfiranbolu'da tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde muhrrerdir.

Sıbyan mektebinde mukaddimât-ı ulûmu ve Kastmonu Vilayeti Mekteb-i Rüşdiyesinde sarf ve nahiv ve Gülistan ile fenn-i hesap ve coğrafya ve hendese okumuştur. Türkçe okur yazar.

⁹⁷BOA, *DH. SAİD*, nr.1, s.23

Bin üç yüz dört sene-i hicrisinde Kastamonu ve âhiren Kadıköy telgraphânelerine mülâzemetle devam edip üç yüz yedi senesi haziranının yirmisinde gönüllü olarak askeri telgraf bölüğüne bi'l kayıt müddet-i nizâmiye-i askeriyesini ikmâl ile üç yüz on iki senesi nisan-ı ibtidasında ihrac olunmuş üç yüz on dört senesi zi'l- kadesinin beşinde (26 Mart 1312) üç yüz guruş muvakkat maaşla Yanya vilayeti telgraf ve posta merkezi muhâbere memuriyetine tayîn ve üç yüz on beş senesi muharremü'l-haramının ikisinde (22 Mayıs 1314) memuriyetinin lağvıyla açığa çıkarılıp rebi'u'l-ahirinin on birinde Yunan Muhâbere Madalyasıyla taltif ve üç yüz on altı senesi cemâziye'l-evvelinin on yedisinde (21 Eylül 1314) üç yüz guruş muvakkat aylıkla Üsküp Telgraf ve Posta Merkezi muhabere memuriyetine tayîn kılınmışken işrete olan ilişkisi yüzünden sû-i hâl ve hareketi görülmekle kesb-i salah eylemesi için üç yüz on yedi senesi saferinin on üçünde (10 Haziran 1315) memuriyetinden infisal ettirilmiş ve recebin on birinde (3 Teşrîn-i Sâni 1315) altı yüz guruş şehriye ile Kosova vilâyetine müceddiden kişâd edilen Juzvice telgraf ve posta merkezi müdüriyetine tayîn kılınmıştır. Telgraf ve posta nezaretinden vazifesine bu vech ile devamı tasdik olunmuştur.

Memuriyeti nezâreti müşârûn-ileyha sicil ve muhasebe kalemleri kuyûduna mutabıktır . Şubece aynen görülen nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi ile Mülkü Celil-i Askeriyeden almış olduğu tezkeresi ve Yunan muhabere madalya beratı yine kendisine iâde kılınmıştır (26 Rebi'u'l evvel 1324) (7 Mayıs 1322)

Mumaileyh bin üç yüz yirmi iki senesi şevvali selhinde nikelden mamul Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası ihsan buyrulup üç yüz yirmi dört senesi saferinin on ikisinde (29 Mart 1322) beş yüz guruş maaşla ve becayış suretiyle vilayeti müşârûn-ileyhada Gustevar Telgraf ve Posta Merkezi müdüriyetine nakil olunduğu telgraf ve posta sicil şubesinin 9 Haziran 1323 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.⁹⁸

Nu'man Na'im Efendi

Fütüvvühâne müsevvidlerinden Hacı Ahmet Rıf'at Efendinin oğludur.

Bin iki yüz doksan dört sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1296) Zağfiranboluda Bulak karyesinde tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

⁹⁸ BOA, *DH SAİD*, nr.119, s.129

Giresun ve Kırşehir şehri mekâtib-i rüşdiyesinde ve Bolu mekteb-i i'dadisinde ve Dersâdet Dârü't-Tedrîsinde müretteb dersleri ve malum-ı mahsûsadan fenn-ü hesâb ve tarih ve coğrafya-i umûmî ve usûl-ı defteri ve edebiyat-ı osmaniye ve cebir okumuşdur. Türkçe okur yazar. Şâhadetnâmesi yoktur.

Bin üç yüz altı senesi cemâziye'l-ahiresinin on birinde Bursa müderrisliğine nâil olup (11 Ramazan 1302) müderrisliği mezkur sahna terfi buyrulmuş ve üç yüz on iki senesi zi'l-hicce-i şerîfesinin on yedisinde (29 Mayıs 1311) on sekiz yaşında iken Evkâfî Hümâyûn Nezâreti Celîlesi Masârifat-ı Umûmîye İdâresine mülâzemetle duhûl etmiş ve üç yüz on üç senesi saferü'l-hayrının sekizinde (18 Temmuz 1311) on guruş maaş tahsîsi ve şehir-i mezkûrun on beşinde(25 Temmuz 1311) maaşı yirmi guruşa iblâğ olunmuşdur.

Tercüme-i hâlinin mündericâtı vazifesini îfâda gayreti Evkaf-ı Hümâyûn Nezâreti Masârifat-ı Umûmîye mümeyyizliği ile müdürlüğünden tasdîk ve nezâreti müşârûn-ileyhadan teyid edilmiştir.

Maaşının mikdarıyla tahsîs tarihlerini mübeyyen cihât idâresinden yazılan derkenarı hâvi arzuhal ve mezkûr Bursa Müderrisliğinin tevcîhini ve terfi'ini müş'ir(2 Kânûn-i sâni 1311) tarihli ve yetmiş dört numaralı tezkere-i aliyye meşihatpenahi tercüme-i hâl varakasıyla Evkâf-ı Hümâyûn Sicil-i Ahvâl Şubesinde mahfûzdur. Nüfûs-u tezkere-i osmâniyesi görülüp iade kılınmıştır. (13 Rebi'ü'l-evvel 1314)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on üç senesi rebi'ü'l-ahirinin yirmi dördünde (12 Teşrîn-i evvel 1311) otuz guruşa iblâğ edilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi rebi'ü'l-evvelinin dördünde (1 Ağustos 1312) kırk guruşa ve bin üç yüz on altı senesi rebi'ü'l-ahirinin onunda (11 Eylül 1314) altmış guruşa iblâğ edildiği Evkâf-ı Hümâyûn Sicil Şubesinin (2 Teşrîn-i evvel 1317) tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mûma ileyhin bin üç yüz on sekiz senesi rebi'ü'l-ahirinin yirmi birinde rütbe-i aliyyesinin mülkiyeye tahvîliyle rütbe-i râbia tevcîh buyrulduğu Divân-ı Hümâyûn teşrifatçılığının ol babda müzekkeresinden anlaşılmış ve mezkûr müzekkere komisyonca ba'de'-l muta'laa iade edilmiştir.

Muma ileyhin maaşı bin üç yüz on dokuz senesi recebinin on altısında (16 Teşrîn-i evvel 1317) yetmiş guruşa iblâğ ve üç yüz yirmi senesi rebi'ü'l-ahirinin on üçünde (6 Temmuz 1318) dokuz yüz guruş maaşla Abidin vilayeti merkez bidayet mahkemesine nakil edildiği şube-i merkûmenin ol bâbdaki vukuat pusulasıyla adliye nezâreti celîlesinin (6 Haziran 1322) tarihli tezkere-i cevabiyesinde bildirilmiştir.⁹⁹

Osman Efendi

Mehmed Ağanın oğludur.

Bin iki yüz elli beş senesinde Zağfiranboluda dünyaya gelmiştir.

Kasaba-i mezkûre mektebinde makeddemât-ı ulûm-ı dîniyeyi bade't-tahsil Valide Mekteb-i Rüşdiyesiyle Ayasofya Câmî'-i Şerîfinde kâfiyeye kadar ders görmüştür. Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz doksan altı senesinde kırk yaşında olduğu halde yüz guruş maaş ile Bâb-ı âli tanzîfât hizmetine memur olarak doksan dokuz senesi evâilinde iki yüz elli guruş maaş ile teşrifât kalemi hulefâsı sınıf-ı sânisine dâhil olmuş ve elyevm silk-i hulefâda müstahdem bulunmuştur.

Bidâyeten tâyîn olduğu mezkur tanzîfât memuriyetinden ber haval-i bâla nakil suretiyle infikâk ederek muzahhar şikâyet olmamış ve taht-ı muhâkemeye alınmamıştır.

Divân-ı Hümâyûn teşrifâtçılığı cânibinden yazılan mulâhazada (mûma-ileyh odaca müdavim ve mukaddemdir denilmiştir)(21 Cemâziye'l-evvel 1299)(29 Mart 1297)

Mûma-ileyhin maaşına bin üç yüz yedi senesi rebi'ü'l-evvelinin yirmi üçünde iki yüz elli guruş ve bin üç yüz sekiz senesi rebi'ü'l-evvelinin yirmisinde elli guruş zam edilmiştir ve bin üç yüz iki senesi zi'l-hiccesinin yirmi sekizinde uhdesine rütbe-i sâlis ve bin üç yüz dokuz senesi cemâziye'l-evvelinin on dördünde terfi'an rütbe-i sâniye sınıf-ı sânişi tevcîh buyurulmuştur. Mûma-ileyh vazâif-i memuriyetini îfâda ikdâm ve gayretine mebni bin üç yüz on bir senesi cemâziye'l-âhiresinin on beşinde dördüncü rütbeden mecidî nişân zişânı ihsan buyurulmuştur. Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda (1 Mart 313) aşrı bi't tecîl dört yüz doksan beş guruşa tenezzül etmiştir.

⁹⁹ BOA, *DH. SAİD*, nr.73, s.6

Mûma-ileyh vazâif-i memuriyeti hüsn-i ifâda müşâhid olan ikdâm ve gayretine mebnî bin üç yüz on yedi ramazanının on altısında on üçüncü rütbeden mecîd-i nişanı zişâna ihsân buyrulmuştur.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on dokuz senesi recebinin altısında 5 Teşrîn-i evvel 1317) beş yüz yirmi beş guruşa ve sene-i merkûme zi'l-kadesinin yirmi altısında(21 Şubat 1317) altı yüz elli guruşa ve bin üç yüz yirmi senesi saferinin sekizinde 23 Mayıs 1318 yedi yüz elli guruşa ve bin üç yüz yirmi bir senesi recebinin yirmi beşinde (4 Teşrîn-i evvel 1319) sekiz yüz guruşa iblâğ edildiği Teşrifât-ı Divân-ı Hümâyun kaleminin 28 Mart 1321 tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz yirmi dört senesi ramazanının yirmi beşinde (29 Teşrîn-i evvel 1322) dokuz yüz guruşa iblağ edildiği 12 Mayıs 324 tarihli vukuât pusulasıyla bildirilmiştir.¹⁰⁰

Osman Hayri Efendi

Asâkir-i redîfe yüzbaşlarından müteveffa Osman Efendinin mahdûmudur.

Bin üç yüz dört senesi şabanının yirmi altısında (7 Mayıs 1303) nefsi Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi sûret-i musaddıkasında muharrerdir.

Kasaba-i mezkûre mekteb-i ibtidaisinde mukaddimât-ı ulûm-ı dîniyeyi bade'l-kıraât mekteb-i rüşdiyesine girip ikmal tahsil şahadetnâme almıştır Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on dokuz senesi rebî'u'l-ahirinin beşinde (9 Temmuz 1317) Zağfiranbolu kazası mal kalemine mülazemeten girip üç yüz on dokuz sene-i maliyesi ibtidasında altı yüz ve üç yüz yirmi üç ve yirmi dört senelerinde ellişer yüz guruş ücûrat-ı maktu'a ile ağnam ve hayvanat-ı ehliye muvakkat merkez kitâbetlerinde bulunmuş ve üç yüz yirmi yedi senesi muharreminin altısında (15 Kânûn-i sâni 1324) yüz otuz altı guruş maaşla Yenişehir kazası tahrirat kitabetine tayîn olunmuştur.

Yenişehir kaymakamlığından yazılan mülâhazada mûma-ileyhin vazife-i mevduâsını îfâyâ iktidarı kafi olduğu tenmîk ve mülâhaza-i mezkûre Konya valiliğinden dahi tasdik kılınmıştır.

¹⁰⁰ BOA, *DH. SAİD*, nr.2 s.140

Mekteb şahadetnâmesiyle nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesini ve muvakkat ağnam ve hayvanat-ı ehliye kitabetlerinde sebk eden hizmetini mutazammın Zağfiranbolu kazası meclis idaresinin Yenişehir kazası meclis idaresinden musaddık suretleri tercüme-i hâl varakasıyla Konya vilâyeti sicill-i ahvâl komisyona hususunca mahfûzdur.(10 Recep 1327)(15 Temmuz 1325) ¹⁰¹

Osman Nuri Efendi(Kırmızızade denmekle mütearif)

Müteveffa Hacı Hafız Mehmed Efendinin oğludur.

Bin iki yüz doksan dokuz senesi hicriyesinde (sene-i maliye 1288) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir.

Mübade-i ulumu mektebi ibtidaiyyede okuyup duhul ettiği rüşdiye mektebinde ikmal tahsil ile şahadetname almış ise de vuku bulan hark esnasında muhterik olduğu ve mektepce kaydı muhteva-i defatirde bulunamadığından bi'z-zarure sureti dahi rabt edilemediği tercüme-i hal varakasında muharrerdir.

Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on bir senesi rebî'u'l-evvelinin yirmi sekizinde 28 Kanun-i evvel 1309 Silk-i Askeriyeye duhul ile hizmet-i askeriyesini ifa ve bölük emniyeti rütbesine kadar irtifa ederek üç yüz on altı senesi cemaziye'l-ahirinin üçünde 10 Teşrin-i evvel 314 istibdad-ı icra kılınmış ve üç yüz yirmi dokuz senesi cemaziye'l-ahiresinin on yedisinde 1 Haziran 1321 üç yüz gurus maaşla Zağfiranbolu kazasının evkaf memurluğu meclisince bi'l-ımtihan intihab olunarak tarih-i mezkurde işe mübaşeret eder etmez Evkaf Nezaretince 14 Haziran 1328 tarihinde memuriyeti tasdik kılınmıştır. Tercüme-i hal varakası ziri kaza-i mezkur kaymakamı tarafından usulen tasdik olunmuştur.

Muma ileyhın ber minvali muharrer hizmeti askeriyesini ifa istibdad-ı icra edilerek terhis olduğu Onuncu Ordu Nizamiye Yirminci Alayının Birinci Taburu heyetinden 7 Teşrin-i evvel 1314 tarihli tezkeresinden ve evkaf memurluğuna tayin ve işe mübaşeret tarihi Kastamonu vilayeti evkaf müdüriyetini 15 Kanun-i evvel 1312 tarihli tahriratından anlaşılmiş ve terhisini mübeyyen olup aynen görülmüş salifü'z-zikr tezkere ile nüfus tezkeresi muma ileyhe iade kılınmak üzere mahalline gönderilmiş

¹⁰¹ BOA, *DH. SAİD*, nr.164, s.16

tahrirat ile teferruatı asl-ı tercüme-i hal varakasıyla dosyasında hıfz edilmiştir.(17 Kanun-i sani 328) ¹⁰²

Osman Nuri Efendi

Zağfiranboluda Çerçen karyesi hânedânından Dilâverzâde denmekle müteârif Selimhan Efendinin oğludur.

Bin iki yüz doksan senesi şevval-i şerifi guresinde (sene-i mâliye 9 Teşrîn-i sâni 1289) Kastamonu vilayetinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd eylediği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinde muharrerdir.

Kasaba-i merkûme sıbyan mektebinde mübâde-i ulûm-ı dîniyeyi okuyup Kur'ân-ı azîmü's- Şânı hıfz eylemiş ve elyevm Dersââdetde Ayasofya-i Kebîr Medresesinde tahsîl-i ulûm ile meşgul bulunmuşdur. Türkçe okur yazar.

Bin üç yüz on iki senesi şehri recebi şerifinin yirmi dördünde (5 Kânûn-i sâni 1310) yirmi yaşında iken Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi masârifât-ı umûmîye idâresinin dışarı şubesine mülâzemetle zi'l-kadenin ikisinde (15 Nisan 1311) on guruş maaşa nâil olmuşdur.

Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i masârifât-ı umûmîye idâresi müdüriyetiyle mümeyyizliğinden tercüme-i hâlinin sıhhati ve hizmetini ifâya gayreti tasdik ve nezâreti müşârun-ileyhden te'yîd edilmiştir.Maaşının mikdarıyla tahsis-i tarihini mübeyyen cihat idâresinin 16 Mayıs 1311 tarihli derkenârını hâvi arzuhâli ve tercüme-i hâl varakası Evkâf-ı Hümâyûn Sicil-i Ahvâl Şubesinde mahfûzdur. Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi görülüp iade kılınmıştır. (12 Zi'l-kade 1312) (12 Nisan 1312)

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on üç senesi şehri receb-i şerifinin on beşinde(20 Kânûn-i evvel 1311)yirmi guruşa iblâğ edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı bin üç yüz on üç senesi saferinin yirmi altısında (5 Ağustos 1312) otuz guruş ve bin üç yüz guruşa ve üç yüz on beş senesi cemâziye'l-ahirinin üçünde (18 Teşrîn-i evvel 1313) elli guruşa bin üç yüz on altı senesi muharreminin üçünde (15 Haziran 1314) altmış beş guruşa iblağ edildiği Evkaf-ı Hümayun Sicil Şubesinin vukûat pusulasında gösterilmiştir.

¹⁰² BOA, *DH. SAİD*, nr.188, s.136

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz on yedi senesi muharreminin üçünde (1 Mart 1315) seksen beş guruşa ve sene-i merkûme recebinin on yedisinde (9 Teşrin-i sani 1315) yüz guruşa ve bin üç yüz on sekiz senesi rebi'u'l-ahirinin üçünde (17 Temmuz 1316) yüz yirmi beş guruşa ve bin üç yüz on dokuz senesi receb-i şerif guresinde (1 Teşrîn-i evvel 1317) yüz otuz beş guruşa ve bin üç yüz yirmi bir senesi cemâziye'l-evvelinin sekizinde (2 Temmuz 1319) yüz kırk beş guruşa ve sene-i merkûme recebinin on altısında (25 Eylül 1319) yüz altmış guruşa iblâğ edildiği şûbe-i mezkûrenin ol babdaki vukuât pusulalarında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı bin üç yüz yirmi dört senesi recebinin on beşinde (2 Ağustos 1322) yüz seksen guruşa iblâğ edildiği mezkûr şûbenin 2 Kânûn-i evvel 1322) vukûât pusulasında bildirilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı üç yüz yirmi beş senesi rebi'u'l-ahirinin guresinde (1 Mayıs 1323) iki yüz guruşa iblâğ eylediği şûbe-i mezkûrenin 12 Teşrîn-i sâni 1323) tarihli vukuât pusulasında gösterilmiştir.

Mûma-ileyhin maaşı (1 Mayıs 1324) tarihinde iki yüz on beş ve ber- mûcib tensîk (1 Eylül 1325) tarihinde dört yüz guruşa iblâğ edilip muhâsebe idaresi dördüncü sınıfı kitâbetine 2 Şubat 1326 tarihinde altı yüz guruş maaşla üçüncü sınıf kitâbetine terfî ve 1 Mart 1327 tarihinde icra kılınan teşkilâtda maaşıyla taşra hesabat kısmında îfâ ve 27 Eylül 1329 tarihinde sekiz yüz guruş maaşla ikinci sınıf kitâbetine nakl-i icra edildiği 23 Teşrîn-i sâni 1325)(1 Şubat 1326) (14 Mayıs 1327) (Teşrîn-i sâni 1329) tarihli dört kıt'a vukuât pusulasında gösterilmiştir.(11 Kânûn-i evvel 1329)¹⁰³

Osman Nuri Efendi

Mâbeyn-i Hümâyûn cenâb-ı mülûkâne bekçiliğinden mütekaid Hacı İbrahim Efendinin oğludur

Bin iki yüz seksen sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 79) Kastamonu vilâyetinin Zağfiranbolu kazasına muzaâf Nağza karyesinde tevellüd ettiği nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesi sûreti musaddıkasında muharrerdir.

¹⁰³ BOA, *DH. SAİD*, nr.67, s.129

Sıbyan mektebinde mukaddimât-ı ulûmu ve üç sene mekteb-i rüşdiyede müretteb dersleri okuduğu ve Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hâlinde mündericdir.

Bin iki yüz doksan üç senesi zi'l-hiccesinin yirmi sekizinde (1 Kânûn-i sâni 96) mülâzemetle mezkûr Zağfiranbolu kazası tahrirât kalemine girip bin üç yüz senesi şehr-i şabanı şerifin on dördünde (8 Haziran 99) iki yüz elli gurus maaş ile kaza-i mezkûr nüfûs memuriyetine tayîn olunmuştur.

Zağfiranbolu kaymakamlığından ve Kastamonu nüfûs nezâretiyle valiliğinden tercüme-i hâli mündericatı ve vazifesini îfâya kifâyeti ve Dâhiliye Nezâreti Nüfûs-u Umûmîye müdüriyetinden kemiyet-i maaş ve memuriyeti tasdik kılınmıştır.

Nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesinin Zağfiranbolu kazası nüfûs memuriyetinden musaddık sureti vazife-i memuriyeti îfâya mübâşeret tarih ve mikdarı maaş ve hizmeti mutazammın kaza-i mezkûr meclis idâresinin mazbatası aslı tercüme-i hâliyle dâhiliye sicill-i ahvâl şubesinde mahfûzdur.(1 Safer1322) (4 Nisan 1320)¹⁰⁴

Osman Tevfik Efendi

Eimmeden Aşık Halilzâde Mehmet Efendinin oğludur

Bin iki yüz altmış beş sene-i hicrisi evâhirinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir

Sıbyân mektebinde mukaddime-i ulûm ve Gazi Süleyman Paşa Medresesinde bir miktar Arabî ve Fârisî ve fenn-i hesap tahsîl etmiştir. Türkçe kitâbet eder

Doksan iki sene-i hicrisinde yirmi yedi yaşında olduğu halde Zağfiranbolu kazası aşar vergi ve mal kalemlerine mülâzemeten bed'an ederek doksan üç senesinden doksan altı senesinin başına kadar beher sene haziran ibtidâsından ağustos nihâyetine kadar üç mâh-ı müddet ve üç yüz gurus maaşla Zağfiranbolu aşar kol kitâbetinde müzekker olunan doksan üç ve dört senesinin Eylül ibtidâsından teşrîn-i sâni nihâyetine kadar kezâlik üç mâh-ı müddet ve üçer yüz gurus maaşla muvakkaten müzekker kaza-i a'şar kitâbeti refâkatında istihdâm olunmuş ve doksan sekiz senesi zi'l-kadesinin on yedisinde iki yüz elli gurus maaşla kaza-i mezkûr vergi kitâbeti refakatine tayîn olunarak üç yüz senesi recebinin altısında üç yüz gurus maaşla Mea Ulus Aktaş nâhiyesi

¹⁰⁴ BOA, *DH. SAİD*, nr.106, s.167

vergi kitâbetine tahvîli memuriyet etmiştir Şimdiye kadar hakkında şikâyet vukû'uyla taht-ı muhâkemeye alınmamıştır

Zağfiranbolu kazası kaymakamlığından ve Kastamonu vilâyeti tahrîr vergi müdüriyetinde yazılan mülâhazalarda mûma-ileyhin ahvâl-i muharreresi muvâfık-ı kayıt idüğü ve vergi emâneti celîlesinden ilâve kılınan 25 Cemâziye'l-ahire 1303 târihli zeyilde dahi mezkûr mülâzahalara atıf ile mündericât-ı varaka tasdîk olunmuştur(14 Şevval 1304) (Haziran 1303)¹⁰⁵

Ömer Efendi

Mûla Hasan oğlu zürra'dan müteveffa Mustafa Ağa'nın oğludur.

Bin iki yüz doksan sene-i hicrîsinde (sene-i mâliye 1289) Zağfiranboluda tevellüd eylemiştir.

Mahalle ibtida mektebinde tahsîl eylediği ve Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hal varakasında mündericidir.

Bin üç yüz on iki senesi şevvalinin on birinde (27 Mart 1311) Dersâdet jandarma taburuna kayıt ve üç yüz on sekiz senesi cemâziye'l-evvelinde yirmi yaşında (9 Mayıs 1314) ikmâl-i müddet sûretiyle ihrâc olunmuştur.

Bin üç yüz on dokuz senesi şevvalinin on yedisinde (14 Kanûn-i sâni 1317) yüz yirmi guruş maaşla Zülüfliyan teberdârân-ı hâssa hademeliğine tayîn ve üç yüz yirmi dokuz senesi rebi'u'l-ahirinin ikisinde (1 Nisan 1327) maaşı yüz elli guruşa iblâğ edilmiştir.

Bin üç yüz on altı senesi rebi'u'-levvelînin on birinde Yunan Muharebe Madalyasına nâilolmuştur.

Nüfûs-u tezkere-i osmâniyesiyle madalyasının berat-ı hümâyûnu aynen görülüp iade ve bulunduğu hizmetde aldığı maaşının tevârih ve mekâdirini mübeyyen hazîne-i hümâyûn kethüdalığının derkenarını hâvi müzekkere ve jandarma silkinde bulunduğu müddet-i mutazammın Dersâdet Jandarma Kumandanlığının tezkere-i cevâbiyesi aslı tercüme-i hal varakasıyla hıfz edilmiştir.(17 Nisan 1330)¹⁰⁶

¹⁰⁵ BOA, *DH. SAİD*, nr.14, s.143

¹⁰⁶ BOA, *DH. SAİD*, nr.200, s.24

Ömer Efendi

Kayıkçı esnafından Mehmed Ağanın oğludur

Bin iki yüz elli beş sene-i hicrisinde Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir. Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûm ve bâdehû medresede bir mikdar Arabî tahsîl etmiştir.

Türkçe kitâbet eder.

Seksen üç sene-i hicrisinde yirmi sekiz yaşında iken mülâzemetle Zağfiranbolu Rüsûmat İdâresine dâhil olarak seksen beş sene-i hicrisinde yüz elli guruş maaşla müsekkerât memuriyetine bi't-tayîn seksen dokuz senesinde aidat ile Bolu sancağı dâhilinde kâin Gökçesu nâhiyesi arazi yoklama kitâbetine ve doksan bir senesi muharreminde dört yüz guruş maaşla kaza-i mezkûr duhân tahrir memuriyetine ve sene-i merkûme rebi'ü'l ahirinde iki yüz guruş maaşla fabrika kitâbetine tahvîl-i hizmet eylemiş ve muahharen isti'fa ederek üç yüz guruş maaşla Eflani nâhiyesi fabrika memuriyetine ittisal ve doksan üç senesi muharreminin yirmi birinci günü iki yüz otuz beş guruş maaşla Kastamonu vilâyeti üçüncü fırka-i seyyâre mukayyidliğine ve sene-i merkûme recebinin yirmi sekizinde iki yüz guruş maaşla Aktaş vukuât kitâbetine ve doksan sekiz senesi saferinin on ikinci günü iki yüz yetmiş beş guruş maaşla mezkûr Zağfiranbolu vukuât kitâbetine ittisal edip sene-i mezbûre zi'l-ka'desinin on dokuzunda maaşının dört yüz guruşa iblâğıyla nâm-ı memuriyeti tahrir ve vergi kitâbetine tahvîl kılınarak el yevm kitâbet-i mezbûrede istihdâm olunmakta bulunmuştur.

Şimdiye kadar hakkında bir taraftan şikayet vukû'uyla taht-ı muhâkemeye alınmamıştır.

Zağfiranbolu kazası kaymakamlığından yazılan mülâhazada mûma-ileyhin ifadesi muvâfık-ı hal olduğu tasdîk kılındı vergi emânet-i aliyyesinden derc olunan 6 Cemâziye'l-evvel 1301 tarihli zeyilde dahi mezkûr mülâhazaya nazaran işbu tercüme-i hâl varakası tasdîk olunur denilmiştir. (18 Zi'l-hicce 1302) (16 Eylül 1300)¹⁰⁷

Papasoğlu Yanko Efendi

Zağfiranbolulu Lefter namı kimsenin oğludur

¹⁰⁷ BOA, *DH. SAİD*, nr.7, s.453

Bin iki yüz doksan iki sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1291) Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

19 Ağustos 1315 tarihli ve altıyüz yedi numaralı tabip diploması haizdir.

Fener Rum mektebiyle Kastamonu mekteb-i idadisinde tahsîl ettiği ve Rumca ve Fransızca tekellüm ve kitâbet eylediği tercüme-i hâl varakasında mündericidir.

Bin üç yüz on yedi senesi recebinin on ikisinde (2 Teşrîn-i sâni 1315) altı yüz guruş maaşla Mürefte kazası beledi tabâbetine bi't-tayîn sene-i merkûme ramazanının ikisinde 22 Kânûn-i evvel işe mübaşeret etmiş ve üç yüz yirmi üç senesi şabanının on altısında (3 Teşrîn-i evvel 1321) Karahisar sâhibi sancağı tabâbetine tahvîl-i memuriyet eylemiş ise de azîmet etmeksizin sene-i mezbûre şevvalinin yirmi beşinde (10 Kânûn-i evvel 1321) bin iki yüz guruş maaşla Trabzon vilâyeti merkez beledi tabâbetine tayîn olunmuştur.

Tarih-i tayîn ve mübâşeretiyle kemiyet-i maaşı Umûr-ı Tıbbiye-i Mülkiye sicil şubesi müdüriyetinden tercüme-i hal varakası zahrına muharrer derkenardan anlaşılıp nüfûs-ı tezkere-i osmâniyesiyle diploması sûret-i musaddıkları idâre-i umûmîyece hıfz edilmiştir.(26 Zi'l-hicce 1328) (15 Kânûn- ievvel 1326)¹⁰⁸

Rıfat Efendi

Zürra'dan Zağfiranbolulu Halil Ağanın oğludur

Bin iki yüz yetmiş üç senesi saferinde Dersââdette tevellüd eylemiştir.

Sıbyân mektebinde mübâde-i ulûm-ı dîniye ile muallim-i mahsûsdan bir mikdar ders okumuştur. Türkçe okur yazar.

Bin iki yüz doksan iki senesi cemâziye'l-evvelinde on dokuz yaşında iken telgraf mektebine devama başlayıp doksan yedi senesi rebi'u'l-evvelinin on altısında elli guruş maaş ile Dersââdet Merkez Telgraf Muhâbere memuriyetine tayîn olunarak doksan yedi senesi cemâziye'l-evvelinin sekizindeki tensîkatında açığa çıkarılıp doksan sekiz senesi rebi'u'l-evvelinin altısında dört yüz guruş maaş ile Preveze merkezi telgraf muhâbere memuriyetine tayîn ve üç yüz bir senesi saferinin yirmi sekizinde üç yüz seksen guruş

¹⁰⁸ BOA, *DH. SAİD*, nr.173, s.228

maaş ile Yanya telgraf Merkezi Muhâbere memuriyetine nakil olunmuş ve sene-i merkûme recebinin on yedisinde maaşı dört yüz guruşa terakkî ederek üç yüz senesi şabanının on dokuzunda beş yüz guruş şehriye ile Selanik vilâyetinde Karaburun merkezleri telgraf muhâbere memuriyetlerine nakil edilmiştir.

Tercüme-i hâl varakasını Selanik merkezi telgraf muhâbere memuru iken i'ta eylediği cihetle Yanya Vilâyeti Telgraf ve Posta Baş Müdürü İzzetli Câvid Bey ile vilâyeti müşarun-ileyhin makamında kifâyeti ve Telgraf ve Posta Nâzırı Atufetli Hasan Ali Efendi Hazretleri cânibinden varakası mündericâtı tasdîk kılınmıştır. (17 Recep 1309) (4 Şubat 1307)¹⁰⁹

Said Efendi

Taşcı Kadir Ağanın oğludur

Bin iki yüz doksan dokuz sene-i hicrisinde (sene-i mâliye 1297) Zağfiranboluda Ulus nâhiyesinin Alpi karyesinde tevellüd etmiştir.

Dersâadette Taş Kasap Mekteb-i İbtidaisinde mukaddimât-ı ulûmu okuyarak Koca Mustafa Paşa Mekteb-i Rüşdiye-i Askeriyesine vusul ve meşrû-ı dürûsu bi'l-ikmâl 26 Şaban 1313 tarihli şahadetnâmeyi almıştır. Badehu Bursa Mekteb-i İdadi-i Askeriyesine Şaban 1313 tarihinde dahil olup mekteb-i mezkûrda vukua gelen münazaa üzerine ön ayak olarak tahrik olunan on beş kazası meyânında mevcut bulmağla 20 Teşrîn-i sâni 1315 tarih ve 290 numaralı emri mucibince ihrâc ve 9 Kânûn-i evvel 1315 tarihinde ikinci orduya igrâm kılınmış ve Dersâadet polis mektebinin ikinci devre-i tahsîliyesinde meşrû-ı dürûsu tahsil ve ikmal ederek âla derecede 1 Nisan 1326 tarihli bir kıt'a şahadetname ahz eylemiştir. Türkçe kitâbet eder.

18 Teşrîn-i sâni 1324 tarihinde üç yüz guruş maaşla yirmi dokuzuncu Hasköy bölüğünün yirmi dört numaralı polis neferliğine tayîn ve 1 Ağustos 1325 tarihindeki tensîkatı umûmîyede dört yüz guruş maaşla Beyoğlu 1532 numaralı polis memurluğuna nakil ve heyet-i intihâbiyenin 14 Mart 1327 tarihli ve 22 numaralı mazbatası mucibince altı yüz guruş maaşla Beyoğlu ciheti 193 numaralı komiser muavinliğine terfî kılınmıştır.

¹⁰⁹ BOA, *DH. SAİD*, nr.37, s.69

Nüfûs-ı tezkere-i osmaniyesi ve Rüşdiyey-i Askeri ve Dersaadet Polis Mektebi şahadetnâmeleri sûret-i musaddıkası ve Bursa İdadi-i Askerisi müdüriyetinin 20 Teşrîn-i evvel 1327 tarihli müzekkerenin müzeyyesine merbutenin pusulası ve dosyasında hıfz olunmuş ve polis sureti dühûl ve îfâ terfi'i ve mekâdir-i maâşatı ve tevâhiri kaydından müsteban olmuştur (4 Safer 1330)(11 Kânûn-i sâni 1327)¹¹⁰

Salih Hâdım Bey

Bağzı mahaller müsellemliklerinde bulunmuş olan Çiçekzâde Ali Ağanın mahdûmudur.

Bin iki yüz kırk üç senesinde Zağfiranboluda tevellüd etmiştir.

Malum-ı mahsûsadan sarf ve nahiv-i Arabî ve tarih ve mukaddemât-ı funûnu Riyâziye okumuştur. Türkçe kitâbet eder.

Bin iki yüz altmış dört senesi rebi'u'l-ahirinin yirmi üçüncü günü yirmi iki yaşında olduğu halde iki yüz(31) guruş maaş ile Samsun kazasının umûr-ı tahrîriyesiyle mâl kitâbetine tayîn ve altmış beş senesi saferinin on sekizinde tezkerede tahsîs olunan altmış para aidattan başka üç yüz guruş maaş ile Canik Sancağı nüfûs nezâretine ve yetmiş yedi senesi zi'l-hiccesinin dördünde bin guruş iblâğla livâ-i mezkûr ticaret mahkemesi riyâsetine ve seksen iki senesi rebi'u'l-ahirinin yirmi üçünde iki bin iki yüz elli guruş maaş ile Samsun Sancağı rüsûmat nezâreti muavinliğine nakil olunarak seksen sekiz senesi muharreminin yirmi üçünde meclis-i rüsumât refâkatinde olmak üzere bin beş yüz guruş maaş ile Kordonlar ser müfettişliğine ittisâl ve iki buçuk mah sonra memuriyet-i mezkûrenin lağvından dolayı bi't-tab' infisâl edip sene-i merkûme şevvâlinin yirmisinde bin iki yüz eli guruş maaş ile Beyoğlu Bidâyet Mahkemesi hukuk dairesi i'lâmât kalemi müdürlüğüne ve doksan altı senesi rebi'u'l-ahiri guresinde üç bin guruş maaşla Edirne vilâyeti dâhilinde kâin Lülebergus kazası bidâyet mahkemesi hukuk ve cezâ dâireleri riyâsetine ve doksan dokuz senesi cemâziye'l-âhiresi selhinde iki bin sekiz yüz guruş maaşla elyevm müstahdem bulunduğu vilâyet-i mezkûre dâhilinde vâki' Kırk kilise Sancağı Bidâyet Mahkemesi hukuk ve cezâ ve ticâret dâireleri riyâsetine memur olmuş ve yetmiş iki senesi rebi'u'l- ahirinin ikisinde hocalık ve seksen beş senesi şevvalinin on birinde sâlise rütbelerini ihrâz eylemiştir.

¹¹⁰ BOA, *DH. SAİD*, nr.186, s.211

Şimdiye kadar memur olduğu hidemâtdan nakil ve tahvîl ve terfî ve ilkâ sûretleriyle infikâk ederek umûr-i memuresinden dolayı taht-ı muhâkemeye alınmamış ve müttehem olmamıştır.

Edirne vilâyeti adliye müfettişliğinden yazılan mülâhazada mîr-i mûma-ileyhin bulunduğu riyâsetde hüsn-i hizmeti meşhur ve malumat ve ehliyeti ve iffet ve istikâmet-i mücerreb olduğu ve ol vakit vilâyet-i mezkûre vâli vekâletinde ve müsteşarlığında bulunan Devletlü Vahi Paşa hazretleri tarafından derc olunan mülâhazada sâhib-i tercümenin vilâyet-i adliye memurlarından bulunduğu sancak ve adliye nazırı devletlü Asım Paşa hazretleri cânibinden ilave kılınan muta'lada dahi vâli vekilinin işbu şahâdeti tasdîk olunmuştur.

Ber muharrer bulunduğu Beyoğlu Bidâyet Mahkemesi hukûk dâiresi i'lâmât kalemi müdüriyeti ile Samsun Sancağı rüsûmat nezâreti muâvinliği müddet-i idâresince beraat-ı zimmet ve hüsn-i hizmetini mahkeme-i mezkûre riyâset vekâleti ve livâ-i mezbûre rüsûmât nezâreti taraflarından verilmiş olan 28 Rebi'u'l-âhir 1296 ve 9 Şubat 1284 tarihli iki kıta şahâdetnâme ile Canik Sancağı nüfus nezâretine memuriyetini mutazammın 9 Cemâziye'l-evvel 1266 tarihli buyrulunun Lülebergus kazası meclis idâresinden musaddık sûretleri merbûtdur.(25 Zi'l-hicce 1301)ve 3 Teşrîn-i sâni1300

Mûma-ileyh Hâdım Bey li eceli't tedâvi mezunen Dersâadette bulunduğu halde vâki' olan istid'asına mebnî bin üç yüz iki senesi rebi'u'l-âhirinin on dördüne musâdif bin üç yüz senesi kânûn-i sânisinin on dokuzunda azledilmiştir. ¹¹¹

Selim Efendi

Zağfiranbolu ahalisinden müteveffa Ali Ağanın oğludur. Köroğlu şöhretiyle müteariftir.

Bin iki yüz altmış üç senes-i hicriyesinde (sene-i maliye 1262) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfus-ı tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

Mahalli ibtidai mektebinde mukaddemat-ı ulumu tahsil etmiş olduğu tercüme-i hal varakasında muharrerdir.

¹¹¹ BOA, *DH. SAİD*, nr.3, s.434

Bin iki yüz doksan üç senesi şaban-ı şerifinin on beşinde 21 Ağustos 1292 dört yüz guruş maaşla kiler-i hümayun hüdeması silkine dahil olup doksan yedi senesi rebi'ü'l-ahirinin üçünde 1 Mart 1296 tensikatı uumiyede maaşı üç yüz yirmi guruşu tenzil ve doksan dokuz senesi saferini on ikisinde 20 Kanun-i evvel 1297 maaşı bin yüz yirmi guruşa iblağ üç yüz beş senesi Cemaziye'l-ahiresi selhinde 1 Mart 1304 maaşıyla kilar hazreti şehriyarı tayin ve üç yüz dokuz senesi ramazanı şerifinin üçünde 2 Mart 1308 maaşı bin üç yüz yirmi guruşa iblağ ve üç yüz on dört senesi şevvalinin dokuzunda 1 Mart 1313 tecilat-ı umumiyede bin iki yüz elli dört guruşa tenzil ve üç yüz on sekiz senesi cemaziye'l-ahiresinin on dokuzunda 1 Eylül 1316 bin dört yüz elli dör guruşa iblağ olunmuş ve bin üç yüz yirmi senesi şevvalinin üçünde gümüş imtiyaz madalyası ve üç yüz dört senesi şevvalinin yedisinde dördüncü rütbeden mecdi ve üç yüz yedi senesi rebi'ü'l-evvelinin onbeşinde rütbe-i mezkureden Osmani nişan-ı âlileriyle taltif olunmuştur.

Ser kilar-ı hazreti şehriyarı makamı samisinden muma ileyhin vazife-i mevduasını îfâya sa'y-ı ikdam etmekde bulunduğu tenmik ve ser karini hazreti şehriyarı makamı samisinden tasdik olunmuştur. Bulunduğu hıdematla aldığı maaşatın tevarih ve kemiyyatını mübeyyin kuyudat kaleminin derkenarını hâvi iki kıta müzekker ve nüfusu tezkere-i osmaniyesiyle madalya ve nişanların berat-ı âlileri suret-i musaddıkası asıl tercüme-i hal varakasıyla şubece hıfz olunmuştur.(22 Cemaziye'l-ahir 1326)(8 Temmuz 1324)¹¹²

Süleyman Tali' Efendi

Orman süvari memuru müteveffa Mehmed Hazım Efendinin oğludur.

Bin üç yüz bir senesi hicriyesinde (sene-i maliye 1300) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettği nüfus-ı tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir.

Kaza-i mezbur sıbyan mektebinde mukaddime-i ulumu ve Bartın Mekteb-i Rüşdiyesinde üç sene kadar müretteb ders okuyup 13 Temmuz 1314 tarihli şahadetnameyi almıştır.

Türkçe okuyup yazdığı tercüme-i hal varkasında mündericdir.

¹¹² BOA, *DH. SAİD*, nr.151, s.17

Bir müddet Bartın kazası bidayet mahkemesi istintak dairesine mülazemetle girüp bin üç yüz yirmi bir senesi recebinin dördünde 14 Eylül 1319 yüz seksen guruş maaşla Gerede kazası tahrirat kitabetine tayin olunup üç yüz üç yüz yirmi üç senesi cemaziye'l-evvleini on birinde 1 Mart 1321 seksen beş guruş maaşla kaza-i mezkur tahrirat kalemi mübeyyizliğine ve zi'l-hiccesinin yirmi sekizinde 9 Şubat 1321 yine yüz seksen guruş maaşla tahrirat kitabetine ve üç yüz yirmi dört dsenesi recebinin yirmi ikisinde 1299 Ağustos sene-i mezkure maaşı mezkurla Hamidiye kazası tahrirat kitabetine ve üç yüz yirmi beş senesi cemaziye'l-evvelinin on altısında 14 Haziran 1323 iki yüz guruş maaşla bu kazanın belediye kitabet ve sandık emniğine tahvil-i memuriyet etmiş ve recebinin dördünde 31 Temmuz 1322 bi'l-istifa infisal ile zi'l-hiccesinin on ikisinde 3 Kanun-i sani 1323 Göynük kazası orman piyade memuriyetine tayin üç yüz yirmi altı senesi rabi'u'l-evvelinin dördünde 24 Mart 1324 istifaen infisal etmiştir.

Nüfus-ı tezkere-i osmaniyasiyle mektep şahadetnamesinin ve hidemat-ı muharrarede müddet-i istihdam ve mekadiri maaşını ve beraet-i zimmetiyle hüsn-i hizmetini mütezammın Bartın kazası bidayet mahkemesi heyetinin 31 Mart 1317 ve Gerede ve Hamidiye ve Göynük kazaları ile Bolu sancağı meclisi idarelerini 1 Temmuz 1321 9 Ağustos 1323 ve 24 Kanun-i evvel sene-i mezkur ve 24 Mart 1324 tarihli mazbatalarının sureti musaddıkası ve evrak-ı müteferriasi sairesi asıl tercüme-i hal varakasıyla şubece mahfuzdur.Mumaileyhin işe mübaşeret tarihinden itibaren üç yüz yetmiş beş guruş maaşla bu kere hazinece Aydın vilayeti temetu vergisi kitabetine tayin kılındığı maa tahrir vergi idare-i umumiyesini 29 Mart 1324 tarihli derkenarı tezkeresinde gösterilmiştir.(29 Recep 1327) (2 Ağustos 1325)

Muma ileyhin sene-i mezkure rebi'u'l-ahiri guresinde 20 Nisan 1324 vazifesine mübaşeret ettiği maliye sicil şubesinin teşrini sani 1325 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.¹¹³

Şaban Efendi

Etrafeoğlu Mehmed Ağanın oğludur

Bin iki yüz doksan sene-i hicriyesinde (1288 sene-i maliye) Zağfiranbolu'nun Ulus karyesinde tevellüd etmiştir. Mahalle mekteb-i iptidaisinde mukaddemat-ı ulumu tedris

¹¹³ BOA, *DH. SAİD*, nr.156. s.240

etmiş ise de kitabet edecek derecede tahsilde bulunmadığı tecüme-i hal varakasında muharrerdir. Bin üç yüz on bir senesi rebî'ü'l-evvelinin ikisinde 1 Eylül 1309 üç yüz guruş maaşla merkez emanet çavuşluğuna tayin ve sene-i mezkure recebinin altısında 1 Kanun-i Sani 1309 maaş-ı mahsusî ile mülga sekizinci ve üç yüz dört senesi ramazanın on birinde 1 Şubat 1312 mülga başinci dairelere üç yüz on beş senesi cemaziye'l-ahirinin on yedisinde 1 Teşrin-i Sani 1319 merkez emaneti üç yüz yirmi bir senesi muharreminin on altısında 1 Nisan 1319 sekizinci ve elyevm on dördüncü dairei belediye çavuşluğuna kabul olunmuş ve üç yüz yirmi yedi senesi cemaziyel evvelinin yirmi beşinde 1 Haziran 1325 yüz guruş zam ile maaş-ı dört yüz guruşa iblağ olunmuştur. M

Mumaileyhin vazifei mevduasını îfâ eylemekte olduğu on dördüncü daire-i belediye müfettişi tarafından tasdik edilmiştir. Tayin ve tahvil tarihleri ile maaş-ı kemiyatı muvafık-ı kuyud olduğu muhasebe-i emanetin tercüme-i hal varakası zahrinde muharrer derkenardan anlaşılmış ve nüfusu tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkası varaka-i mezkure ile birlikte hıfz edilmiştir. 17 Eylül 1327

Mumaileyhin kanun-i sani 1328 tarihinde maaşıyla Çubuklu gaz depoları ve 1 Eylül 1329 tarihinde Anadolu hisarı dairesi kavalılarına ve 1 Kanun-i Sani sene-i mezkure tarihinde de yine maaşıyla emanet kapıcılığına nakil ve tayin kılındığı Şehremaneti sicil şubesinden 12 Şubat 1329 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir. 12 Mart 1330¹¹⁴

Tenudor Gabrilidis Efendi

Zağfiranbolu kazası meclis idare ağzlığında bulunmuş olan müstevfi şube-i devlet-i aliyyenin rum milletinden Hacı Anastas Efendinin oğludur.

Bin iki yüz seksen altı sene-i hicrisinde (sene-i maliye 1285) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd eylediği nüfus-u tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir

Kaza-i mezkure mekteb-i ibtidai ve rüşdiyesiyle Fener ve Dekain Rum mektebi idadisine devamdan sonra Atina Tıp Darü'l -Fünunununda ikmal tahsil ile 19 Teşrin-i sani 1297 tarih ve 711 numaralı tababet diploması ahz etmiş ve ahiren Mekatib-i Askeriye-i Şahane Nezareti Celilesine ba istida vukuğ bulan müzcaatı üzerine imtihanı

¹¹⁴ BOA, *DH. SAİD*, nr.182. s.3

bi'l-icra (5 Mart 1310) tarih ve 1568 numaralı tababet ruhsatnamesini ihraz etmiştir. Türkçe ve Fransızca ve Rumca tekellüm ve kitabet eylediği tercüme-i hal varakasında masturdur.

Bin üç yüz on iki senesi saferü'l hayrının yirmi altısında (7 Haziran 1311) altı yüz gurus maaşla Gerede kazası beledi tababetine tayin olunarak üç yüz on beş senesi cemaziye'l-evvelinin on dokuzunda (4 Teşrin-i evvel 1313) ol miktar maaşla Merzifon kazası tababetine nakil olunmuş ise de bazı ahvalinden naşi beka-i memuriyeti caiz olamayacağı Sivas vilayeti celilesinden ba telgraf işar kılınmasına mebni üç yüz yirmi bir senesi cemaziye'l-ahiresinin üçünde (13 Ağustos 1319) kezalik ol miktar maaşla Aziziye ve sene-i merkume ramaznü'l- mübarekin beşinde (12 Teşrin-i sani 1319) maaş-ı halisiyle Gemlik kazası beledi tababetlerine nakil olunmuştur.

Hidemat-ı mezkurede müddeti istihdam ve kemiyet-i maaşatıyla keyfiyet-i naklini ve ifa-i hüsnü hizmetini mutazammın Mekatib-i Askeriyei Şahane Nezareti Celileisnden (15 Mart 1323) tarihli tezkere-i cevabiyesiyle Gerede kazası meclis idaresiyle heyeti askeriyenin 5 Mayıs 1313 ve 11 Şubat 1312 tarihli mazbatalarının ve nüfusu tezkere-i osmaniyesinin tababet ruhsatnamesinin sureti musaddıkları aslı tercüme-i hal varakasıyla hıfz edilmiştir.

(20 Cemaziye'l-evvel 1325) (18 Haziran 1323)¹¹⁵

Vasil Efendi

Kireköne oğlu Haralambo Ağanın oğludur. Teba'-i Devleti Aliyyenin Rum milletindedir.

Bin üç yüz beş senesi hicriyesinde sene-i maliye 1304 Zağfiranbolu kasabasında tevellüd ettiği nüfus tezkeresinin sureti musaddıkasında muharrerdir.

Kaza-i mekure rum mektebinde mukaddimen lisan-ı osmaniyeyi ve mekteb-i rüşdiyede müretteb dersleri bi't tahsil 22 Temmuz 1321 tarihinde aliyyü'l-ala dereceden rüşdi şahadetnamesi almıştır

Bir müddet Zağfiranbolu Ziraat Bankası sandığına mülazemetle devam ettikten sonra bin üç yüz yirmi altı senesi ramazanının ikisinde 15 Eylül 1324 şehri iki yüz gurus

¹¹⁵ BOA, *DH. SAİD*, nr.122, s.233

maaşla mezkur sandık refakat-ı saniyesine tayin kılınmış ve ale'l usul tahlif-i bi'l icra ifa-i vazifeye mübaşeret eylemiştir.

Zağfiranbolu kazası kaymakamlığından müma ileyhin tercüme i hal varakasinda evrak şubesine muvafık olduğu ve Ziraat Bankası idare-i umumiyesinde el yevm îfâ-i vazife etmekte bulunduğu tasdik edilmiştir.

Mektep şahadetnamesi nüfusu tezkere-i Osmaniyesi sureti musaddıkları asıl tercüme-i haline merbut olup îfây-ı vazifeye tarih-i mübaşeretiyle keyfiyeti tahlif ve mikdar-ı maaş evrak-ı muhabereden anlaşılmıştır.(22 Cemaziye'l-evvel 1327) (27 Haziran 1325)

Muma ileyhin muamelatının cihet-i maliyeye devredilmesine mebni 31 Mays 1325 tarihinde memuriyeti lağv edilerek açığa çıkarıldığı ve 20 Mayıs 1326 tarihinde iki yüz guruş maaşla Zağfiranbolu sandığı refakatine tayin olunmuştur.¹¹⁶

Veli Ağa

Müteveffa Mehmed Ağanın oğludur.Bin iki yüz yetmiş yedi sene-i hicriyyesinde(sene-i maliye 1276) Zağfiranbolu kasabasında tevellüd etmiştir.

Mahalle mektebi ibtidaisinde tahsil eylediği tercüme-i hal varakasinda muharrerdir.

Bin üç yüz yedi senesi ramazanının on dördünde 22 Nisan 1306 Evkaf-ı Hümayun Nezareti hademeliğine mülazemetle kayıt ve kabul edilerek bin üç yüz sekiz senesi şevvalinin yirmi sekizinde 25 Mayıs 307 müceddiden doksan guruş maaşla tanzif olunmuş ve bin üç yüz on iki senesi rebî'u'l-evvelinin yirmi dokuzunda 15 Mayıs 1310 on ve sene-i mezkure şevvalinin on üçünde 27 Mart 1311 yirmi ve bin üç yüz on altı senesi muharreminin yirmi birinde 30 Mayıs 1314 otuz ve bin üç yüz on yedi senesi zi'l-kadesinin dokuzunda 26 Şubat 1315 otuz ve bin üç yüz on sekiz senesi zi'l-kadesinin üçünde 9 Şubat 1316 yirmi ve bin üç yüz yirmi senesi şabanının birinde 20 Teşrin-i evvel 1318 otuz ve bin üç yüz yirmi beş senesi şevvalinin on altısında 9 Teşrin-i sani 1323 yirmi ve bin üç yüz yirmi altı senesi saferinin yirmi beşinde 15 Mart 1324 yetmiş guruş zammolunarak mikdar-ı maaş üç yüz yirmi guruşa iblağ edilmiş ve bin üç yüz yirmi yedi senesi şabanının yirmi sekizinde 1 Kanun-i evvel 1325 icra kılınan

¹¹⁶ BOA, *DH. SAİD*, nr.157, s.203

tensikatta dört yüz guruş maaşla muayyen nezaret-i penahi hademeliğine ibka edilmiştir.

Muma ileyhin tercüme-i hal varakası ziri Evkaf-ı Hümayun Nezareti Ser hademesi tarafından usulen tasdik edilmiştir.

Muma ileyhin Evkaf-ı Hümayun Nezareti hizmetine tarihi duhuluyle müceddiden tahsis olunan maaş ve zamayımı mekadiri kuyud-ı kadime-i vakfiye müdüriyetinin 30 Eylül 1326 tarihli derkenar-ı cevabiyyesinden ve tensikatda ibka edildiği muhasebe idaresinin 11 Teşrin-i evvel 1325 tarihli tensik defterinden anlaşılmış ve tezkere-i osmaniye aynen görülüp iade edilerek salifü'z-zikr derkenarı muhtevi müzekkere asl-ı tercüme-i hal varakasıyla dosyasında hıfz edilmiş idüğü Evkaf-ı Hümayun memurin şubesinde mürsel 6/261 sicil numaralı hülasada gösterilmiştir.(5 Mayıs 1329)¹¹⁷

¹¹⁷ BOA, *DH. SAİD*, nr.192, s.128

SONUÇ

Sicilli-i Ahval Defterlerindeki memurların biyografileri çoğu araştırmacının ilgi alanına girmiştir. Ülkemizde sicil-i ahvaldeki memurlarının biyografilerini hazırlayarak yayın hayatına kazandıran birçok araştırmacı vardır.¹¹⁸ Bu eserler, sadece ulema, mülkiyeli diye hazırlandığı gibi bir eyalet veya bir kazadan yetişen memurlar olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Bu dönemde Sicil-i Ahval kayıtlarında var olan Safranbolulu bütün memurların isimlerini ve tercüme-i hallerini inceledik. Bu zaman zarfında defterlerdeki kayıtlı 92.137 memurdan 108'i Safranbolulu'dur. Elbette ki Safranbolulu memurların sayısı bu kadarla sınırlı değildir. Bu sayıyı azımsamamak gerekir. Hariciye arşivi gibi tasnifi yapılmamış diğer siciller de incelendiğinde oralarda ki binlerce devlet memuru arasında Safranbolulu memurlar mutlaka olacaktır. Safranbolu'nun 19 yüzyıl sosyal, iktisadi ve eğitim yapısı incelendiğinde ve diğer şehirlerle karşılaştırıldığında, (bkz Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3) şehrin sahip olduğu eğitim birimlerinin ve talebe sayılarının yüksek olduğunu görür bölgede okuma yazma oranının yüksek olduğu ve devlet kademelerinde görev alan kişilerin sayısının oldukça fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Sicilli-i ahval kayıtlarında tesbit ettiğimiz bu memurların büyük bir kısmı doğma büyüme Safranbolulu'dur. Bir kısmının ise babasının memleketi Safranbolu kendi doğduğu ve büyüdüğü yer İstanbul'dur. Bir kısmı ise babasının Safranbolu'da yapmış olduğu devlet hizmetinden ötürü Safranbolu'da doğmuş olması muhtemeldir. Yine bu memurlardan şehir merkezlerinde doğanlar olduğu gibi köylerde ve nahiyelerde tevellüd edenler de vardır. Bu memurların 25'i köylerde 83'ü de şehirlerde doğmuştur. Bu rakamlar bize o dönem Safranbolu'sunda köylerde de eğitim ve öğretime önem verildiğinin ip uçlarını vermektedir.

Bu dönem Safranbolulu memurların isimleri incelendiğinde günümüzde olduğu gibi bazı isimlerin çok sık kullanıldığı dikkat çekmektedir. Ülkemizde çok sık kullanılan isimlerden olan Ahmet ismini kullanan memur sayısı 10; Mehmet ismini kullanan memur sayısı 27; Mustafa ismini kullanan memur sayısı 15 dir. Yine bu memurlardan

¹¹⁸ Mücellidoğlu Ali Çankaya'nın 1859 ve 1922 yılları arasında yaşayan mülkiyelilerin biyografilerini anlattığı *Mülkiye Tarihi ve Mülkiyelile*, Sadık Albayrak'ın meşhat Arşivlerini inceleyerek 2400 civarında ki ulemanın biyografilerinin incelendiği *Son Devir Osmanlı Uleması* bu alanda yazılan eserlerin başında gelmektedir.

iki isimli olanların sayısı 77 dir. Bir kısmı ise hafız ve hacı gibi bir takım unvanlar kullanmıştır. Ağa, Bey ve Efendi unvanlarını kullanan Safranbolulu memurlardan ağa unvanlı memurlar daha ziyade hizmetli kadrosunda değerlendirilip Saray-ı hümayunda baltacılık ve kantarcılık gibi mesleklerde istihdam edildikleri görülmüştür. Bey ve Efendi unvanlı memurlar ise okuma yazması olan belirli bir mertebeye kadar ilim tahsil etmiş kişiler olduğu anlaşılmıştır. Bu memurlar okuma yazma bilmeyen memurlardan sayıca çok olup rüşdiye, idadi ve medreselerde eğitimlerini tamamlamışlardır. Bir kısmı ise daha sonraları batı tarzında açılan okullara devam etmişlerdir.

Bey ve Efendi unvanını taşıyan memurlar ise Muhasebecilik, tahrirat kalemleri, sancak ve kazalarda rüsumat muavinlikleri, posta, telgraf muhabere hizmetleri, nahiye müdürlükleri, kaza sandık emanetleri, şuray-ı devlet fihrist odası, duhan gümrük kitabeti, polislik, kadılık, müderrislik, ve müdde-i umumilik¹¹⁹ gibi daha önemli devlet memurluklarında görev almışlardır. Bu memurlar arasında eğitimlerini devam ettirip tıp fakültelerinden mezun olanlar da vardır.

Safranbolulu memurlar arasında eşraf, ayan çocukları bulunduğu gibi memur, esnaf ve çiftçi çocuklarına da rastlanmaktadır. Memurlar arasında gayr-ı müslümler de yer almaktadır. Bunların tamamı Rum milletindedir. Safranbolulu Rum ailelerin çocukları da mezun oldukları mekteplerden sonra bir takım devlet dairelerinde istihdam edilmişlerdir. Örneğin Papasoğlu Yanko Efendi¹²⁰ ile Tenudor Gabrilidis Efendiler¹²¹, değişik Osmanlı şehirlerinde hekimlik yapmışlardır. Safranbolulu memurların görev yerleri ekseriyetle Kastamonu vilayeti dahilindeki yerlerdir. Rumeli, Arap yarımadası, Batı Anadolu gibi Osmanlı ülkesinin diğer coğrafyalarında görev yapanlara da rastlanmaktadır. Memurlar değişik meslek gruplarına dahil olup herhangi bir meslekte yığılma söz konusu değildir. Bu dağılım ilgili tabloda incelenmiştir.

¹¹⁹ Müdde-i umumi:savcı umumi haklar adına dava açan hakim Ferit Develioğlu *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 1996

¹²⁰ BOA, *DH SAİD* nr,173 s.228

¹²¹ BOA, *DH SAİD* nr,122 s.233

Tablo 4:Sicil-i Ahval Defterlerindeki Safranbolulu Memurların Meslek Dağılımı

Meslek grupları	Memur Adedi
Doktor	4
Gümrük Memuru	4
Kadı	4
Muallim ve Müderris	10
Polis	3
Vakıflarda çalışanlar(Evkaf-ı Hümayun)	7
Telgraf ve Posta iletişim hizmetleri	10
Vergi (Aşar, Ağnam, Rüsümü Sitte vb) memurlukları	10
Tahrirat Kitabeti	7
Belediye Hizmetleri	7
Ziraatbank	3
Sandık eminliği	7
Şura-i Devlet Fihrist kalemi	2
Ordu hizmetinde çalışan sivil memurlar	6
Nahiye müdürleri	3
Ormancı	1
Bidayet, Ticaret ve İstinaf mahkemelerinde ki görevliler	5
Saray görevlileri(Kilerci,Kayıkçı, baltacı vb.)	9
Din görevlileri	2
Vilayet mektupçuluğu	2
Kaymakam	1

Tablo 4 hazırlanırken memurların değişik memuriyetlerde bulunmaları göz önünde bulundurulmuş en fazla çalıştıkları memuriyet listeye alınmıştır. Memurların memuriyete başlama yaşları incelendiğinde ise farklılıklar göze çarpmaktadır. On altı yaşında memuriyete başlayanlar olduğu gibi elli bir¹²² ve elli yedi¹²³ gibi daha ileri yaşlarda, hayatının son dönemlerinde memur olanlar da vardır. Bazı memurların sicil varakalarında memurların işe başladıkları ilk zaman için “ mülazemetle”¹²⁴ tabiri kullanılmıştır.

Memurların ekseriyeti Türkçe okur yazar olup bundan hariç konuşabildikleri ve aşına oldukları diller kayıt varakalarında belirtilmiştir. Türkçe'nin haricinde en fazla konuştıkları dil Arapça, Farsça'dır. Fransızca, İtalyanca, Rumca ve Ermenice de bilen memurlar vardır. Bu yabancı dilleri bilen memurlar (özellikle Fransızca ve İtalyanca,) ın bu dillerin konuşuldukları yerlerde görev aldıkları görülmüştür.

Memuriyete başladıkları ilk meslekleri ile daha sonra yaptıkları meslekler arasında farklılıklar olmuştur. Örneğin sancakta vergi memurluğu görevi ile memuriyete başlayan bir memur ilerde becayiş suretiyle istinaf mahkemeleri memurluğu veya posta memurluğu gibi değişik memuriyetlerde çalışmıştır. Şebenderlikte ki imametlik görevinden sonra Bursa müderrisi olan memurlar da vardır.

Bazı memurlar bazen memuriyetlerinin lağvı bazen de kendi istekleri doğrultusunda memuriyetlerine ara vermişler daha sonra tekrardan memuriyetlerine geri dönmüşlerdir. Sicil kayıtlarında memuriyetleri esnasında aldıkları maaş, derece ve kademelerin itinalı bir şekilde tutulduğu görülür. Almış oldukları nişanlar ve madalyalar da vardır. Mecidi, Osmani ve Hurşit nişanları , Hicaz demir yolu ve Yunan Muharebesi madalyaları bunlardan bazılarıdır. Her memurun şahadetnamesi(diploması) yoktur. Kimisi ara sınıflarda okurken mekteplerini terk etmişlerdir. Ama buna rağmen yine de memuriyete başladıkları görülür.

Ayrıca memurların maaşlarında görülen zam ve tenzilat miktarları aynen sicil kayıtlarına yazılmıştır. 50 kuruş ile memurluk yapanlar olduğu gibi 3000 - 4000 kuruş

¹²² bkz. BOA, *DH SAİD* nr,1226 s.110

¹²³ bkz. BOA, *DH SAİD* nr.90 s195.

¹²⁴ **Mülazemet:**Mülazım olarak, staj görerek , maaşsız, aylıksız, Ferit Develioğlu Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat Ankara 1996 s.719

ile çalışanlar da vardır. Tabi ki bu memurların maaşları yapmış oldukları işe göre farklılık arz etmektedir. Memurların büyük kısmı işe mülazemetle başlamışlardır.

Bazı memurlara ise eskiden olduğu gibi maaşlarının yanına bir takım tayinatlar verilmiştir.(sabun, et, piring; ekme gibi) Ayrıca almış oldukları zamlar, terfiler ve tarihleri eksiksiz bir şekilde yazılmıştır. Bazen de devlet, memurların maaşlarında tenzilata gitmiş bu da sicil kayıtlarında tarih ve miktarlarıyla birlikte belirtilmiştir.

Yine memurların vukuatlarını da bu sicil varaklarında görmek mümkündür. Memurların ekseriyetinin sicili temiz olmakla birlikte hırsızlık,¹²⁵ iş yerine sarhoş gelmek¹²⁶ gibi kusur ve yanlışları olan memurlar da vardır. Bu memurlar, yapılan muhakeme sonucunda suçlarının karşılığı, maaşlarında tenzilata ve bir süreliğine memurluktan men gibi cezalara muhatap olmuşlardır.

Yine bu memurlar arasında çeşitli Osmanlı saraylarında fırıncılık yapanlar vardır. Belki de bu tarihlerde saraylarda fırıncı olarak çalışan bu görevliler, günümüzde soframıza gelen leziz ekmeklerin imalatını yapan İstanbul gibi büyük şehirlerde hiç de azımsanmayacak bir sayıya sahip Safranbolu ve Eflani ekmek ustalarının yetişmesinde ilk adımı atmışlardır.

Dönemin Safranbolu memurları arasında eser kaleme alanlar da vardır. Bunlardan en önemlisi Mustafa Sadık Vicdani Efendi'dir. Kayıkcızade lakabıyla tanınan Vicdani Efendi mektupçuluk görevi ile bulunduğu yerlerde ilave memuriyetlerde bulunmuş, gazeteler çıkarmış, sayısız eser kaleme almıştır. En tanınmış eserleri "Perişan" ve "Nagamat-ı Vicdaniye" dir.¹²⁷ Yine Safranbolulu Hasan Hilmi Efendi de "Mir'ât-ı Akâid" ve "Vazh-ı İlmihal ve Akide-i Dîniye" ve "Açık İlmihal" namlarında üç tane

¹²⁵ BOA, *DH SAİD* nr,69 s.67

¹²⁶ BOA, *DH SAİD* nr,102 s23

¹²⁷ Mustafa Vicdani efendinin tesbit Edilebilen Diğer eserleri şunlardır:**a)Dini Eserleri:**1 *Fihrist-i Kuran-ı Kerim*, 2-*Neşide-i Cihad-ı Ekber*, 3-*Gülbang-i Cihad-ı Ekber*, 4-*Bayram Namzları*, 5-*Cuma Namazı*, 6-*Hitabiyat*,7- *Hz Muhammed Niçin Çok Evlendi*, **b)Tasavvufi Eserler:**1-*Tomar-ı Turuk-ı Aliyye*(dört kitap olup isimleri şöyledir:*Melamilik, kadiriye silsilenamesi, Halvetiyye silsilenamesi, Sufi ve Tasavvuf*)
c)Edebi eserleri: 1-*Nagamat-ı Vicdaniye* **d)Diğerleri:**1-*Perişan* 2- *Cennet-mekan Murat Han-ı Hamis Hazretlerinin hapis hali ve Son Vedat* 3- *Berk-i Kaza* 4- *Tefe'ülname-i İmam Suhreverdi* 5- *Mahallat ve Kura Heyat-ı İhtiyariyyesinni Ba-husus Muhtarların kavanin-i Devlet ve Evamir-i Hükümet ile Muayyen Vazaifi umumiyyesini cami ve Muvazzıh talimatname* 6-*Dasatanname-i Vicdani* 7- *Parasız* 8- *İkinci Perişan –yahut- kahkaha(matbu değildir)* 9-*Adet*(matbu değildir)
10-*İmla-i Osmaniyye*(matbu değildir) 11-*Es-selamu Aleyküm* 12- *Bektaşilik*

eser te'lif etmiştir. Başka bir memur Mehmed Fevzi Bey ise İlm-i mantıktan “Tercümânı Şemsiye” nâmıyla bir eseri neşrelemiştir.

Hülasa sicill-i ahval kayıtları tarihin önemli hayat hikayeleridir. Bizlere yazıldığı dönemdeki önemli şahsiyetleri, çevresini, yetişme şartlarını bildirmesi bakımından değerli bilgiler vermektedir.

Sicill-i ahval defterlerinden ve dosyalarından yararlanarak 19. yüzyılda yaşamış en küçük devlet memurundan en büyüğüne kadar merak ettiğimiz kişilerin hayat bilgilerini bulabiliriz. Üstelik bu bilgiler devlet kontrolünde devletin güvenilir kurumları vasıtasıyla tutulmuş olup bizlere en sağlam ve en doğru bilgileri vermektedir.

Bu defterlerdeki bilgiler doğrultusunda Safranbolulular kendi ailelerine ait isimlere rast gelebilir belki de bugüne kadar bilmedikleri bilgilere ulaşabilirler. Ayrıca şecere ilmi ve yerel tarihle uğraşan kişiler sülalelerinin geçmişi merak edenler için de bu defterler, araştırmacıların başvuracakları temel kaynaklardan birisidir.

Yine bu tür birinci elden kaynaklar sayesinde tanınmış bazı kişiler hakkında birçok yanlış ve eksik bilgiler doğru olarak yazılmıştır. Bunun yanında bu koleksiyonların ihtiva ettikleri bilgilerin noksansız olmadıklarını belirtmek gerekir. Başka kaynaklarla desteklendikleri takdirde daha sağlıklı sonuçlara ulaşabiliriz.

Bizim çalışmamızda olduğu gibi özellikle de bir şehrin memurlarının biyografilerinin anlatıldığı eserlerden mesleklere ve maaşlarına bakmak suretiyle o zaman diliminde şehrin sosyal ve iktisadi düzeni veyahut memurların ekonomik durumları gibi önemli ipuçlarına ve genel bilgilere ulaşabiliriz.

Sonuç olarak Sicilli-i Ahval defterleri ve dosyalarında büyük bir hazine yatmaktadır. Buralarda var olan devlet memurlarının biyografilerini gün yüzüne çıkararak herkesin hizmetine sunmak gerekir. Bu sayede Safranbolu gibi Osmanlı devletinin nice önemli şehirlerinin tarihine katkıda bulunmuş oluruz. Bunun içinde araştırmacılara ve meraklılara büyük işler düşmektedir.

KAYNAKÇA

- ABDÜLKADİROĞLU, Abdülkerim ve Ülkü Özsoy, *Safranbolu Meşhurları*, Ankara 2000
- A'dan Z'ye Kültür ve Tarih Ansiklopedisi*, Ankara 2004,
- AKBAYAR, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, İstanbul 2001
- ALBAYRAK, Sadık, *Son Devir Osmanlı Uleması*, cilt 1 , İstanbul 1996
- ÇETİN, Atilla, “*Sicill-i Ahval Defterleri ve Dosyaları Hakkında Bir Araştırma*”, *Vakıflar Dergisi*, Sayı:29, Ankara 2005
- ÇETİN, Atilla, “*Sicill-i Ahval Defterleri ve Dosyaları*”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı:66(Haziran 1992), s. 34-42
- Dahiliye Nezareti Sicil-i Ahval İdare-i Umumiyyesi*(BAO, DH. SAİD)
- DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 1996
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, Çağ Yayınları, c.10, İstanbul
- İbn-i Batuta, *Büyük Dünya Seyahatnamesi*, Yenişafak Yayınları
- MERT, Talip, “*Sicill-i Ahval Defterleri ve Buna Dair Yayınlanan Nizamnameler I*”, *Arşiv Araştırmaları Dergisi*, sayı: 2, İstanbul 2000, s. 97-111
- MERT, Talip, “*Sicill-i Ahval Defterleri ve Buna Dair Yayınlanan Nizamnameler I*”, *Arşiv Araştırmaları Dergisi*, sayı: 3, İstanbul 2000
- MÜCELLİTOĞLU, Ali Çankaya, *Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler*,c.1 Ankara 1954
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c.I, III, İstanbul 1993
- SARIYILDIZ, Gülden, *Sicill-i Ahval Komisyonu'nun Kuruluşu ve İşleniş*(1789-1909) İstanbul 2006
- YAZICIOĞLU, Hulusi, Mustafa Al, *Safranbolu*(Safranbolu, Karabük, Ulus, Eflani) Karabük 1982

YAZICIOĞLU, Hulusi, *Küçük Osmanlı'nın Öyküsü, Safranbolu Tarihi*, İstanbul 2001

Yurt Ansiklopedisi, Türkiye, İl il, Dünü, Bugünü Yarımı, İstanbul 1982, 83, 84

ÖZGEÇMİŞ

30 Ekim 1978'de Karabük'te doğdu. İlk orta ve lise eğitimini Karabük'te tamamladı. 1996 yılında Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünü kazandı. 2000 yılında lisans programını tamamladıktan sonra 3 yıla yakın sınıf öğretmeni olarak çalıştı. Evli ve bir çocuk babasıdır. Kayseri'de halen Tarih öğretmeni olarak çalışmaktadır.